Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Hasse, Lauritz.
Titel | Title:	Karl Peter Ziermann, eller: Ligesom man reder til saa ligger man : en original Fortælling.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kiøbenhavn : Schultz, 1802
Fysiske størrelse | Physical extent:	[8], 348 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

57.-160.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

: 8: 6:

Mlaesfens

4 f

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130020759551

Karl Peter Ziermann,

eller:

Ligesom man reder til saa ligger man.

En

Original Fortælling

ved

Lauritz Hasse,
Mag. Phil. Provst og Sognepræst til Michaelis Kirke i Friderieia.

Lusus interdum debet animo dari,
Ut ad studia redeat alacrior.

Phaedrus.

Kiøbenhavn, 1802.
Trykt og forlagt af Direkteur Joh. Frɐd. Schultz,
Kongelig og Universitets-Bogtrykker.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Til min Pudel.

Kiere Pudel!

I den hele Række af fornuftige og ufornuftige Skabninger, som Skrivter nogentid ere blevne tilegnede, ligefra Keiseren i Japan til Sancho Pansas udødelige Esel, finder jeg intet Væsen, som jeg mindre mistænkt og med større Grund kan tilskrive dette Verk, end Dig. Man skal nu ikke gisre mig den Bebreidelse, saa mangen en Forfatter har maattet høre, der satte en stor eller lærd Mands Navn for sin Bog, at det nemlig skulde være det samme mod Recensenter og Dadlere, som Skrallen i Kirsebærtræet mod Spurrene. For et halvt Hundrede Aar siden*) kunde en saadan Forskandsning

*) Da gieldte endnu den af Hr. Translateur Heiberg paaankede Skik:

At fra den Dag, da Verset først blev til,
Har Skjalden, tvivlende om egen Kraft,
En Stormand stedse til sin Stytte havt;
At, slyngende sig om hans Skiold og Hielm,
Han stod ved den, liig Ranken ved sin Elm;
At Smaafolk staa saa svagt paa egne Been,
At selv Virgil har holdt sig ved Mæcen.

ning maaskee endnu giort nogen Tieneste, men hvad vilde den hielpe i vore forkerte Dage, da Recensentdristigheden, o tempora! o mores! er steget saa høit, at høivelbaarne og høiærvædige Skuldre skaanes ligesaa lidt af Kritikens Svøbe, som en anden almindelig Menneskeryg. Ikke heller kan jeg mistænkes at have Fordeel til Diemeed; Du har hverken Penge, Embeder eller Ære at bortgive, skiønt jeg er forvisset om, at Du i saa Fald vilde være langt villigere og mere ordholdende til at belønne, end mangen tobenet Mæcen. Nu kan der vel ikke tænkes anden rimelig Grund, end Venskab eller Erkiendtlighed, og den skal jeg uden Undseelse tilstaae at være den rigtige, da intet levende Væsen har større Deel i dette Værks Tilblivelse, end du, kiere Pudel!

Taknemmelig erindrer jeg endnu din Tieneste den Morgen, da jeg, sindet til at skrive en Roman, men ubestemt i Henseende til Indhold og Plan, gik ud i Marken, for at tænke derover, og du, gode Dyr! giorde mig efter Sædvane Selskab. Vel blev jeg lidt ærgerlig over dine uendelige Sidespring, der forstyrrede mine Koncepter og engang nødte mig til at ile hen for at redde dig fra en Hiord Qvæg, der vilde leget Himmelspret med dig. Men hvor glad blev jeg ikke strax igien, da det med eet

faldt

faldt mig ind. Her har du dit første Anlæg til din Bog! Du vil jo skrive for Mennesker; din Helt skal altsaa ingen Engel være, ingen overordentlig Skabning, der prunker med uefterlignelige Dyder, men et got almindeligt Hverdagsmenneske, der, liig din Pudel, gaaer et Stykke Vei ligefrem og galoperer derpaa ud til Siden paa sine Lidenskabers Kiephest, indtil Fornuften eller en tro Ven standser ham i Farten og bringer ham igien paa rette Vei. Got nok! tænkte jeg, men en saadan Fortælling vil dog snart være til Ende og ikke udgiøre ret mange Ark. Strax hviskede en god Genius mig i Øret: Giv kun Agt paa din Pudels Gang! Min egen var det neppe, thi han vilde uden Tvivl opfordret mig til alvorligere Arbeide, end Romanskriverie; men din Skytsaand, der er vant til at see dig beskrive lutter krumme Linier, lignede det snarere. Nok er det, Erindringen giorde sin Virkning; jeg indsaae strax, at der allene behøves brav Sidespring ad modum Tristram Shandy, for at lægge en Fortælling saa lang op, som man lyster.

Altsaa skylder ikke allene jeg dig, kiere Pudel! dette Verks Tilværelse, men endog mine Læsere maae, hvis de ellers finder sig fornøiede, takke dig for hvad de her opvartes med.

Og

Og hvor meget mere kunde jeg ikke sige til din Ros, gode Dyr! Gierne ofrede jeg dig en Haandfuld Rogelse, hvis den var dig saa kier, som den er de fleste Menneskenæser. Hvor mange Beviser kunde jeg ikke anføre paa din urokkelige, din ubestikkelige Troskab? Jeg kunde forestille dig som et Mynster paa Nøisomhed; Du tager til Takke med et Been at gnave; i Stedet for at saa mangen Bordven blandt os Mennesker æder fra sin Velgiører, og er nær ved at æde ham selv med. Men din Beskedenhed forbyder mig at sige mere. Det allene vil jeg tillægge, at hvis jeg var riig, satte jeg dig et Æreminde i min Have, liig det hiin Landgreve af Hessen-Kassel opreiste sin tro Hest *), og det skulde vist ikke fortryde mig, om vi, efter Dyrenes varme Talsmands, vor sal. Dr. Schmits Formodning, maatte fortsætte vort Bekiendtskab paa hiin Side Graven!

*) En Landgreve af Hessen-Kassel satte i Skoven ved Homburg en ypperlig Hest, som han i mange Aar havde redet, et Mindesmærke med denne Paaskrift:

Hier liegt das beste Pferd begraben,
Das alle Tugenden vereint.
Könnt' man ein Thier zum Freunde haben,
So läge hier mein Freund.

Kapitel-Overskrifterne.

1ste Kapitel. Et Par Personer træde frem, uden hvilke vi ingen Efterretning skulde havt om vor Helt = = = = = = S. 1.

2det Kapitel. Ægteskabsdjævle med lange Næser = 18

3die Kapitel. Store Tilberedelser til en vigtig Persons Ankomst = = = = = 35

4de Kapitel. Illa dies hornis cædem denunciat agnis. Paa Dansk:
Til et Barselgilde behøves Lammekiød = 54

5te Kapitel. Kaffe, Kortspil og en Afbigt i Fader Rabeners Maneer = = = = 83

6te Kapitel. Vore Præstefolk vise deres Styrke i Opdragelseskunsten = = = = = 94

7de Kapitel. Vor Helts første Udflugt, hvor han strax gjør sin Moders Underviisning Ære = 112

8de Kapitel begynder i Jylland og ender i Sielland = = = = = = 139

9de Kapitel. Efterat være sluppen lykkelig fra Søen, falder vor Helt paa tørt Land i Kaperes Hænder = = = = = = = 181

10de Kapitel. En Omklædning og et Von = = 207

11te Kapitel. Hvad Hr. Fændriken foretog sig efter sin Hiemkomst = = = = = 228

12te Kapitel. Et Privattheater, hvorpaa en ny Hovedperson træder frem = = = 239

13de Kapitel. En ulykkelig Hændelse bliver Aarsag til en uventet Lykke = = = 253

14de Kapitel. Meteorologiske Forandringer paa et Egteskabsbarometer = = = = 270

15de Kapitel. Sorg og Glæde vandre tilhobe = 289

16de Kapitel. Den Gierriges Penge ere som den nedgaaende Sol. Ingen har Nytte af dem. Hej! den tilkommende Morgenrøde i en bedre Arvings Haand = = = = = 302

17de Kapitel. Lad hans Creditor føde ham! Hieronymus i den kjærlige Datter = 317

18de Kapitel. En gammel Bekiendt kommer igien frem = = = = = = = 329

19de Kapitel. Naar Enden er god, saa er alting godt = = = = = = = 340

For-

Første Kapitel.

Et Par Personer træde frem, uden hvilke vi ingen Efterretning skulde havt om vor Helt.

I en af vort lykkelige Fædrelands Provintser, den nemlig, hvor fordum de stridbare Cimbrer opholdt sig, men som nu de frødelige Jyder have inde, boede i et Landsbyekald et Par Præstefolk, der var den største Undtagelse fra den gamle Regel, at Liighed i Tænkemaade giør de beste Egteskaber. Neppe skal der findes to uligere tænkende Skabninger paa vor Jord, og dog levede de rolig, fornøjet og lykkelig tilsammen. Manden, Hr. Ole Amundsen, var en Søn af en fra Norske Forfædre nedstammende temmelig formuende Smed, Amund Olesen, der drev sit Haandverk i en liden Kisbstæd, og havde sat denne sin eeneste Søn til Vogen, enten fordi Drengen havde got Hoved og Lyst til Studeringer, eller fordi Faderen havde Penge og vilde skaane ham for den Møje at

fortiene Brødet med den tunge Forhammer; maaskee vel og af en Smule Forsængelighed, for at kunne i sin Alderdom sige: Min Søn Hr. Professoren, eller Præsten, eller Rektoren. Nok er det, hvilken af disse Grunde han end fulgte, handlede han dog ikke urigtig i at lade Sønnen studere; thi han havde virkelig stort Anlæg dertil, en aaben Hierne og utrættelig Lyst til at lære. Han blev derfor og en brav Student, der hængte i sine Bøger Nat og Dag, fuldendte sit akademiske Løb med Ære, og fik derpaa en god Plads som Hovmester hos en Græve, der fornøjet med hans Tieneste, gav ham et af de beste Præstekald paa Grævskabet.

Men nu den kiere Præstekone! Hvo der saae hende, og kiendte ikke Grævens Tænkemaade, vilde strax troet, at det var en af Hendes Naades, Frue Grævindens Kammerjomfruer, der var givet med Kaldet som Tilgivt; thi hun var en Stadsdame af første Skuffe, og levende Mode-Journal. Dog deri vilde man giort den retskafne Græve Rosenhielm Uret. I Henseende til det siette Bud tænkte han langtfra ikke paa Stormands Viis, men troede i al Enfoldighed, at en Græve var ligesaavel som en Bonde forpligtet til at holde Egteskabet hæderligt. Hans Samvittighed havde følgelig aldrig tilladt ham at indlade sig i nogen Mariage de Conscience, og da han ikke stod i mindste Forbindelse med sin Gemalindes Kammerjomfruer, holdt han sig ikke heller forpligtet til at at bortgivte

eller

eller udstyre dem, førend Lykken, deres egen gode Opførsel eller Smildhed forskaffede dem Friere. Naar han skulde kalde Præster, satte han al egen Fordeel tilside, og valgte den, han troede at ville blive en tro Huusholder i Guds Huus; hvem Præsten siden vilde vælge til Huusholderske i sit eget, derom bekymrede Græven sig aldeles ikke. Vor Præst havde altsaa i dette Stykke ganske fri Hænder, og kunde, saasnart han havde faaet dette Kald, givte sig med den, han nogle Aar forhen havde udseet sig til Selskab paa Livets Bane. Hun var en velhavende Tømmermesters Datter i Hovedstaden, og den første Anledning til deres Bekiendtskab var, at han i sine akademiske Aar hendelsesviis blev antaget af hendes Fader til at underviise en Søn, der døde et Par Aar derefter. Saa stoisk som han ellers var, havde dog den smukke Datters Yndigheder giort et saadant Indtryk paa ham, at han lod sit Hierte i Stikken, da han formedelst dette Dødsfald forlod Huset.

Forunderligt var det ellers, at disse to Personer havde fattet Godhed for hinanden, da de syntes intet mindre end overeensstemmende, eller skikkede til at gisre hverandre lykkelige. Han var saa fordybet i sine Studeringer, at han næsten aldrig saae nogen Pigelige i Øinene, og man skulde troet ham ganske skudfri for alle Kierlighedsgudens Pile, med mindre han tilfældigviis skulde truffet for et Fruentimmer, der havde større Tilbøjelighed til Studeringer, end til

Huusholdning eller Pynt. Han var og formedelst sin bestandige Læsen saa uvidende om alt, hvad der gik for sig i den store Verden, som et nyfødt Barn, og der fattedes ham meget af hvad der udfordres til Selskabelighed og god Levemaade. Hun derimod var smuk, munter, vittig, havde stor Lyst til Selskab og Pynt, og var, som en eeneste Datter, meget fiint og kielent opdraget. Hun talede meget ziirlig Fransk, spillede mesterlig paa Klaveer, sang fortreffelig, og dansede med megen Ynde. Derfor var hun og, saalænge hun var hiemme, Prima Donna paa Baller, Assembleer og Koncerter, beundret og tilbedet af Mandkiønnet, men misundt af hendes eget.

Dog ved alle disse Fuldkommenheder havde hun een heslig Fejl, den nemlig, at saa pyntet hun var om Eftermiddagen, saa sludervuren var hendes Formiddagsdragt. Det var ikke usædvanligt at see hende lige til Middag med et fittet Tørklæde om Hovedet, Haaret uordentligt, og i en Kattuns Nattrøje, hvorpaa baade Mynster og Farve var ukiendelig af Puder og Pomade. Denne Uskik havde hun ikke lært, siden hun blev givt; tvertimod kunde hun see det Modsatte paa Grævinde Rosenhielm, som hun havde den Lykke idelig at omgaaes; thi denne Dame var, fra det Øieblik, hun forlod Sengen, ligesaa net og reenlig i sin simple Morgendragt, som siden i sin beste Pynt. Vor smukke Præstekone havde derimod bragt denne, som fleere Unoder, med sig fra sine Forældres Huus; thi

der

der var hun vant til at være usynlig den heele Formiddag, indtil Friseuren og hendes Pige havde sat hende i Stand til at lade sig see i fuld Stads. Det var ellers en Lykke for denne gode Kone, at hendes Mand næsten aldrig saae hende fra Morgen til Middag, og at han altid havde Hovedet fuldt af sine Studeringer; thi det er vel ikke sielden Aarsag til en Mands Ligegyldighed mod sin Kone, at han daglig maae see hende i en Dragt, saa han ikke kan røre hende uden at smøre sig. Det kontrasterer og afskyelig at see et smukt Fruentimmer een Time klædt som om hun skulde til Kour, og en anden, som om hun var sluppet ud af Børnehuset.

Men igien til vor kiere Præstekone. Hvorledes hun efter en saadan Opdragelse kunde finde sig i det eensomme Landsbyelevnet, og blive endog en god Kone for en Mand, der ynskede at leve og døe i sit Studerekammer, og var intet mindre end selskabelig, det vil nok synes en mørk Tale for de fleste af mine Læsere. Mange ville vist holde dette ulige Pars Forbindelse for en af de dumme Streger, man idelig beskylder Hr. Kupido for, men jeg troer tvertimod, at man snarere maatte tilstaae, at han her havde giort sit Mesterstykke med at knytte et lykkeligt Baand imellem de stridigste Karakterer. Og fra den alvorlige Side betragtet, beviiste dette Egtepar den Sandhed, at saavist som den mindste Uliighed i Tænkemaade hos Egtefolk kan give Anledning til Misfornøielse og Uenighed, naar

begge

begge ere paastaaende og egensindige, saa vist kunne og de meest kontrasterende Personer leve lykkelig sammen, naar de paa begge Sider ere føjelige. Det var just Tilfældet her. De besad begge ved alle deres Særheder et meget got Hierte, saa de ikke forlangte at omskabe hverandre, og enhver af dem lod den anden gierne beholde sin Kiephest, naar den kun igien ubehindret maatte galoppere fort paa sin egen.

Der var og nu en lille Omstændighed, der giorde det mueligt for dem at følge hver sine Tilbøjeligheder, og det var, at de vare formuende. Havde den gode Præstemand, som saa mange af hans Embedsbrødre, siddet med Gield i et maadeligt Kald, og havt endeel Børn at opføde, skulde han nok blevet nødt til baade selv at bekymre sig lidt mere om sin Oekonomie, og indskrænke sin kiere Kones Lyst til Selskab og Pynt, hvis han ikke vilde prøve deres sædvanlige Skiebne, der leve for høit, nemlig efter nogle Aars Vellevnet at drages med Armod, døe som Bedrager, og efterlade Kone og Børn i Elendighed. Men her havde det sig ganske anderledes. Den gode Hr. Amundsen sad i et Kald af temmelig store Indkomster; han havde efter sine Forældre arvet henved 4000 Rdlr. Præstegaardens betydelige Avl havde han bortforpagtet mod anseelig Afgivt, og paa fordeelagtige Vilkaar, da Forpagteren foerede og græssede for ham tre Køer, der forsynede denne lille Familie rigelig med Melk, og to Heste, hvis heele Arbeide var om Søn-

dagen

dagen at befordre hans Velærværdighed til sin Annexkirke, og de øvrige fer Dage hans unge Kone, naar hun behagede at giøre et Besøg i Nærheden.

Saaledes var der fra Mandens Side sørget for, at de kunde leve rolig og bequemt, men ogsaa fra Konens var der giorte temmelig artige Bidrag. Hendes Fader havde ladet Præstegaarden møblere i nyeste Smag; han havde forsynet sin elskelige Datter med alt hvad der behøvedes, baade ude og inde, og udstyrede hende meere end standsmæssig. Desuden gav han hende aarlig saa meget til Knappenaale, at hun var fuldkommen i Stand til dermed at holde sin Garderobe og sin Pynt i den beste Forfatning. Og da han vidste, at Huusholding var ikke just hendes Hovedsag, havde han og overladt hende en gammel tro Pige, der i endeel Aar havde tient ham, og forstod fuldkommen at bestyre et Huus. Under disse Omstændigheder, og da dette kiere Par tillige i de første fire Aar af deres Egteskab ingen Børn havde, gik det til uden Hexerie, at de paa begge Sider kunde leve efter deres Tilbøielighed, uden at bringe deres Financer i Uorden. For da at forebygge al Anledning til Ueenighed, og bestemme, hvorvidt enhvers Magt skulde strække sig, havde dette gode Egtepar strax efter Bryllupet giort indbyrdes Aftale om deres Huusindretning, hvilken temmelig lignede en belejret Kommendants Kapitulation, og i den Form troer jeg best at kunne giøre mine Læsere bekiendte med samme.

Men

Men hvo af dem skal da vel være den belejrede Kommandant? Giør De, Min Herre! dette Spørsmaal bona fide, saa tør jeg vedde hundrede mod een, at De hverken er eller har været givt, enten ilde eller vel. De veed dog, at naar en Kommendant skrider til at kapitulere, er det gemeenlig saa nær med ham, at, lad være han holder Ørerne stive, og giør adskillige Fordringer, maae han gierne tilsidst give efter for den belejrende Feldtherre, og lade sig nøje med hvad denne vil tilstaae ham. Og ligesaa vist maatte De vide, hvis De havde prøvet Egtestanden, at ikke alleene Xantipperne søge ved Banden, Larmen og Kratten at forskaffe sig Herredømmet i Huset, men at og den beste Deel af Kiønnet forstaaer ved mildere og langt tilforladeligere Midler at dreje Manden efter sin Villie. Følgelig vil Præsten her blive den belejrede Kommandant, og hans kiære Kone den belejrende General, som det tilfalder at bevilge eller afslaae efter Behag.

Kapitulationens Punkter vare da følgende;

1. Præsten forbeholder sig sit Studerekammer og Stuen udenfor til eget Brug, og maae hverken Madamen eller hendes Piger der foretage nogen Reengiøren eller Oprømmen uden hans Tilladelse. Alle øvrige Værelser i Huset blive til fri Brug for hans Kone.

Tilstaaet. Dog forbeholder Madamen sig Ret til selv at gaae der ind, saa ofte det behøves, især for at erindre den gode Mand om en eller anden Forretning,

ning, han gierne glemmer over sine Studeringer, som og for at efterse hans Paaklædning, naar han skal ud, om den er ordentlig, hvilket ikke just altid er Tilfældet. Hvad Reengiøren og Oprømmen angaaer, da maae den yderste Stue ikke være Pulterkammer, men holdes ryddelig, saa han der uden Skam kan modtage Mandfolkebesøg. Til den Ende skal det staae Madamen frit for at lade den daglig feje og reengiøre. I Studerekamret maae han derimod holde Huus, ligesom han lyster, og Madamen betinger sig alleene Ret til hver Maaned at lade Gulvet feje, og engang hver Sommer at holde der en almindelig Udrenselsesfest, hvorved hun selv vil være ansvarlig for, at intet af Papirer eller andet skal forkommes.

2. Præsten bliver uforstyrret i sit Kammer, om der endog kommer Fremmede til hans Kone.

Afslaaet. Hun vil ikke udsætte sig for Slettænkendes og Bagtaleres Domme, som den, der modtog uanstændigt Selskab; følgelig maae Præsten være tilfreds, saa ofte der ere Mandfolk i Selskabet, men naar det bestaaer alleene af Fruentimmer, skal han blive forskaanet. Ligesaa maae han og belave sig paa at følge med hende i Besøg, hvor Velanstændighed udfordrer det.

3. Præsten forbeholder sig Hestene og Vognen til sit Brug, saa ofte han har Embedsforretninger eller andre nødvendige Rejser. Paa andre Tider ere de altiid til hans Kones Tieneste.

Bevil-

Bevilget, for saavidt Kirketieneſten om Søndagen angaaer, men paa de andre Dage i Ugen kan hun ikke opſætte en Lyſtrejſe eller Beſøg for en eller anden Embedsforretnings Skyld. Dog vil hun i saa Fald altid forſkaffe ham anſtændig og bequem Befordring ved Forpagteren.

Diſſe vare nu de vigtigſte Poſter, ſom bleve aftalte, og nøjagtig efterlevede. Vel maatte det maaſkee ſynes, at den kiere Kone havde opbundet hendes taalmodige Mand vel ſtærk, men hvo der kiendte ham, maatte tilſtaae, at de fleeſte af Indſkrænkningerne vare dog til Gavn for ham ſelv. Thi hvad den første Poſt angaaer, ſaa var den betingede Oprømmen i Stuen høiſt nødvendig. Uagtet der i ſamme var i Væggen et rummelig Skab, hvor Præſtens Klæder og Parykker havde deres ordentlig anviiſte Plads, ſaa bleve de dog aldrig bragte derhen ved hans Hænder, men naar Herren klædte ſig paa, kaſtede han Sloprok, Nathue, og ligeledes ved Afklædningen ſine Pontifikalia, Paryk, o. ſ. v. paa det første det beſte Sted, ſaaat Pigen hver Morgen kunde finde alle Stolene i Stuen belæſſede med et eller andet, ſamt Bordet og Vinduerne garnerede med Tobak, Piber, Papirer, Bøger, Lys, m. m. ſtrøet imellem hinanden. Hun maatte da hænge alle Klæderne hen paa ſit Sted; det øvrige blev vaerſom ſammenpakket og transporteret ind i Studerekamret, ſkiønt det rigtig nok kom ud igien inden Aften. Den anden Betingelſe havde og ſin gode

Grund.

Grund. Vel huskede vor Præstemand til Nød, hvad Dag det var Søndag, men meere end eengang skeede det, at han glemte et Bryllup eller anden Forretning, indtil hans Kone erindrede ham derom. Ved Paaklædningen var hendes Opsigt ej heller unsdvendig. Den skeede altid med største Hast i fem til sex Minuter, og Sielen var imidlertid i hans Bøger.

Dog jeg har ikke endnu sagt mine Læsere, hvad det var, som den gode Mand stedse var saa sysselsat med. Det var intet mindre, end en theologisk Encyklopædie, eller et theologisk Universal-Lexicon, han arbejdede paa, der skulde indeholde alle Orthodoxier og Heterodoxier, Sandheder og Urimeligheder, Kiettere og sande Lærere, fra den kristelige Religions første Begyndelse indtil den Dag han sluttede sit Verk. Hertil havde han i meere end ti Aar samlet Materialier, og havde et Par Bogstaver udarbejdede, men formedelst vore Tiders Frugtbarhed paa ny Meeninger havde han idelig nok at forandre og tillægge, saa han ikke kom synderlig videre, og havde Arbejde nok for sin heele Levetid, om han endog havde blevet den anden Methusalem. Disse Tanker, hvoraf han stedse havde Hovedet fuldt, giorde, at han ved sin hastige Paaklædning snappede det Stykke, der faldt ham først i Haanden, og snart tog en Silkekiole paa, naar han skulde hiemmedøbe et Bondebarn, eller betiene en Syg, snart pyntede sig, til at opvarte det Grævelige Herskab, med en gammel Klædes Kiole, hvorpaa man kun-

de

de tælle hver Traad. En af disse Paaklædnings-Revisioner maae jeg dog fortælle mine Læsere til en Prøve.

Da disse gode Folk engang vare indbudne til Bords hos det Grævelige Herskab, kom Præsten frem, da Vognen allerede stod forspændt, temmelig ordentlig paaklædt, for saavidt Kroppen angik, men med en Paryk paa, der for længe siden var forbudet at lade sig see i noget Selskab, og brugtes alleene til Sognereiser i ondt Vejr, hvilke Tourer den allerede havde giort saa tidt, at den saae ud, som om Hsgen havde slaaet ned i den. Ved dette Syn blev den pyntelige Kone heel bestyrtet, slog Hænderne sammen, og raabte: Kiere Mand! hvad er det for et Uglerede, Du har faaet paa Hovedet; lad os hænge den i et Kirsebærtræe til at skræmme Fugle med, der passer den best. Præsten forsikkrede hende da helligen, at han havde ledt meget omhyggelig efter sin beste Paryk, men var ikke i Stand nogensteds at finde den, og han sluttede med sit sædvanlige Valgsprog: For Resten kan det være ligegyldigt; Klæder giøre ikke Folk; jeg bliver dog den jeg er, hvad Paryk jeg endog har paa. Dog dette tog Præstekonen ikke for gode Vare, men anstillede strax en nsjagtig Undersøgelse i den gode Mands Garderobe, Stue og Studerekammer, for at opdage den bortkomne Stadsparyk; dog al Møje var forgieves. Det, som satte hende meest i Forundring, var, at hun selv havde seet Præsten et Par Timer tilforn modtage sin Paryk heel stadselig akkommoderet af Skole-

holde-

holderen, der, efter forrige Tiders Brug, havde først været Tiener, og forstod altsaa bedre at frisere, end underviise Børn. Paa Bordet i Præstens Stue saaes og kiendelige Spor til, at Parykken havde været der, da det var ganske tilsølet med Pudder; men hvor den saa siden var sluppet hen, det var ubegribeligt. Hun stod nu midt paa Gulvet, ganske raadvild, i Henseende til hvad hun vilde gribe til, eller hvor hun skulde søge, da i det samme en sort Kattekilling, der var hendes Yndling, kom springende ud fra en i Stuen staaende Kommode, ganske bepudret over heele Kroppen. Saasnart hun blev den vaer, brast hun i Latter og sagde: Hvad vil Du nu vedde, at jeg skal finde Din Paryk! Hun løb derpaa hen, rakte Haanden ind under Kommoden og halede Præstens Hovedsmykke frem, der var saa tilstrækkelig giennemkræppet af Kattens Klør, at der ikke var en ordentlig Krølle at see. Jo, sagde hun, i det hun løftede den i Vejret, den seer ret nydelig ud! Præsten derimod tog den med al Koldsindighed af hende, rystede den lidt, satte den paa sin venstre Haand, spyttede i den høire, strøg de forkeerte Haar lidt ned, og vilde strax sat den paa Hovedet, sigende: Saa! nu er den meget god. Og neppe var det, at den gode Kone, der intet andet Raad vidste i denne Skynding, kunde faae Tilladelse til selv i en Hast at tage den under Reparation. Sammenhængen var ellers denne: Præsten havde, da han modtog Parykken af Skoleholderen,

hængt

hængt den paa en Vandflaske, der stod paa Bordet; tæt derved stod et Vindue aabent, hvor igiennem den stirbenede Friseur var sprunget ind, havde revet Parykken ned, og fundet sin Fornøjelse i at tumle om med den paa Gulvet, indtil de omsider endtes under Kommoden.

Af alle Betingelserne ved Kapitulationen var der ingen vor Præstekone holdt skarpere over, end de ved den anden Post. Præsten maatte uden al Barmhiertighed forlade sine Bøger, naar hun enten i eller uden Huset maatte være i Mandfolkeselskab; thi det maatte enhver tilstaae hende, at med al hendes Lyst til Selskab og Pynt havde hun de strengeste Begreber om Dyden, og tillod sig aldrig noget, der enten kunde foraarsage mindste Mistanke hos hendes Mand, om han endog havde været tilbøjelig dertil, eller kaste nogen ufordeelagtig Skygge paa hendes gode Navn og Rygte.

I Henseende til den tredie Post behøvede hun derimod ikke at være paaseende; thi i det Stykke gav Præsten selv gierne efter. Forpagteren havde en Ridehest, en gammel adstadig Rosinante, der for 15 til 16 Aar siden havde aflagt alle Børnestreger, og gik i en magelig Gang sin Vej ganske rolig ligefrem. Denne havde hans Velærværdighed fundet Smag i at ride paa, naar han ej kunde have sin egen Befordring, især fordi han merkede, at, naar han alleene engang undertiden saae efter Vejen, kunde han paa dens Ryg

ligesaa

ligesaa rolig læse i sin Bog, som han altid plejede, naar han kiørte. Dog havde denne Befordring engang nær skilt Bønderne i hans Annex ved deres Søndagspræken, og det gik saaledes til. En Søndag Morgen, da den gode Præst formedelst sin Kudskes Upasselighed ikke kunde benytte sig af sit eget Kiøretøj, besteeg han denne gamle Skimmel, for at ride til Annexkirken, der laae en halv Miils Vej borte, nemlig paa Marken lidt ude fra Byen. Saasnart han kom uden for Præstegaarden, og havde anvist Hesten den rette Vej, der løb lige til Kirken, drog han efter Sædvane sin Bog frem, og fordybede sig saaledes i den, at han ikke huskede paa, at der løb en Vej af paa den den eene Side, og den behagede dette gamle Dyr denne Gang at følge. Nu havde Skiebnen føjet det saa, at hans Naboepræst havde og en Kirke, der ligeledes laae for sig selv alleene paa Marken, og var, i en Hast at see til, hans egen Kirke ikke ulig, og der løb denne Vej hen. Efter nogen Tiids Riden og Læsen faldt det Manden ind engang at vende Øjnene fra Bogen, for at eftersee, om de endnu vare paa rette Vej, og da han noget forud saae en Kirke for sig, var der i hans Tanke ingen Tvivl om, at det jo var den rette. Han blev altsaa rolig ved at læse og trave fort, indtil de naaede Kirkeporten. Her stode et Par Bønder, som hilsede ham, og sagde: Hvorledes gaaer det til, at Faer kommer her i Dag? Vor Præst, som saae disse fremmede Ansigter, men troede fast at være

ved

ved sin egen Kirke, svarede: Jeg maatte vel snarere spørge Eder, I gode Mænd, hvorledes det gaaer til, at I komme her; I høre jo ikke her til Meenigheden. Nu var det just og et Par Bønder fra et andet Sogn, der vilde hen til en i Nærheden liggende Bye, og svarede altsaa: Nej, vi ere ikke heller her af Sognet, men vi havde Ærende hen til hiin Bye, og tænkte altsaa, at vi ligesaa vel her undervejs kunde høre en god Præken, som i vor egen Kirke. Nu begyndte Præsten at rose dem, fordi de ikke tilsidesatte deres Gudsdyrkelse for deres jordiske Forretninger; men da han var midt i sin Lovtale, kom Meenighedens rette Præst kisrende, sprang af Vognen, og sagde: Hvad lykkelig Hendelse maae jeg tilskrive det, at see Hr. Broder her i Dag? Nær havde vor henrykte Præst giort den anden det samme Spørsmaal, dog saae han for en Fejls Skyld først noget nøjere paa Kirken, og blev nu vaer, at det ikke var hans egen. Han svarede derpaa ganske koldsindig: Det er just ikke nogen lykkelig Hendelse, der har bragt mig herhid; jeg seer nu, at jeg er redet vild, og har taget Deres Kirke an for min. Derpaa fortalte han sin Hr. Broder Sammenhængen, og denne maatte give ham en Lods med, der kunde bringe ham paa rette Vej til hans egen Kirke, hvor han da endelig ankom velbeholden, skjønt en Times Tid for sildig.

Naturligviis kom han da og en Time seenere, end sædvanlig, hiem til Præstegaarden, hvor hans omhyg-

omhyggelige Kone, der allerede havde merket Uraad, gik paa Udkik og mødte ham i Døren: Hvor har Du, min Beste! været saa længe? jeg vil dog haabe, at der ikke er mødt Dig noget ubehageligt undervejs.

Præsten. Nej, aldeles intet.

Konen. Hvad er da Aarsag dertil?

Præsten. Intet andet, end at jeg reed lidt vild.

Konen. Jh kiere Mand! kiender Du da ikke endnu Din Sognevej?

Præsten. Jo, men jeg stolede lidt for meget paa min gamle Hest, der fandt for got at spadsere ud paa en urigtig Vej, medens jeg sad og læste i en Bog.

Konen. Ja saa! det skal jeg nok forebygge, at det ikke skal skee oftere.

Præsten. Hvad agter Du da at giøre?

Konen. Jeg skal visitere alle Dine Lommer, førend Du sætter Dig til Hest, og alt hvad jeg da finder i dem, enten trykt eller skrevet, det konfiskerer jeg.

Præsten. Da vil Du dog vel lade mig beholde min Præken.

Konen. Ja, det forstaaer sig selv, men ikke til at læse i undervejs. For at frie Dig fra den Fristelse, vil jeg giøre, som Brug er til Orlogs, at der medgives Kommandøren lukt Ordre, der først maae aabnes paa en vis Højde. Saaledes vil jeg og slaae en Konvolut om Din Præken og forsegle den, og Du

maae da ikke aabne den førend ved Kirken i Degnens Paasyn.

Præsten. Det vilde see ret smukt ud at sætte Degnen til Kontrollør over Din Mand. Kort sagt, de spøgede noget herover, og denne Tildragelse endtes, som saa mange andre af samme Slags, med det Løfte fra hans Side, som gode Børn gemeenlig gisre, ikke at gisre det oftere; men det gik og ham, som dem, at han glemte snart igien, hvad han havde lovet. Imidlertiid levede dette besynderlige Par, ved saaledes at lempe sig efter hverandres Skøbeligheder, et meget roligt og fornøjet Liv.

Andet Kapitel.

Egteskabs-Djevle med lange Næser.

Det er et gammelt Ordsprog: Enhver skal feje for sin egen Dør. Hvor lykkelig og fornøjet kunde ikke Folk leve her paa Guds gode Jord, naar enhver vilde holde sig denne Regel efterrettelig. Man maatte gierne ynske med den ærlige Skoleholder i Hulbye:

Ak, at man med en Hammer denne Tanke
Dybt ind i manges Pande kunde banke!

Thi der gives desværre alt for mange af disse tienstagtige Fejere, der ere færdige til at gisre reent for alle deres Medmenneskers Dsre, skiønt det ikke seer

alt

seer alt for reenligt ud hos dem selv, og de drive det saa vidt, at de endog finde noget at vaske af, hvor ingen anden kan see det. Udentvivl maae de indbilde sig selv, at denne deres Omhu for deres Medmenneskers flyder, efter Fader Rabeners Beviis, af sand Menneskekierlighed; de skulde ellers neppe paatage sig et Arbejde, der lønner sig saa slet. Thi hvad vinde de andet derved, end at de plage sig selv med at gisre mange unyttige Opdagelser, spilde deres Tid, og ere ligesaa velkomne hos gode og veltænkende Folk, som et Svin i en Jødesynagoge.

Af disse tienstagtige Skabninger fandtes der to i Byen, hvor vor Præst boede, nemlig Degnens og Forpagterens Koner. De vare kiødelige Systre, begge to levende Kopier af Hr. Blasius's Rebekka, æreskænderst Ihukommelse, og drabelige Redaktricer ved Egnens skandaløse Krønike. Vel opdigtede de just ikke selv deres Fortællinger, men de havde endeel gamle ørkesløse Matroner og adskillige af Grævens Tienestefolk i Sold, hvilke, især om Søndagen, forsamledes og bragte dem alle muelige Efterretninger om hvad der gik for sig paa ethvert Sted i Sognet, ligefra det Grævelige Hotel indtil Hyrdens Hytte. Disse Nyheder tog nu dette kiere Systerpar for sig, udpyntede dem med de fornødne Tillæg, og besørgede dem siden trolig udbredte blandt Egnens Publikum. Her kunde det da vel ikke feile, at Præsten og hans Kone, der vare dem saa nær, jo maatte tildrage sig deres Op-

mærksomhed, og det saa meget meere, da vor unge Præstekone ikke just havde den Lykke at være elsket af disse Damer. Skylden var ikke paa hendes Side; thi hun begegnede dem ved alle Lejligheder med tilbørlig Høflighed, men Ulykken var, deels at de som Præstedøttre troede sig nok saa gode som hun, og følgelig misundte hende sin Lykke, samt ærgrede sig over, at det Grævelige Herskab giorde meget af hende, deels og, at denne snilde Kone, der kiendte de kiere Søstres ypperlige Talent til Portrætmalerie, havde ikke synderlig Lyst til at sidde for dem, og omgikkes dem derfor saa sielden, som Velanstændigheden nogenlunde tillod, og det altiid med den fornødne Tilbageholdenhed. Dette kunde de nu ikke kalde andet end utilgivelig Stolthed, der fortiente at revses, og dertil viiste sig i deres Tanker en herlig Lejlighed.

Græven havde nyelig giort en gammel Husholderskes Bryllup, hvortil adskillige af Naboeherskaberne vare indbudne, saavelsom Præsten og hans Kone; og da Bruden var nær beslægtet med de forommeldte Madame Blasius's Kousiner, saa vare de og deres Mænd ogsaa nærværende. Ved denne Høitidelighed blev der om Aftenen dandset, og de giorde da den vigtige Opdagelse, at en Officeer, en Fætter af Grævinden, som opholdt sig nogle Maaneder der paa Gaarden, viiste meere Agtelse for Præstekonen, end for nogen af de andre Damer, dandsede næsten idelig med hende, sad en og anden Gang hos hende, naar de ikke dandsede,

ligesom

ligesom han og havde været hendes Sidemand ved Bordet; ja han havde endog nogle Gange kysset hende paa Haanden. Og det, som endnu saae mistænkeligst ud, var, at han Dagen derpaa var kommet alleene ned til Præstegaarden, og var blevet ført ind igiennem Kiøkkendøren i Madamens Værelser.

Dette var nu en af de vigtigste Artikler, de længe havde havt i deres Krønike, og den blev som en Hemmelighed fortalt til alle Forekommende, alleene med den Smule Forandring, at de ved en lille Misregning af tolv Timer giorde Klokken ti Formiddag til Klokken ti om Aftenen. Men det var endnu ikke disse kiere Systre nok, at heele Egnen gottede sig paa den uskyldige Præstekones Regning med denne tvetydige Nyhed; den vigtigste Brug, de agtede at giøre deraf, var, at faae den bragt for Præsten, som da efter deres Regning naturligviis maatte fatte Mistanke til sin Kone, og i det mindste siden indskrænke hendes Frihed, saa hun ikke skulde faae Leilighed til at glimre i alle Selskaber, som forhen. Men det var ingen let Sag at faae Præsten disse Efterretninger bibragte. Han, der aldrig uden Nødvendighed forlod sit Studerekammer, kom ikke i deres Huse, og disse gode Madamer kunde ingen Anledning finde til at begiere nogen privat Audients hos ham. De besluttede altsaa, at en af deres Mænd skulde forrette dette Ærende i deres Sted, og af Kierlighed advare ham herom. Valget til dette Gesandtskab faldt da først

paa

paa Forpagteren, da han baade var den vittigste, og som boende i Præstegaarden kunde altid finde Anledning til at tale med Præsten, naar han vilde. De fortalte ham derfor heele Tildragelsen, og anvendte al deres Veltalenhed paa at overtale ham til at paatage sig denne Kommission. Men dette Forsøg mislykkedes. Forpagteren, som en fornuftig og veltænkende Mand, afslog det ganske, og svarede: Jeg er ingen Nar, at jeg skulde indlade mig i denne Sag. Jeg saae ikke paa Bryllupsdagen det mindste enten i Præstekonens eller Lieutenantens Opførsel, der kunde gisre dem mistænkte, og Præsten kunde jo, som Tilstedeværende, see selv alt hvad vi andre saae. Hvad det svrige her i Gaarden angaaer, det har jeg ikke seet, og hvad jeg ikke har seet, giver jeg ej heller ud for urykkelig Sandhed. Jo, kiere Svoger! svarede Degnens Kone, der mesterlig forstod ved slige Lejligheder at skiule sin Ondskab under Helligheds Maske: Du bør gisre det. Det er en Kristendoms Pligt, en Kierligheds Gierning, at advare den gode Mand, der ligger begravet i sine Bøger, og veed intet af sin flygtige Kones Opførsel at sige. Gid jeg kunde saavel gaae ind til ham, som du, jeg skulde ikke betænke mig et Øieblik derpaa. Men Forpagteren, der ganske vel indsaae deres kierlige Hensigter, vilde ikke bide paa Krogen, men svarede ganske koldt: Du maae sige hvad Du vil, Syster! saa gisr jeg det ikke. Skulde jeg uden Grund forstyrre Mandens Rolighed, og gisre en

uskyldig

uskyldig Kone mistænkt? Nej, det bevare mig Gud fra! Nu havde hendes Forbittrelse nær vundet Sejer over Helligheden; hun rejste sig op, slog paa sin Daase, tog en Priis Tobak, og spurgte ham med Bitterhed: Om det var uden Grund, hvad hun og hendes Syster havde selv seet; om det var en uskyldig Kone, der førte sig saaledes op, o. s. v. Men det hialp altsammen intet. Den ærlige Mand var ubevægelig, men taug, for at undgaae Klammerie, og gik ud af Stuen. Hvad hun ikke havde ærgret sig før, det giorde hun nu, og for at skaffe Galden Luft, udsøte hun sin onde Lune over Systeren, der ikke var slet saa slem, eller i det mindste ikke besad saa stor Færdighed i at skiule sine ondskabsfulde Fortællinger under Menneskekierligheds Maske. Fy dig, raabte hun, for Kone du er! Du staaer her som en Støtte, og tør ikke tale et Ord, naar din Mand gior sig egensindig. Det skulde min Mand budet mig; ja jeg skulde lært ham noget andet. Nej han er ingen saadan Tværdriver. Jeg skal vise dig, at han kan ligesaavel gaae til Præsten, naar han vil, som din Mand, og jeg skal nok faae Ærendet forrettet uden enten din eller din trevne Mands Hielp; derpaa foer den forbittrede Degninde ud af Døren, som en Furie, lige hiem til sin kiere Egtefælle, Hr. Vræler, en god ærlig, men derhos meget eenfoldig Mand, der ganske stod under sin Kones Herredømme. Hun udkrammede nu alle de Bevæggrunde, baade Religion og Menneskekierlighed kunde forstrække, for at

gisre

gisre ham begribeligt, at det var en Pligt, han hverken kunde eller burde undslaae sig for, at bringe Præsten den bevidste Efterretning. Vel turde han ikke sige noget herimod, da han aldrig vovede ligefrem at gisre Indsigelser mod sin Kones Villie, meere end en Underofficeer mod sin Chefs Befalinger, men da han syntes at føle hos sig en hemmelig Ahnelse om dette Gesandtskabs uheldige Udfald, og at han ikke som Overbringer af denne Tidende vilde fortiene stor Tak, saa tog han sig den underdanige Frihed at forestille sin Herskerinde dette, og i al Ærbødighed at lægge til, at man ikke skulde fæste Tro til slige Efterretninger, men hellere søge at dæmpe og undertrykke dem; thi, sagde han, Apostelen Paulus har jo sagt: Kierligheden tænker intet Ont, den fordrager alle Ting, taaler alle Ting. Men dette var just Vand paa hendes Mølle, og gav hende Lejlighed til at vise sin Styrke i Exegetiken. Ja du, sagde hun, forstaaer ret at anvende Bibelske Sprog; aldrig kunde du bedre bevise, at det er din Pligt at underrette Manden, end med dette Sprog. Min Kierlighed og Omhu for vor gode Præsts Ære og Rygte tænker intet Ont, men har de beste Hensigter, og om jeg da endog skulde lønnes med Utak derfor, vil jeg fordrage og taale det, overbeviist om mine Hensigters Reenhed. Saaledes tænker jeg, saaledes bør du tænke, og, kort sagt, du skal strax gaae! Dette sidste var nu en Kiendelse, mod hvilken ingen Appell fandt Sted. Her var altsaa intet andet at

gisre

gisre for den gode Hr. Vræler, end cito citissime at gisre sig rejseferdig.

Men medens den Stakkels Degn hsjst ugierne laver sig til sin Ambassade, maae jeg sige mine Læsere, at Præsten allerede var underrettet om heele Fortællingen; thi Lieutenantens Tiener havde fortalt sin Herre, at Degnens Kone havde givet ham Streger af, at hans Herre giorde Opvartninger i Præstegaarden paa besynderlige Tider. Lieutenanten, der var en meget ædeltænkende Mand, og følgelig ligesaa øm over andres Ære, som over sin egen, havde igien berettet Præsten det, og da Omstændighederne let lode dem giette, fra hvem denne Sladder var kommet, saa havde de aftalt, at Præsten skulde søge Lejlighed til at faae disse Sladdersystre fat, og læse dem underhaanden deres Text saaledes, at de kunde tabe Lysten til at trykke fleere deslige Aviser.

Men nu til den gode Degn igien. Han var imidlertid krøbet i sine Støvle, havde skiult sin gamle Vest med en ganske anstændig Frak, og sit dumme Hoved med sin Søndagsparyk, og tog nu Vejen lige ad Præstegaarden til, skiønt han endnu langt fra ikke var eenig med sig selv om, hvorledes han skulde finde Anledning til paa en skikkelig Maade at anbringe sit Ærende; thi han havde just ikke sin Styrke i Veltalenhed, og naar han vilde tale allerzirligst, mislykkedes det snarest. Saa gik det ham blandt andet engang, da han i Præstens Sygdom prækede for ham og skulde bekiendt-

bekiendtgiøre Meenigheden at der næste Søndag ikke blev Altergang. Da det Grævelige Herskab just var i Kirken, vilde han giøre det meget stadseligt og udførte det saaledes:

Saasom det har behaget Gud at hiemsøge Hans Velærværdighed — —hem — hem —

Efterdi Hans Velærværdighed er bleven smittet — — —

Da vor kiere Sielesørger er bleven angrebet af — — —

Da den grasserende smitsomme Sygdom ogsaa har — — hem — hem

— her bliver ingen Altergang paa Søndag.

Hans eeneste Lykke denne gang var, at han havde Kommunikantlisten til næste Søndag at forevise Præsten; derved havde han da Anledning til at komme ind til ham, men hvorledes det siden vilde gaae, det maatte komme an paa Lykke og Omstændigheder. Nu kom han da til Døren, og blev indladt som sædvanlig i Præstens Studerekammer, hvor han, efterat have giort en vældig Skraberads, overleverede Listen. Præsten tog den, og da han havde giennemseet den, leverede den tilbage, sigende: Det er got; og dette vilde paa andet Dansk sige saa meget som: Gaae nu kun din Vej igien! Men den uskyldige Degn blev staaende, saae ned for sig, pillede paa sin Hat og rømmede sig, som om der sad noget fast i Halsen paa ham. Præsten, som blev dette vaer, maatte da nødes til at

spørge,

spørge, om han havde noget meere at sige. Nu maatte Staklen ud med Sproget, og begyndte da sin Oration saaledes: Jeg har Deres Velærværdighed at hilse fra min Kone, hun har bedet mig sige Dem noget, som just ikke er alt for got; men Folk er saa slemme, de sætte saamegen Sladder sammen om andre; jeg vilde ikke engang fortalt Deres Velærværdighed det, men min Kone vilde endelig (her trak han paa Skuldrene) at jeg skulde advare Dem derom; ikke fordi enten hun eller jeg troer slig Sladder, nej saa vist gisre vi ej; det gisr os tvertimod hiertelig ont, at vor kiere Sielesørger og hans gode Kone end ikke kan være frie for sladderagtige Tunger; ja saa vist gisr det sta. Præsten, hvis Taalmodighed begyndte at forgaae over denne lange Indgang, afbrød ham og sagde: Han behøver ikke at gisre saa mange Undskyldninger, sig mig kun reent ud, hvad det er, der er sagt om os. Nu begyndte da den ærlige Degn at kramme sine Nyheder ud: Der er den unge Hr. Lieutenant her oppe paa Gaarden, jeg troer vist, han er en meget skikkelig Karl, men De veed selv, at man ikke troer de Herrer Officerer for vel i det Stykke, og den røde Kiole stikker saa meget i Øjnene pga Fruentimmer, — dog er det langt fra, at jeg troer, at Madamen skulde lade sig noget foresnakke af ham, men jeg vil kun sige, at andre Folk kan let snakke om det, der aldrig er noget i, og saa gisre de en Myg til en Elephant. — Saaledes blev han ved at vrøvle sammen,

saa

saa han neppe skulde blevet færdig med sin Fortælling inden Aften, hvis ikke Præsten, der var kied af at høre længere paa dette Galimathias, havde giort Ende derpaa ved at sige ham, at han allerede havde hørt denne Byesladder; og da Manden ikke agtede at spilde noget af den Lund, han havde tillavet til de to Sladdersystre, paa dette uskyldige Faar, lagde han alleene til: Jeg troer gierne, at han og hans Kone ikke holde det for Sandhed, men da jeg gierne ynskede at vide alle Omstændigheder herved, og hvorfra det først kan være kommet, saa beed Hans Kone og hendes Syster komme til mig i Eftermiddag. Den gode eenfoldige Degn, hierteglad over at slippe saa vel, og heel stolt af at have, efter sine Tanker, forrettet sit Ærende fuldkommen til sin Herskerindes Fornøjelse, ilede hiem for at forkynde hende den glædelige Tidende, at hun og hendes Syster skulde om Eftermiddagen op til Præsten, for at give ham nærmere Oplysning i denne Sag. Hendes sorte Siel blev inderlig fornøjet over dette Bud, hun slog sine tørre Arme saa eftertrykkelig om Mandens Hals, at hun nær havde qvalt ham, og gav ham tillige et drøjt Kys, en Belønning, han ikke var vant til siden Frierdagene, uden naar han kunde bringe hende enten et ganske nyt betydeligt Bidrag til den skandaløse Krønike, eller et uventet Offer; thi hun var ligesaa gierrig som ondskabsfuld. Nu troede denne listige Qvinde, at Præsten havde bidt paa Krogen, og hun havde Spillet vundet;

det; naar hun og hendes kiere Syster kun fortalte ham Sagen med alle Omstændigheder, vilde han vist troe det og ikke efterlade at læse sin Kone hendes Text. I dette søde Haab løb hun strax hen til Systeren, for at forkynde hende den glædelige Tidende, at de samme Eftermiddag skulde ind til Præsten. Hun var og saameget desto vissere paa sin Sejer, da Præstens Kone just samme Dag var udreist i et Besøg, og ventedes ikke hiem, førend sildig om Aftenen.

Medens nu disse Madame Blasius's Kousiner studerede paa deres Eftermiddags-Rolle, var Præsten ikke heller ledig. Han sendte strax en Billet til Lieutenanten, for at lade ham vide, at han saa got som havde Madamerne i Fælden, tillige skikkede han ham Nøglen til en Havedør, der vendte ud til Marken, paa det at han kunde gaae ubemærket ind, og lade sig see, førend Præsten havde dette smukke Systerpar inden sine fire Vægge. Nu kom da Tiden, at de indfandt sig, og Præsten modtog dem med al Høflighed. Efterat han havde snakket lidt med dem om Vejrliget og andre ligegyldige Ting, kom han omsider til Hovedmaterien, og spurgte dem, hvad de havde hørt i Henseende til den Snak, der gik om hans Kone og Lieutenanten, og hvorfra de troede den kunde være kommet. Neppe fik Manden Tid at tale ud, førend Degnens Kone slog løs for sin Veltalenhed, og efterat hun først havde paa det helligste forsikkret, at hun ikke troede et Ord deraf, men havde alt for gode Tan-

ker

ker baade om Madame Amundsen og Lieutenanten, fortalte hun ham heele Sagen, som et Byerygte, med alle sine Udpyntninger og Tilsætninger. Men da hendes Mund var allerbest i Gang og løb over af det onde Hiertes Overflødighed, trinede Lieutenanten just ind ad Døren, og dette uventede Syn satte hende med eet saa ganske ud af hendes Forfatning, at ingen ung Student, hvis Hukommelse ved første Præken bliver ham utro, kan staae meere betuttet og forlegen, end hun. Præsten, saasnart han havde hilset Lieutenanten, vendte sig igien til hende og sagde: Bliv De kun ved at fortælle; thi den Sag, vi tale om, angaaer Lieutenanten ligesaa meget som mig. Men det hialp intet, hun kunde ikke meere frembringe noget Sammenhængende, men afkortede sin Fortælling saa meget mueligt, igientog sine forrige Forsikkringer, at hverken hun eller hendes Syster troede noget deraf, og bevidnede for Resten højtidelig, at ingen af dem vidste, eller kunde give nogen Underretning om, hvorfra denne Snak havde sin første Oprindelse.

Nu begyndte da Lieutenanten at holde et lille Forhør. De maae, sagde han, mine kiere Madamer! tillade mig at giøre Dem et Par Spørsmaal. Saae De paa Bryllupsdagen paa Gaarden noget i min Opførsel mod Madame Amundsen, der kunde give Formodning om nogen uanstændig Fortrolighed imellem os? Dertil svarede begge Systerne med lydelig Røst: Nej!

Lieu-

Lieutenanten. Savnede De os noget Øieblik i Selskabet, eller saae De os i et andet Værelse, end hvor Grøven, Grøvinden og Præsten tillige vare tilstede?

Begge. Nej!

Lieuten. Har De nogen Tiid seet mig her i Præstegaarden om Aftenen, at jo enten Grøven eller Grøvinden have været med?

Begge: Nej!

Lieuten. Altsaa maatte De jo været overbeviiste om Rygtets Usandhed, og søgt at standse det, i Stedet for at udbrede det videre.

Her tog Degnens Kone strax Ordet: Vi have ikke heller udbredet det, men tvertimod modsagt det; hvad kunne vi giøre for, at ondskabsfulde Mennesker ikke har villet troe os, men har desuagtet udspredt det videre.

Lieuten. Her behager De uden Tvivl at spadsere lidt fra Sandhed. Jeg faaer at komme Deres Hukommelse til Hielp. Det var dog just ikke Tegn til, at De søgte at dæmpe eller modsige en saadan Sladder, naar De, sagde han til Degnens Kone, vilde i adskillige af Grøvens Domestikers Overværelse i Deres egen Stue med en spodsk Mine sige til min Tiener: Tiden falder nok Hans Herre lang i disse Dage, da de mørke Aftener og det onde Vejr hindrer ham fra at giøre Opvartninger i Præstegaarden. De skal ingen Ulejlighed giøre Dem med at modsige det;

thi

thi jeg kan, naar det skulde behøves, bevise det med tre eller fire Vidner. De kunde vel ikke heller være uvidende om Aarsagen, hvorfor jeg gik ind ad Kiøkkendøren, da jeg Dagen efter Bryllupet kom om Formiddagen i Præstegaarden; thi jeg saae dem begge i Forpagterens Dør, og følgelig saae de selv, at jeg gik først til den sædvanlige Dør, men da Kammen Hendelseviis under Oplukningen sprang af Nøglen, bad Præsten mig selv gaae til den anden Dør, hvor enhver, der havde Øine og vilde bruge dem, kunde see, at han kom selv ud og tog imod mig. Endnu meere; jeg saae Dem begge en halv Time derefter i Gaarden, da Smeden slog Laasen fra Døren, og Præsten selv fulgte mig ud igiennem den. Kan nu da vel noget fornuftigt Menneske troe andet, end at De selv have sammensat denne Slyddet og udbredet den? Her begyndte de at stamme noget ud, der skulde ligne en Retfærdiggiørelse, men de vare alt for forvirrede til at frembringe noget Sammenhængende. Lieutenanten blev derfor ved: De skal ingen Umage giøre sig med nogen Retfærdiggiørelse; det er ganske forgieves, thi jeg har saa fuldkomne Beviser, at det skulde være mig en saare let Sag at føre Dem i Ulejlighed, naar jeg vilde tage min Tilflugt til Lovene; men det vil jeg nu ikke; denne Gang skal det være Dem skienket, men vogt Dem vel, at jeg ikke spører sligt oftere; thi skulde det skee, skal jeg viist giøre Bekostning paa at faae Dem dømte som Æreskændere. Efterat Lieutenanten saaledes hav-

de

de givet dem nogle Lag, der satte dem temmelig ud af Forsvarsstand, gav Præsten dem det sidste, der nødte dem til ganske at stryge. Jeg vilde, sagde han, til Deres Undskyldning troet, at De ingen anden Deel havde i denne ondskabsfulde Fortælling, end at De af Lyst til Sladder havde fortalt, hvad De havde hørt af Andre, og det var allerede lastværdigt nok; men det er nu alt for klart, at De har selv sammensat og udspredet den, og jeg kan ganske tydelig læse i Deres sorte Siele. Hvad andet har vel bevæget Dem hertil, end det, at min Stakkels Kone ikke har den Lykke at være yndet af Dem, fordi hun omgaaes Dem med en vis Tilbageholdenhed, som Deres Sladderagtighed og Bagtalelyst gior hsjnsdvendig. Dette skulde hevnes, og dertil var da intet bedre Middel, end at angribe hendes Ære. Og hvilke nedrige Hensigter! Min uskyldige Kone skulde gjøres mistænkt, og tabe sin Agtelse hos Retskafne; jeg skulde opbringes til at begegne hende ilde. Hvormegen Ulykke kunde De ikke kommet afsted, naar Deres sorte Anlæg havde lykkedes? Min Kone kunde græmmet sig til Døde derover; thi hvad er et dydigt Fruentimmer vigtigere, end hendes Ære? Naar jeg havde været hidsig og fremfusende, kunde jeg mishandlet hende. De kunde her altsaa forstyrret et lykkeligt og fornsjet Egteskab, og giort os ulykkelige paa begge Sider. Men Gud ske Lov, at Minen sprang i Utide. Nu falde de ubehagelige Følger tilbage paa Dem selv. Det er gaaet Dem, som

Ordsprøget siger: Den Grav, De gravede til Andre, faldt De selv i. Det Grævelige Huses Yndest, der dog vel ikke kan være Dem ligegyldig, har De forspildt. Min Kone og jeg skulle aldrig søge at hevne os, end ikke ved at fortælle denne Historie, men De maae kiendelig vise en ganske anden Tænkemaade og Forhold, førend De tør vente nogen Fortrolighed af os. Hos alle Veltænkende har De giort sig bekiendte som Æreskændere, og følgelig afskyelige. Saaledes har De tilstrækkelig straffet sig selv. Det skal være mig en stor Glæde, om denne Begivenhed maae tiene til at giøre Dem klogere og bedre for Fremtiden, saa De ikke jage efter ondskabsfulde Nyheder, men rolig passe Deres egne Huse. Det vil i mange Henseender være Deres eget Gavn; thi skulde De oftere begaae en slig nedrig Streg, kan jeg ikke indestaae Dem for, at De slippe saa let derfra, naar man skulde nødes til at overlevere Dem i den verdslige Øvrigheds Haand.

Intet kan tænkes meere kontrasterende, end disse kiere Systres Udseende, da de kom ind til Præsten, og den Figur, de nu giorde. De traadde ind i Stuen med triumpherende Mine, forvissede om at kunne binde Præsten paa Ermet, hvad de vilde, og endda fortiene Tak desuden; nu derimod stode de saa modfaldne, som en Misdæder, der har hørt sin Dødsdom oplæse. Degnens Kone græd bitterlig, men om det var Fortrydelses eller Forbittrelses Taare, skal jeg ikke kunne sige med Vished; og saasnart Præsten havde til

Slut-

Slutning igientaget sit Ynske, at dette maatte tiene Dem til Advarsel i Fremtiden og bidrage til deres Forbedring, lode de sig ikke to Gange advare om at gaae bort, men nejede ganske stiltiende og søgte Døren. Vel bleve disse Damer just ikke i Grunden forbedrede, men vaersommere bleve de dog, og vogtede sig især for at tale noget om det Grævelige Huus og Præsten, saa han og hans Kone siden levede temmelig rolig.

Tredie Kapitel.

Store Forberedelser til en vigtig Persons Ankomst.

Da den for nogle Aar siden henrettede ulykkelige Franske Dronning var frugtsommelig med den nu ogsaa bortdøde Dauphin, skrev den bekiendte Baron Krohne en smigrende Afhandling *), hvori han bevi-

 ste,

*) Denne Piece, et Ark stor i 8vo, er trykt 1781, paa hvad Sted, nævnes ikke. Titelen er: Anmerkung bey der Geburt des Dauphins. Slutningen af den lyder saaledes:

Als der Heyland der Welt gebohren ward, erschien ein Stern, die Engel sangen: Ehre sey Gott in der Höhe, und Friede auf Erden; Könige kamen von Morgenlande, und opferten Mariens Sohn und Josephs Pflegbefohlenen Gold, Weyhrauch und Myrrhen.

Da

ste, at en Komet, der i samme Aar lod sig see, bebudede hans Fødsel, og den kunde ikke sættes i Sammenlig-

Da Franckreichs huldreiche Monarchin Ihrem geliebten Gemahl einen Sohn und dem hoffnungsvollen Königreich einen Erben schenket, erscheinet gleichfalls ein Stern, um anzudeuten, daß selbst der Himmel an Dessen Geburt, an der Freude der allerdurchlauchtigsten Eltern und des gesegneten Landes Theil nimmt; alle Einwohner erheben ihr dankbares Herz zu Gott, sie singen ihm Lob, und überlassen sich der Freude mit dem Enthusiasmus, der dieser leutseligen Nation jederzeit bey Vermehrung Ihres geliebten und uralten Königsstammes eigen war. Ihre Dankbarkeit breitet sich durch Wohlthun aus. Arme Gefangene, die um Schulden willen im Kerker schmachteten, werden erlöset. So hat der wohlthätige Graf Mercy-Dargenteau, des grossen Josephs verdienstvoller Gesandter, allein 15000 Livres zur Befreyung gefangener Schuldner angewendet.

Auch Fremde wird der Stern herbeyführen, sie werden kommen, und dem neuen Dauphin ihre Verehrung bezeugen. Gold hat er genug; wenn nur die Könige würklich reich sind, die sich auf die treue Herzen ihrer Unterthanen verlassen können: So ist Frankreichs Monarch der reichste König; so sind Seine Schätze unermeßlich. Weyhrauch streuen Ihm Seine künftige Unterthanen. Welches Rauchwerk konnte einen süßeren Geruch um Dessen Wiege verbreiten, als das, welches der gelehrte Parlements-Præsident der Stadt Paris, Herr Nicolai, mit dieser kurzen aber viel bedeutenden Worten um dieselbe streuete: Monseigneur! Ihre

Geburt

menligning med mindre, end den Stierne, der saaes ved Kristi Fødsel, hvorfor og Afhandlingen er ziret med en Vignet, der forestiller de Vises Ankomst til Betlehem, omtrent ligesaa net, som Claudius's Goliath og David i Rembrands Maneer. Den forventende Prinds skulde da i Følge heraf blive Herre over det store Frankerige, om ikke over det meeste af Verden, og ej alleene hans egne Undersaatter, men og Fremmede skulde ofre ham Guld, Røgelse og Myrrha. Hvad kunde den gode Baron for, at Skiebnen har giort en saa slem Tverstreg over hans Prophetie? Havde han kunnet kige lidt dybere ind i det Tilkommende, skulde det været ham ligesaa let at finde i Kometen et Forbud for alle de Ulykker, der ere mødte det Franske Kongehuus.

Her

Geburt erfüllet Frankreich mit Freude, Ihre Erziehung wird dessen Hoffnung, und Ihre Tugenden sein Glück ausmachen.

Nur die Myrrhen fehlen noch, und die wird Albions König bringen, wenn er die Freyheit der unterdrückten Americaner dem Sohne ihres großmüthigen Beschützers, dem Liebling Mariens, dem Neffe Josephs aufopfern und dadurch Gelegenheit geben wird zu singen: Friede auf Erden.

Das ist der Wunsch, welchen an dem Fuß der Königlichen Wiege abgeleget

An der Ostsee — Ein Fremdling

Im November 1781. — aber

aufrichtiger Verehrer Frankreichs

Guilielmus à Nicaro.

Her lod sig nu vel ikke nogen Komet see, da vor Præstekone efter tre Aars Egteskab fornam sig frugtsommelig, skiønt den kunde været et ikke upassende Billede paa vor Helt, der snart glimrede og giorde store Figurer, snart igien forsvandt og blev usynlig i den store Verden. Ikke desmindre merkedes her kiendelige Forbud for den lille saa længe med Smerte ventede Herres Ankomst. Den gode Madame Amundsen, der ikke alleene som Pige, men og i tre Aar, som Kone, havde været det raskeste Fruentimmer, man kan tænke sig, munter og glad som Sundheden selv, begyndte nu at skrante og klage over en usædvanlig Tunghed og Mathed i hele Kroppen; snart havde hun ondt i Tænderne, snart var hun plaget af Hovedpine og Qvalme. Selv vidste hun ikke, hvad disse Tilfælde skulde betyde, og hendes kiere Mand skulde ikke heller giøre hende klogere i dette Stykke; thi han var ligesaa kyndig i Medicinen, som den Tyrkiske Sultan i Latin, (see Dedikationen i Siegfried von Lindenberg). Grævinden, som selv havde faaet endeel Børn, førte hende derimod ud af Drømmen, og angav det for lykkelige Aspekter til, at hun maatte være frugtsommelig. Den Grævelige Medikus stadfæstede dette Udsigende og trøstede hende med den Forsikkring, at disse Ulejligheder vilde efter nogle Maaneders Forløb ophøre.

Her blev da en Glæde, ikke alleene paa Præsten, der længe havde ynsket sig en Arving, men endog paa

den

den gode Kone selv; thi endskiønt hun havde faaet en ganske moderne Opdragelse, og besad en god Portion Forfængelighed, var hun dog ikke saa fordervet, at hun betragtede Barselsengen som Skiønhedens Grav, men tvertimod ynskede sig selv til Lykke med at blive Moder, og glædede sig virkeligen over Udsigterne dertil. Vel havde hun endnu ser til syv lange Maaneder at giennemgaae, men her var og meget at forrette, som fordrede Tid. Barselværelsets Udpyntning, Sengen med Tilbehør baade uden og inden, Børnetøj, og Klæder til Madamen selv, det var altsammen noget, der ikke lod sig here færdigt i et Øieblik.

Det første den gode Kone foretog sig, saasnart hun kiendelig merkede, at hendes Klæder begyndte at blive for snevre, var at tilmelde sine kiere Forældre denne behagelige Nyhed. Og hvor kunde en saa inderlig elsket Datter andet end betiene sig af denne saa lykkelige Lejlighed til at glæde en øm Fader og kierlig Moder. Dog indestaaer jeg just ikke for, at hun jo derved tillige havde nogle smaae egennyttige Bihensigter. Gierne ynskede hun at have alting paa det prægtigste, men det var ingen afgiort Sag, at hendes kiere Egtefælle, der ansaae al Pynt og Stads for idel Daarlighed, vilde rykke ud med Bekostningerne dertil. Nu kiendte hun sin Faders Gavmildhed, og var forsikkret, at Moderen ej heller raadede derfra; hun lod derfor i Brevet til dem falde nogle smaae Beklagelser over, at det Grævelige Huus, hvis store Artighed

gierde,

giorde, at man var nødt til at byde Dem til Barselfestinet, og Grævindens Besøg, som hun jevnligen kunde vente, vilde foraarsage endeel Udgivter, som hun ellers paa Landet gierne kunde undgaaet. Hun befrygtede derfor, at hun blev nødt til at giøre sine kiere Forældre Ulejlighed med at forskaffe hende et og andet fra Hovedstaden, som hun nærmere skulde give sig den Frihed at tilmelde Dem. Nu vilde hun først eftersee, hvad hun nødvendig behøvede, og raadføre sig med sin Mands Kasse, der paa denne Tid just ikke vilde taale alt for stærk Aareladen.

Dette Kunstgreb giorde og den forønskte Virkning. Et Par Postdage derefter fik hun Svar fra sin Fader, hvilket ikke alleene indeholdt de heftigste Glædesyttringer og Lykønskninger over hende og den forventende Arving, men tillige den trøstelige Slutning: Det var ham saare kiert, at hun som en fornuftig Kone havde raadført sig med hendes Mands Kasse. Han skulde nok mage det saa, at den ikke skulde falde i Afmagt over disse Udgivter. Han havde endnu ikke glemt hvad der udfordredes til en Barselfærd. Hun skulde kun være ganske rolig i dette Stykke, og overlade sligt til ham, da han skulde betimelig nok sende hende alt, hvad Velanstændighed kunde fordre i hendes Cirkel.

Nu var der altsaa intet i Vejen i Henseende til denne vigtige Post, uden det alleene, at Begierlighed efter at see Produkterne af hendes Forældres Godhed

giorde

gisrde hende Tiden noget lang. Det Væsentligste hun imidlertid havde at forrette, var at bære Omsorg for sin Sundhed under sit Svangerskab, hvortil baade hendes Mand formanede hende, og Grævinden, der elskede hende høit, selv bidrog alt, hvad der stod i hendes Magt. Sielden kiørte denne gode Dame ud, at hun jo tog Præstens Kone med, for at skaffe hende Bevægelse, og siden at beholde hende hos sig til Selskab. Saaledes blev den halve Tid tilbragt paa Gaarden, og gik der et Par Dage forbi, uden at Grævinden saae hende, stod strax den Grævelige Løber om Morgenen tidlig i Præstegaarden, for at erkyndige sig om, hvorledes Madamen befandt sig. Meldte han da, at hun i mindste Maade var upasselig, kom Grævens Æskulap, en meget kyndig Mand, paa Øieblikket, for at tiene med sin Indsigt, skiønt hendes gode Natur ikke behøvede det. Saaledes løb een Dag med Fornøjelse efter den anden, og den gode Kone havde nu ingen andre Forberedelser at giøre, end at tænke paa Jordemoder og Amme. Den første Post var snart bragt i Rigtighed, da Græven, der i alle Dele bar den yderste Omsorg for sine Underhavendes Vel, havde ladet sin Gartners Kone, et meget fornuftigt, vittigt og tillige dydigt Fruentimmer oplære i Jordemoderkunsten, og lønnede hende rigelig. Grævinden havde selv stedse brugt hende, og fundet sig meget vel betient. Men med Barnets Opfostring havde det større Vanskelighed. Præsten, som rigtig nok holdt det for

en Moders Pligt selv at opamme sit Barn, havde engang under fire Øine ladet falde nogle Ord derom, men da han merkede, at hans kiere Kone ingen Øren havde dertil, og han elskede hende, indtil endog at elske hendes Daarligheder, saa havde han strax givet efter. Men vilde hun ikke selv agere Amme, saa maatte hun dog see at faae en anden i sit Sted, og dertil haabede hun, at Grævinden, der i alting var hendes sikkerste Tilflugt, best skulde finde Udveje. Hun klagede derfor sin Nød for hende, og af en Hendelse kom Doktoren og Præsten til i det samme. Den første tog strax Ordet og sagde: Jeg formodede vist, at De havde besluttet selv at give Deres Barn Brystet, og efter Deres Komplexion at dømme, troer jeg, at det vilde lykkes meget vel. Ak nej! svarede vor unge Kone, det er et evigt Slaverie at paadrage sig; man kan jo aldrig være skikkelig klædt, og ingensteds kan man komme i den Tid.

Doktoren. Her maae jeg dog give mig den Frihed at sige Dem imod. Slaveriet derved er vist ikke stort, naar de holder en duelig Pige til at passe Barnet. De behøver da alleene at have det et Qvarteerstid hver tredie eller fierde Time paa Skiødet.

Præstekonen. Men skal man dog ikke nødes til af den Aarsag stedse at være hiemme?

Doktoren. Dersom Barnet er sygt, forlader De det dog vel ikke, om De endog har en Amme, og er det derimod friskt, som man allersnarest kan vente,

naar

naar De amme selv, vil det ikke vare ret længe, førend Barnet enten kan undvære Dem en halv Dags Tid, eller taale at følge ud med Dem. Overalt er det unegtelig det Sikkerste baade for Barnets og Deres eget Helbred. Barnet faaer den Føde, Naturen har bestemt det, og som det følgelig er best tient med; De er selv meget sikkrere, end naar Melken skal sættes bort, hvilket ikke sielden foraarsager slemme Tilfælde, Gigt, Modersyge og onde Bryster. — Her stemmede Grævinden i med: Dersom De vil troe mig, min Hierte! vil jeg oprigtig raade Dem til selv at give Deres Barn Brystet. Vel har jeg ikke selv opammet mine Børn, men jeg har vist ofte havt Aarsag til at fortryde, at jeg ikke har giort det. Første Gang tænkte jeg ligesom De, og ansaae det for en Plage, men jeg merkede snart min Vildfarelse. En meget god, ung og sund Amme fik jeg, men hendes Melk var dog ikke passende for Barnet, og det var idelig plaget af Kneb. Da Ammen, der vant til Bevægelse og Arbejde, kom til at sidde stedse inde, og fik bedre Kost, end tilforn, samlede hun usunde Vædsker, og meddeelede Barnet dem, saa det maatte drages med Udslæt et heelt Aar igennem. Naar Glutten var syg, kunde jeg ikke overtale mig til at forlade den, og jeg havde altsaa meget mere Bryderie, end naar jeg havde ammet selv, da den ventelig havde undgaaet baade Kneb og Udslæt, og kunde længe før været afvant. Jeg besluttede derfor fast at ville selv give Brystet næ-

ste

ste Gang, men da fik jeg ingen Melk, og maatte altsaa mod min Villie lade det beroe. Desuden ere de daglige Fortrædeligheder uendelige, man har med mangen en Amme, naar hun er hastigsindet, klamres med de andre Tienestefolk, ærgrer sig, og man ikke tør tale noget til et saadant Dyr, for ej at skade Barnet. Fat De derfor kun den Beslutning at amme selv, og De skal vist ikke fortryde det. Naar Barnet er friskt, som jeg haaber, det just ved Deres egen Melk skal blive, saa behøver De alleene at holde sig hiemme i syv til otte Uger, og i den Tid skal jeg ikke efterlade at besøge Dem. Siden kan De meget vel tage Glutten med og komme til mig. Den har mere Gavn end Skade af at vænnes tilig til Luften, det veed jeg af Erfarenhed, og om De da vante den fra efter et halvt Aars Forløb, var den dog bedre tient, end med at nyde en fremmed Ammes Melk et heelt Aar igiennem. Jeg skal skaffe Dem en Pige, som jeg selv har brugt, og til hvem De baade Nat og Dag med Sikkerhed kan betroe Deres Barn. Nu lagde Manden sit Votum til, og forsikkrede, at han med Glæde vilde lønne en Pige, ligemeget hvor dyrt, naar hun alleene vilde amme selv. Her stod da den gode Kone, heel tvivlsom om hvad Beslutning hun skulde tage. Hendes Pligt sagde Ja, hendes Tilbøjelighed Nej. Og hvad er almindeligere hos skrøbelige, endog gode Mennesker, end at Pligten maae vige for Tilbøjeligheden. Dog her fandt det Modsatte Sted, og det var intet

Under;

Under; Pligten havde Grævinden, hendes Læge og Præsten til Sekundanter, og derimod Tilbøjeligheden ingen uden den svage Kone selv; det var ikke Parti egal. Hun gav sig derfor strax, takkede Grævinden for hendes gode Tilbud med Pigen, og forsikkrede, at hun paa hendes Ord vilde selv opfostre sit Barn. De ynskede hende nu Alle til Lykke med denne raske Beslutning, og forsikkrede hende, at hun i Tiden ikke vilde fortryde den.

Saaledes var da denne vigtige Sag afgiort til alle Vedkommendes Fornøjelse; det eeneste, der nu stod tilbage, var at faae Barselstuen, Børnetøjet o. s. v. sat i behørig Stand, og derved var intet andet i Vejen, end den lille Omstændighed, at den forventende Stads endnu ikke var ankommet. Dette løb om i den pyntelige Kones Hoved. Skulde hun paa det samme nedkomme en Maaneds Tid førend hun ventede det, og Tøjet formedelst Modvind eller andet Tilfælde ikke betids ankomme, hvilken Skam vilde det ikke da være, om hun skulde ligge i den Seng enhver før havde seet i Giæstekamret, ikke have en Morgendragt, uden den hun allerede havde brugt, og pour comble de malheur, nødes til at laane Børnetøj hos Grævinden. Og dog kunde den kiere Kone gierne sparet sig for alle disse ubehagelige Spekulationer; thi for det første vare hendes Møbler, Seng og Klæder saa anstændige, som de kunde forlanges, og for Børnetøj havde Grævinden ikke ladet hende blive forlegen;

desuden vare disse Bekymringer kun spildte; thi Tøjet fra hendes Fader ankom lykkelig og vel en heel Maaned før hendes Nedkomst. Just da hun en Dag sad i disse sørgelige Betragtninger, blev hende fra en Kiøbmand i næste Kiøbstæd tilsendt et Brev fra hendes Fader med det Bud, at de paa Brevet ommeldte Kasser og Pakker, som med Skibslejlighed vare ankomne, kunde hos ham afhentes.

Her var nu ikke et Øieblik at spilde. Skiønt den gode Kone ikke var ret rask til Fods, foer hun ind til hendes Mand, og fik fra hans Kontoir Ordre udstædt til Kudsken, at spende ufortøvet for og hente disse saa længe ventede Herligheder. Saasnart det var forbi, satte hun sig i god Rolighed hen at læse Faderens Brev ret med Andagt igiennem, i det søde Haab at finde der en foreløbende Underretning om alt, hvad hun havde at vente; dog den slemme Mand havde ikke skrevet et Ord derom, men kun alleene, hvor mange Kasser og hvad Merke. Hun var altsaa nødt til at styre sin Nysgierrighed, indtil Kudsken fandt for got at komme hiem; men imidlertid havde hendes Veninde, Degnens Kone, der daglig løb hos sin Syster i Præstegaarden, giort den Opdagelse, at vor længselfulde Præstekone var den Eftermiddag syv Gange ude i Porten, for at see, om hendes forventende Ladning snart vilde komme. Dog som alting faaer engang Ende, saa kom og Kudsken omsider, og bragte alting lykkelig og vel tilstede. Neppe blev der ham tilstaaet

den

den fornødne Tid til at spænde Hestene fra, førend han maatte ind med Hammer og Tang at slaae Kasserne op, og nu gik da Udpakningen lystelig for sig. Nær havde den kiere Kone af Glæde begyndt at synge, som Mads i Kierlighed uden Strømper ved hans Kistes Aabning; og sandt at sige, kunde hun og havt nok saa god Grund dertil. Her fandtes nu et meget smukt Mahognie Sengested med prægtigt Omhæng og Teppe, Spejle, Stole, Vinduesgardiner, et Natbord med al Tilbehør; kort sagt alt hvad der udfordres til at møblere et heelt Værelse i nyeste Smag. Dernæst opdagede hun en Vugge, med alle sine Requisiter, der i Pragt ikke gav Sengen det mindste efter. I en anden Kasse fandtes to til tre forskiellige Dragter, fra Hoved til Fod, for Madamen, og en Mængde Børnetøj, som vilde blive alt for uendeligt at opregne. Og endelig, for at fornøje Barselgiesternes Gane ligesaavel som deres Øjne, medfulgte og en god Forraad af Konfekturer og heede Vine.

Nu stod den gode Kone midt iblandt alle disse Herligheder saa sieleglad, som et Barn over et nyt Stykke Legetøj; men hvad er vor Glæde, naar vi ikke have nogen at deele den med? Og hvo var vel nærmere til at tage Deel i hendes Glæde, end hendes Mand? Hun løb derfor, saa got hun efter Omstændighederne kunde, strax ind til ham, og raabte: Kiere Mand! kom ind og see, hvor meget min Fader har sendt mig! Den gode Præst, der giorde ligesaa meget af alt det,

der

der bar Navn af Stads eller Modekram, som en atten Aars Pige af en fire Gange saa gammel Friere, blev siddende ganske rolig ved sit Arbejde, men Begieringen blev saa ofte og indstændig gientaget, at han tilsidst, hvis han vilde have Fred, maatte stikke Pennen bag Øret og traske med. Men smigrede den gode Kone sig med, at han skulde beundre alle disse Raritæter, og holde Lovtale over hendes Faders Gavmildhed, saa havde hun giort Regning uden Vert. Han blev i dets Sted staaende i Døren som en Stytte, studsede over alle de forskiellige Ting her faldt ham i Øjnene, og sagde med en Mine, der tydelig viiste, at han ikke tog mindste Deel i hendes Glæde: Min beste Kone! hvor vil du giøre af alt dette? Derpaa vendte han sig strax, gik tilbage til sit Kammer og mumlede noget imellem Tænderne, der omtrent vilde sige: Hvilken Daarlighed! Nu saae hun alt for tydelig, at det giorde ikke stort Indtryk paa ham, og at hun meget mindre turde smigre sig med, at han vilde være hende behielpelig med Arrangementet. Hvad var her da nu at giøre? Ingen anden havde hun at deele sin Glæde med end Grævinden, men at sende ligefrem Bud til hende om at komme og see disse Kostbarheder, det gik ikke an. Dog kiendte hun sit Kiøns Tænkemaade i denne Artikel saavel, at hun nok indsaae, der behøvedes ikke meget meere til at drage denne gode Dame ned til Præstegaarden, end at faae hende denne glædelige Nyhed tilbragt paa en anstændig Maade, og dertil fandt hun snart en lykkelig Lejlighed. Da

Da hun et Par Dage ikke havde besøgt Grævinden, kom der næste Morgen en Koureer, for at erkyndige sig om hendes Befindende; hun lod da Grævinden bede ikke at tage det unaadigt op, at hun ikke endnu i nogle Dage kunde opvarte hende, da hendes Fader havde sendt hende saa stor en Forraad af Møbler og andre Modevare, at hun havde nok at gjøre med at faae det oppakket og bragt i Orden. Kunde Grævinden nu blevet hiemme efter denne Bekiendtgjørelse, maatte hun ikke været Fruentimmer. Men den gjorde rigtig nok sin Virkning. Samme Eftermiddag kom hun strax efter Maaltid til Præstegaarden, for, som hun sagde, selv at see, hvorledes det stod med hendes kiere Præstekones Helbred, men rettere for at holde en Generalmynstring over alle hendes Rariteter. Dette blev og trolig udført; ethvert Stykke blev taget frem, beskuet, bedømt og roest.

Saasnart man var færdig dermed, begyndte de gode Damer strax at lægge Plan til Barselkammerets Udpyntning. Et smukt malet Sengested med meget zirligt Sirtses Omhæng fik nu Ordre til at marchere op paa Loftet, for at gjøre Plads til den nye Mahognie Seng. Et neppe fire Aar gammelt Spejl, følgelig meget anstændigt, uden for saavidt aargammel Stads er en gyselig Ting, maatte nu krybe i den Kasse, hvori et andet endnu større og prægtigere var ankommet. Saaledes blev der vendt op og ned paa alting, og alle de forrige Møbler i Værelset viste i Landflygtighed.

tighed. Den kiere Kone, som Tiden før blev saa lang, fik nu saa travelt, at hun neppe blev færdig med alle sine Indretninger, førend Personen meldte sig, for hvis Skyld de bleve giorte. Samme Aften, som hun, tilligemed Giordemoderen, der var hendes Assistent i Pyntekommissionen, havde faaet den ny Seng opreedt og Kammeret sat i fuld Stand, befandt hun sig upasselig, og inden en Times Forløb blev hun lykkelig Moder til en stor og rask Dreng.

At det gik saa hurtig med hendes Forløsning, var just ikke at tilskrive Grævindens eller hendes Æskulaps Foranstaltninger, som vor raske Præstekone kun brød sig lidet om, men snarere, at hun havde fulgt de Forholdsregler enhver Bondekone bruger, og som unegtelig ere de fordeelagtigste for enhver Barselkone, idelig Bevægelse og et fornøjet Sind; og den fra hendes Fader sendte Ladning havde i de sidste Dage ikke bidraget lidet til begge Dele. Ved enhver Kasses Aabning fik hun ny Glæde, og tillige Arbejde nok med at faae enhver Ting sat paa sin Plads i Stuer, Kamre, Fadebuur o. s. v.

Over denne hurtige Forløsning var ingen gladere, end Præsten, der holdt Huus med sine Bøger i den anden Ende af Huset, og følgelig ikke havde merket det mindste, førend Giordemoderen overraskede ham med den nyfødte Glut, og til hans store Glæde forkyndte, at det var en Søn. Saa nødig han ellers forlod sit Kammer, sprang han dog nu

strax

strax op og løb ind til sin Kone, for at takke hende for denne Gave, og saasnart det var giort, ønskede han hende en rolig Nat og begav sig og selv til Hvile, skiønt de mange store Forestillinger om, hvad der kunde og skulde blive af denne Dreng, tillode ham neppe at faae et Øie lukt.

Næste Morgen, saasnart han havde faaet Rapport, at den kiere Barselkone var vaagen og befandt sig vel, ilede han ind til hende, især for at holde en lille Konferents angaaende Drengens Daab. Han, der var ligefrem i alting, ønskede nu vel intet hellere, end at see Barnet uden videre Omstændigheder bragt til Kirken næste Søndag og døbt der ligesom et Bondebarn, og maatte han have raadet for Anstalterne derved, havde han vist valgt gode ærlige Bønder og Bønderkoner til Faddere, men en hemmelig Ahnelse sagde ham, at han nok ikke fik Lov til at agere Ceremoniemester ved denne Lejlighed. Saasnart han nu havde hilset paa Moderen og fornøjet sig over, at betragte den sovende Dreng, spurgte han, hvorsnart hun tænkte, at han kunde komme i Kirken, men fik til Svar, at det ikke kunde skee førend om tre til fire Uger, da hun maatte selv være fuldkommen frisk inden den Tid, siden de dog skulde have stort Selskab og fornemme Giæster den Dag. Nu merkede den gode Mand nok, hvad Klokken var slaaet, men da han næsten aldrig plejede at modsige sin kiere Kone, saa vilde han nu meget mindre give hende nogen Anled-

ning til Ærgrelse; han spurgte derfor allene, om han da ikke skulde hiemmedøbe Glutten jo før jo bedre, og det blev strax overladt til hans eget Gotbefindende. Men, lagde hun til, vi maae dog først have aftalt, hvad han skal hede.

Præsten. Du kan jo kalde ham, enten efter din Fader, eller min, eller efter dem begge, ligesom Du behager.

Konen. Han burde vel med Billighed bære Din Faders Navn, men det Navn Amund staaer mig ikke ret an.

Præsten. Saa kald ham efter Din Fader: Karl Peter.

Konen. Ja, er det Dig ikke imod, saa seer jeg det meget gierne. Men han skulde dog og have et Tilnavn i sin Tid.

Præsten. Ja, siden Du ikke kan lide Amundsen, saa kan han jo, naar den Tid kommer, skrive sig Olesen.

Konen. Nej, forlad mig det, hans Faders Navn er intet Tilnavn. Tilnavne tiene just til at udmerke det eene Menneske fra det andet. Hvo veed, hvem Hans Pedersen, Peder Nielsen, Jens Andersen ere; der kan være tusende, som bære sligt Navn.

Præsten. Jh nu, saa kan man jo kalde ham efter Byen, hvor han er født. Karl Peter Mosebye kan blive et ganske skikkeligt Navn, som ikke lettelig nogen andrn bærer.

Konen.

Konen. Siig ikke det, min søde Mand! i det mindste fik han da enhver Landsoldat til Navne, der udskrives her fra Byen, thi de benævnes jo altid efter deres Fødebye.

Dette kunde Præsten ikke modsige, og vidste altsaa intet videre Forslag at giøre, men hans Kone vidste desto bedre Raad. Hun havde allerede sat sig i Hovedet, at han skulde bære hendes Tilnavn, og sagde derfor med Venlighed til Manden: Siden Du har tilladt, at han maa kaldes efter min Fader, saa vil det være ham dobbelt kiært, om Du og tillige vil give ham hans Binavn. Den gode Præst, som det var ganske ligegyldigt, hvad Drengen blev kaldt, at forstaae, naar han ikke enten ligefrem maatte hede Amund Olesen, eller og faae et latinsk Navn, saasom Theophilus Paludinus, eller andet sligt, gav da sit Minde dertil, og kaldede ham ved Hiemmedaaben Karl Peter Ziermann. Saaledes var nu alting bragt i Rigtighed, saa at baade Moderen og Sønnen havde Tid nok til at samle Kræfter til den store Dag, da de begge skulde holde deres Kirkegang, og vi ville nu og unde dem den fornødne Ro dertil.

Fierde Kapitel.

Illa dies hornis cædem denunciat agnis.

Propert.

Paa Dansk:

Til et Barselgilde behøves Lammekiød.

Nu vare der kun et Par Gange fire og tyve Timer tilbage, førend den vigtige Dag kom, da vor Helt første Gang skulde lade sig see i Kirken, og alt, hvad Fornemt var i Egnen, skulde samles i Præstegaarden. Man kan altsaa let forestille sig, at her var nok at forrette med Reengiøren, Indbydelser, Anstalter til et prægtigt Maaltid, o. s. v. Her gik det da og, som sædvanlig i Verden, at, naar de Store forlyste sig, skeer det paa de Ringeres Bekostning. Naar en erobresyg Regent faaer Lyst til at forøge sin Titel med et af hans Naboers Lande, maae hans Undersaatter ej allene betale Omkostningerne, men opofre Liv og Blod, for at tilfredsstille hans Stolthed. Naar en Herremand vil forlyste sig med Jagt, maae hans Bønder forlade deres Arbejde for at klappe ham Vildtet sammen, og, uden at mukke, see paa, at deres Korn og Græs nedtrædes, og en saadan lille Tyran, der aldrig lod sig overtale til at laane den fattige Bonde en Hest til Arbejde, ænder ikke for sin egen Forlystelses Skyld at ride et Par til Skamme, eller kiøre dem næsten ihiel ved en Kanefart. Saaledes

des gik det og her i det Smaa. Den forestaaende Galladag blev en af Tyge Brahes Dage for Præstegaardens Kreature. En Kalv og en feed Bede maatte række Hals, og Giæs, Ænder, Høns bleve dræbte i saadan Mængde, at ikke Ræven selv kunde huseret værre. Ja, det blev ikke ved de tamme Dyr allene, men de Vilde maatte og tiende til dette Festin. Den grævelige Jæger fik Ordre at forsyne Præstens Kiøkken med et stort Dyr, Harer og Fuglevildt, og Fiskeren at levere sin Deputat.

Efter alle disse Forberedelser frembrød da endelig den høitidelige Dag, og der forsamledes til Præstegaarden en Skare af Højvelbaarenheder, Velbyrdigheder, Velædelheder og Velærværdigheder, samt deres Løbere, Tienere, Kudske og Heste, hvilke paa Landet ere ved slige Lejligheder at ansee som allierde Tropper, der opæde det Fienden og Landets egne Soldater have levnet. En stadselig Løbers smeldende Pidsk, og en ham i Hælene følgende Stadskarosse, trukken af sex toppede Skimler, der saavelsom Tienerne, Kudsken og Forrideren vare iførte deres Galladragt, forkyndte nu det grævelige Herskabs Ankomst. Græven af Rosenhielm, som mine Læsere ventelig allerede have et temmelig fordeelagtigt Begreb om, var og i Gierningen en Mand, der ikke behøvede Ahner, Patent, eller Ordener for at æres, men som ved virkelige Fortienester havde tildraget sig Regieringens Agtelse, og ved Høflighed og Tienestvillighed vandt alle sine Undermænds

mænds Kierlighed. Sine Bønder og Tieneſtefolk var han mere en Fader, end Herre. Med ham fulgte hans Gemalinde, der havde ſelv tilbudet ſig at bære den lille Stamherre. En Dame i ſine beſte Aar, af ſamme Tænkemaade ſom hendes Mand; Forſtand, Dyd, Skiønhed og Hiertegodhed kappedes hos hende om Rangen.

En ſånd Kontraſt af hende var Frue Etatsraadinde Lindendal, en riig Enke, der beboede en Herregaard i Sognet, og var indbudet omtrent af ſamme Aarſag, ſom Indianerne tilbede Fanden, mere af Frygt end Kierlighed, thi hun var ikke allene i høieſte Grad uſelſkabelig, og ſaa ſtolt og ſtiv, at hun paa det nøieſte afmaalede ſine Komplimenter efter Enhvers Rang, og kom neppe nogen paa tre Skridt nær, der ikke havde Ahner eller Plads i Rangforordningen, men hun var og tillige temmelig ondſkabsfuld, ſaa hun opholdt ſig over alting hos dem, der ikke havde den Lykke at finde Naade for hendes Øine, og det kunde ingen giøre Regning paa, uden den, der vilde krybe for hende.

Nu kom en tarvelig men net Equipage, af hvilken udſteeg Oberſt von Seltenau, en fortreffelig Officeer, der med Tapperhed og fortrinlige Krigsindſigter forenede ſand Gudsfrygt, det beſte Hierte og Menneſkekierlighed. Da han intet fandt i Fædrelandet at forrette ſom Soldat, havde han tilbragt endeel Aar i fremmed Tieneſte, holdt ſig brav og bragt Æreſtegn

hiem

hiem med sig. Nu levede han i en Alder af henved tredsindstyve Aar som Enkemand paa en lille Gaard her i Sognet, hvor han boede net, og førte en meget ordentlig Huusholding. Han havde sin Datter Frøken von Seltenau med, som skulde gaae Grevinden til Haande ved Forretningen, en meget vel opdraget og saare elskværdig Pige, hvis Siels Skiønhed ikke gav Legemets noget efter; Hun forestod sin Faders Huusholdning, og førte den meget oekonomisk, men tillige anstændig; selv var hun altid net og pyntelig uden at være Modedukke.

Nu til Mandsfadderne. Den første af dem var Kammerraad Snoglund, en forulykket Kiøbmand, der havde forstaaet at giøre et fornuftigt Opbud og siden et saa fordeelagtigt Giftermaal, at han nu ejede en god Herregaard i Nærheden. At han var krøbet ind i Rangforordningen, var just ikke skeet saa meget af Ærgierrighed, som snarere for at kunde ved Lejlighed giøre en lille Finantsoperation med sin Kaldsrettighed. Den kiere Frue Kammerraadinde kom ikke, skiøndt hun og var indbudet, thi hun var ingen Elsker af store Selskaber, men holdt meest af at glimre blandt sine Undermænd, og hendes Mand, galant som en Hofkavaleer, fandt ej heller synderlig Lyst til at bringe hende med formedelst hendes Mangel af Levemaade. Hun var en gammel og svagelig Kiøbmandsenke, der havde giort Mageskifte med haus

Vel-

Velbyrdighed, og overladt ham sine Penge, imod at han forskaffede hende den Glæde at dø som Frue.

Ved Siden af hans Vogn kom galopperende hans Nabo Herr Klodsmann, et ungt Menneske, hvis Fader, Farfader og Oldefader havde just ejet den Gaard, han nu beboede. Han var følgelig født til Proprietair, og havde blot studeret Herremandskunsten, saa han kiendte sine Heste og Stude bedre end sig selv, og giorde mere af dem, end enten af sine Børn eller sine Bønder. Talede man om Korn- eller Øxenhandel, var han i Stand til at overraabe det hele Selskab, men ved enhver anden Materie sad han saa stum som en Støtte. Hans Kone havde just nylig bragt ham en Arving, og var altsaa lovlig undskyldt for at møde ved dette Festin.

Den sidste af Fadderne var Herr Knopgaard, velbestalter Herredsfoged og grævelig Birkedommer. Skiønt han boede næsten en halv Miil fra Præstegaarden og var iført sine Kisteklæder, kom han dog med apostolisk Befordring og en vældig Tornkiep i Haanden. Han var den største Huusholder i hele Egnen, og lagde aarlig Penge op ved disse to smaa Betieninger, der neppe kunde sultfødet en anden ærlig Mand. Mine Læsere vilde holde mig til Gode, at jeg her gior dem lidt nøiere bekiendte med denne Themis's Præst, da jeg seer forud, at hans gode Appetit, der mestendeels hiemme tog til Takke med Kartofler og tør Fisk, vil ikke lade ham megen Tid til

at

at tale over Borde, hvor han i Mad og Drikke maae søge at holde sig skadesløs for den Krone, han er nødt til at ofre Provsten. Skulde han tillige givet Vuggepenge, havde han vist undskyldt sig, men da han havde hørt, at Præstekonen ammede selv sit Barn, havde han udregnet, at han nok kunde ved Maaltidet faae nogenlunde Vederlag for sit Offer. Han havde af ligesaa oekonomisk Aarsag ladet sin Ridehest blive hiemme, thi deels kunde den imidlertid trække Ploven, deels sparede han da og Drikkepengene til Præstens Karl. Ikkemindre vidnede hans hele Pynt om Sparsomhed. Kroppen var bedækket med en ganske anstændig bruun Klædes-Kiole, og Undermunderingen var af samme Tøj; hans Brudeklædning havde været af den Farve, og han havde giort sig det til en ubrødelig Lov aldrig siden at bære anden Kouleur. Derved vandt han nu meget; han havde stedse noget at forbedre sin Kiole med, og naar den tilsidst ikke længere var i Stand til at gisre Tieneste som Kiole, kunde dog de beste Stumper deraf endnu omdannes til en Vest eller et Par Beenklæder. Det lovkyndige Hoved var vel behængt med en ziirlig lang Paryk, der for en halv Snees Aar siden havde været sneehvid, men var nu saa guul som ævret Smør. Dens Bukler vare af Elde temmelig udmattede, saa de naaede ham midt ned paa Ryggen. Det modderneste paa hele Personen var hans Hat, dog havde ogsaa den en oekonomisk Spekulation at takke for sin

Façon

Façon. Grundstoffet til den var af lige Alder med Parykken, og den havde af Begyndelsen, efter den Tids Mode, havt meget brede Skygger, men uagtet han havde sparet den saameget mueligt var, og sielden hilset nogen Forbigaaende, for ikke at slide dens forreste Spidse, havde dog Tidens Tand, der fortærer alleting, ogsaa bidt temmelig dybe Mærker i den. Med Harme saae denne store Huusholder, at hans gode Hat, der i saamange Aar havde prydet det velvise Hoved, nu ikke uden Skam kunde bæres længere til Stads, og at han følgelig snart vilde blive nødt til at anskaffe en ny, men hvor glad blev han ikke, da den foranderlige Mode just i samme Tid giorde Hattene meget lavere paa Skyggerne. Nu ilede han til sin Hattemager, lod alt det brækkede og forslidte afskiere, og Skroget oppudse, ved hvilken Operation dette gamle Hovedskiul blev sat i Stand til at tiene sin gode Herre endnu i nogle Aar med samme Hæder som forhen. Saaledes var denne Rettensbetient selv beskaffen. Om hans kiere Egtefælle derimod kan jeg ikke sige meget andet, end at hun i Tænkemaade stemmede fuldkommen overeens med ham. Saa gierne som hun havde taget Deel i et got Maaltid, der kun sielden forefaldt i deres eget Huus, saa var hun dog med god Villie blevet hiemme, thi det var en fast Aftale imellem dette kiere Par, at de aldrig begge forlode deres Huus, for ikke at lade Tienestefolkene raade selv. De sov endog sielden paa en Gang uden

ganske kort, men den ene blev oppe til Midnat, og den anden stod meget tidlig op, for at holde Folkene i bestandig Bevægelse, og ikke lade dem sove over fire til fem Timer.

Til disse saa forskiellige Giæster kom endnu Provsten Herr Snille, en fornuftig, retskaffen og velstuderet Mand, der mødte paa Embedsvegne, for at bekræfte den unge Herres Daab; ligesaa indfandt sig og desuden et Par Præster af Naboelauget, og den grævelige Medikus, som vare indbudne til Middagsmaaltid. Saasnart de første vare ankomne, blev der opvartet med adskillige Forfriskninger, hvorved ikke forefaldt andre Samtaler, end de sædvanlige, om Vejrliget, de Fraværendes Befindende, o. s. v. Nu kom Tiden, at man skulde i Kirken, og da samme laae tæt ved Præstegaarden, behøvedes dertil ingen Vogne. Processionen gik altsaa for sig i følgende Orden:

Først Grævinden gelejdet af Hans Velbyrdighed Herr Kammerraad Snoglund, der baade i Henseende til det Indvortes og Udvortes ikke var slet oplagt til Hofkavaleer. Efter dem fulgte Jordemoderen med Barnet, samt Grevindens to Tienere. Derpaa kom Frøken von Seltenau, der ikke var saa lykkelig i Henseende til Chapeau, som Grævinden; thi hendes Ledsager Herr Klodsmann, der i Fruentimmerselskab just ikke var paa sit rette Sted, traadde paa hendes Kiole, førend hun slap ud af Døren, og saa-

snart

snart de kom uden for, var det endnu nær blevet værre, da Vinden fandt Fornøjelse i at vifte Frøkenens Kiole til Side, saa den kom i Kollision med Herr Klodsmanns Sporer, og let kunde bragt dem begge til at kuldsejle, hvis Frøkenen ikke i Tide havde merket Uraad og rebet Sejlene. Kirkeparaden sluttedes af Præstekonen, der samme Dag vilde holde sin Kirkegang, Frue Etatsraadinden, der skulde følge med hende og den velvise Herr Herredsfoged, som tredie Mandsfadder. Denne Kavaleer kontrasterede temmelig med hans Damer. De vare begge saa stadselige, som om de samme Dag vare komne fra Hovedstaden, og han derimod, paa Hatten nær, en tro Afbilding paa det forrige Aarhundredes Dragt. Men skiønt hans Velviished var ikke mindre skabt til noget, end til at opvarte Fruentimmer, saa havde dog disse gode Damer den Lykke her, at de ved hans Følgeskab intet havde at befrygte for deres Pynt, thi deels havde han ingen Sporer, deels lod han dem gierne gaae allene, af Frygt for, at de skulde slide hans Kiole ved at tage ham under Armen, hvilket han og selv var bange for, at han altid bar sine Arme som Hankerne i en Gryde, paa det at ingen Friktion skulde existere imellem dem og Siderne. Begge Damerne kom altsaa velbeholdne til Kirken, hvorfra Etatsraadinden dog gjerne havde ønsket sig strax hiem igien i Præstens varme Stue. Thi denne Frue, der var i sine beste Aar og virkelig vel skabt,

paa

paa det nær, at hun ved sit stive og tvungne Væsen skabte sig selv ilde, havde den Dag klædt sig, som om hun skulde giort Opvartning til Hove, og var, efter den Tids Mode, indklemt i et Snørliv saa stivt som en Rytterkyras, et Fiskebeensskiort, hvis Vide overgik hendes egen Højde, og saa tilstrækkelig blottet, at der af Bryst, Skuldre og Ryg ikke var skiult det mindste af hvad Velanstændighed nogenlunde tillod at lade see. Egnens skandaløse Krønik sagde, at denne naadige Frue egentlig klædde sig saaledes for at behage Kammerraaden, der blandt saamange andre Smigrerier engang havde forsikkret hende, at den Dragt klædde hende usigelig vel og forhøjede hendes Yndigheder meget. Man vilde og sige, at hverken hun eller han agtede at græde sig ihiel, om den gode Freund Hein fik i Sinde snart at hente den gamle Kammerraadinde, da han i saa Fald nok ønskede at stifte en Foreening imellem Etatsraadindens Kasse og hans egen, og hun indsaae heel vel, at en levende Kammerraad var bedre end en død Etatsraad, helst da det ikke kunde falde hende vanskeligt at faae ham for Penge løftet et Par Trapper højere op i Rangen. Dog da Tanker ere toldfrie, maae det staae ved sit Værd. Saa meget er vist, at den gode Frue var paa denne kolde Foraarsdag saa luftig paaklædt, at endog den stærkeste Hundedagshede ikke let skulde faldet hende besværlig. Men, stakkels Kone! hun var og blevet bedraget. Om Morgenen havde hun i Paa-

klæd-

klædningskommissionen spurgt sin Kammerjomfrue: Lisette! hvad skal jeg have om Halsen i Dag? Lisette, som temmelig vel kiendte sin Frues Smag, svarede smildelig: Slet intet! det tænker jeg vil klæde Fruen allerbest.

Fruen. Jo vist! Nu skal hun see, at jeg vil maje mig ud som en Pige paa femten Aar, og gaae halv nøgen i en saadan Kulde.

Lisette. Fruen vil dog vel ikke klæde sig, som en Matrone paa halvtredsindstyve Aar. Med Kulden har det ingen stor Fare; vi faae smukt Vejer i Dag. I Vognen kan Fruen pakke sig vel ind, og i Kirken bliver De jo kun et Øieblik, saa kan De siden sidde i en varm Stue.

Fruen. Siden jeg da ikke maae have noget Tørklæde om, saa søg en Kiole ud, der gaaer kiønt højt op i Halsen.

Nu sprang Pigen og kom igien med en Robbe, der var just af modsat Beskaffenhed. Saasnart Etatsraadinden saae den, raabte hun: Bær kun den op igien, jeg ejer jo ikke en dybere nedskaaret, end den. Lisette blev staaende og svarede: Fruen kan dog ikke tage anden Kiole paa, end den. De maae betænke, at De kommer i Selskab med Grævinden, der vist er klædt efter højeste Mode.

Fruen. Ja, det er endelig sandt. Nu, saa klæd mig da paa, sagde hun med en halv fortredelig Mine, ligesaa moderne, som hun lyster. Lisette,

som

som forstod dette Vink, pyntede hende derpaa au dernier gout, og sagde, da det var færdigt: Befaler nu Fruen at see sig i Speilet. Den gode Dame reiste sig, vendte sig femten Gange paa alle Kanter og kunde neppe blive mæt af at beskue sin egen Person, men sagde dog tilsidst for et Syns Skyld: Fy! jeg gider ikke seet mig selv i den Dragt. Det er dog ærgerligt, at man skal saaledes baade vanskabe og plage sig selv for Modens Skyld.

Imidlertid reiste dog den gode Frue af, uden at forandre det mindste ved sin Pynt; men stolede hun paa sin Kammerpiges Løfter, fandt hun sig siden hesselig bedraget, thi for det første gik det belovede gode Veir ind, da en skarp Nordenvind den Dag paatog sig Opvartningen i Stedet for de milde Zephyrer, og i Kirken maatte hun smukt holde ud henved et Par Timer, siden der efter god gammel Landsbyeskik tillige blev præket, og hun havde altsaa, skielvende af Kulde, Tid nok til at ærgre sig over sig selv og sin Kammerjomfrue.

Nu var da Forretningen til Ende i Kirken, og heele Karevanen kom hiem igien i samme Orden, som før. Saasnart de ved Døren bleve modtagne af Præsten, vendte Etatsraadinden sig strax til ham og sagde: Kiere Hr. Amundsen! hvad er det for en afskyelig Stank, der er i Deres Kirke? Er der nylig noget Liig begravet? Det er dog skammeligt, at man ved sligt skal hindres fra at søge Guds Huus. Ja, min

naadige Frue! svarede han, for et Par Dage siden blev en Søn af Baron * * *, et ungt Menneske paa en Snees Aar, som døde af en Forraadnelsesfeber, bragt herhid, da Familien har sin Begravelse her. Saasnart den gode Frue hørde det, som hendes Næse ikke havde kunnet sige hende, at Stanken kom fra en adelig Person, svarede hun strax: Ja, det er en anden Sag; naar Familiebegravelsen er her i Kirken, kan man ikke sige noget derimod. Jo, med Deres Tilladelse, Frue Etatsraadinde! svarede Greven, enten det er en Barons eller en Bondes Liig, saa er det i mine Tanker lige utilladeligt, at de Døde skulde forgifte Luften for de Levende, thi hvad kan vel være skadeligere for Sundheden, end Uddunstningerne af et Menneske-Liig, der er død af en hidsig og smitsom Sygdom? Hvo i al Verden skulde kunne bivaane Gudstjenesten med Lyst eller Andagt, naar man plages af en utaalelig Stank, og maae frygte for at tilsætte sit Helbred? Det burde virkelig uden Undtagelse forbydes at begrave noget Liig i Kirken. Skulde da vel, faldt Etatsraadinden ham ind i Talen, Regieringen forbyde Standspersoner at benytte sig af deres Familiebegravelser? Det var jo at betage dem deres Rettigheder, og det kunde Regieringen vel ikke med nogen Grund giøre. Jo, svarede Greven, private Rettigheder maae være saa gamle og hævdede, som mueligt, saa bør de ophæves, saasnart de ere skadelige for det Almindelige. I øvrigt kunde denne

For-

Foranstaltning gierne gisres uden Begravelsernes Fornærmelse. Det kunde jo tillades dem at benytte sig af deres Begravelsested i Kirken, med det Vilkaar, at det blev indrettet saaledes, at det aldeles ingen Aabning havde ind ad Kirken til. Jeg har selv giort den Forandring i Bøgelund Kirke; der har min Familie fra gammel Tid af et stort Begravelseskapell neden i Kirken, hvilket, da jeg blev Eier af den, var aabent ind ad Kirken til, og alleene fraskilt med et net udarbeidet Jerngitter. Al denne Stads lod jeg borttage, Aabningen ganske tilmure, og giøre Indgang dertil fra Kirkegaarden. Det samme maatte og gielde i Henseende til Begravelser i Kirkegulvet. De maatte aldeles ingen Aabning eller Nedgang have inden i Kirken, men de skulde strax tillukkes med en Hvelving, og Nedgang til dem indrettes udenfra. Jeg for min Deel skulde end ikke indvende det mindste derimod, om Kongen befalede, at Kirkebegravelser skulde ganske afskaffes, og alle Lig uden Undtagelse begraves paa Kirkegaarden. Jeg saamen ikke heller, lagde Oberst Sielden til, vi kunde ligge ligesaavel der iblandt de gode ærlige Bønder, som for os selv i aabne Begravelser, allerhelst da det vel ikke er at formode, at vi paa hiin Dag blive fremkaldte efter Rangforordningen. Her tog den naadige Frue sig en Priis Tobak, vendte sig og gik hen til Damerne. Vi maae dog, sagde Greven derpaa til Hr. Amundsen, have nogen Anstalt giort inden Søndag imod denne giftige Stank.

Ja, svarede han, nødvendigt er det vist, men det vil ikke være saa let, da Lugerne til Begravelsen ere midt paa Kirkegulvet, og det har kun een eeneste ganske liden og med Gruus og Ukrud næsten tillukt Aabning ud ad under Kirkemuren. Da troer jeg, sagde Provsten, at kunne tiene dem med et Raad, som jeg selv engang i lige Tilfælde har brugt. Naar den udvendige Aabning først er oprydded og udvidet saameget som mueligt, maae De lade Lugerne over Begravelsen paa Kirkegulvet belægge med god fugtig Jord, en halv Alen høit, som klappes ganske tæt sammen, og bedækkes, ligesom en Grav paa Kirkegaarden, med friske Grønsvær overalt, saa skal Lugten vist ikke trænge derigiennem. De kan da siden holde Kirken et Par Dage aaben, brænde noget Krudt af i den og ryge med Eenebær, for at faae den fordervede Luft uddrevet. Dette fandt Grevens Biefald, som svarede: For dette gode Raad er jeg Deres Velærværdighed meget forbunden, det skal strax i Morgen blive fulgt. Siden skal vi snart blive færdige med at forfriske Luften i Kirken, thi da jeg holder for, at den indsluttede Luft, der staaer i en kold og fugtig Kirke, som ikke aabnes heele Ugen igiennem, kan ikke være fordeelagtig for Sundheden, om den end ikke er opfyldt med Uddunstninger af Liig, saa har jeg i alle mine Kirker ladet en Afdeeling i hvert Vindue paa begge Sider indrette med Rammer og Hængsler, saa den kan oplukkes, og Degnen faaer aarlig Betaling for at aabne

dem

dem nogle Gange hver Uge, og især et Par Timer hver Søndag Morgen før Gudstieneſten, naar Veirliget tillader det.

Medens denne Samtale varede, ſtod den gode Provſt, der var en temmelig feed og fyldig Mand, og tillige iført alle ſine Pontifikalia, temmelig forlegen med Kakkelovnsvarmen, der var indrettet efter Damernes Tarv. Mine Læſere ville her ikke giøre nogen overilet Slutning fra denne Mands Fedme til hans Karakter, eller tænke ſig ham ſom en pflegmatiſk Epikuræer, der lever for at æde og ſove. Han var tvertimod en meget raſk og virkſom Mand, baade i Henſeende til Siel og Legem, der begge vare lige ſunde, og ikke hindrede hinanden i at virke; men tilligemed rigeligt Levebrød og huuslig Fornsielſe, uden hvilket neppe nogen ſkal blive for feed, beſad han en god Natur, der forvandlede hvad han nød, til Næringsſaft og ſundt Blod. Da Greven ſaae denne gode Mand ſvede ſom en Ankerſmed, ſagde han: Kiere Hr. Provſt! læg nu denne beſværlige Dragt af, ingen af os er tient med, at De plages af Heede den heele Dag; og da Provſten indvendte derimod, at det vilde maaſkee blive anſeet ſom en Mangel af Levemaade og den Agt, man ſkyldte Damerne, ſvarede han: hvad Frøken Seltenau og min Kone angaaer, ſaa indeſtaaer jeg for, at ingen af dem tager det ilde op. Med Frue Etatsraadinden, lagde han ſmilende til, er det en anden Sag. De vil vel desuden neppe undgaae at

for-

forsynde Dem mere end eengang mod hende inden Aften, altsaa kan De jo lade denne Buk løbe med paa samme Regning. Imidlertid gav dette disse gode Mænd Materie til ny Underholdning. Denne lange tunge Kiole, sagde Obersten, og især den urimelige Stads Vinger og Pibekrave, maae udentvivl være meget ubeqvem for en Præst under hans Forretninger.

Provsten. Ja, jeg forsikrer Dem, at jeg, især om Sommeren, skulde tale med langt større Munterhed og Liv i min korte Kiole, end i denne besværlige Dragt, der ligger paa Skuldrene som Blye, slutter alle varme Uddunstninger inde, og holder den kiølige Luft ude; jeg skulde altsaa gierne ønske den sin Afskeed.

Greven. Men hvorpaa skulde man da kiende en Biskop eller Doktor Theologiæ, naar han ikke bar Fløiels Kiole, eller Fløiels Vinger?

Provsten. Man kunde jo lade dem beholde denne Dragt som Udmerkelses Tegn; jeg skulde vist ikke misunde Dem den Lykke. For Resten kunde de og gierne udmerkes ved kort Dragt. Bisper kunde jo bære korte Fløiels Kioler, og Doktorer Fløiels Krave og Opslag, og denne Dragt derimod forbydes alle andre Geistlige.

Obersten. Mange har ellers paastaaet, at den lange Kiole ej burde afskaffes, da den var den mindst bekostlige Dragt for Præster, siden Undermunderingen kunde være desto slettere.

Prov-

Provsten. Den Indvending har nok ikke stor Vægt. Kan enhver anden ærlig Mand anskaffe sig Kiole og fornødne Underklæder, maatte Præsten vel og kunne det, helst da han dog ventelig vilde blive forskaanet for kostbare Knapper, broderte Vester, og anden slig bekostelig Stads.

Greven. De ønske da vel og Messehagel og Skiorte forviiste tilligemed Vingerne og Pibekraven?

Provsten. Ja denne katholske Stads kan aldrig være enten til Zier eller Opbyggelse.

Obersten. Hvad Messehaglen angaaer, er jeg ganske eenig med Dem; den hvide Skiorte har jeg derimod lidt meere Godhed for, ikke i Hensende til dens Form, men for Farvens Skyld. Naar jeg skulde følge min Idee, saae jeg en Præst hellere i hvid end sort Dragt. Den sorte Farve er eengang almindelig antaget til Sørgedragt, men ved en Religion, som vor, der forkynder os Glæde, og bør være vor Lyst, skulde intet sørgeligt findes. Jeg holder den Skik for ganske upassende, at næsten alle Kommunikantere klæde sig sort, og see ud som en Liigskare. Jeg veed ikke noget, der kunde giøre mig denne saa høitidelige og glædelige Religionshandling sørgelig, uden mit Hierte maatte sige mig, at jeg var enten en Ugudelig eller Hykler. Den hvide Farve er derimod et Symbol paa Reenhed og Uskyldighed; dertil bør jo Præsten opmuntre andre, og selv foregaae dem med Eksempel.

Prov-

Provsten. Fra den Side betragtet, har jeg intet derimod. Men De vilde dog vel ikke forbinde Præster til altid at bære hvide Klæder? Den Dragt vilde blive dem kostbarere, og vanskeligere at holde reen og net, end den sorte.

Oberſten. Nej, jeg meener kun paa Prækestolen og i Embedsforretninger. Der udenfor maatte de gierne bære hvad anden ærbar Farve og anstændig Dragt, de vilde.

Den gode Oberst havde den Tid ikke seet nogen Præst i gule Skindbuxer, ellers vilde han ubentvivl giort en lille Indskrænkning, og udbedet sig, at han og andre verslige Kavalleriſter maatte beholde dem ubeskaaret. For Resten lagde han endnu til, ere der mange andre Ting i vore Kirkeskikke og Liturgiske Formularer, som man maatte ønske forandrede, hvilket vel og med Tiden vil skee. Det skader imidlertid intet, at man maae bie noget efter slige Forandringer, naar de kun giøres med desto større Overlæg, at man ikke igien efter faa Aar skal nødes til at kalfatre dem, hvilket ikke sielden er Tilfældet med det der skeer i Hast og efter enkelt Mands Forslag.

At denne brave gamle Krigsmand yttrede disse Sætninger, og i Almindelighed gierne paa passende Tid og Sted talede om Religionen, dertil var Aarsagen hverken paa den eene Side Lyst til at ansees for Helgen, thi ingen kunde være større Hader af Forstillelse end denne grundærlige Mand, ej heller paa den

anden

anden Dadlesyge, Spottelyst eller Higen efter at slaae sig til Ridder paa en Præst, men det var redelig Høiagtelse for Religionen og alt hvad der vedkom den; thi uagtet han var Adelsmand, Officeer, havde reist udenlands, og baade hørt og læst mange Spotterier og Indvendinger mod den, var hans Hierte dog blevet uforderver. Det kunde aldrig falde ham ind at ringeagte Bibelen, eller noget af det, der stod tydelig i den, da hans Hierte sagde ham, at han trængte til dens Underviisning og Trøst. Han tvivlede ikke om Forsynet, eller betragtede Verden som en optrukken Stegevender, der bliver ved at gaae indtil Lodderne naae Jorden, thi han var ikke dum nok til at miskiende en høiere Haands Styrelse i alle Ting, og ikke stolt nok til at give sig selv eller andre den Ære, der tilkom Gud. Han fandt ingen Trøst i at nægte Evighed og Opstandelse, thi han levede ikke som Dyrene, og ønskede derfor ej heller at døe som de.

Medens Greven, Obersten og Provsten fortsatte deres Samtaler, stode de øvrige Giæster, fordeelte i smaa Partier, hver i sin Krog, eftersom de best sympatiserede sammen. Grevens Æskulap og et Par Præster morede sig med Aviser og Statsnyheder, som ikke ganske gik af uden lidt politisk Kandestøberie. Herredsfogden og Hr. Klodsmann aftalede Præliminair-Artiklerne til en Studehandel, der skulde gaae for sig Dagen efter. Damerne tilligemed Kammerraaden havde travlt nok med at bemerke og rose Stuens smag-

fulde

fulde Betræk og Møblering. Til denne sidste Cirkel forsøiede Etatsraadinden sig, da hun forlod Mandfolkeselskabet, stødt over Oberstens besynderlige Anmerkning, at Ahner og Rangforordning ikke vilde komme i Betragtning paa hiin Side Graven. Da nu den gode Vert, der paa denne urolige Dag var altfor adspredet til at indlade sig i nogen alvorlig Samtale, hendelsevis nærmede sig hende, maatte hun, som en Dame af Levemaade, dog sige ham noget forbindtligt. Hun lod derfor Øinene med den sædvanlige høie Mine spadsere Stuen rundt og sagde: Kiere Hr. Amundsen! hvor boer De ikke prægtig! De har et Par Speile, som uden Skam kunde hænge i en Ministers Gemak. Dette skulde nu vel paa got Dansk sige: de ere meget for smukke til Folk af din Stand. Men Indfaldet var spildt paa den gode Præst, der selv tænkte netop det samme, og ligefrem svarede: Deri har De fuldkommen Ret, min naadige Frue! Skulde jeg selv anskaffet Møbler, havde de vist ikke blevet saa kostbare. Naar man vilde see meere paa Nytten end paa Stadsen, kunde et Speil til en Mark giøre samme Tieneste, som begge disse. Jeg for min Part bruger aldrig Speil, uden til at barbere mig, og endog dertil kunde det undværes, naar man lod Skieget voxe, som vore gode gamle Forfædre. Fy! svarede Etatsraadinden, det er dog vel aldrig Deres Alvor, at De vilde have den stygge Mode indført. Hvorfor ikke? sagde Præsten; naar alle andre lode

Skie-

Skieget voxe, giorde jeg det og. Men betænk, Hr. Amundsen! indvendte Grevinden med et Smiil, at De saaledes pyntet à la Gedebuk neppe vilde faae et Kys af Deres smukke Kone. Oh! det havde ingen Fare, Deres Naade! svarede han; naar de kiere Fruentimmer ikke saae andre end skieggede Mænd, vilde de snart vænnes til at kysse dem ligesaa rask som nu de uskieggede.

Nu blev denne opbyggelige Skieggeafhandling standset, da en Tiener traadte ind og meldte, at der var anrettet. Selskabet forføiede sig da Parviis ind i den anden Stue, og satte sig til Bords. Her gik det nu, som sædvanlig ved Giæstebuder, at den første Ret skaffer Giæsternes Munde andet at bestille, end at tale; men saasnart Suppen var fortæret, begyndte de efterhaanden at komme i Gang, saaner som Vertens og Herredsfogdens, der begge spillede stumme Personer, skiønt af forskiellige Aarsager; Præsten, fordi hans Siel var i Studerekammeret, og Herredsfogden, fordi hans var i Fadet, thi medens han spiiste den eene Ret, fortærede han allerede den følgende i Tankerne. Etatsraadinden og Kammerraaden, der vare blevne Naboer ved Bordet, underholdt hverandre næsten under heele Maaltidet med en fransk Samtale, thi det var en af den naadige Frues Unoder, som hun endelig havde tilfælles med mange af hendes adelige Søstre, at hun talede fransk i Selskaber, hvor ingen anden talede uden Dansk. Og dog kan nok in-

tet

tet være meere stridende mod Velanstændighed og den Agt, man skylder Selskabet, end tale Sprog, som Adskillige af de Tilstædeværende ikke forstaae, og derfor let kunne falde paa den Tanke, at de have den ubegierte Lykke at være Samtalens Hovedgienstand. Men slige smaa Ting brøde disse Rangspersoner sig ikke om. De fortsatte deres Duodrama, og talede endog undertiden temmelig sagte. Dog kunde de, der ikke sad for langt borte, og vare begavede med gode Ører, imellemstunder høre en voturier, basse naissance, celasent le village, og andre saadanne Floskler. Imidlertid vil jeg raade mine Læsere ikke at bryde Hovederne med at giette Indholdet af denne Samtale, thi det tør vel hende sig, at vi siden ved Leilighed opdage noget deraf. Medens denne Dame og hendes Chapeau saaledes morede hverandre, kom næsten det heele øvrige Selskab i en almindelig Samtale, som Greven gav Anledning til, i det han erindrede den unge Søn, og sagde til Faderen: denne lille Herre vil om nogle Aar ventelig flye Deres Velærværdighed andet at bestille, end at skrive Bøger, thi De vil dog vel selv undervise Deres første Søn, og giøre en Professor af ham? Ja, svarede Faderen, studere skal han, hvis han faaer Bequemhed og Lyst dertil, siden maae Gud og Lykken raade for, hvad der skal blive af ham. Det havde den kiere Moder allerede betænkt; vil han følge mit Raad, sagde hun, skal han være enten Officeer eller Jurist.

Ober-

Oberſten. Med Deres Tilladelſe, Madame! angaaende det første er jeg ikke eenig med Dem. De ſkal neppe nævne mig nogen Stand, hvor Befordringen gaaer langſommere, end i Krigsſtanden.

Præſtekonen. O! det har gode Veie. Naar han kommer tidlig i Tieneſten, og fører ſig vel op, bliver han nok befordret.

Provſten. Da vilde jeg ligeſaalidet raade til at ſtudere Jura, naar han ikke havde meget ſtort Genie. At blive almindelig Prokurator er et knapt Levebrød, og tillige en af de Næringsveie, hvori man ſielden kan beholde en uſkadt Samvittighed. Men til at bringe det høiere, at blive Høieſterets Advokat, komme ind i et af Kollegierne, eller faae et anſeeligt Dommerembede, dertil udfordres ſtort naturligt Anlæg, grundige og udbredte Indſigter, og endda desuden en Portion Lykke. Derimod troer jeg, at en Student, der har got Hoved, og andre burde vel ikke anbringes til Studeringer, gaaer altid den ſikkerſte Vei, naar han lægger ſig efter Theologien.

Kammerraaden. I mine Tanker har det dog ſin Vanſkelighed med alle de giorte Forſlag; der behøves dog vel deri alle Andres Medvirkning, om man ſkal giøre Lykke. Havde jeg en Søn, beſtemmede jeg ham til Handelen; derved kan en, der beſidder nogen Snildhed, hielpe ſig ſelv frem.

Greven. Ja, det er vel ſandt; men til Handelen udfordres der Penge.

Kam-

Kammerraaden. Ja, naar man ej kan arve dem, maae man erhverve dem selv. Man maae begynde med Smaat og efterhaanden søge at skaffe sig Kredit, saa gaaer det let an.

Nu vaagnede Hr. Klodsmann der hidindtil havde siddet ligesaa stum, som Herredsfogden, fordi ingen af de Materier vare bragte paa Bane, i hvilke han havde sin Styrke. Men da nu den største Hunger var stillet, og nogle Glas Viin havde løst Tungebaandet, vilde han dog give sit Votum med, og raabte temmelig høit: nei, min gode Hr. Amundsen! vil De Deres Søn vel, saa sæt ham til Landvæsenet; derved er der — Penge at fortiene! Hvad skal den Streg betyde? vil maaskee en eller anden opmerksom Læser spørge. Efter den Idee, vi have giort os om den gode Hr. Oxenskiold, formodede vi ikke, at han brugte Tankestreger. Nej! det giorde han vist ikke heller, thi han tænkte kun saare lidet, og lod løbe hvad der kom ham for Munden; men han havde den stygge Vane at besegle alt hvad han sagde med en Eed, skiønt han ikke vandt andet derved, end at han af slebne Folk blev anseet for en grov Knold, og mindst troet, naar han soer allerstærkest. Enhver saadan Streg i hans Taler betyder altsaa en ægte Matrosfloskel, og da jeg vil haabe, at de fleeste af mine Læsere ikke finde Behag i deslige Ziirligheder, vil jeg giøre som hiin vittige Bondekone, hos hvem en Reisende bestillede Middagsmad, med det Tillæg: men kom kun

lidt

lidt Skarn deri, lille Moer! Den reenlige Kone, fornærmet over denne Erindring, bragte ham Maden net og vel tillavet, men tillige en Tallerken med Feieskarn, sigende: jeg er aldrig vant til at komme Skarn i Mad, men har De, min Herre! Lyst dertil, saa er her en Portion, hvoraf De selv kan tage efter Behag. Saa vil jeg og her lade det være nok at anvise Stedet, hvor disse Blomster vare indfattede, og den der har samme Vane som vor Herremand, kan da i Tankerne sætte sine Yndlingseeder derind. Gid — raabte han, være Kiøbmand, og staae og giøre Opvartning for enhver Bonde. (Herren kiendte ingen andre Kiøbmænd, end Høkere i hans nærmeste lille Kiøbstæd, der handlede med Jern, Tiære, Salt og andre Bondevare). I dets Sted har en Proprietair sine Bønder at befale over, og kan lade dem arbeide for sig. Men herimod kan nok, sagde Obersten, indvendes det samme, som Greven sagde om Kiøbmandskab, at der nemlig udfordres Penge, hvis man skal blive Jordegodseier. Nej — giør der ikke, svarede Klodsmann, naar en Karl duer noget. Lad en Dreng, der har et got Hoved, lære vel at regne og skrive, lad ham læse saa meget, at han kan tage dansk juridisk Examen, sæt ham saa til en Forvalter, saa kan han selv inden faa Aar blive det samme. Er han da noget smild, fortiener han sig vel saameget, at han kan indlade sig i en Forpagtning, eller kiøbe en liden Gaard, sælge den igien med Fordeel og faae en større. Saa

maae

maae han see at lede sig en riig Brud op, saa kommer Knegten — nok i Skudet. Hidindtil havde Grevinden taus hørt paa alle disse løierlige Forslag, og hendes Læge havde ikke heller snakket med. For da og at høre hans Tanker, sagde hun: mine Herrer! De har endnu udentvivl glemt noget af det beste. End om Hr. Amundsen lod sin Søn lægge sig efter Medicinen? Vil han studere flittig, og han faaer got Snakketøi, skulde han da ikke som Doktor baade kunne indlægge sig Ære og samle Penge? En Læge har dog Adgang til Standspersoner og Damer fremfor mange andre. Er han lykkelig, og bliver bekiendt som en duelig Mand, vil han ikke savne Fortieneste. Hvad siger De Hr. Doktor!

Doktoren. Deres Naade maae forlade mig, at jeg heri ikke ganske kan være af Deres Tanker. Jeg er ikke saa indtaget for min Videnskab, at jeg skulde anprise den fremfor alle andre. Vil en Mand tænke at bringe det noget vidt i Medicinen, udfordres der megen Fliid, og den er en af de Videnskaber, i hvilke man aldrig faaer udlært. En samvittighedsfuld Læge har meget Hovedbrud og Arbeide, og ikke sielden bliver han slettest belønnet, hvor han har giort sig størst Umage. Hans Rygte i Henseende til Duelighed beroer næsten mere paa Lykken, end paa ham selv. Giør han et Par lykkelige Kurer, roses han, om endog den gode Moder Natur har havt største Deel deri. Men hvor ofte lastes han ikke derimod for uheldige Tilfælde, skiønt han var ganske uskyldig. Gre-

Grævinden. Ja, saa vil nok det rigtigste blive, at vi overlade den unge Herre i de første 4 eller 5 Aar til hans Moders Omsorg, at hun ved omhyggelig Pleie kan skaffe ham et sundt og stærkt Legeme, uden hvilket Sielen neppe vil giøre store Figurer, og ved fornuftig Tugt giøre ham til en føielig og artig Dreng, hvilket og vil have megen Indflydelse paa hans tilkommende Lykke. Siden faaer hans Fader antage sig ham og bedømme hvad han har størst Beqvemhed og Lyst til.

Doktoren. Deri har Deres Naade fuldkommen Ret. Skal et Menneske udrette noget vigtigt i Verden, maae det nødvendig have en sund Siel i et sundt Legeme. De staae i saa nøie Forbindelse med hinanden, at den eenes Svaghed vist vil hindre den andens Virkninger; og hvor meget beroer det ikke paa Moderen, at Barnet faaer et sundt Legeme. Mange Mødre skade deres Børns Sundhed ved Skiødesløshed, slet Pleie og Mangel paa Reenlighed, og lige saa mange ved alt for stor Omhu; Børnene blive stoppede som Pularer, hvorved Maven overlæsses og beholder ingen Tid til at fordøie; der gives dem Sukker, Bakkelse, Slikkerie i Stedet for sund og nærende Føde; de skal altid holdes varme, og vogtes for Trækvind, hvorved de blive forkielede Skrantninger; blive de i mindste Maade upasselige, skal der strax bruges Medicin, hvorved den gode og stærke Natur hindres i sine Virkninger.

Provsten. Ikke mindre rigtig er Frue Grævindens Anmerkning angaaende Børns tidlige Tugt. At bøie Sindet i de spæde Aar er noget, som mange Mødre anseе ubetydeligt, andre umueligt, og igien andre næsten syndigt; og dog er intet vigtigere, thi just i den Alder skal den første Grund lægges til Lydighed. Saasnart Barnet kan vise Egensind, er det og Tid til at vænne det til at give efter og adlyde.

Obersten. Siden vi ere i Gang med at katekisere over Børneopdragelsen, bør vi ej heller glemme Frue Grævindens Vink angaaende Børns Bestemmelse, at man derved maae have Hensyn til deres Bequemhed og Lyst. Mangen Fader har giort sin Søn ulykkelig, i det han troede at giøre hans Lykke. Han bestemmede ham til noget, hvortil han ej havde Bequemhed, da han derimod i mange andre Næringsveie kunde blevet en duelig og lykkelig Mand. Et Barn, for Exempel, af god sund Forstand, men som just ikke har hurtigt Hoved eller gode Talegaver, vil giøre slet Lykke som Doktor, Præst eller Prokurator, derimod kunde han maaskee blevet en ypperlig Regnskabsfører, en duelig Kunstner.

Under disse Samtaler blev Maaltidet endt. Giæsterne, rigelig forsynte med Mad og Drikke, reiste sig, forlode Spisestuen og begave sig ind i en anden, for der at forlyste sig paa andre Maader. Da mine Læsere imidlertid over dette lange Kapitel ere formodentlig blevne hungrige, medens Barselselskabet har mæt-

mættet sig, ville vi her ende det, for at unde den Tid til hvad Forfriskning enhver behager og kan forskaffe sig.

Femte Kapitel.

Kaffee, Kortspil, og en Afbigt i Fader Rabeners Maneer.

Forandring har Menneskет Lyst til. Skaberen synes selv at have meddeelt det denne Tilbøielighed, og hele Naturen at underholde den. Alting i den er Afvexling underkastet; Natten afløser Dagen, efter Sommeren følger Vinter, Hede omvexles med Kulde. Denne Forandring hos Menneskет er, som alle de af Skaberen indplantede Drifter, saare gavnlig, naar den anvendes vel og holdes inden sine Grændser. Forandring paa Arbeide gior ofte den Flittige samme Tieneste, som Hvile og Forlystelse. Men den kan og, ligesom alle vore beste Drivter, til vor egen Skade anvendes ilde. Hvor uendelig har den ikke mangfoldiggiort vore Forlystelser? For Forandrings Skyld skal der til et Maaltid, i Stedet for 2 eller 3 Retter sund og velsmagende Mad og et Glas god Bordviin, opkrammes 8, 12, 16 Fade med metamorphoseret Kiød og Fisk, samt 3 til 4 Slags Vine, Punch, Biskop, og deroven paa igien Kaffee, Chokolade, Thee, o. s. v. Saaledes jages for Forandrings Skyld Koldt og Varmt, Sødt og Suurt, kiølende og hidsige Ting

sammen, hvorved da og meestendeels virkelig mærkes den Forandring, at man, i Stedet for at vedergvæges og opmuntres ved et Giæstebud, kieder sig, overlæsser Maven, ophidser Blodet, og befinder sig ilde Dagen derefter. Til at faae Ende paa Mellemtimerne, thi man kan dog ikke stedse æde og drikke, behøves og Forandring, og Tak være vor Tids Genius, der i den Henseende saa rigelig har forsynet os med Komoedier, Baller, Koncerter, Kortspil, Bretspil, Billard, Keglespil, at ingen Dagdriver enten af høi eller ringe Stand har Føie til at klage, at han jo kan faae Ende paa Tiden.

Vort Selskab maatte nu og gaae de sædvanlige Forandringsgrader igiennem. Saasnart man havde bukket og nejet, kysset og ladet sig kysse paa Haand og Mund, kom Kaffeebordet frem, hvorpaa saaes en Mængde prægtigt Sølvtøi, ziret med Vertens og Vertindens Navne. Dette faldt alle Giæsterne i Øinene, og man hørte intet andet end Lovtaler over Formens og Arbeidets Skiønhed. Etatsraadinden alleene var taus, vendte sig til sin Fortrolige, viiste paa Navnene, og efter høilovlig Sædvane sagde med en spodsk Mine halv sagte paa Fransk: det er Skade, at de gode Folk intet Vaaben har, det vilde endnu taget sig bedre ud. Dertil kunde dog gierne blevet Raad, svarede Kammerraaden i samme nedstemte Tone: de kunde jo ladet sætte en Pibekrave paa Præstens, og en Øxe, Cirkel eller Vinkelhage paa hendes Side. Dette

i den

i den naadige Frues Tanker meget vittige Indfald fornøiede hende saa hiertelig, at hun gav ham et Slag med Viften, og maatte betiene sig af en forstilt Hosten for at skiule sin Latter. For Resten drak enhver sin Kaffee og Thee rolig under adskillige Samtaler om ligegyldige Ting, indtil der blev foreslaaet at fordrive Aftenen med Kortspil. Verten bad Selskabet undskylde, at han ikke tog Deel i denne Fornøielse, og forsikkrede høitidelig, at han intet Spil forstod, og neppe kiendte Kortene. Den velvise Hr. Herredsfoged frabad sig det og, men alleene af Gierrighed; thi havde han været vis paa at vinde een Mark, skulde han med Fornøielse arbeidet den heele Nat, men da det var ligesaa mueligt, at han kunde tabe, holdt han det for det sikkerste Partie at røge Tobak med Præsten i hans Kammer, medens de Andre spillede. Nu maatte da Madame Amundsen giøre Honneurs i hendes Mands Sted, og inddeele Partierne til l' Hombre, som de alle vilde spille. Grævinden, Etatsraadinden og Oberste Seltenau skulde spille sammen ved et Bord, og bleve strax eenige om $\frac{1}{2}$ ß. Matadoren. Græven fik Frøken Seltenau og Præstekonen til sit Selskab, af hvilke ingen elskede høie Spil. De øvrige Giæster vare og snart i Orden, saaner som Kammerraaden og Hr. Klodsmann, hvilke Skiebnen, eller maaskee snarere et skielmskt Indfald af Madame Amundsen havde givet Provsten til Medspiller. Disse kunde ikke saa let foreenes om Spillets Høide.

Kam-

Kammerraaden var en stor Elsker af Kortspil, og det høieste Spil var ham det kiereste. Klodsmann var en Plumpskytte, der brød sig næsten ligemeget om, enten han vandt eller tabte. Provsten spillede kun for Tidsfordriv, og følgelig helst lavt. Hvor høit spille vi? spurgte Kammerraaden sine Medspillere, 2 ß. eller 4 ß. Matadoren? Ligesom De behager, svarede Oxenskiold. Det er ikke mine Ord, sagde Provsten. Hellere end at spille saa høit, vil jeg nøies med at være Tilskuer.

Kammerraaden. Maaskee Hr. Provsten, ligesom adskillige andre Geistlige, anseer Spil for Synd?

Provsten. Dersom jeg gjorde det uden Undtagelse, vilde jeg i det mindste ikke selv spille med. For Resten er Deres Spørgsmaal af det Slags, der ikke uden under vis Indskrænkning kan besvares enten med Ja eller Nej. Naar gode Venner spille sammen, for at fordrive et Par Timer, uden derover at forsømme deres Pligter, og spille enten om intet, eller saa lavt, at Tabet kan være enhver af dem ubetydeligt, saa seer jeg ikke noget lastværdigt deri; men derimod holder jeg ethvert høit Spil for utilladeligt.

Kammerraaden. Den Sætning er vel ikke saa let at bevise.

Provsten. Jo, det vil ikke falde vanskeligt. Taber jeg, er det en uforsvarlig Maade at tilsætte mine Penge, der langt bedre kunde anvendes, og vin-

der jeg, saa faaer jeg Andres Penge paa en aldeeles ulovlig og utilbørlig Maade.

Kammerraaden. De sagde jo selv, at De anseer Spil uskyldigt, naar man spiller om noget Ubetydeligt. Naar nu det er mig ubetydeligt, som en Anden maaskee anseer betydeligt, hvad Ont er da deri?

Provsten. Det maae være en meget lille Sum, der kan kaldes ubetydelig. 4 eller 5 Rdlr. kalder De maaskee en ubetydelig Sum; men De var dog vel ikke strax færdig at give en Trængende dem. Altsaa anseer De dem virkelig ikke selv for ubetydelige, og langt mindre ere de det for den Nødlidende. Hvor længe kunde ikke en fattig Familie underholdes for den Sum? Og hvilket Brug var da det beste?

Kammerraaden. Ja, de Herrer Geistlige regne alting saa nøie.

Provsten. Nej, jeg taler her ikke som Geistlig, men alleene som fornuftigt Menneske, der føler, hvad jeg skylder mig selv og mine Medmennesker.

Kammerraaden. Ja, om De nu endog vil giøre det til en Samvittighedssag, saa bliver det dog ej ulovligt, thi det er jo en ordentlig Kontrakt: hvo af os der vinder, skal have saa og saa meget.

Provsten. En ordentlig Kontrakts Natur medfører, at den eene Part skal have Vederlag mod den anden. Hvorledes kan det da kaldes en Kontrakt, naar den eene faaer Fordeel ved den andens Tab?

Under disse Debatter var Hr. Klodsmanns Taalmodtghed ganske forgaaet, saa han omsider udbrød: nu skal De — giøre Ende paa Deres Keglerier, og lade os komme til at spille.

Provsten. Ja for mig gierne, naar de vil spille, ligesom de andre, ½ ß. Matadoren.

Kammerraaden. Det er jo et Spil til at falde i Søvn ved. Hvo kan holde Tankerne samlede, naar man spiller om ingen Ting?

Klodsmann. Vi faaer jo dog vel finde os deri, naar Provsten ikke vil spille høiere.

Nu begyndte de da endelig at spille; men enten det kom af, at den gode Kammerraad ikke gad anspende sin Agtsomhed ved et saa lavt Spil, eller den særsindede Madame Fortuna fandt Fornøielse i at vende sit blide Ansigt fra ham, saa tabte han og satte een Beet efter den anden. Han vilde tvinge Lykken, men det blev jo længere, jo værre. Dette bragte ham tilsidst i ond Lune, saa han uophørlig brummede, fandt Feil hos de Andre i hvert Spil, og forundrede sig over, hvorledes Lykken saa ganske kunde forlade ham, da han dog spillede regelmæssig; thi saameget end denne Herre ellers var Hofmand, saa havde han den slemme Vane, at hans Lune stedse afvexlede efter Spillets Beskaffenhed. Vandt han, saa var han munter, og ofte overgiven paa sine Medspilleres Bekostning. Tabte han derimod, var han ærgerlig og knurrede. Provsten hørte nu længe paa hans Brummen

og

og Irettesættelser, uden at svare noget dertil, men omsider trættedes hans Taalmodighed, saa han ikke kunde bare sig for at sige: kiere Hr. Kammerraad! Er det for ikke at falde i Søvn over dette lave Spil, at De saaledes giver Deres onde Luner Luft? Maae De ikke nu selv tilstaae Sandheden i det, jeg før sagde, at Spillet, saa lavt det end synes Dem, er Dem dog ikke ligegyldigt. Man spiller for at fornøie sig, men hvor bliver Fornøielsen, naar man er i ond Lune. I det mindste forsvinder min Fornøielse, saasnart jeg seer nogen af mine Medspillere misfornøiet. Jeg holder for, at enhver, der vilde spille, burde giøre sig det til en ubrødelig Lov, at være i samme Lune, enten han vandt eller tabte, og derfor ikke spille høiere end at Tab og Gevinst kunde være ham fuldkommen ligegyldig. Hvo der ikke kan overtale sig til nøie at efterleve det, giorde i mine Tanker bedre i aldrig at spille.

Disse Erindringer hialp dog saa meget, at Brumbassen undsaae sig ved at knurre længere, men spillede i dets Sted sindigere, og derved oprettede det meeste af sit Tab. Den gode Klodsmann giorde ingen Andre Fortræd end sine arme Næver, thi saasnart han havde den Lykke at giøre nogen Beet, slog han saa vældig i Bordet, at Pengene derpaa dandsede. Altsaa kom nu dette ulige Selskab og til at spille roelig den øvrige Tid, indtil de Fornemmere behagede at holde op, for at beslutte Dagens Forlystelser med et

lidet

lidet Aftensmaaltid. Dog var dette snart afværdiget, siden man faa Timer tilforn havde forladt Middagsbordet, og de fleeste af Selskabet vare ikke Natteravne, men ønskede helst at komme hiem til rette Sengetid. De lode altsaa spende for og begyndte at lave sig til Reisen. Disse Øieblikke benyttede vor muntre Præstekone sig af til at give Selskabet en lille Efterkomoedie, der just ikke var alle Giæsterne lige velkommen.

Mine Læsere erindre nok, at Etatsraadinden og Kammerraaden baade ved Spise- og Kaffeebordet underholdt hverandre med Fransk, i den fulde Fortrøstning, at Præstekonen ikke forstod dette Sprog. Denne smilde Kone havde og selv styrket dem meere deri, thi skiøndt hun, der vidste deres Vane, havde søgt at være dem saa nær som mueligt, saa sad hun dog saa uskyldig, som om hun ikke forstod et Ord, eller giorde sig Umage for at høre noget deraf. Ikke desmindre havde hun, ved Hielp af et Par gode Øren, opsnappet det vigtigste af deres Samtale, og opdaget, at hun, hendes Møbler og Anretning havde den Lykke at være Hovedindholdet af deres Underholding. Dette virkelige Crimen læsæ hospitalitatis maatte naturligviis følelig straffes, og dertil valgte vor vittige Præstekone følgende Vei. For at unde hendes Veninder Grævinden og Frøken Seltenau Deel deri, da hun vidste, at den stolte Etatsraadindes Ydmygelse vilde inderlig fornøie dem, traadte hun frem, førend de begyndte at tage Afskeed, og ligefrem paa reent Dansk tak-

takkede Grævinden for hendes beviiste Godhed med at bære Barnet. Derpaa vendte hun sig med en meget ydmyg Mine mod Etatsraadinden, nejede saa dybt for hende, at en Printsesse ikke kunde fordret dybere Kompliment, og holdt paa net og flydende Fransk følgende Tale til hende: Jeg er Dem, Madame! uendelig forbunden for den Naade, De i Dag har beviist mit ringe Huus, (alle den gode Frues uhøflige Talemaader bleve troligt anbragte paa behørigt Sted) ved at værdige os Deres høie Nærværelse. (Her blev allerede Fruens Ansigt dobbelt saa langt som før, og den slemme Samvittighed, der ventede endnu værre, afjog hende, uagtet hendes luftige Klædedragt, en Rødme, som den stærkeste Feberhede neppe skulde frembragt.) Det alleene smerter mig, blev den skielmske Kone ved, at adskillige Ting ikke har havt den Lykke at være Dem til Behag. Stegen var maaskee efter Deres Smag, vel meget stegt; men De ville gunstigt betænke, at jeg maatte selv i Kirken, og min Pige har maaskee giort Regning paa, at vi skulde spiist en Times Tid før. Paa Anretningen tilstaaer jeg og gierne, at der kunde være et og andet at udsætte. Jeg har nu allerede næsten 5 Aar været borte fra Hovedstaden, hvor let kan der ikke da treffes noget, som smager af Landsbyen? Men jeg trøster mig ved, at De, Madam! er altfor billig til at fordre hos Folk af ringe Stand den fiine Smag, der udmerker Standspersoner. De har og nødvendig maat-

tet

tet finde mange af vore Møbler alt for smukke for en Landsbyepræst. Jeg vilde vist selv have skammet mig ved dem, naar min Mand havde været daarlig nok til at anskaffe sig saa kostbare Ting; men da min Fader uden vor Anmodning har foræret os dem, blive de mig dobbelt kiere, som Mindesmerker paa hans Godhed, og jeg kan saameget mere bruge dem med en god Samvittighed, da jeg veed, at han har Evne til slige Bekostninger, og har erhvervet sin Formue ved egen Flid, saa han ikke gior Figurer paa Andres Bekostning. (Her fik Kammerraaden et Diekast, som hans Ansigt viiste, at han meget vel forstod.) Især vil De maaskee synes, at Sølvtøiet er noget for prægtigt. Jeg beklager kun, at min Fader ikke besidder saa lykkelig Opfindelseskraft, som De, Hr. Kammerraad! (Her fik han igien et ganske mildt Diekast og en Kompliment,) saa vilde det endnu blevet langt smukkere. Skulde jeg ellers, Madame! i noget Stykke have forseet mig mod den Ærbødighed, jeg skylder Deres Stand, saa ville De gunstigst forlade mig det, og skrive sligt paa Hendes Naades Frue Grævindens og Frøken Seltenaus Regning, der maaskee ved deres Nedladenhed have giort mig lidt næsviis. For Resten vil jeg udbede mig Deres bestandige Bevaagenhed. Derpaa nejede hun dybt, og traadde et Par Trin tilbage.

Nu var det en Glæde at betragte de forskiellige Ansigter. Etatsraadinden blussede af Skamfuldhed og beed sig i Læberne af Forbittrelse. Hun var saa for-

forvirret, at hun ikke kunde bringe noget sammenhængende frem, men mumlede noget imellem Tænderne, som Ingen kunde sige, enten skulde være ont eller got. Kammerraaden gjorde lidt bedre Figur, og viiste tydelig, at han ikke heller var blevet glemt. Den gode Hr. Klodsmann, der ikke forstod et fransk Ord, og følgelig ikke begreb Aarsagen til de forskiellige Miner han saae, stod som en Støtte, og gloede, som en Koe paa en rød Dør, snart paa den eene og snart paa den anden. I de øvrige Ansigter var Glæden saa kiendelig, at de, hvis det ikke havde været mod Velanstændighed, gierne havde klappet ved dette Optrin.

Nu var det da Tid at tage Afskeed. Grævinden traadde altsaa frem med den venligste Mine, omfavnede Vertinden og kyssede hende saa trohiertig, som om hun havde været hendes Syster, takkede for god Beværtning og hviskede hende i Øret: og især for denne sidste Fornøielse. Denne Grævindens nedladende Adfærd gav Frue Etatsraadinden Raadestødet. Hendes Stolthed havde giort sig det til en ubrødelig Lov aldrig at besmitte sit adelige Neb med at kysse nogen uadelig Mund, og hun var derfor uhøflig nok til i Selskab at kysse Rangspersoner, og lade de andre nøies med et Knix. Nu blev hun her sat i den ubehagelige Nødvendighed at følge Grævindens Exempel. Hun traadde altsaa frem, nejede og gav Præstekonen til Afskeed et Kys, med ligesaa god Villie og samme Mine, som et Barn, der efter en skarp Stueexekution

tion tvinges af Moderen til at kysse Riset; og derpaa søgte hun i mueligste Hast sin Vogn, hvor hun en halv Times Tid havde Leilighed til i Eenrum at anstille Betragtninger over Dagens Begivenheder, og disse maae just ikke have været af de behageligste, da Samvittigheden sagde hende, at ikke een eneste af de Tilstædeværende, Kammerraaden undtagen, beklagede hende for den tilsøiede Ydmygelse. Endelig reiste og de øvrige, een efter anden, og saaledes endtes da denne Dags Høitidelighed.

Siette Kapitel.

Vore Præstefolk vise deres Styrke i Opdragelseskunsten.

Vor unge Præstekone, der nu eengang havde foresat sig selv at opfylde en Moders Pligt med at opamme sin Førstefødte, blev og denne Beslutning tro, thi hvor høit hun end elskede Forlystelser, tilsidesatte hun derfor ikke hvad hun erkiendte for Pligt. Selv havde hun Drengen stedse i Hænder. Om Natten stod hans Vugge uden for hendes Seng, og Barnepigen laae i samme Kammer, for at gaae hende til Haande. Hendes kiære Egtefælle fik en Seng opsat i sit eget Kammer, for ikke at forurolliges af Børneskrig, og ingen var gladere end han, der nu kunde gaae i Seng og staae op efter Behag. Den unge Herre blev i alle Maader behandlet efter Grævindens og hendes Dok-

tors

tors Forskrifter. Det vil ikke sige, saaledes som Standspersoners Børn almindelig opdrages, men saaledes som Børn bør behandles, naar de skal blive sunde og stærke; thi saaledes vare alle Grævindens Børn opdragne. Drengen blev hver Morgen badet i koldt Vand over heele Kroppen. Han blev ikke indpakket i mange og tykke Klæder, mindre indsnørt som en ægyptisk Mumie, men laae løs i en tynd og let Dragt. Hans Moder, der saae ud som Sundhedsgudinden selv, og brugte aldrig at ærgre sig eller skiendes med Mand eller Piger, forsynede ham rigelig med sund Melk, saa at alle Børnepulvere og øvrige medicinske Foranstaltninger vare næsten ganske overflødige. Saasnart han ikke længere vilde nøies med den blotte Melk, fik han en Portion Øl og Brød eller Velling til Tilgivt, men ingen Kaffee, Sukker eller andet Slikkerie, og ved denne Behandling trivedes Drengen vel og voxede Dag for Dag.

En Lykke var det for ham, at hans Fader ikke befattede sig med hans Opfostring. Skulde hans Ideer været fulgte, havde Barnet blevet ganske anderledes behandlet. Han havde nu engang sat sig i Hovedet, at hans Søn skulde opdrages til at blive en Lærd af første Skuffe, og følgelig var han bange for alt, hvad der i hans Tanker kunde forstyrre Anlæget dertil. Kom han engang ind i Kammeret og saae, at man gav Barnet Mad, bad han dem altid vogte sig for ikke at give ham for stærk og nærende Spise, at det ikke

skulde

skulde sætte Grød i Hiernen og giøre ham dorsk. Fandt han ham sovende, advarede han dem at indskrænke hans Søvn, for i Tide at vænne ham til Aarvaagenhed, der var saa fornøden i hans Fag. For Resten kunde den gode Mand og rolig overlade hans Opfostring til Moderen, thi hun var saa omhyggelig for ham, at hun aldrig kom af Huset, førend hun fik Drengen saa stor, at han kunde taale at følge med, og havde ham siden stedse under nøieste Opsigt. Hun nød derfor og den Lykke at kunne glæde sig over en sund og velskabt Søn, i Stedet for at saa mange letsindige og skiødesløse Mødre maae føle Bebreidelser, saa ofte de see deres svage eller vanføre Børn, de selv have giort ulykkelige. Hun blev dobbelt elsket af sin Mand, og havde sin kiære Grævindes og alle Fornuftiges Bifald. Kunde nu Drengen alleene strax løbet og snakket, vilde hendes Glæde været fuldkommen, men den Tid var uendelig lang baade for hende og Faderen, indtil han kom saa vidt.

Saaledes gik det da temmelig got med vor Helts physiske Opdragelse, men med den moralske derimod havde det ikke saa ganske sin Rigtighed. Naar den lille Herre skreeg af Egensindighed for at faae et eller andet, gav hans kiære Moder ham gierne alt hvad han forlangde. Fik han engang i Sinde, at Pigen ikke maatte klæde ham paa, eller give ham Mad, tog den gode Kone ham strax, loe, kyssede ham og sagde: see, hvor den lille Skielm elsker sin Moder! og hun for-

forrettede derpaa alting selv. Saasnart han kom saa vidt, at han kunde løbe omkring i Stuen, fik han Lov at gjøre alt hvad han vilde. Fandt han et Stykke Kridt eller et Kul ved Kakkelovnen, overmalde han alting, Stole, Borde, Vægge, sig selv og Moderen medberegnede. Fik han et Stykke Brænde eller andet i Haanden, trommede han frisk vek dermed paa alt hvad han traf for, saa at de smukkeste Møbler bare hans Merker.

I dette Stykke var Faderen selv ikke heller klogere. Saa henrykt som han var i sine Studeringer, kunde han dog ikke afholde sig fra undertiden at opofre en halv Time til at lege med sin Søn, og medens han ikke endnu kunde begynde at danne Drengens Sieleevner, fornøiede han sig over at bemerke Dag for Dag, hvorledes han tiltog i Styrke og Behændighed. Saasnart han kunde løbe ud med, vænte den kiere Fader ham selv til at kaste med Steen, thi da han vidste bedre, hvorledes Romernes Børn fordum blev opdragne, end hvorledes hans nu burde opdrages, saa faldt deres Kasteskive (Discus) ham ind, og han øvede altsaa Drengen i at kaste sin Steen eller Trækugle alt høiere og høiere. Dog blev denne Forlystelse lidt bekostelig. Drengen, som troede sig berettiget til at følge sin Faders Anviisning ligesaa vel i Stuen, som i Gaarden, begyndte engang og der at prøve, hvor høit han kunde kaste sin Steen. Men da han ikke endnu var ret vis paa Haanden, traf han

Speilet i Stedet for Væggen, og da Glas naturligviis ikke taaler det Stød som en Væg, blev Følgen deraf, at Stykkerne af det smukke Speil ranglede ned om hans Ører. Faderen brød sig ikke meget derom, da det var ham ganske ligegyldigt, enten der vare Speile til i Verden, eller ikke. Moderen, der selv var ligesaa færdig til at tillade Drengen urimelige Friheder, giorde ikke heller meget deraf, men trøstede sig ved, at naar hendes Fader hørte, at det var hans lille Navnes Mesterstykke, lod han nok Rammen igien forsyne med et nyt Glas.

De kiere Forældre vare saaledes temmelig eenige i Henseende til deres Førstefødtes Opdragelse, og giorde alt for at fornøie ham. Sielden gik nogen behagelig Sommeraften forbi, uden at giøre en Spadseretour med ham i Marken eller Skoven. Saa umueligt som det tilforn var den gode Præstekone at trække hendes Mand en Times Tid ud af Studerekammeret, saa var han nu næsten altid færdig at gaae med for sin lille Karls Skyld.

Paa en af disse Aftenpromenader havde den lille Kieledegge den Lykke at erhverve sig en Legesøster. Forældrene traf, ved at gaae igiennem Byen, en fattig, men meget skikkelig Huusmand, hvis Kone nylig var død, siddende uden for sin Dør, med tre Børn hos sig. Præsten hilsede ham og spurgte, hvorledes detgik ham siden Konens Død. Tak Faer! svarede Manden, det gaaer kun slet. Mig selv kan jeg nok for-

fortiene Brødet til, saalænge Gud giver Helbred, og til disse to Drenge, som nu ere aatte og ti Aar gamle, kan jeg og gierne faae Tieneſter, men med denne lille Stakkel, ſagde han pegende paa et nydeligt fire Aars Pigebarn, ſom han havde paa Skiødet, er jeg meget forlegen; ingen vil have hende uden Betaling, og ſelv kan jeg ikke pleie hende, da jeg heele Dagen maae gaae paa Arbeide. Giv ſig kun tilfreds, min kiere Mand! ſvarede Præſten, jeg ſkal nok ſee at underſtytte ham paa en eller anden Maade, og derpaa gik de deres Vei. Efter nogle Minuters Taushed, i hvilke Præſten lagde ſin Plan, ſagde hans Kone: det var en deilig Glut. Hvorledes tænker Du at hielpe den ſtakkels Mand? Jeg faaer ſee, ſvarede han, om jeg kan formaae Grævinden til at antage ſig Barnet; hun pleier aldrig at negte mig ſlige Begieringer.

Præſtekonen. Ja, det kunde være got nok. Men ſtaaer Glutten hende an, ſom den viſt vil, bliver den udentvivl altfor kielent opdraget, og det turde blive den til Skade i Fremtiden.

Præſten. Veed Du da noget bedre Raad?

Præſtekonen. Eet veed jeg, men om det er bedre, end Dit, maae Du ſelv bedømme. Hvad om vi toge Barnet i vort Huus? jeg ſkal ſelv bære al muelig Omſorg for det, og jeg er vis paa, at min gamle Pige vil med Fornøielſe tage ſig det an. Dog det kommer an paa Din Villie, min Beſte!

Præsten. Kiere Kone! tænker Du, at jeg skulde være Dig imod, naar Du vil gisre Got? Nej langt fra! Vil Du have Umagen med Barnets Opdragelse, saa tag det i Guds Navn, og lad os saa strax gaae hen og glæde Faderen med denne Tidende.

Nu ilede de tilbage, traf Manden paa forrige Sted, og Præstekonen sagde med en Mine, der viiste den Glæde hun følede ved at glæde Andre: nu Faer! min Mand har fundet Udvei for Hans Datter. Vil Han overlade mig hende, skal jeg staae hende i Moders Sted. Dette glædelige Bud fordrev enhver sorrigfuld Mine af den bekymrede Faders Ansigt; han takkede Gud inderlig, velsignede begge de gode Folk, og bragte sin lille Lotte samme Aften til Præstegaarden, hvor hun blev meget vel behandlet. Endog den lille Karl selv sørgede trolig for, at Tiden ikke skulde blive hende lang, og havde hende gierne med paa alle sine Tog. Men nu var denne Herre 6 Aar gammel, og det var altsaa Tid at begynde med hans Underviisning.

At kiende Bogstaver og læse, det bibragte Moderen ham selv blot som Tidsfordriv, ved Hielp af Kort og Billed A. B. C., saa han i sit syvende Aar læste temmelig vel. Skrivningen derimod, hvori Faderen gav Underviisning, var ham ikke saa behagelig, da lang Stillesidden ikke var hans Sag. Han bragte det ej heller ret vidt deri, thi hans Læremester malede selv Kragetæer, og holdt enhver Skrift for god nok,

der

der alleene kunde læses. Da Disciplen efter et Aars Tid var blevet næsten ligesaa fuldkommen heri som hans Mester, og havde tillige de første Grunde af Regnekunsten inde, blev der begyndt med den lærde Underviisning. Her gik det nu ganske efter den gamle Slentrian, ligesom Faderen selv i sin Ungdom var oplært. Den kiere gamle Aurora maatte læres udenad, og heele Donaten opremses som Fadervor. En herlig Hukommelse havde Drengen, og han fik næsten ikke heller Anviisning til at bruge flere af Sielens Evner end den. Faderen tydede en Mængde af latinske Autorer og Poeter med ham, uden i mindste Maade at gisre ham opmerksom enten paa det egentlige Skiønne eller Moralske. De bleve alleene rask fortolkede paa Dansk, og siden halv lærte udenad, for at samle sig en Forraad af Phraser til at sammenflikke Stile af, der vare et Miskmask af høie poetiske Sving og lave prosaiske Udtryk, og saae saa brogede ud som en Harlekinskiole. I de øvrige Videnskaber gik det ikke meget bedre. Wøldikes theologiske Theses bleve med alle Haarkløverier femten Gange giennemtyggede, uden at forbigaae eet Beviissprog, eller en eeneste Citation. I det Hebraiske og Grædske maatte der gisres Rede for de mindste Smaating, for enhver Accent. Derimod slap han desto lettere fra Historien og Philosophien. Holbergs Udtog og den gode gamle Baumeisters Definitioner, vare hans heele Skatkammer i disse Videnskaber. Det eeneste, hvori Faderen afvigede

vigede fra den gamle Læremaade, var, at han ikke bankede alt dette i Drengen; men desuagtet giorde han ham Underviisningen saa kiedsommelig, at han aldrig arbeidede med Lyst, thi Drengen havde næsten aldrig Leilighed til at bruge sin sunde Fornuft, intet moersomt fik han at læse, og saasnart han var lidt uagtsom, maatte han til Straf sidde en Time længere i Skolen.

Den øvrige Tid tilbragte han derimod desto behageligere i sin Moders Selskab, der fandt sin største Fornøielse i at have denne kiere Søn stedse hos sig, og arbeide efter sit Hoved paa hans Dannelse. Ligesaa ivrig som Faderen stræbte at giøre en lærd Mand af ham, søgte hun at danne ham til Kavaleer. Hendes første Forelæsninger gik ud paa at indprente ham Lyst til Pynt og Omhu for hans egen lille Person! hun lærde ham selv at akkommodere, og det med saa god Fremgang, at han i sit tolvte Aar kunde frisere baade sin Moder og sig selv au dernier gout. Disse Øvelser behagede Ingen mindre, end den lille Lotte, der maatte give sit Haar til Priis, saa ofte Hr. Karl skulde giøre Prøve som Haarskierer. Ligesaa omhyggelig arbeidede den kiere Moder paa at bibringe ham de øvrige udvortes Fuldkommenheder, der zirer en Herre af Levemaade. Hun tumlede ham, som en Korporal en ung Rekrut, indtil hun fik ham lært at gaae net paa sine Been og giøre en anstændig Kompliment. I at dandse gav hun ham selv den første

An-

Anviisning, og fik ham siden et heelt Aar igiennem underviist med Grævens Børn af en berømt Dandsemester. Hun øvede ham daglig i at synge, og bragte ham saavidt, at han ganske kunstmæssig sang alt hvad synges kunde, Psalmer, Balletter, Arier, Gadeviser, i Alskens Tungemaal.

Sielen maatte nu og dannes saaledes, at den ikke skulde gisre et saa fuldkomment Legeme Skam. Hun lærte ham derfor Tydsk og Fransk, underviste ham i at tegne, spillede næsten hver Aften en Times Tid Kort med ham, for at gisre ham bekiendt med de i den store Verden brugelige Spil, og til Afverling lod hun ham jevnlig læse et Stykke i en Roman, hvoraf hun havde en temmelig stor, skiønt intet mindre end udsøgt Forraad. Adskillige af disse Øvelser kunde været ganske nyttige, men Ulykken var, at den gode Kone blandede saa mange Ting sammen, at han næsten intet lærde tilgavns, og Drengen fik tillige saa stærk Smag paa Afverling, at han neppe ved noget Arbeide kunde holde en Time ud, men fløi stedse fra eet til andet. Ikke desmindre vedblev den kiere Karl at være begge Forældrenes Afgud. Faderen, der alleene betragtede hans gode Nemme, glædede sig over at kunne pakke i hans Hukommelseskiste alt hvad han vilde, og i den fulde Fortrøstning, at Lysten nok kom med Aarene, saae han allerede i ham den tilkommende Doktor eller Professor. Moderen troede tvertimod, at al Verdens Lærdom vilde lidet gavne ham uden artig

tig Opførsel og Levemaade, hvilket sidste i hendes Tanker var den nærmeste og sikkerste Vei til Lykkens Tempel, og hun kiendte adskillige i Hovedstaden, der uden Hovedbrud havde ved glimrende Opførsel forskaffet sig feede Embeder og rige Koner. Og hvad mere skulde vel et Menneske forlange i Verden? Hun bemerkede derfor med inderlig Glæde hvert Fremskridt hendes kiere Søn giorde i det hun ansaae for vigtigt, og var paa sin Side ligesaa vis paa, som Faderen, at han under hendes Anførsel vilde blive en Stierne af første Størrelse.

Vel var det dem meere end eengang sagt af deres Venner, at deres Opdragelsesmaade ikke var den beste, men Tillid til deres egen Indsigt giorde det umueligt at overtyde dem herom. Især havde Provsten engang temmelig rigtig stillet vor Helt hans Nativitæt. Han kom der engang paa Visitats, da Drengen var omtrent 15 Aar gammel, og siden han var bekiendt for en velstuderet Mand, bad Hr. Amundsen ham prøve den kiere Karls Fremgang. Her udkrammede han da alt hvad han vidste. Han ikke alleene oversatte, men oplæste udenad heele Stumper af Ovid, Horatzes Oder, Ciceros Orationer, endog nogle Stykker af Homer. I Theologien kunde han opremse alle Beviisprogene paa Hebraisk og Grædsk. Han demonstrerede nogle Sætninger af Euklid, ligesaa tørt og vidtløftig, som de staae i Bogen; men da det faldt Provsten ind at spørge ham, hvad Instrumen-

menter man brugte til Landmaaling, gav han intet Svar. Stilebogen blev og fremlagt, hvori fandtes de før omtalte brogede Stile, der saae ud som et Broderie udsyet med fiin Silke og grovt Uldgarn imellem hinanden.

Saasnart denne Examen var forbi, og Drengen var gaaet ud, spurgte Faderen Provsten, ventelig i Haab om en Portion Rosgelse, hvad han syntes om Karl. Men Svaret blev alleene: han har lært en heel Hob efter sin Alder.

Faderen. Han kunde vist lært meget meere, hvis han havde ret Lyst dertil; men det er Ulykken, man maae drive ham stedse.

Provsten. Deri er De udentvivl selv meest Skyld. De misbruger Drengens Hukommelse. Et vittigt Barn arbeider langt hellere med Forstanden. Den megen Udenadslæren falder ham kiedsommelig; og den skader ham tillige. Saa rigtige som hans Stilesvelser ere, saa vil han neppe komme til at skrive ziirlig og letflydende Latin; thi de poetiske Phraser og Vendinger falde ham idelig ind, og forderve det svrige. Havde De derimod aldrig ladet ham lære det mindste af nogen Post udenad, men alleene giort ham opmerksom paa det Skiønne i Ciceros Stiil, skulde han med Tiden let dannet sig efter den. Vil De og forbre af et flygtigt ungt Menneske, at han med Lyst skal plsie i den tørre Euklid, uden at kunne see, hvortil Mathematik nytter? men vælg De en anden Lære-

bog,

bog, hvor Beviserne ere kortere, og viis ham noget af det Praktiske, Landmaaling, Mekanik, Hydraulik, o. s. v. og jeg vedder, at han nok skal faae Lyst dertil. Maaskee De og desuden giør ham Skoletiden for lang?

Faderen. Nej, tre til fire Timer om Formiddagen, og ligesaa om Eftermiddagen, naar jeg har Tid; men jeg hindres saa mangen Dag af Embedsforretninger, og da bestiller han slet intet.

Provsten. Da kunde De dog gierne skaffe et ungt Menneske, der er kommet saa vidt, noget at forrette i Deres Fraværelse, og derimod giøre den daglige Skoletid kortere. Han kunde jo giøre en Stiil, læse en Autor paa egen Haand, eller en god dansk Bog, saasom Sneedorfs patriotiske Tilskuer, Forsøg i de skiønne og nyttige Videnskaber, eller deslige, der kan give ham Smag paa det Skiønne og paa en god dansk Stiil. Thi det vil jeg meget raade Dem at ikke indskrænke Deres Søn saa aldeles til de døde Sprog og blot lærd Læsning, at han forsømmer at dyrke de levende Sprog og de skiønne Videnskaber. Har De endog det Forsæt at danne ham til lærd Mand, saa vil han dog være ilde tient med al sin Lærdom, dersom han ikke kiender Verden, har Menneskekundskab og nogen Levemaade. Han kan ellers være en meget lærd Mand, og dog ubrugbar til Forretninger. Dette var Vand paa Moderens Mølle. Jeg har ofte, svarede hun, sagt min Mand det, at

han

han plager Karl for meget med sit Latin og Grædsk, og at han maae være andre Mennesker lig, om han skal gjøre nogen Lykke i Verden. Jeg tager mig derfor den stakkels Dreng an i hans Fritimer, saa meget jeg kan. Jeg lærer ham noget Tydsk, Fransk og Tegning, lader ham om Vinteraftener læse adskillige danske Bøger for mig, og til Tidsfordriv synger jeg med ham, og underretter ham om de almindeligste Selskabsspil.

Provsten. Det første er meget got. Fransk og Tydsk bør han forstaae, for at kunne læse en eller anden god Bog, og skulde han komme til at reise udenlands, er det ham en vigtig Fordeel, at have disse Kundskaber forud. Det kan og hielpe ham til en Plads som Huuslærer, hvilken han ellers ikke fik. Tegning er ham nyttig, i hvad Forfatning han end kommer. Sang og Musik er en meget smuk Tidsfordriv, der ofte kan sikkre et ungt Menneske for at falde til de slettere, og skaffe ham Adgang til mange artige Selskaber. Og Læsning i danske Bøger er ypperlig, naar man læser gode Skrifter. Hvad Bøger læser han vel?

Moderen. Vi har i et Par Vintre giennemlæst Grandison, og de fleeste af Fieldings og Smollets Romaner.

Provsten. Romanlæsning vilde jeg dog ikke raade Dem at vænne Deres Søn til. Kan han end lære noget got af en og anden, giør de dog vist og stor Skade.

Moderen. Da maae De dog tilstaae, at Grandison er en Bog, som et ungt Menneske kan lære meget got af.

Provsten. Vel er den een af de beste af det Slags, men den har dog sine betydelige Feil. For det første indeholder den en temmelig Portion ægte Romankierlighed, og forfører unge Folk til den daarlige Tanke, at den Person af det andet Kiøn, som de fatte Godhed for, er det eeneste Menneske under Solen, der kan giøre dem lykkelige. (Hvad vilde den gode Mand sagt, om han da havde kiendt den saa høit yndede Siegvard.) Desuden, blev han ved, ere de gode Karakterer i den altfor fuldkomne; det er Engle, ikke Mennesker. Slige uopnaaelige Karakterer vælge neppe mange sig til Mynster. Jeg troer næsten at der kan læres mere af en Thomas Jones, Peregrine Pickle, og andre af deres Slags, hvor Heltene ere Mennesker, der have baade god og slet Side, thi deres Feil kunne ofte advare stærkere mod Lasterne, end den overspendte Dyd opvække til Efterfølgelse. Men for alting vil jeg bede Dem, ikke at giøre Deres Søn bekiendt med nogen af de Romaner, hvis Quintessents er følsomt Væv. De kunne saa ganske forderve unge Mennesker, at de siden ikke due til andet, end sukke og flæbe, spadsere i Maaneskin og skrive Kierlighedsbreve.

Moderen. Hvad Bøger skulde jeg da helst lade ham læse?

Prov-

Provsten. Vi have gode Skrifter nok: den før omtalte Patriotiske Tilskuer er baade i Henseende til Moral og Sprog en meget nyttig Bog, og tillige saare morsom. Gellerts Skrifter ere alle ypperlige. De kan og give ham historiske Skrifter og Reisebeskrivelser; i dem kan han samle mange nyttige Kundskaber, og unge Mennesker læse gierne slige Bøger. Vil De have noget at lee af, saa lad ham læse Siegfried von Lindenberg for Dem; i den er der neppe et eeneste Sted, der kunde være anstødeligt. Den skal sætte Mellemgulvet i Bevægelse uden at skade Sæderne. Rabeners Satirer og fleere deslige kunne og bruges som uskyldig og nyttig Moerskabslæsning. Kort sagt, naar Deres Søn tillige forstaaer Fransk og Tydsk, kan De aldrig være i den Forlegenhed for at finde enten nyttige eller fornøielige Skrifter til ham, at De skulde nødes til at tage Deres Tilflugt til Romaner. Men De sagde og, at De underretter Deres Søn i Selskabsspil; troer De vel at gavne ham noget dermed?

Moderen. Ja, jeg har giort det med Overlæg. Spil ere nu eengang saa almindelige i alle Selskaber, at han ikke kan undgaae at spille med, hvis han ikke vil ansees for et Menneske uden al Levemaade. Jeg vil derfor just i Forveien give ham nogen Underviisning deri, at han ikke skal være ganske uvidende, naar han kommer ud i Verden, og da blive nødt til at give Lærepenge.

Prov-

Provsten. Jeg er derimod bange, at det vil snarere skade end gavne ham. De kan dog ikke, især ved de Spil, der spilles af fleere end to Personer, give ham uden ufuldstændig Underviisning, og lære ham de almindelige Regler; men det er med denne som med andre Videnskaber; der er stor Forskiel paa at vide Reglerne af en Bog, og at anvende og udøve dem. Udentvivl vil De og derved indplante ham for stor Lyst til Spil, han vil gribe enhver Leilighed dertil, troe sig fuldkommen, og dog ved sit Tab for sildig merke, at han ikke er gamle og øvede Spillere voxen. Jeg vil hermed ikke sige, at De skulde ganske forbyde ham alt Spil, eller afholde ham derfra; det troer jeg vilde være ligesaa skadeligt; Mennesket higer meest efter det Forbudne, og følger da altfor stærk sin Tilbøielighed, naar det engang kommer til at raade sig selv. Jeg har ikke forbudet mine Børn Kortspil, men de har ikke heller faaet Lov til at giøre dagligt Arbeide deraf. Et Par Timers Tid om Søndag Aften maae de fornøie sig med et eller andet Børnespil, som ældre Børn af Naboelauget ved deres Besøg have lært dem, og jeg har seet den Virkning deraf, som jeg ønskede, paa min ældste Søn. Da han reiste til Akademiet, strækkede hans Indsigt i dette Fag sig ikke videre, end til at kiende Kortene og forstaae de sædvanlige Børnespil, og da han efter tre Aars Forløb kom hiem igien, spillede han ganske got L'hombre, Tressel, Piquet, og deslige Selskabsspil, men uden al

Liden-

Lidenskab eller heftig Spillelyst. Han gior det med, naar det forlanges, men jo lavere der spilles, desto kierere er det ham, og vil man fordrive Tiden uden at spille, seer han det allerhelst.

Nu vaagnede Præsten. Der kan Du see, kiere Kone! sagde han, at andre fornuftige Folk tænke ligesom jeg, at Du skader Drengen meere med Din Underviisning, end Du gavner ham. Du skaffer ham saa megen Adspredelse, at han taber al Lyst til sine Studeringer. Stræb De kun, svarede Provsten, at giøre ham Underviisningen behagelig, saa han kan studere med Lyst, og lad ham ved bedre Tidsfordriv blive afvant fra Romanlæsning, saa skal De see, at det nok gaaer got.

Begge Forældrene følede nu, at Provsten havde Ret, men det gik dog som sædvanlig, de vedbleve paa begge Sider deres forrige Maade, og arbeidede mod hinanden, saalænge Sønnen var hiemme. Dog varede det kun et Par Aar, thi Faderen havde ganske rigtig besluttet at sætte ham nogle Aar i en offentlig Skole, førend han skulde til Akademiet, deels for at skaffe ham nogen Menneskekundskab og Dristighed, deels og i det Haab, at Kappelyst og hans Meddisciplers Exempel maaskee kunde bringe ham til at studere med større Iver, end hidindtil. Hvorvidt han heri naaede sine Hensigter, vil det Følgende vise.

Sy=

Syvende Kapitel.

Hvor Helts første Udflugt, hvor han strax giør sin Moders Underviisning Ære.

Nu gik vor Præsteſøn i ſit ſyttende Aar, var konfirmeret hiemme hos Faderen, og bragt ſaavidt under hans Veiledning, at han om to eller tre Aar kunde tage Borgerſkab ved Akademiet. Til hans videre Dannelſe i diſſe Aar havde Faderen valgt en offentlig Skole i en nogle Mile fraliggende Kiøbſtæd, og da Reiſen ſkulde gaae for ſig, kaldte han Sønnen ind i ſit Kammer, og gav ham til Afſkeed under fire Øine følgende Formaning, thi han holdt det ikke raadeligt at give ham den i Moderens Paahør, af Frygt for, at hun nok vilde forſyne Texten med nogle Anmerkninger, der ikke vare efter hans Hoved: "Kiere Søn! "ſagde han, Du gaaer nu ud af Dine Forældres Huus "og fra deres Opſyn, og overlades Dig ſelv. Du "kommer i en videre Cirkel, og vil blandt Dine Med- "diſciple finde baade Onde og Gode. Vel haaber jeg "at jeg ikke meget behøver at advare Dig mod Lider- "lighed, Sviir og ſlige grove Laſter, men i dets Sted "maae jeg erindre Dig om ikke at ſpilde Din Tid paa "Selſkaber og Forlyſtelſer. Til at blive lærd Mand "vil det ikke være nok at opagte Skoletimerne; Mor- "gen og Aften maae bruges med. Paa egen Haand "maae man giennemſtudere, hvad der er afhandlet i "Sko-

" Skolen, og indprente sig det fastere. Du kommer
" under en Rektor, der er en fortreffelig Mand, og
" kan veilede Dig til grundig Lærdom. Hold Dig
" stedse til ham, følg hans Anviisninger, og slut ikke
" fortroligt Venskab med andre af Disciplerne, end
" dem han foreslaaer. Brug nu Tiden vel, min Søn!
" saa Du kan slippe Skolen om to Aar og derpaa fuld-
" ende Dit akademiske Løb i tre Aar, saa skal Du,
" hvis Gud lader mig leve, ikke behøve at søge Dit
" Brød hos Fremmede; nej, vi ville leve det roligste
" og fornøieligste Liv sammen her hiemme. Jeg har
" et stort Værk under Hænder, som jeg for meere end
" tyve Aar siden har begyndt paa, og vil endnu neppe
" faae fuldendt i ringere end ti Aar; men det er og et
" Verk, der næsten overgaaer een Mands Kræfter, et
" Verk, der vil gisre Opsigt i den lærde Verden, og
" tillige i sin Tid indbringe ganske artige Penge. Her
" kan Du see det første Udkast og Materialierne dertil.
(Nu viiste Faderen ham et heelt Riis Papiir ganske
tæt fuldskrevet, og et Par store Skuffer fulde af løse
Blade, inddeelte i meere end 100 smaa Pakker,
som alt var Excerpter af giennemlæste theologiske
Skrivter.) " Hvad synes Dig, sagde han derpaa,
" kan det ikke blive et ganske artigt Stykke Arbeide, at
" faae dette reenskrevet, og alle disse Materialier ind-
" førte paa sine behørige Steder? Dog det skal nok
" gaae fra Haanden. Naar jeg endnu har anvendt
" nogle Aar til at giennemlæse og samle det, der endnu

"fattes, og Du da kommer med Ære hiem fra Aka-
"demiet, saa tager jeg Dig til Medarbeider, og vil
"Du da gaae mig trolig til Haande, skal Dit Navn
"komme paa Titelbladet tilligemed mit. Lad mig nu
"see, kiere Søn! at Du opfylder mit Ønske, derved
"vil Du glæde mig, og lægge Grund til Din egen
"Lykke."

Den gode Ziermann, der var ingen Elsker af vedholdende Arbeide, gysede ved den blotte Tanke om at giennemblade og reenskrive saa mange Papirer, som den stærkeste Straandkadet kunde bære, og da han hverken følede noget indvortes Kald til at arbeide paa sin Faders lærde Verksted, eller synderlig Længsel efter den Ære at see sit Navn paa Tryk, saa lod han det være nok som en lydig Søn skiltiende at kysse sin Faders Haand, hvorpaa han bukkede og gik ud.

Neppe havde han forladt Faderens Værelser, førend hans Moder kaldte ham ind til sig. Skiønt den gode Kone ikke havde været overværende ved den hemmelige Konferents imellem Fader og Søn, kunde hun dog omtrent giette Indholdet, og uagtet hun var overbeviist om, at hun havde saa fast indprentet sin kiere Søn hendes Grundsætninger, at Faderens Moraler ikke skulde rokke dem, saa holdt hun det dog for sin Moderpligt endnu til Slutning at give ham en og anden Erindring. Hun tog da fat paa sin Yndlings Haand, indsluttede den imellem sine, og tiltalede ham i den ømmeste Tone: "Saa skal vi da nu skilles fra

"hin-

"hinanden, min Karl! Lad mig nu see, kiere Søn!
"at jeg har Ære for Dig. Ventelig har Din Fader
"formanet Dig til for alting at studere med Liv og
"Siel. Jeg har intet derimod, og jeg vil selv bede
"Dig være flittig og paapassende, saa Du kan med
"Ære komme til Akademiet. Men man kan overdrive
"alting. Tag Dig i Agt for at fordybe Dig saaledes
"i Studeren, at Du taber Dit artige Væsen, og
"bliver en lærd Grobian. (Nær havde hun lagt til:
"som Din Fader.) Din tilkommende Rektor skal
"gierne søge at forføre Dig dertil, thi han er selv en
"Mand uden mindste Levemaade. Blandt Dine Sko-
"lekammerater vil Du og vist finde mange grove og
"slet opdragne. See til at Du ikke fotderves ved de-
"res daglige Omgang. Stræb derimod at vinde Kon-
"rektorens Yndest, det er en meget vakker og artig
"Mand, hvis Omgang kan være Dig ligesaa fordeel-
"agtig, som hans Underviisning. Søg at skaffe Dig
"Adgang i hans og andre slige smukke Folks Huse.
"Saaledes som Du er klædt, og med det Væsen Du
"allerede har, vil det ikke være Dig vanskeligt, og
"og jeg er vis paa, at Din gode Vert baade kan og
"vil bidrage til at indføre Dig i de beste Selskaber i
"Byen. Vel vil der medgaae nogle Penge til Kort-
"spil, Drikkepenge og deslige; men det kan ikke und-
"gaaes, uden man skal udelukke sig af menneskeligt
"Selskab; og det maae Du for ingen Deel. I
"smukke Selskaber slibes unge Mennesker, og finde

" ofte Leilighed til at giøre Bekiendtskaber, der blive " dem til Fordeel i Fremtiden. De omtalte smaa Ud- " gifter skal Du just ikke føre Din Fader til Regning; " jeg skal nok forsyne Dig med Penge dertil. Der " har Du et Par Rigsdaler at begynde med; naar " Du behøver meere, kan Du skrive mig til. Før Dig " kun vel op, min beste Dreng! saa skal Du ikke " mangle det Fornødne." Denne moderlige Formaning, som blev beseglet med et hierteligt Kys, giorde saa sienspynlig Virkning paa Sønnen, at han, som nylig var bange for at give sin Fader noget nøie bestemt Løfte, forsikkrede nu sin kiere Moder med høi og lydelig Røst, at han i alle Deele skulde viise sig at svare til hendes Ønske, som en lydig Søn. Hun havde og trolig besørget alt hvad der behøvedes til at glimre i hans ny Cirkel. Han var forsynet med en Garderobe, som en lille Kammerjunker, fiint Lintøi, Uhr i Lommen med saamange Berloquer, at man kunde høre ham saa langt borte som en Stokhuusslave, rød Saffians Tegnebog, Eaudelavandeflaske, og andre slige en ægte Smaaherres Attributer.

Efterat vor unge Helt saaledes var udrustet med alt Fornødent baade i Henseende til det Moralske og Physiske, blev han forsendt til Kiøbstæden, hvor han kom til at logere i en fornemme Kiøbmands Huus. Ogsaa for dette havde han sin Moders Omhu at takke, der havde valgt ham dette Opholdssted fremfor mange andre mindre kostbare, paa det at hendes elskelige Søn

ikke

ikke skulde smittes ved daglig Omgang med Folk af den almindelige Borgerklasse, og at han tillige kunde nyde samme Forplegning og Bequemmeligheder, som i hendes eget Huus.

Efter foregaaende Prøvelse blev Hr. Ziermann antaget i Skolen og anviist Plads i den øverste Lectie, hvor han forefandt to Lærere af saa modsat Karakter, at hans kiere Forældre selv ikke vare hinanden meere ulige i Tænkemaade og Tilbøieligheder. Rektoren, som paa got bredt Dansk hedde Hans Olokier, men ved enhver lærd Leilighed omskabede dette barbariske Navn til Ioannes Palaiophilus, var en gammel grundlærd Mand, der ved sine Indsigter havde forskaffet sig Professortitel. Han besad temmelig Styrke i de Orientalske Sprog, var en Græker paa en Hals, og i Henseende til Latin var han ikke sindet som hiin gode ærlige Præstemand, der selv underviiste sin Søn, og sagde, at han ikke lærde ham det slemme hedenske, men en god kristelig Latin. Vor Rektor derimod skrev og talede Latin, som Cicero selv ikke skulde skammet sig ved. Han var en stor Philolog og vel bevandret baade i den gamle og ny Historie. Sine Disciple underviiste han meget grundig, især hvad Sprogene angik, at forstaae de døde Sprog; thi om de ikke kunde skrive tre danske Ord rigtig, var det ham ganske ligegyldigt, naar de kun skrev ziirlig Latin; dog strækkede han denne Ziirlighed ikke heller længere end til Sproget og Retskrivningen; ulæseligt maatte det for

ham

ham gierne være, det undskyldte han altid med de Lærdes Privilegium: Docti male pingunt. Gammeldags var Manden og i alle Deele; han bar endnu en forfærdelig stor tremastet Paryk, det forrige Aarhundredes lærde Hovedpynt, og dertil en sort Kiole, hvorpaa Opslagene naaede lige til Albuerne. Paa begge Deele kunde man tydelig see, at de i mange Aar havde trolig slidt Skolestsvet med ham, men deres nu værende brøstfældige Forfatning syntes ikke at love deres jernstærke Hosbonde Troskab indtil Enden. Dog det var hans mindste Bekymring, thi en Kiole var ham god nok, saalænge den kunde hænge paa Kroppen, og han var ikke alleene ligegyldig i Henseende til al Pynt, men endog en Hader deraf, da han holdt sligt for en lærd Mand uanstændigt. Han saae derfor aldrig saasnart nogen af sine Discipler med pynteligt Haar eller Dragt, at han jo beærede ham med Titel af en Jomfruekarl, og betydede ham, at den Tid, man anvendte paa Legemets Pynt, var ganske tabt for Sielens Dyrkelse; men kom der ham tillige uheldigviis en Lugt af Pomade eller Eaudelavande i Næsen, blev han ganske opbragt, skiendte og forsikkrede dem, at han tusende Gange hellere lugtede Dyvelsdrek. Hans øvrige Omgang med sine Undergivne var intet mindre end høflig eller skikket til at vinde deres Kierlighed. Den lange Skoletieneste havde draget uudslettelige Rynker i hans Pande; altid saae han barsk ud, talede i en haard og bydende Tone, gav

haarde

haarde Irretesættelser for Smaating, og tiltalede sine Disciples, uden Hensigt til Stand, stedse med: Du.

Saadan var denne Skolens Overstyrmand; nu et Par Ord om hans Kollega. Hr. Maa. Phil. og Konrektor Dressmann var, hvad det Udvortes angik, en ung, velskabt og virkelig smuk Mand, der tillige besad Forstand, Vittighed og en meget musikalsk Stemme; men han vidste og selv, at han besad disse Fuldkommenheder, og søgte derfor ved alle Leiligheder at vise sig til sin Fordeel. Hans Sprog var al[illegible] meget pynteligt, hans Væsen muntert og behageligt, hans Frisur og Klædedragt saa net, som en ægte parisisk Muskadin. Han fordrede derfor og Ziirlighed hos sine Disciples, og argumenterede tvertimod den gamle Rektor, der anbefalede dem Sludervurrenhed, som Lærdoms Skildt, saaledes: den der ikke gior sig Umage for at pynte sit Legeme, har ingen Ære i Livet, og uden Følelse af Ære bliver der aldrig noget af et ungt Menneske. Af disse saa forskiellige Moraler fulgte da, at denne Skoles Disciples holdt deres Haarskierer paa halv Sold, thi de tre første Dage i Ugen, da Rektoren docerede, brugte de ham ikke, men søgte Skolen uden at sætte Kam i Haaret; den øvrige halve Uge derimod vare de saa net friserte, som om de skulde til Bryllup. Vel faldt denne Pynten endeel af dem lidt besværlig og tillige bekostelig, dog fandt de sig rigelig betalte derfor ved den kiere Hr. Konrektors artige Omgang, thi han tiltalede aldrig nogen af dem anderledes

des end: De, min Herre! Var han nødt til undertiden at erindre dem om en eller anden Feil, saa skede det altid med den største Høflighed og Kierlighed, og udenfor Skolen omgikkes han dem som Ligemænd. Underviisningen var ikke mindre forskiellig fra Hr. Professorens. Den muntre Hr. Dressmann havde ikke Stadighed til at pløie stedse i græske og latinske Forfattere, men da han vidste, at hans Hr. Kollega giorde snarere for meget end for lidet deraf, plagede han ikke sine Elever med de døde Sprog, men drev alleene paa de skiønne Videnskaber og Modersmaalet. Tog han undertiden en gammel Autor eller Poet i Haanden, saa skede det kun for at vise hans Undergivne en og anden Skiønhed eller ziirlig Vending, hvortil Ramlers Batteux, der var den Livbog, han daglig katekiserede over, gav Anledning. Han anførde dem til at skrive net og pynteligt Dansk, at forfatte Breve, smaa Taler og Afhandlinger, undertiden og Vers over forskiellige Emner; især øvede han dem meget i at deklamere, hvorved ikke den mindste urigtige Stilling, Tone, Bevægelse eller Mine blev ubemerket. Foruden disse Øvelser anvendte han endnu ugentlig en Time eller to paa Forelæsninger over Velanstændighed, hvilke vare temmelig praktiske; thi ikke alleene foredrog han mundtlig, hvad der var det Anstændige i Opførsel, Tale, Klædedragt o. s. v., men øvede sine Diseipler tillige i at bære deres Person vel, giøre en smuk Kompliment, opvarte en Overmand,

be-

begegne Ligemænd artig, og figurere net ved enhver Leilighed. Disse Øvelser vare og de moersomste for Disciplerne, thi de lignede temmelig Børnenes Spøg, naar de leege Fremmede. Snart saae man Hr. Konrektoren sætte sig paa Kathedret som en Konge paa sin Trone, eller stille sig øverst i Stuen som Minister, for at give Audients og tage imod Opvartninger; snart detroniserede han igien sig selv, satte en af sine Undergivne i sit Sted, og giorde Skraberadser for ham. Denne gode Mand var altsaa en virkelig Antipod af den gamle Rektor, og disse to Skolemænd havde intet andet tilfælles, end det, at enhver af dem havde været i Stand til at forderve den beste Skole, naar han eene skulde besørget Undervisningen. Den kiere Hr. Professor vilde giort sine Disciper til Lærde, der ikke vare brugbare, uden netop i den lærde Verden, og den galante Konrektor havde af sine dannet sprenglærde Kavalerer, der troede sig skikkede til alting. Nu derimod samlede ved een Skole holdt de hinanden saa net Modvægt, som et Lpd. Blye og et Lpd. Fier, og leverede temmelig gode Disciper. Thi Lykken var, at de ikke stiklede paa hinanden, eller søgte hver at drage Disciplerne til sig, hvilket gemeenlig er Tilfældet ved Skoler, hvis øverste Lærere ere af ulige Tænkemaade; men enhver af disse gode Mænd drev kun paa sit Yndlings-Studium, og var vel tilfreds med, at hans Kollega besørgede det han ikke selv gad være over.

Saa

Saa forskiellige som disse Skolemænd vare, faldt det dog ikke vor Helt vanskeligt at beholde begges Yndest. Vant til temmelig tørre Forelæsninger hver Dag hos sin Fader, fandt han sig desbedre i at bryde Hovedet den halve Uge med Latin og Græsk, sin Rektor til Behag; at han med Agtsomhed og Lyst hørde Hr. Konrektoren, derom tvivler vel Ingen, der af det foregaaende kiender Hr. Ziermann, og de Principer, hans kiere Moder havde indprentet ham. Skoletimerne gik altsaa ganske vel, men at finde passende Selskab og Tidsfordriv derimellem, var ham ikke saa let. Der fandtes i denne Skole, som ventelig i enhver anden, flittige Discipler og Vildbasser, men ingen af Deelene vare hans Folk. De Første ilede fra Skolen hiem paa deres Kamre, for der at fortsætte deres Studeringer; dette var ikke vor Helts Sag, der af Ombu for sin Helbred tog sig vel i Agt for at anspende Tankerne længere end i den egentlige Skoletid, og behandlede sine Sieleevner ligesom Arbeidsheste, der vel kan bruges nogle Timer, men maae derpaa have tilbørlig Hvile og Pleie, hvis de ei skulle opslides for Tiden. Vildbasserne vare ligesaa lidet Selskab for vor Karl. De fleeste af dem vare Haandværksmænds og smaa Borgeres Sønner, der ikke havde faaet nogen fiin Opdragelse, men forlystede sig meest med at rives og brydes, spille Kegler om Sommeren og slaaes med Sneebolde om Vinteren. Disse Legemsøvelser kunde ikke heller behage ham, hvis Haar og Dragt

skulde

skulde altid være pyntelig. Da nu Byen desuden ikke heller var riig paa unge Mennesker af hans Slags, vilde han været yderlig forlegen med sig selv og sin Tid, hvis han ikke havde fundet Leilighed til at moere sig i sin Verts Huus. Men Tak være hans gode eller onde Genius (hvem af dem Æren tilkommer, er ikke let at sige) der skaffede ham det rigeligen hiemme, som han forgieves søgte uden Huset. Hans Vert, Hr. Cours, havde to Døttre, af hvilke den ældste var et Par Aar tilforn gift med en Landsbypræst nogle Mile fra Byen, men den yngste var hiemme, en Pige paa 17 Aar, smuk, artig og meget vel opdraget. Da nu Ziermann ikke heller havde havt Naturen til Stedmoder, enten i Henseende til Siels eller Legems Gaver, og disse unge Mennesker paa begge Sider manglede Selskab, saa var det intet Under, at de fandt Fornøielse i hverandres Omgang, og søgte at fordrive Tiden sammen paa en uskyldig Maade. Vor unge Herre underviiste Jomfruen i det franske Sprog, sang med hende, eller forelæste hende et Stykke om Aftenen. I Begyndelsen vare hendes Forældre selv meget fornøiede dermed, og baade skriftlig og mundtlig opløftede den gode Karl til Skyerne, som et saare ordentligt og sieldent ungt Menneske, der imellem Skoletimerne altid var hiemme, og søgte ingen uden huuslige Forlystelser. De havde ikke heller Aarsag til andet, thi i de første to eller tre Maaneder følede endog de to unge Mennesker selv ikke andet derved, end

den

den uskyldige Lyst at moere hverandre. Saalænge var det dem og ganske ligegyldigt, enten de vare alleene, eller i Selskab med Andre.

Men efterhaanden begyndte der at yttre sig Følelser hos dem, som de ikke selv var istand til at forklare sig. De fandt ingen Fornøielse i Andres Selskab, tredie Mand var dem altid i Veien; derimod var deres største Glæde at være alleene, og de vare ilde tilmode, saasnart et eller andet Tilfælde hindrede dem deri. Vor Helt sad ofte saa henrykt i Skolen, at han neppe agtede, naar enten hans Lærer eller Meddisciplen talede til ham. Jomfruen gik ligeledes ofte i dybe Tanker og glemde Halvdeelen af de Forretninger, Moderen anviiste hende. Omsider lærde baade de selv og Andre at indsee Aarsagen til disse Forandringer. Den unge Herre, der skulde have noget at underholde sin Doris med i de lange Vinteraftener, efterat deres Forraad til Samtaler længe siden var udtømmet, skrev sin Moder til og udbad sig nogle af hendes Romaner, som han et Par Aar tilforn havde læst med hende, skiønt uden synderlig Følelse paa den Tid. Han fik Bøgerne, og forelæste sin Skiønne et godt Stykke hver Aften. Nu bleve strax deres Øine aabnede, og de giorde vigtige Opdagelser. De indsaae nu saa klart, som at to og tre er fem, at de ufeilbarlig vare skabte for hverandre, og enhver af dem troede, at den anden var det eneste Menneske paa Guds heele Jord, der kunde giøre den lykkelig.

Saa-

Saameget mindre kunde dette feile, da hun just hedde Karoline, og han Karl. De fandt sig fuldkommen overbeviiste om, at en saa englereen, oprigtig, heftig Kierlighed kunde Forsynet aldrig misbillige, eller lade mangle Understøttelse. De smaa Betænkeligheder, at det havde langt Udseende med Levebrød, og at deres Forældre maaskee ikke vilde vise den Følighed, de tiltroede Forsynet, vare ikke værd at bryde sig om; det var noget Tiden let kunde bringe i Stand. De lovede altsaa hinanden evig og ubrødelig Troskab. Men nu bleve de efterhaanden alt meere og meere sigvardiserte. Naar de læste eller sang med hverandre, steeg Følsomheden saa høit, at Øinene tit løb over; den stakkels Pige nynede idelig, saa ofte hun var alleene, de meest hiertebrækkende Kierlighedssange, og sukkede vældig derved.

Efter nogen Tids Forløb merkede Moderen Uraad, oppassede dette Par kurrende Turteldver, og aflokkede sin Datter Tilstaaelsen om deres hemmelige Forlovelse. Hun gav derpaa sin Mand Underretning derom, og efterat de havde indbyrdes overveiet Sagen og lagt deres Plan, tog han, som var en meget fornuftig og sindig Mand, begge de Forelskte i Eenrum for sig, anstillede et lille Politieforhør, hvori Hr. Ziermann maatte ud med den samme Bekiendelse, som hans Kiereste havde giort for hendes Moder, og holdt tilsidst følgende lidet trøstelige Tale til dem: "Kiere "Børn! jeg vil ikke giøre Eder Bebreidelser; Eders

"Ung-

"Ungdom og Uforstand undskylder Eder, men den "daarlige Forbindelse, I have indgaaet, maae gan- "ske ophæves. I bilde Eder ind derved at lægge "Grund til Eders fælles Lykke, og I ville derimod vist "ved dette Skridt gjøre hverandre ulykkelige. I troe "dog vel aldrig at kunne leve af at synge Arier eller "læse Romaner sammen? Hvormed ville I vel er- "nære Eder? De, min kiere Ziermann, har jo in- "tet lært, hvormed De kan fortiene Brødet til Kone "og Børn; og forstaaer Du, min Datter, at føre "en Huusholdning? Om I endog havde Formue, "saa at I kunde leve uden Arbeide, vilde I dog ved "Uforstand og slet Huusholding, snart tilsætte den. "Og skal I bie, indtil I kan komme i nogen orden- "lig Næringsvei, hvor vidtløftigt seer det ikke da ud? "De, kiere Ziermann, er jo neppe 18 Aar gammel, "og kan altsaa, naar De endog var sær lykkelig, ikke "vente noget Embede i de første 7 eller 8 Aar. Hvor "mange Fruentimmer kan De ikke i den Tid lære at "kiende, hos hvilke De kan finde større Fuldkommen- "heder, end min Datter besidder, og maatte De ikke "da fortryde det Løfte, De har givet hende? Der "kunde jo og inden den Tid blive giort min Datter et "og andet Tilbud, som ikke var at forkaste. Skulde "hun da og afslaae det i det uvisse Haab, engang at "blive lykkelig med Dem? Tænk derfor alleene paa "at fortsætte Deres Studeringer, og at gjøre Dem "skikket til en eller anden Næringsvei; og Du, min

"Dat-

"Datter, stræb Du at lære, hvad der behøves til at "føre en Huusholdning, da er det først Tid at tænke "paa Forlovelse og Giftermaal. Jeg indseer nok, at "det vil falde Eder vanskeligt, saalænge I daglig see "hinanden, at aflægge den fortrolige Omgang, I ere "komne i Vane med; jeg har derfor besluttet at sende "Dig, min Datter, til Din Svoger; der skal Du "opholde Dig, indtil Ziermann reiser til Kiøbenhavn, "og Din Moder vil i Dag følge Dig derhen." Da denne Dom var afsagt, blev der en ynkelig Hulken og Græden, men det hialp intet. Dommen var uden Appel, og blev paa staaende Fod exegveret.

Den omtalte Svoger var en meget vakker ung Præst, som var gift med Hr. Courtes ældste Datter. Da baade denne Præst og hans Kone vare gode fornuftige og retskafne Folk, hos hvilke den gode Karoline kunde vente en munter og venlig Omgang, ansaae Faderen dette for den beste Udvei. Vel kunde han og skaffe Ziermann af Huset, men han havde dog blevet i Byen, og de havde da havt idelig Leilighed til at see hverandre og gienkalde Erindringen af det Forbigangne. Det vilde da og været nødvendigt at tilmelde vor Celadons Forældre denne ubehagelige Nyhed, og heele Byen vilde tillige, efter saadanne smaa Stæders Skik, giøre Kiøbmanden og hans Datter den Ære at erindre dem i alle Selskaber. Nu kunde derimod alt dette undgaaes, naar man alleene ud-

udspredde, at den givtede Søster havde forlangt den Yngre paa nogen Tid i sit Huus til Selskab.

Efter den smukke Karolines Afreise blev Tiden var Karl forskrækkelig lang. Den gode Hr. Courses Moraler havde ikke giort saa dybt Indtryk paa ham, at han skulde arbeidet paa at overvinde sin Lidenskab. Hans Romaner havde lært ham, at en varm Elsker maatte belave sig paa slige Tverstreger, men tillige, at de største Hindringer lod sig hæve ved Tid og Bestandighed. Han opgav altsaa ikke Haabet, men fordrev mangen kiedsommelig Time med at tænke paa sin Engel, bygge Luftkasteller, og drømme om deres tilkommende Lyksalighed. Snart gik han med hende i en skyggefuld Skov, fornyede deres hellige Løvte, og beseglede det med et Kys. Snart saae han i Aanden den lykkelige Time, da de knælende for Alteret bleve foreenede med et uopløseligt Baand. Snart blev han henrykt længere ind i Fremtiden, og saae dem omgivne af haabefulde Børn — men Ulykken var, at det altsammen var kun søde Drømme, til hvis Opfyldelse der var saare lidet Haab. Det der meest trøstede ham, var, at hans Doris ikke var indsperret i et katholsk Kloster, eller henført i en Afkrog, hvor Ingen kunde opspørge hende, men da han vidste hendes Opholdssted, og det ikke var længere borte, haabede han, at der vel blev Raad til at faae hende et Brev tilbragt, og derved lægge Plan til en hemmelig Brevveksling, som indtil lykkeligere Tider fik at erstatte Manglen af per-

personlig Omgang. I denne Fortrøstning lagde han da sit Hoved i Blød for at udarbeide en ret rørende Epistel til sin Elskte, og efter adskillige mislykkede Forsøg frembragte hans Hierne endelig følgende Produkt:

Guddommelige Karoline!

Ak! hvor skrækkelig er min Forfatning! De Dage jeg har været berøvet Deres Nærværelse, uforlignelige Pige! have været mig en Evighed. Hvert Sted i og uden for Huset er mig modbydeligt, da det erindrer mig om de behagelige Timer, jeg der tilbragte i Deres Selskab, som jeg, desværre! nu maae savne. Kommer jeg i Haven, tænker jeg strax: her gik vi saa ofte Haand i Haand, og sang en rørende Arie. Sætter jeg mig mat og tungsindet i Lysthuset, rinder det mig i Tankerne: her gav den Beste af hendes Kisn dig sit Hierte. Søger jeg Skoven, vor hellige Lund, saa er det en Dolk i mit Hierte at see hiin ærværdige Bøg, der saa ofte var Vidne til vor reene Kierlighed, og de Navne jeg i vore glade Dage skar i dens Bark. Jeg sidder da der heele Timer sørgmodig og misunder Fuglene, der med deres elskte Mage ved Siden glade hoppe og qviddre om mig. Ak misundelige Skiebne der forfølger mig! Skal det saa vedvare, maae jeg fortæres. Det eeneste, der kan redde mig, er, at De, dyrebare Engel! glæder mig med Breve, medens jeg ikke kan nyde Deres Nærværelse. En Linie fra Deres deilige Haand med Forsikkring, at De ikke

glemmer Deres ulykkelige Tilbeder, vil være mig en styrkende Balsom, langt kraftigere end alle Verdens Lægemidler. — Buddet har lovet mig at besørge dette sikker i Deres egen Haand, og igien at bringe mig hvad De behager at levere ham. Lev altid vel! Beste af Deres Kiøn! og glem aldrig Deres ulykkelige Karl, der lever kun for Dem, og indtil Døden forbliver

Deres o. s v.

Denne hiertebrækkende Jeremiade blev nu pyntelig skrevet paa et heelt Ark fiint Postpapiir; Navnet Karoline glimrede oven over med forgyldte Bogstaver; og da den halv fortvivlede Elsker tegnede temmelig net, havde han her opbudet al sin Opfindelseskraft, og forsynet denne Epistel med en heel Deel allegoriske Zirater. Øverst paa Papiret var tegnet et Alter, hvorpaa saaes to Hierter, af hvilke opsteeg en saa heftig Lue, at enhver der betragtede dem, maatte sige med vor muntre Vessel: Der er heedt som det kom fra. Ved Alterfoden sad to hvide Duer, som nebbedes paa det kierligste, da i det samme en Haand kom ud af Skyerne og bortsnappede den eene. Neden under Brevet var tegnet deres ærværdige Bøg, hvorunder sad en paa sin Fløite blæsende Hyrde, der skulde forestille den sørgende Herre selv, og for ham stod Manden med Leen, viiste ham et næsten udløbet Timeglas og vinkede ad ham. Uden om al denne Stads gik en Guirlande af lutter Forgietmigej. Saaledes udpyn-

tet.

tet blev Brevet sammenlagt og saavel indpakket og forseglet, at end ikke det nysgierrigste Øie kunde opdage det mindste. Nu manglede altsaa intet uden sikker Befordring, og dertil fandt Forfatteren følgende Udvej. I hans forventede Svigerfaders Boed fik han en Bonde opsporet fra den Bye, hvor Præsten boede, hos hvem hans Gudinde var i civil Arrest. Med en Drikkeskilling formaaede han denne Landsbyemand til at medtage Brevet, under Løvte at levere det til den sikkerste af Præstens Folk, der igien kunde hemmelig bringe det i Jomfruens egen Haand. Bonden forrettede sin Kommission trolig, og Brevet kom rigtig hvor det skulde; men Ulykken var, at det kom lidt vel sildig. Den gode Karoline, der besad megen sund Fornuft, et got Hierte, og var ikke fordervet ved Romanlæsning, førend hun kom i Lære hos Ziermann, havde strax taget Faderens Erindring til Eftertanke; og da hendes Svoger og Søster omgikkes hende med al Venlighed, skaffede hende Adspredelse, og paa en kierlig Maade viiste hende det Feiltrin hun havde begaaet og Følgerne deraf, saa var hun allerede næsten fuldkommen helbredet, og havde fattet den faste Beslutning at glemme sin Celadon og ophæve al Forbindelse med ham. Da altsaa en af Pigerne hemmelig leverede hende dette Brev, afærdigede hun hende, i Stedet for den Tak hun troede at fortiene, med den Advarsel, at hun for Fremtiden ikke skulde modtage noget hemmeligt Bud til hende, siden hun ingen Brev-

verling havde, som enhver jo maatte vide. Hun løb derpaa med Brevet ubrudt ind til sin Svoger, leverede ham det med et Smiil, og sagde: her er en Epistel fra Ziermann, hvad skal jeg giøre ved den? Skal jeg sende ham den ubrudt tilbage? Nej, svarede han, Du maae læse den først, førend man kan sige, hvordan Svaret bør være. Maaskee han kan være blevet ligesaa fornuftig, som Du, og da fortiener han Roes i Stedet for Foragt. Det vil jeg tvivle om, svarede Karoline, thi Brevet blev mig leveret underhaanden, og indeholder altsaa ventelig intet andet end Klager og Kierlighedserklæringer. Der har Du det, Svoger! nu kan Du selv eftersee, hvad Smag det er i. Hvad skal jeg med Dine Kierlighedsbreve? sagde han smilende, og kastede det igien til hende. Nu brød hun da Brevet, aabnede det, og saasnart hun alleene saae Overskriften og Malerierne sagde hun: nej! han er vist ikke klogere end før. Tag Du det, kiere Svoger! og besvar det paa mine Vegne, for at befrie mig for flere af samme Suurdej. Nej, svarede Præsten, det rigtigste er, at Du besvarer det selv; det kan best overbevise ham om, hvorledes Du nu tænker, og maaskee bidrage til hans Helbredelse. Nu blev der da aftalt, hvad hun skulde skrive. Ikke at Præsten behøvede at overtale hende til at afærdige ham kort, dertil var hun selv ganske villig; men at just Stiil og Retskrivning var altsammen

men hendes eget Arbeide, det indestaaer jeg ikke for. Der blev altsaa opsat følgende Svar:

Høistærede Hr. Ziermann!

Det skulde været mig en sand Fornøielse at modtage Deres Brev, hvis det kunde overtydet mig om, at min kiere Faders Formaninger havde giort ligesaa lykkelig Virkning hos Dem, som hos mig. Ved Hielp af dem, og ved min gode Svogers fornuftige Forestillinger er jeg saa fuldkommen helbredet, at jeg tydelig indseer det Daarlige i vore forrige Handlinger. Jeg har nu lært at kiende mig selv, saa jeg finder intet Guddommeligt eller Engleligt hos mig, men føler, at jeg er en ganske almindelig ung Pige, der har mange Feil at rette, og meget at lære, førend jeg kan vente at gisre en Mand lykkelig. Overbeviist herom kan jeg ikke modtage saa svermerske Breve, som Deres Indlagte, men maae bede mig i Fremtiden forskaanet for al Brevverling, hvilket er nødvendig for begges vor Sindsro. I øvrigt vil jeg af Hiertet ønske, at De og maae blive Herre over Deres Lidenskab, og aldrig meere tænke paa mig uden som Deres Veninde o. s. v.

Dette blev nu tilligemed hans Brev sammenlagt, forseglet og forsynet med Paaskrift af Jomfruens egen Haand, hvorpaa det blev leveret Ziermanns Apostel, der i Haab om ny Drikkepenge bragte ham det saa snart mueligt. Den Glæde vor forelskte Helt følede

ved

ved denne Pakkes Modtagelse havde nær berøvet ham den smule Forstand, han endnu havde tilbage. Han kiendte strax sin Karolines Haand uden paa Brevet, og da det baade var saa tykt, og kom med den sædvanlige Koureer, kunde der i hans Tanker ingen Tvivl være om, at Brevet jo maatte svare til hans Ønsker og indeholde Sieleføde for mange Dage. Han ilede derfor ind i sit Kammer, hoppede og sprang, kyssede Brevet og vædede det vexelviis med sine Glædestaarer, saa det tilsidst nær kunde blevet ulæseligt. Omsider, da den første Glædesruus var forbi, huskede han paa, at han skulde læse det. Han rev det da med største Hurtighed op, forvisset om at finde deri lutter Forsikkringer om Troskab og Beklagelser over deres Skilsmisse og hendes Fængsel. Men hvor bestyrtet blev han ikke, saasnart han kastede Øinene deri og saae, at det indeholdt just det Modsatte, samt at hans eget dyrebare Hjernefoster fulgte og tilbage med. Nu blev han staaende som en Støtte, tvivlraadig om, hvad han skulde gribe til. Dog efter nogen Betænkning fattede han sig, og en modsat Lidenskab afløste hans hede Kierlighed. Naar Mennesket falder fra en Lidenskab til en anden, gaaer det gierne til Udsvævelse. Faaer den Ødsle i Sinde at spare, forfalder han gemeenlig til det skammeligste Gnierie. Giver den Gierrige sin Sparsomhed Afskeed, træder mestendeels Overdaadighed igien i Stedet. Forandrer den Ryggesløse sin Tænkemaade, bliver han Bigot. Saa gik det og

den

den gode Karl, hans Elskov forvandledes til Forbittrelse og Had. Han, der faa Minuter tilforn betragtede Karoline som sin Gudinde, saae nu intet andet i hende, end en Letsindig, en Utro, der ikke var hans oprigtige Kierlighed værd. Fuld af Harme reev han begge Brevene i tusende Stykker, løb derpaa omkring, giennemsøgte alle sine Giemmer og samlede sammen: Karolines Silhouette, som han selv havde aftaget og tegnet en pyntelig Ramme om, en Lok af hendes deilige kastaniebrune Haar, der var giemt til i sin Tid at lægge Navn med i en Ring, et Par Manskietter, hun havde broderet og foræret ham, et Uhrbaand knyttet af hendes Fingre, og nogle Syngestykker skreven med hendes egen Haand. Alle disse Sager, der tilforn bleve bevarede saa omhyggelig som Helgen-Reliquier i en katholsk Kirke, pakkede han nu tilligemed Brevlapperne i sin Kakkelovn, slog derpaa Ild, tændte Baalet an, og saae med den største Rolighed Luen at fortære de Kostbarheder, som han forhen gierne havde vovet sit Liv for at redde af Ilden. Da dette Fyrværkerie omsider var udbrændt, trækkede han en stor Lommekniv frem, undersøgte om den var skarp og sleeb den paa Dørtrinet. — Frygter ikke, mine følesomme Skiønne! her skal intet Blod blive udgydet. Jeg er vis paa, at De besidde for megen Menneskekundskab til at kunne troe, at vor Helt, med den Kierlighed han bar til sin egen Person, skulde vove noget mod sit Liv. Nok er det, Kniven sleeb han, fol-

foldede den sammen og stak den i Lommen, greb derpaa sin Hat og ilede ud af Byen hen til den nærliggende Skov. Underveis sang han alle de Elegier og Klagessange over Utroskab og skuffet Kierlighed, der vare ham bekiendte, og de vare ikke faa. Saasnart han naaede Skoven, søgte han lige hen til det elskte Træe, hvorunder han saa ofte havde siddet med sin Pige; her blev han staaende med sammenslyngede Arme, og henrykt stirrede næsten et heelt Qvarteer paa denne Skovens Dronning. Endelig vaagnede han, blev næsten rasende, greb sin Kniv, reev den op, sprang som en Furie hen til Træet, og — flengede ubarmhiertig løs paa ethvert Sted, hvor Karolines Navn fandtes udskaaret, indtil der ikke blev mindste Spor deraf tilbage, ret ligesom den franske Pøbel, hvor den traf Ludvig XVI Chifre eller Billed. Saasnart denne Heltegierning var forrettet, lukkede han ganske rolig sin Kniv, giemde den, og gik i al Stilhed hiem paa sit Kammer.

Saaledes endtes denne Elskovshandel uden Blodsudgydelse, og i visse Maader til Fordeel for vor Helt. Han gad nu ikke seet sine forhen saa kiere Romaner, da de kun bragte ham hans troløse Dame i Erindring, men han pakkede dem sammen og sendte sin Moder dem med Tak for Laan tilbage. Derimod studerede han nu, blot for at faae Ende paa Tiden, flittigere end tilforn, og giorde temmelig Fremgang. Hans partikuliere Kasse, eller rettere hans Moders, hvorfra

Lom-

Lommepengene tilflød ham, befandt sig ikke heller ilde ved, at denne Forlovelse røg i Lyset; thi hvis hendes kiere Søn havde endnu vedblevet i nogle Maaneder at trække saa stærke Verler paa den, som i hans Roman-Periode, kunde hun snart blevet nødt til at erklære sig insolvent. Til Beviis herpaa maae jeg dog fremlægge en saadan Billet amer til Eftersyn:

Julii den 2den var min Verts Familie, og jeg tillige, indbudet til Aftenselskab hos Hr. Konrektoren, hvor der blev spillet Kort, og jeg tabte i L'hombre .	= Rd.	3 Mk.	= ß.
10de. Beværtet Jomfrue Cours og et Par af hendes Veninder i Skoven. Det kostede .	2	=	=
Drikkepenge til min Verts Kudsk som kiørde os derud .	=	1	8
15de. Fulgt Jomfruen hen at see nogle Liniedandsere og Taskenspillere. Derfor betalt . .	=	3	=
18de. Ved et Aftenselskab hos min Vert tabt i Tresset .	=	4	=
19de Gav Hr. Konrektoren et Bal. Drikkepenge til Kudsken, som hentede og førde os hiem .	=	1	8
Lateris	4 Rd.	1 Mk.	= ß.

	Transport	4 Rd.	1 Mk. - ß.
22de.	Kiøbt ved Markedet en Viste til at forære Jomfrue Cours, da hendes Moder Dagen tilforn havde giort mig en Foræring af et Par smukke broderede Mansketter hun havde syet. Viften kostede . .	2	- -
30te.	For at giengielde vor gode Konrektors Artighed gav jeg med nogle af Disciplerne og andre unge Mennesker et Bal, hvortil min Andeel var . .	2	2 -
	Summa Julii Maaned	8 Rd.	3 Mk. - ß.

Denne og fleere næsten ligesaa drøie Beregninger syntes at true med, at den unge Herres Extraudgifter turde aarlig isbe til henved 100 Rdlr.; og behøvede han saa meget som Skolediscipel, hvad vilde der ikke da gaae med, naar han blev Student og skulde leve i Hovedstaden. Men hvad skulde den kierlige Moder sige? Hun havde selv givet sin elskelige Søn Anvisning paa sin Kasse, og var altsaa nødt til at honorere dem, saalænge det var nogenlunde mueligt. Hun sendte ham altsaa hvad han forlangte, alleene med den Erindring, at han herefter maatte indskrænke sine Udgivter, saavidt Velanstændighed vilde tillade. Da nu denne Forandring indtraf, som hævede de fleeste

af

af den gode Karls forrige Udgifter, saae hun med Fornøielse, at han næsten ingen Lommepenge behøvede. Dog fattede hun deraf aldeles ingen Mistanke om hvad der var foregaaet, men ansaae det alleene som et Beviis paa hendes kiere Søns Omsorg for sin Moders Finantser. Da vor Ziermann altsaa under disse Omstændigheder levede i al Stilhed og anvendte sin Tid temmelig vel, gik det ham, som det saa ofte gaaer os Mennesker, at de Tværstreger, Forsynet giør i vore Planer, blive os langt fordeelagtigere, end vore egne Udkast. Han forsøgede sine Indsigter, forskaffede sig sine Læreres Yndest og blev afskediget fra dette Musernes Verksted af sin gamle Rektor med et latinsk Lærebrev, der ophøiede hans Flid og gode Opførsel i de stærkeste Udtryk. Forsynet med dette drog han hiem til sine Forældre for at udmonderes til at glimre i Hovedstaden, hvor han skulde giøres til Svend og indskrives paa det lærde Laugshuus.

Ottende Kapitel.

Begynder i Jylland og endes i Sielland.

Velsignet være den Mand, der opfandt Søvnen! sagde den gode gamle Sancho Pansa, da han med Glæde følede, at Morpheus havde styrket hans af ubevante Regieringssorger fortumlede Hoved. Skulde man ikke med ligesaa god Grund kunne sige: velsignet

være

være den Mand, der først opfandt Reiser! Der ere vel ikke mange af vore menneskelige Handlinger nødvendigere end Reiser, naar vi ikke lig Østersen skulde leve og dø paa samme Plet. En Reise er jo Forflytning fra et Sted til et andet, enten det saa er hundrede Skridt eller hundrede Mile, til nærmeste Bye eller til China. Det gjør altsaa ikke nogen væsentlig Forskiel, enten Reisen er lang eller kort. I andre Henseender er derimod Forskiellen saa stor imellem Reiser, at man næsten kunde inddele dem i ligesaa mange Klasser, som Linné Planterne. Hvor forskiellige ere ikke Reiser i Henseende til Befordringsmaaden. Velsignelsen for den første Reises Opfindelse tilkommer nok vor fælles Stammefader, som formodentlig dertil ikke brugte anden Befordring, end den, med hvilken Diogenes beviiste Bevægelsen, nemlig at flytte først den eene Fod frem, saa den anden, og blive saaledes ved, indtil man kom derhen, hvor man vilde. Denne Befordring er vel ikke den mageligste, men dog sikkrere end mangen anden; thi tumler end en Vandringsmand omkuld, har han dog ikke saa dybt at falde, som den, der styrter af en Hest eller Vogn. Og at hiin følgelig ikke heller støder sig saa haart, som denne, det kan den, der ikke vil troe Erfarenhed, læse tydelig beviist i Krafts Mekanik. Med Tiden lærde Mageligheden Menneskene at benytte sig i Henseende til Befordring af deres firbeenede Undersaatter, der maatte snart bære dem, snart trække de utallige efterhaanden op-

opfundne Kiøretøier. En anden vigtig Forskiel imellem Reiser giør og det Element, hvorpaa eller hvorigiennem de skee. Man nøiedes ikke med at reise paa Landjorden alleene, man vilde og over Vandet, og Menneskets Opfindelseskraft fandt Udveie dertil. Vel gik det i Førstningen ei videre, end at sætte over et smalt Vand paa en Tømmerflaade, eller i en udhulet Træstamme. Siden byggede man alt større Fartøier, og lærde at benytte sig af Vindene til at drive dem frem; og hvor høit er ikke denne Kunst steget, saa intet Hav er saa stort, det jo nu bereises. Men ikke nok, at man saaledes kunde komme baade over Land og Vand; vore Tider have og prøvet paa at opsvinge sig i Fuglenes Element. En Luftmaskine, bragt ret til Fuldkommenhed, vilde være en temmelig rask Befordring, men endnu er den just ikke af de sikkerste. Det er omtrent det samme som at reise med løbske Heste; man kommer nok hurtig afsted, men ikke just derhen, hvor man ønsker, og det kunde ikke heller være utienligt at have Hals og Been i Forveien assurerte. Saa forskiellige kunne Reiser være fra disse Sider betragtede, men Hovedforskiellen bestaaer i, hvorvidt de ere nyttige eller ikke. Naar en Konge reiser udenlands, for at giøre sig bekiendt med andre Landes Forfatning og Indretninger, og siden anvender det Passende til sine egne Staters Gavn, eller han giennemreiser sine egne Provintser, for at kiende dem nøie, undersøge sit Folks Tilstand og see sine Betientere paa

Fin-

Fingrene, saa er det unægtelig nyttige Reiser; de derpaa anvendte Penge ere en udsat Kapital, der bringer store Renter. Men besøger han derimod fremmede Lande, alleene for at glimre ved Hofferne og forlyste sig, er Smag paa fremmed Luxus det vigtigste han fører hiem derfra, saa ere ei alleene Bekostningerne paa Reisen spildte, men hans Indfald vil koste Landet mange Penge siden. Giennemstreifer han sine egne Stater blot for at see paa pyntede Soldater, for at modtage Rosgelse og Opvartninger, opveier Nytten vist ikke heller Omkostningerne. Naar den Lærde reiser, for at forøge sine Indsigter og siden tiene sit Fædreland, er Nytten sienspnlig, men naar Hr. Dumrian reiser ud som Torsk og kommer hiem som Torsk, kunde han uden Skade enten for sig selv eller andre gierne blevet hiemme. Udfører den Handlende af Landets undværlige Produkter og bringer Nødvendigheder hiem igien fra fremmede Steder, høre og hans Reiser blandt de nyttige, men omtusker han Landets Sølv og Guld med ufornødne Overdaadighedsvare, ere de unegtelig skadelige for Staten. Det er ellers ikke let at bestemme Reisers Nytte eller Skade, da de ofte kan være nyttige i een Henseende og skadelige i en anden. Naar en duelig Minister sendes til et fremmed Hof, og udretter sit Ærende vel, kan hans Reise ofte være til stor Fordeel for Staten, men gaaer det ham, som de fleeste, at han ødelægger sin egen Formue for at have den Ære at sige: Kongen, min Herre! er den

intet

intet mindre end fordeelagtig for ham selv, uden allene paa Verens Vegne. Kommer den Lærde hiem med udbredte Indsigter, men tillige med falske Religionsprincipier eller fordervede Sæder, kan det nok være Fordeel for den lærde Verden, men baade for ham selv og det Almindelige er der meere tabt end vundet. Men det var jo ikke Alskens Reiser, det var kun vor Ziermanns vi ønskede at vide noget om; hvortil da al denne Præk? Jo, den kan vise os til hvad Klasse vor Helts Reise bør henføres. Da hans Faders Præstegaard og Aarhuus laae begge i Jylland, kun faa Mile fra hinanden, uden noget mellemliggende Vand, maatte dette naturligviis blive en Landreise; og da den unge Herre ikke kunde tage sin Kuffert paa Ryggen, eller bag sig paa en Hest, han ikke heller havde nogen Luftgondel i Beredskab, skede Reisen saavidt til Vogns, men da der imellem Aarhuus og Kiøbenhavn er et svælgende Dyb, maatte der paa dette Stykke Vei bruges Skib i Stedet for Vogn. Hvorvidt denne Reise bør henregnes enten til de nyttige eller unyttige, det er en anden Sag. Nødvendig var den, naar vor Rue skulde komme fra Jylland til Kiøbenhavn, og den skulde gisre den Nytte, at han der kunde blive Student og fortsætte sine Studeringer; men at sige her strax hvorvidt denne Hensigt blev opnaaet, det vilde være en alt for grov Synd mod Kostumet.

Alt-

Altsaa kom da vor unge Ven, forsynet med alt det Fornødne og noget meere, mod Aften til Aarhuus, for derfra om Morgenen at fortsætte sin Reise til Sielland med den afgaaende Smakke. I Værtshuset, hvor han agtede at tilbringe Natten, forefandt han adskillige i samme Henseende ankomne Reisende. Der var en tydsk Barbeersvend, som udgav sig for Chirurg, og skrydede af at have staaet, medens 7 Aars Krigen varede, som Feldskierer i Preussisk Tieneste, men da han nu ved sammes Ende var aftakket, havde han besluttet at søge det giæstfri Danmark, ved hvis Brød saa mange af hans Brødre trivedes ret vel. Desuden var her kommet en jydsk Proprietair Hr. Bidermann og hans Kone, der agtede sig til Hovedstaden, for at besøge Konens Paarørende, samt en ung Officeer, der stod ved et af de sammesteds guarnisonerende Regimenter. Dette Selskab fik ved Ankomsten at vide, at her laae en seilfærdig Skipper, der næste Morgen agtede at afgaae lige til Kiøbenhavn, og besluttede at reise med ham, i Haab om at spare baade Tid og Penge. Paa denne Fortrøstning tilbragte de Aftenen sammen, hvorved intet betydeligt forefaldt, uden alleene at den tydske Virtuos gav en lille Prøve paa sine medicinske Indsigter.

Her i Huset laae en Paarørende af Værten, en gammel forsviret Karl, nogle og tredsindstyve Aar gammel, som adskillige Gange forhen havde havt en Rørelse, og nu for nogle Dage siden var igien blevet hef-

heftig angrebet af samme, saa han laae næsten uden Livstegn. Byens Læge, der ofte tilforn havde flikket paa hans Helbred og bragt ham igien paa Benene, havde nylig underskrevet hans Reisepas, og erklæret, at her var intet videre at gjøre. Dette fik vor Tydsker at høre og begierede strax at see den Syge. Saasnart han kom ind til ham, følede han Pulsen, betragtede ham meget dybsindig og sagde efter en lang Pause: det er en stærk Parallaxis han har; freylich er han schlecht, men uden Haab er denn doch han ikke. Nu forlangde han at see de brugte Recepter, lugtede til og smagede nogle Draaber, der stod, rystede betænkelig med Hovedet og sagde med en spodsk Smiil: so was vil det ikke gjøre, her maae was ganz andres til. Den gute Mand, der før har kurirt paa ham, har kun seet blot paa Symptomata, men jeg seer altid først paa Kausa morbus, und naar man hæver den, skal Symptomaterne nok borte blive. Derpaa begierede han Pen og Papir, og skrev en dygtig lang Recept, hvorpaa iblandt andre Sager stod en vældig Dosis Spirit. corn. serv. Dette blev hentet paa Apotheket og jaget i den halvdøde Karl. Efter en Times Forløb udbrød en heftig Sveed, og den Syge giorde en liden Bevægelse med et Par Fingre. Strax løb vor Æskulap triumpherende ind i Stuen og raabte: her er gute Aspekter! Han sveder entsetzlich, og begynder alt Fingrene at røre. Denne Sveed er meget vortreflich, den opløser alle Forstop-

pelser, og jager alt det Onde ud igiennem Porus, und die stærke Medikamenter, jeg har ham givet, skal snart styrke hans Seener og Nerver, saa han Gliederne igien kan røre. Medens han saaledes skvadronerede for Selskabet, var Verten gaaet ud for at see denne store Forandring. Han kom lidt efter ind igien og berettede, at Patienten var død. Dog var det langt fra, at den gode Tydsker lod sig forblyffe ved denne uventede Tidende, men han svarede ganske frisk: det er umueligt; han ligger kun stille hen, han skal nok igien komme til sig selv. Ikke desmindre saudt han dog for godt at see ud til sin Patient, og blev da overbeviist om, at han virkelig var død. Nu gik han ganske rolig ind igien og sagde: jo, han er dog würcklich død, maustodt; men wat skal man sige: Contra vis mortus non est medicamen in hortus, sagen wir Lateiner. Das heist auf Deutsch: wider den Todt ist kein Kraut gewachsen. Da her nu intet meere var for ham i det medicinske Fag at forrette, slog han løs for sin Veltalenhed og underholdt Selskabet med Fortællinger om Krigen og alle Daraussens Herligheder, hvorved han ikke sielden tog sig den Frihed at spadsere noget ud fra Sandheden. Medens de øvrige ganske andægtig hørde paa Tydskerens Gaskonader, gav Proprietairen, der af Verten havde faaet at vide, hvem Ziermann var, sig i Samtale med ham og sagde: De, min Hr. Ziermann! reiser ventelig til Kiøbenhavn for at studere?

Zier-

Ziermann. Ja, den første Examen tager jeg for at fornøie min Fader.

Hr. Bidermann. Da vil De dog nok hverken fornøie ham eller gavne Dem meget med den, naar De ikke vil tage fleere.

Ziermann. Da har jeg saamen ikke i Sinde at giøre de Herrer Professorer oftere Uleilighed, end denne Gang.

Hr. Bidermann. Jeg merker altsaa nok, at De ikke agter at være Præst, men jeg tænkte dog, De havde i Sinde at tage juridisk Examen. Den er dog temmelig nødvendig, naar man vil giøre Lykke i det Verdslige; endog for en Landmand kan den ofte komme til Nytte.

Ziermann. Jeg behøver den altsaa ikke, da det Verdslige ei heller er min Sag. Maae jeg følge min Tilbøielighed, gaaer jeg i Krigsstanden.

Hr. Bidermann. Hvorfor vælger De just den Stand, der vist ikke er den nærmeste Vei til Lykkens Tempel? De lader sig dog vel aldrig blende af Monduren eller den Smule Glimmer, der følger denne Stand?

Ziermann. Nej, men den geistlige Stand fordrer en vis Ærbarhed og Tvang, som jeg er for munter til. I de verdslige Fag gaaer Befordringen og meget langsom, naar man ikke har Penge. At sidde sig krum og lam paa en Skriverstue eller i et af Kollegierne, det kan jeg ikke udholde. Som Officeer kan

man derimod leve frit. Dog maae De, min Herre! ikke misforstaae mig, eller troe, at jeg derved forstaaer at leve ryggesløs. Udsvævelser har jeg altid havt Afsky for, og anseer dem ligesaa utilladelige og uanstændige for en Officeer, som for en Præst, men man lever dog saa rask og utvunget i Krigsstanden.

Hr. Bidermann. Uden tvivl tænker De altsaa i den Stand at kunne undgaae endeel Hovedbrud og Studering, som andre Stænder udfordre, men De vil vist med Tiden blive overbeviist om det Modsatte. Dersom en Officeer ikke er vel bevandret i Mathematik, Fortifikation, Artillerie og Ingenieurvæsenet, vil han neppe giøre stor Lykke.

Ziermann. Nej, ikke heller just det; jeg tilstaaer Dem gierne, at de omtalte Videnskaber ere nødvendige, og jeg agter at lægge mig efter dem.

Nu hørde Officeren noget af Proprietairens og Ziermanns Samtale. Han forlod da strax vor tydske Charlatan, vendte sig om til dem, slog vor Helt paa Skulderen og raabde: Bravo Kammerat! De vil være Soldat. Det er — *) det klogeste De kan giøre. En saa velvoxen Karl er — just skabt til Officeer. Vor Stand er Ærens Stand. Her trak Proprietairen nogle Rynker i Panden, saae lidt alvorlig paa Lieutnanten, og sagde: med Deres Tilladelse, min Herre! det sidste kan jeg ikke saa ligefrem ind-

*) Her betyde Stregerne det samme som foran i Hr. Klodsmanns Tale.

indrømme Dem, uden under vis Indskrænkning. Forstaaer De ved Ære det man egentlig bør forstaae derved, nemlig den Agtelse, vor gode Opførsel forskaffer os, saa tilstaaer jeg Dem ikke, at Krigsstanden meere fortiener Navn af Ærens Stand, end enhver anden; thi der er ingen Stand til, i hvilken man jo kan være en æret og agtet Mand, naar man opfylder sine Pligter. Kalder De derimod Deres Stand Ærens Stand i Henseende til den Smule Rang den har fremfor andre Stænder, har jeg slet intet derimod. Men deraf har dens Lemmer ikke just stor Aarsag at hovmode sig, naar de betænke Grunden dertil. De af Adelen, der ikke havde Indsigt og Duelighed til Embeder, og ikke Formue nok til at eie Herregaarde, skulde have Adgang til Krigsstanden, for dog at kunne leve anstændig. Og da Gagen er knap nok, skulde de have lidt Rang til Vederlag. Det kommer mig omtrent for, som naar et Barn maae bie efter sin Mad, og man da imidlertid syssselsætter det med Legetøi, at det ikke skal tænke paa Hungeren.

Lieutenanten. De maae sige hvad De vil, saa kan — dog en Officeer gaae ind, hvor mangen en anden maae staae uden for.

Hr. Bidermann. Ja, netop paa de Steder, hvor Entreen bestemmes efter Rangforordningen. De maae ellers være forvisset om, at jeg taler hverken af Misundelse eller Ringeagtelse; jeg har virkelig megen Høiagtelse for en brav Officeer, men jeg beklager de

gode

gode Mænd, at det i Fredstider gaaer saa hiertelig seent med Befordringen i denne Stand.

Lieutenanten. Oh! en brav Karl kommer nok frem. Naar der er intet at bestille i hans Fædreland, maae han gaae i fremmed Tieneste; saa giør han — nok Lykke.

Hr. Bidermann. Det er ikke endda nogen afgiort Sag, det beroer paa adskillige Omstændigheder: om han bliver brugt paa Steder, hvor han just kan vise sig; om han har den Lykke at udrette noget, der falder i Øinene, og især om han slipper derfra med Liv og heele Lemmer.

Lieutenanten. Ja, døer han, saa behøver han — ingen anden Befordring.

Hr. Bidermann. Det er vel sandt, men naar han nu derimod bliver lemlæstet, saa han ikke kan tiene længere, og afskediges med en lille Pension, kalder De da og det at giøre Lykke?

Lieutenanten. Det maae en brav Karl, der har Hiertet siddende paa rette Sted, aldrig tænke paa.

Her blev Samtalen afbrudt, da Verten kaldede Selskabet til Aftensmaaltid, hvormed Hr. Bramarbas, der følede sin Modstanders Overvægt, ikke var ilde tilfreds. Da det var temmelig langt ud paa Aftenen, afærdigede vore Reisende Maaltidet saa snart som mueligt, for at udhvile sig efter Dagens Besværligheder, og søgde i den Hensende hver sit Kammer.

Næste Morgen forsamledes de igien betids og forberedede sig med Kaffee og Frokost til den forestaaende Søereise, saa meget meere, da adskillige af dem, der ikke vare søevante, befrygtede, at naar de siden ombord giorde Afregning med deres Mave, vilde Udgiften meget overstige Indtægten. Saasnart Frokosten var fortæret og Verten betalt, forføiede Selskabet sig til Stranden, hvor de fandt deres Skipper seilklar og hos ham endnu nogle fleere Medreisende. Disse vare en rask Chinafarer og hans smukke unge Kone, der havde besøgt deres Paarørende i Jylland, samt et ungt Fruentimmer af ganske tækkelig Udseende, men som havde kun lidet af Kiønnets beste Ziir, Blufærdighed. Disse gik nu ombord tilligemed Skibets Besætning, der foruden den gamle Skipper bestod af en halt Styrmand, som ikke heller var langt fra de tredsindstyve, en ung Matros og en halvvoxen Dreng. Man giorde derpaa Skuden løs, hidsede Seilene og stak i Søen. Vinden var ikke meget god, saa Seiladsen kun gik langsom den første Dag, men Veiret var saa behageligt, at alle de Reisende fandt Fornøielse i at opholde sig paa Dækket, hvor de fordeelede sig i smaa Selskaber, eftersom enhver fandt nogle, der sympathiserede med dem. Lieutenanten og Tydskeren skiftedes til at moere den unge Mammeselle, og hun syntes saa vel fornøiet med begge, at det ikke var let at sige, hvem hun gav Fortrinet. Proprietairens Kone maatte, i Mangel af anden Selskabsdame,

dame, tage til Takke med Chinafarerens Egtefælle; hun kunde og gierne, thi denne Kone havde ikke faaet nogen Nyboders Opdragelse, men var et ganske artigt og sædeligt Fruentimmer. Vor Helt hialp og til at forkorte hende Tiden, da han ingen Hader var af Fruentimmerselskab, og kunde snakke med om Moder, Baller og Koncerter, saa got som nogen. Proprietairen, hvis største Fornøielse var at lære at kiende Mennesker, underholdt sig snart med Skipperen, snart med Fruentimmerne, undertiden og med Chinafareren, hos hvem han syntes at opdage noget meere end almindelig Matrostænkemaade.

Det første Merkværdige, der tildrog sig efterat de vare komne under Seil, var, at den gamle Styrmand, der om Morgenen havde indtaget lidt for stærk Baglast, tumlede ned i Lasten og fik et Stød paa sit beste Been. Da han nu kom humpende op igien, kastede sig paa Dækket, og gneed det stødte Skinnebeen, samledes alle om ham, for at see, hvorledes han befandt sig. Her var da vor Doktor Theriak strax ved Haanden, og vilde havt fat paa ham. Styrmanden, der før havde faaet mange værre Stød, forsikkrede ham, at det havde intet at betyde, Beenet var ikke itu, men giorde kun lidt ondt. Ja, min keere Mann! svarede Tydskeren, det schal han denn noch lade vere og sige, om Beinet er in Stykker eller ikke. Han schal vide, at her lieger to Bein bisammen, tibila og fibila. Han kan denn nu noch fülen, at tibila er heil,

denn

denn sonsten kunte han ikke treden paa Beinet, men fibila, som lieger der bachvet, kan gern være in Stykker brochen. Der kan desuden vet so en Leilighet leicht en Are springe, og wenn det ikke gleich helpes, kan den kalte Brant dertil slaaes, und so er der bey meiner Seel intet andet Rath, end at det Bein maae afsættes, oder och han maae døe sich ihiel. Wenigstens er det am besten, at han bliver aderladt, det schal ham iche noget kosten. Men den gamle Søemand var ikke at overtale; han vidste selv bedre Raad, begierede et got Glas Brændeviin af Skipperen, toede det stødte Sted med lidet deraf, og drak Resten for at fordrive Skrækken, medens han tillige bandede gyselig og gav Fanden nok at bestille med at splintre Trappen, Lugen og det uskyldige Stykke Brænde, han havde stødt sig paa. Proprietairen, som hørde disse Flosker, men havde ikke bemerket nogen Styrke i dette Slags Veltalenhed hos vor Chinafarer, vendte sig til denne og sagde: jeg troer neppe, at Han kan bande saa rask, lad være Han har giort lange Reiser.

Chinafar. Nej, det kan jeg vist ikke; jeg bander aldrig.

Hr. Bidermann. Hvorledes gaaer det til? Man finder dog meget sielden en Søemand, der er fri for den Feil.

Chinafar. Jeg var aldrig kommet i Vane dermed i Barndommen, thi min Fader, skiønt selv Søemand, bandede aldrig, og da jeg som Dreng giorde

min

min første Chinareise, havde jeg en Kapitain, af hvis Mund man aldrig hørde en Eed; han ikke alleene formanede mig, men gav mig endog et Par Gange, da han kom over og hørde at jeg øvede mig i Matrossproget, følelige Erindringer med Tampen; siden sagde min egen Forstand mig, at det var kun en slem Vane, der nytter til slet intet. Lieutenanten, som stod hos, og var ikke af denne Tænkemaade, sagde: da gad jeg — nok seet, hvordan den Kapitain kom igiennem med sine Folk, uden at bande.

Hr. Bidermann. De holder altsaa Banden aldeeles nødvendig for en Kommanderende. Deri er jeg ikke eenig med Dem. Endog det Umoralske fraregnet, anseer jeg det for meget latterligt at true med det man ikke kan udføre, og jeg troer altsaa vist, at en Soldat eller Matros er meere bange for Stokken eller Tampen, end for alle de Dievle, der ønskes ham paa Halsen.

Chinafar. Deri har De fuldkommen Ret. Vi har mangen Gang ladet vore Officeerer bande og larme saa meget de lystede, uden at skynde os derfor desto meere; men naar derimod min foromtalte gamle Kapitain alleene i Stilhed sagde: skal jeg kalde paa Qvarteermesteren? saa foer vi afsted, som en Lynild.

Under disse og andre deslige Samtaler gleed Dagen uformerkt hen for vore Reisende. Da Aftenen kom, begyndte enhver at udsee sig sit Nattequarteer. Proprietairen og hans Kone samt Ziermann havde betin-

betinget sig Kvier i Kahyten. Lieutenanten kunde og gierne have faaet Plads der, men han havde sine Aarsager, som vi nok maaskee siden opdage, hvorfor han ikke vilde logere der, men foregav, at det faldt ham for qvalmt. Han blev altsaa paa Dekket tilligemed Chinafareren og Tydskeren, indtil det en Times Tid derefter faldt ham for koldt, og han da, for ikke at forurolige de andre i Kahyten, som han sagde, skaffede sig Tilladelse af Styrmanden at sove i hans Kvie i Kabyssen. Den tvetydige Mammeselle havde til sit Leie udseet sig en stor blød Uldsæk, der laae foran i Lasten, og da den var rummelig nok for to, tilbød hun Matroskonen ogsaa at tage Plads der. De begave sig altsaa begge her til Ro, men henimod Midnat klagede Donzellen over Qvalme, reisde sig og gik op paa Dekket for at tage friſk Luft, men smuttede ved Hielp af Mørket ubemerkt ned i Kabyssen til Lieutenanten. Denne føielige Doris havde lovet vor Tydsker en lille natlig Sammenkomst, og givet ham Anviisning at finde hende paa den omtalte Uldsæk. Efterat denne Aftale var giort, havde Lieutenanten anholdt om samme Gunstbeviisning og giort Overbud, hun havde da givet ham det Løfte, som hun nu opfyldte, at indfinde sig hos ham i Kabyssen. For nu nogenlunde at gotgiøre hendes forskudte Elsker dette Bedragerie, havde hun lokket Chinafarerens Kone til sig og overladt hende sin Plads, i det Haab, at hun ikke heller skulde være vanskeligere at overtale, og den

stak-

stakkels Tydsker altsaa der kunde finde sig skadesløsholden; men Udfaldet viiste dog, at hun den Gang havde giort Regning uden Vert. Det varede nu ikke ret længe efterat hun var gaaet op, førend vor Tydsker sneeg sig bort fra de Andre og krøb ned i Lasten, i det Haab at finde sin Doris paa den aftalte Plads. Da han her følede et Fruentimmer liggende, tvivlede han ikke i mindste Maade om, at det var hans Gudinde, og begyndte at tillade sig en og anden Frihed. Chinafarerens Kone, der i Sædelighed var den Andens sande Kontrast, vaagnede forbittret over denne Opførsel, og da hun strax kiendte Hr. Klisteer paa Maalet, raabde hun af alle Kræfter: Mand! Mand! kom herned og hielp mig; den forbandede Qvaksalver vil ikke lade mig ligge i Ro. Den raske Chinafarer var ikke seen, men sprang paa Øieblikket ned til hende, og for ikke at komme tomhændet, snappede han en velsnoet Tamp, som var helliget Skibsdrengens Ryg, og derfor altid hang paa Masten. Saasnart han i Mørket fandt den forelskte Tydsker, greeb han ham i Kardusen og gav ham paa got Russisk en tilstrækkelig Produkt med Tampen, sigende: jeg skal tilforladelig kurere dig for Kierlighed og kalfatre dig saa, at du skal behøve alle dine Plastre og Smørelser til din egen Ryg. Den arme Synder, der næsten blev banket saa mør som Karmenade, skreeg og bad om got Veir. Saasnart hans Tugtemester fandt for got at holde op, begyndte han i sit radbrækkede Dansk at

und-

undskylde sig; han forklarede sin Feiltagelse og Grunden til samme. Den gode Chinafarer fortrød nu næsten, at han havde givet den arme Djevel saa drøi en Portion, hvoraf den listige Tøs havde med al Ret fortient mere end Halvdeelen. Men da Hug ere Vare, der ikke lade sig transportere, kunde han ikke tiene Stymperen med andet, end Anviisning til en lille Hevn over hans utro Donna. De gik altsaa hen at opsøge denne Dukke, som ikke fandtes paa Dekket, hvor denne Støi havde forsamlet alle Skibets Folk, saa nær som hende og Lieutenanten. Disse bleve i deres Hul i Kabyssen, fordi de deels let kunde giette Aarsagen til Allarmen, deels ikke gierne vilde komme frem af deres Smuthul i alles Paasyn. Imidlertid fik de Rekognoscerende Efterretning, at hun laae ganske rolig i Lieutenantens Arme, hvor de da og lode hende blive uforstyrret, indtil hun i Dagningen krøb frem. Men saasnart hun med den lykkelige Elsker kom til Syne, samlede vor raske Søemand hele Selskabet om hende: god Morgen, Mamselle! sagde han; Hun er mig den Rette! Var hun ikke Fruentimmer, skulde jeg givet hende en saadan Lusing for den Streg, hun har spillet min Kone, at hun ikke skulde glemt mig i den første Uge. Naar hun skulde skee sin Ret, burde man binde hende et Tov om Livet og dykke hende nogle Gange i Søen. Det kunde ikke heller være hende utienligt at blive lidt afkiølet, thi klagede hun over Qvalme i Aftes i Lasten, maae

Heden

Heden endnu været hende utaaleligere i Kabyssen. Da schal jek, svarede Tydskeren, som efter Aftale stod ubemerket bag hende, denn doch give hende lidt Kühlende; og i det samme heldede han en i Beredskab staaende Pøs Vand over hendes Hoved, saa hun ikke beholdt en tør Traad paa Kroppen.

Her var det nu en Lyst at see de forskiellige Ansigter. Kisselinken stod som en druknet Muus ganske taus og græd af Harme. De fleeste af Selskabet gave deres Bifald tilkiende ved en skingrende Latter. Lieutenanten knurrede, begyndte at nærme sig den tieneste agtige Tydsker, der havde badet hans Doris, og giorde Mine til at ville betale ham denne vaade Kuur med tørre Hug, men Ssemanden, der engang havde paataget sig Politiemester-Embedet inden Skibsborde, var strax ved Haanden. Lad ham være, Hr. Lieutenant! sagde han; han har ikke giort andet, end hvad Ret var. Rører De ham, faaer De med mig at gisre. Lieutenanten, der var af det Slags Folk, der ere værre til at true, end til at slaae, indsaae strax, at der var intet at fortiene ved at falde i Matrosnæver, og holdt sig rolig.

Nu var altsaa denne Komoedie forbi og Selskabet skiltes ad. Mamsellen gik ned i Lasten for at eftersee sin Garderobe, om den indeholdt noget Tørt at tage paa, og da Morgenluften var kold og det desuden begyndte at kule temmelig stærk, forføiede de øvrige sig ned i Kahyten. Luften saae meget urolig ud

og

og spaaede dem en Storm; dette hialp de Andægtige blandt vore Reisende til en Morgenbøn, thi den gamle Skippers Søeandagt var et ganske ordentligt Barometer, hvorpaa man rigtig kunde see, hvad Veir der var i Vente, alleene med den Forskiel, at, da de almindelige Veirglas synke ved en nærmende Storm, saa steeg derimod hans Andagts Qvikſølv bestandig, ligesom Vinden blev stærkere. Om han var fiorten Dage i Søen saae han aldrig enten til Huuspostil eller Bønnebog, saalænge Veiret var got, men meldte der sig en Storm, opvartede han strax vor Herre meget nøiagtig baade Morgen og Aften, og traf det ind paa en Søndag, gav han en lang Præken af **Brokmann** til Tilgivt. I Følge disse Grundsætninger kom da den gamle Kommandør ned i Kahyten og hentede sine Bøger, for at begynde sin Andagt, hvorimod ingen af de Tilstædeværende havde noget at erindre, uden Hr. Lieutenanten, der giorde sig en Ære af at drive Spot med alt hvad der kaldtes Gudsdyrkelse; han udkrammede da et Par usle Vittigheder og satte sig derpaa hen i en Krog, trækkede **Voltaires** Evangile du jour op af Lommen og morede sig med den, medens de Andre holdt Bøn.

Nu tog den gamle Veirhane sin Plads i Kahytdøren, satte sine Briller paa Næsen, slog op i Psalmebogen og sang en Psalme, tog derpaa sin Bønnebog frem og begyndte at læse; men neppe havde han læst en Minut, førend der kom en Byge, saa Jagten

kræn-

krængede temmelig stærk. Vor Skipper holdt strax op, satte Tommelfingeren ved Stedet, hvor han slap, kigede op til Toppen og sagde til Styrmanden: I faaer nok stryge Topseilet. Denne gamle Beegtroie, i Stedet for at følge Ordre, svarede ganske but: Hum! da kiender I vel den bandsatte Bøtte, ligesaa vel som jeg; Hun gaaer jo ikke af Stedet, saasnart vi tage Topseilet ind. Den gode Skipper, for hvem slige Modsigelser ikke vare usædvanlige, vendte strax Øinene til Bogen og læste atter et Stykke, indtil et heftigere Vindstød kom ham til at giøre Pause og igientage sin forrige Befaling. Men da hans Folk endnu nølede, sprang Chinafareren til: enten vi, sagde han, komme afsted, eller ikke, saa er det dog nok best at mage det saa, at vi ikke faaer Skuden over Hovedet, og derpaa lod han strax Topseilet falde. Derved fik Skipperen Ro til uden videre Standsning at læse sin Bøn ud og beslutte sin Andagt med en Psalme.

Saasnart dette var forbi, begyndte Lieutenanten igien at opholde sig over denne Andagtsøvelse. Hr. Bidermann, som havde megen Agt for Religionen, kunde ikke taale dette længere, men svarede: da finder jeg intet herved at opholde sig over uden det alleene, at den gode Skippers Gudsdyrkelse retter sig efter Veiret. Derimod er det altid forekommet mig besynderligt, at Soldater og Søefolk gemeenlig ere de let-

letsindigeste i Henseende til Religion, da de dog saa idelig see Døden for Øine.

Lieutenanten. Oh! en brav Soldat tænker ikke paa Døden. Man bliver efterhaanden fortrolig med Faren, og vover sig uden at frygte for noget. Dør man, saa er Rollen udspillet.

Hr. Bidermann. Troer De da ikke, at der vil begynde et nyt Optrin paa hiin Side Graven?

Lieutenanten. Hvad skulde der vel begynde? Kan de eller nogen sige os noget tilforladeligt derom?

Hr. Bidermann. Jeg vil ikke beraabe mig paa Biblen, thi den merker jeg nok, er ikke Deres Bog, men den sunde Fornuft allene kan overtyde os derom.

Lieutenanten. Da kan jeg vise dem mange store Hoveder og meget fornuftige Mænd, der holde med min Meening.

Bidermann. Ja jeg kiender meget vel deres Lærefædre, Voltaire og Konsorter. At de har været store Hoveder, skal jeg aldrig negte, men i den Post har de vist ikke brugt deres Forstand ret.

Lieutenanten. Da faaer ingen mig til at troe andet, end at de have Ret i den Post.

Hr. Bidermann. Ja, det er let sagt i de sunde Ungdoms Dage, medens man tænker lidt eller intet paa det Tilkommende, men jeg gad nok seet, i Fald De kom paa det samme i en virkelig Livsfare, om De da vilde være ligesaa rask. Har De læst Gellert?

Lieutenanten. Hans Fabler har jeg læst. De øvrige af hans Skrivter ere just ikke efter min Smag.

Hr. Bidermann. Saa erindrer De vel hans Fritænker, der, saalænge han var frisk, spottede sin gamle Huusholderske for hendes Gudsfrygt, og kaldte hende et kristeligt Dyr, men lod sig, da han uformodentlig blev syg og saae Døden for Øine, overbevise og trøste af hende. Saa stærk er en Fritænkers Lære! siger og derfor Gellert til Slutning.

Lieutenanten. Ja, det er jo og kun en Fabel.

Hr. Bidermann. Det vilde dog ikke være vanskeligt at vise Dem virkelige Exempler paa stærke Aander, der have indseet deres Daarlighed og forandret deres Tanker.

Lieutenanten, som ikke i en Hast vidste noget at indvende derimod, reiste sig og gik op for at see, om Veiret havde forandret sig, men han kom strax igien ganske vaad ned i Kahyten og berettede, at det endnu stormede ligesaa gyselig, og at en indstyrtende Bølge havde nær kastet ham i Søen. Saasnart Madame Bidermann, der laae ganske søesyg i den ene Køie, ligesom Hr. Ziermann i den anden, hørde dette, begyndte hun bitterlig at græde, og sagde til Manden: Nu kan Du see, om jeg ikke havde Ret i, at jeg ikke vilde gaae til Søes. Skal jeg lægge mine Been her, som det seer ud til, saa er jo din utidige Sparsomhed allene Skyld deri; Du kunde ladet os reise over Land,

som

som jeg bad Dig om. Det var jo dog ikke saa betydelig en Bekostning.

Manden. Ja, kiere Kone! en Landreise koster dog altid tre til fire Gange saa meget som en Søereise. Desuden kunde jeg jo ikke see forud, at dette haarde Veir skulde indtreffe; hvorofte reiser man ikke baade mageligere og hurtigere til Søes, end til Lands? Vær Du for Resten kun roelig; Gud kan nok hielpe os, fordi det stormer noget.

Konen. Ja vist, vor Herre skal giøre alting got, naar vi har selv giort det galt.

Manden. Giør mig ikke Uret, min Beste! Jeg har ikke giort noget galt; jeg har handlet efter fornuftigt Overlæg og i beste Hensigt. Det vil blive dit eget Gavn i Fremtiden, at jeg nu sparer.

Konen. Jeg har ikke just Gaver til at see saa dybt ind i det Tilkommende; men det kan jeg see uden Briller, at Du aldrig vil det, der kunde fornøie mig. Du vilde jo ikke engang tage imod den Kammerraads-Rang, der blev Dig tilbudet, hvormeget jeg end bad Dig derom.

Manden. Hvorfor skulde jeg og det? Den havde hverken skaffet mig Ære eller Fordeel, men kun Bekostninger paa Rangskat, Tiener at holde, o. s. v. Det er sandt, Du havde faaet Titel af Frue, men det vil jeg haabe, Du ikke anseer for noget betydeligt.

Konen. Det kunde dog vel ikke være urimeligt, om jeg ønskede det. Begge mine Søstre ere giftede

med Rangspersoner, begge vore Naboer ere karakteriserte, skiønt hverken de eller deres Koner ere af saa god Familie, som Du og jeg. Dog det kunde jeg endnu finde mig i, men at jeg skal staae i Klasse med Degnens og Møllerens Kone, der og faaer Titel af Madame, det maae jeg ærgre mig over.

Manden. Hvad kan det hindre Dig, hvad man kalder dem: der er jo dog ingen, som sætter dem oven for Dig. Det samme vilde skee, om Du var Frue, at Du maatte høre mange, der vare under Dig, nævnes med samme Titel.

Konen. Du veed altid nok til Forsvar for det, Du vil have frem; men Du skal aldrig give efter, naar jeg forlanger noget. Hvor mange Begieringer har jeg ikke giort i Anledning af denne Kiøbenhavns-Reise, om at reise til Lands, at faae en Tiener og vor egen Equipage med? Men altsammen forgieves.

Manden. Grunden til vor Søereise har jeg nyelig sagt Dig; Med Tieneren har det samme Beskaffenhed. At faae en rask og duelig Tiener, var heel vanskeligt og tillige bekosteligt, naar han skulde lønnes og klædes tilbørlig, men at tage en Bondedreng med, der vilde figurere ligesaa net, som Frue Bremenfelds Kandestøberdreng, det ønskede Du vel ikke?

Konen. Nej! men derfor skulde Du holde Tiener bestandig hiemme, saa skulde jeg nok rette ham af. Der kunde gierne blive en flink Tiener enten af

Din

Din Skriverdreng eller en anden vittig Dreng af Godset.

Manden. Beste Kone! har vi ikke Piger nok til den Opvartning vi behøve. Min Skriverdreng har andet at bestille, end agere Tiener, og jeg kunde aldrig overtale mig til at gjøre nogen af mit Godses Drenge saa ulykkelig, at danne ham til blot Tiener.

Konen. Saa kunde Du da i det mindste tage vor Karet og Heste med, saa blev der let Raad til at faae en Leietiener for den Tid vi vare i Byen.

Manden. Betænk allene, hvordan Kareten, som Du selv holder for at være smuk, vilde see ud, naar vi havde giort hele Reisen med den igiennem Jylland, Fyen og Sielland. Vilde den da vel være skikket til Stadsvogn i Kiøbenhavn? Hvad vilde ikke Forspand koste? og Hestenes Fortæring i en Maanedstid vilde vist i Hovedstaden koste næsten ligesaameget som vor egen. Jeg har jo lovet Dig, at Du ikke skal savne Vogn, saa ofte det behøves.

Konen. Oh ja! en Hyrevogn; med den skal man ret gjøre Parade! Dog kan jeg troe, en saadan Equipage passer best til min øvrige Pynt; jeg kommer dog til at gaae, næsten som Hunden, stedse i det samme Skind.

Manden. Hvor kan Du sige sligt, min Hjerte? Kan Du negte, at Du jo, foruden anstændige daglige Klæder, har tre eller fire Dragter saa smukke,

at

at Du uden Skam kan lade dem see i de fornemste Selskaber?

Konen. Ja, det er saamen en betydelig Garderobe! Tre eller fire Kioler, hvoraf de to allerede i Fior har giort en Kiøbenhavns Reise! Naar mine Bekiendtere nu i Aar igien see mig i dem, kan de sige: Tak for sidst! Seer det ikke nydeligt ud, at man skal bære den samme Kiole to Gange i en Uge; naar nogen har seet mig tre eller fire Dage i Rad, kan den strax regne sig til, hvad Dragt jeg bærer næste Dag.

Neppe havde den kiere Madame Bidermann udtalt, førend der kom et saa heftigt Stød, at det knagede i hele Skibet, og alt hvad der var løst i Kahyten søgte Gulvet. Den gode Kone, som i sin Hidsighed havde glemt Søesygen og strakt sig halv ud af Koien, var gaaet samme Vei, hvis hendes Mand ikke havde staaet saa nær, at han endnu til rette Tid fik hende i Armen. Men da hun saaledes selv var reddet, maatte hun med Harme see, at hendes smukke Hat, som hun havde hængt paa et Søm i Kahyten, ikke slap saa lykkelig derfra; thi i det samme Hatten tumlede ned paa Gulvet, kom en Spølkumme fuld af Thevand, som, til Madamens Lædskelse, stod paa Bordet, reisende bag efter og garnerede dette nydelige Hovedsmykke rigelig med sin flødeblandede Vædske. I denne dobbelte Angest raabte den bestyrtede Kone: Ak min gode Hat! Kiere Mand! hvad var det for et skrækkeligt Stød? Manden svarede: Det var udentvivl en

Grund

Grund vi stødte paa; men forskræk Dig ikke, min Beste! det tør vel blive got. Nu skal jeg gaae op og see, hvorledes det staaer til. Han søgte derpaa Døren tilligemed Lieutenanten; vor Helt vilde og været med, men han var saa fortumlet i Hovedet af Søesyge, at han maatte begive det og blive i sin Køie. Saasnart de andre aabnede Døren, mødte de Chinafareren, der kom slæbende med sin Kone, for at bringe hende i Sikkerhed i Kahyten. Paa Tilspørgsel af Proprietairen, hvorledes det stod til udenfor, svarede han: Stormen har sat os ind paa Siellands Reev; Skuden staaer saa fast, som om den stod paa tør Land. Dog er den, saavidt jeg kan mærke, ubeskadiget, saa jeg haaber, at vi nok skal arbeide os ud igien. Derpaa sprang han strax igien tilbage. Proprietairen der var af de stille Folk, der have Mod til Tieneste, naar Pralerens er borte, fulgte efter uden at lade sig skræmme af Bølgerne, der idelig styrtede ind over Skibet. Lieutenanten, som var ganske søestærk, kom og i Døren, men da en stor Søe i det samme slog over, trak han Hovedet hurtig til sig, slog Døren i og foer betuttet tilbage. Hvorledes gaaer det? spurgde Madame Bidermann. Ak! svarede han, med en saa skiælvende Stemme, som om han laae i den stærkeste Feberkulde, det gaaer elendig. Jeg er bange, at vi ikke slippe derfra med Livet. Stormen raser ligesaa stærk som før, og Søen skyller bestandig over Fartøiet. Han krøb derpaa hen i en Krog,

satte

satte sig ned og tog — ikke sin kiere Lommebog, men Skipperens Bønnebog for sig, hvori han opsøgte en af Bønnene i haardt Veir, og, for tillige at opbygge Fruentimmerne, læste den høit.

Men vi ville nu lade disse gode Folk forrette deres Andagt i Ro, og see, hvorledes det stod til udenfor. Der herskede den yderste Forvirring. Den gamle Skipper stod ganske betuttet, reev i Hovedet, jamrede sig, og bebreidede sin halte Styrmand, at hans Uforsigtighed var Aarsag til dette Uheld. Denne gamle Brumbasse bandede og forfegtede sin Uskyldighed det bedste han kunde. Den unge Matros og Drengen løb raadvilde omkring, og vidste ikke, hvad de skulde begynde paa. Chinafareren var den eneste, der havde Tankerne samlede, og vidste noget Raad. Hvad hielper det, sagde han, enten at beklage sig eller trette om, hvis Skylden er? Derved kommer vi ikke løs. Skal vi bierge Skib og Gods, maae vi stræbe, førend Skuden slaaes itu. Det er vor eeneste Lykke, at vi ere drevne ind ved lave Vande; vi kan altsaa maaskee arbeide os ud igien, naar Vandet voxer. Men her er ingen Tid at spilde. Vi maae strax have et Varp ført ud, at alting kan være i Beredskab, saasnart vi faae høie Vande. Men hvem gaaer med i Baaden? Vor gamle Skipper kan intet udrette, og hans Styrmand lidt nok. Jeg gaaer med for een, svarede Hr. Bidermann, som var en temmelig haandfast Mand

i sine

i sine beste Aar. Und ich følger denn och mit! raabte Tydskeren, som kom tilløbende. Da skal den gode Hr. Lieutenant og med, sagde Chinafareren; han har gode Kræfter og er ikke søesyg; ikke heller er hans Skind bedre end vort. Vil De, sagde han til Hr. Bidermann, som stod nærmest Kahytdøren, kalde os ham herud. Denne aabnede derpaa Døren og bad den andægtige Herre komme frem, men fik til Svar, at det var ham umueligt, og at han ikke heller kunde være dem til nogen Tieneste, da han intet forstod af Søevæsenet. Saasnart Hr. Bidermann bragte den raske Søemand dette Svar, sprang denne selv til Døren, og da han saa Krigsmanden med foldede Hænder læse ganske andægtig, brast han i Latter og sagde: Saa gudfrygtig, Hr. Lieutenant! Det skulde De tænkt paa før; nu er det ikke Tid. Skal vi bierges, maae vi alle giøre hvad vi kan. Kom kun herud, jeg skal nok skye Dem Arbeide, hvortil ingen Søemandsindsigt behøves. Kun hurtig, her er ingen Tid at spilde. Da nu Herren desuagtet nølede, blev Chinafareren utaalmodig, og raabte: Kom strax, eller jeg henter dem tilforladelig med Tampen. Denne Ordre fandt han ikke raadeligt at sidde overhørig, men kom strax krybende frem. Nu paatog Chinafareren sig Commandoen, som Skibets Commandør hiertelig gierne overlod ham; han satte ud, tog de andre med, saa nær som Skipperen og Drengen, og fik endelig

Varp-

Varpankeret udført, skiønt med megen Møie, da Søen var saare uroelig og slog stedse ind paa dem. Disse Overhalinger stode ikke Lieutenanten an, men saa ofte en Bølge tørnede mod Baaden, skottede han temmelig frygtsom hen mod den. Vor kiekke Søemand, som en og anden Gang blev dette vaer, raabte da til ham: Vær kun ikke bange Hr. Lieutenant, den slaaer dem ikke ihiel; det er ingen Kanonkugle. Da en Styrtning engang var nær ved at fylde Baaden, skreg vor Krigsmand: Det gaaer aldrig got, vi komme ikke derfra med Livet! Men han fik ingen anden Trøst af Søemanden, end denne: Da bierge vi mindre Livet ved at sidde i Kahyten. Naar vi andre vove vor Trøie, saa kan De vel og; Deres Liv er dog ikke et Haar bedre end vort. Ak, sagde Hr. Bramarbas med et dybt Suk, aldrig saae jeg en forvovnere Karl, end han er! Og jeg, svarede Søemanden paa Øieblikket, saae neppe nogen Tid en større Koujon, end De er. Under disse Samtaler fik de deres mødsommelige Arbeide fuldført, og kom lykkelig tilbage til Skibet. Nu var og den største Fare forbi; Vandet begyndte at vore, Stormen lagde sig efterhaanden, og Vinden bar ud fra Revet, saa de uden stor Møie vandt sig ud og fik Skibet flot, som og befandtes ganske ubeskadiget. Her blev nu almindelig Glæde; endog de Søesøge glemte deres Qvalmer og krøbe frem af Kiærne. Den gamle Skipper sieleglad over, at han

var

var sluppet saavel af denne Nød, hvorfra han med sit eget Mandskabs Hielp neppe skulde reddet sig, aabnede sit Flaskefoer og beværtede sine Hielpere rigelig med hvad det formaaede. Da han naturligviis ikke heller glemte sig selv, blev han tilsidst saa munter, at han sprang omkring paa Dækket som et Barn, favnede Chinafareren som sin Skytsgud, og under mange saftige Kys og drøie Matroseeder forsikkrede, at han aldrig kunde giengielde ham den Tieneste. Hr. Bidermann, som og indsaae hvad de alle skyldte denne flinke Søemand, vinkede ham til en Side, stak ham en 10 Rdlrs Bankoseddel i Haanden og sagde: At han vovede sit Liv for os, det er noget der ikke kan betales med Penge, men vær saa god at modtage dette lidet som en Erkiendtlighed og Beviis paa, at jeg føler, hvad vi alle skylde ham. Men den kiekke Søemand tænkte paa sin Side ligesaa ædelt og var ikke at overtale. Nei, min Herre! svarede han, det være langt fra at jeg tager mod noget; jeg har kun arbeidet for at redde min Kone og mig. De skylder mig intet, og De har selv vovet sig ligesaa yderlig. Den gode Hr. Bidermann var altsaa nødt til igien at stikke sin Bankoseddel i Lommen; men da han engang havde foresat sig, at denne deres Skytsengel dog skulde have noget til Erindringstegn om hans kiekke Handling, fandt han paa et andet Raad. Han vendte sig til sin kiere Egtefælle, og bad hende forære Søeman-

mandens Kone en af hendes Guldringe. Jeg haaber, at mine Læsere allerede kiende saa meget til den gode Madame Bidermann, at jeg vel ikke behøver at sige dem, at hendes Mand lovede hende en langt smukkere Ring igien, saasnart de kom til Hovedstaden. Dette Løfte gjorde sin Virkning, saa hun anvendte al sin Veltalenhed og endelig fik Konen overtalt til at modtage Ringen.

Da nu denne lille Strid saaledes var lykkelig tilendebragt, saae man intet andet end lutter glade Ansigter; men paa ingen var Forandringen kiendeligere, end paa den martialske Herre. Saasnart Stormen lagde sig, var og baade Frygt og Andagt fløiten; han, der nyelig sad med foldede Hænder over Bønnebogen, liig en Synder, der skulde ledes til Retterstedet, sprang nu omkring paa Dekket og sang et Stykke af en Korps de Garde-Vise. Denne pludselige Forandring syntes Hr. Bidermann saa afstikkende, at han ikke kunde bare sig for at giøre nogle smaa Anmærkninger derover. Nu, Hr. Lieutenant, sagde han, er De jo rask igien; hvorledes var det fat med Dem før?

Lieutenanten. Jeg veed det næsten ikke selv; Søen kan jeg aldrig komme til Rette med.

Hr. Bidermann. De er jo dog ganske frie for Søesyge.

Lieu-

Lieutenanten. Ja, det er vel sandt, men at drukne er ikke min Sag; jeg gik ti Gange heller i en Bataille til Lands.

Hr. Bidermann. Det veed jeg dog ikke. Skal man døe en voldsom Død, saa kommer det nok næsten paa eet ud, enten det skeer til Lands eller Vands. Og naar nogen qvæstes dødelig af en Kanonkugle eller et Sabelhug, der ikke just treffer Hoved eller Hierte og dræber strax, saa er den Dødsmaade unegtelig baade langsommere og smerteligere, end at drukne.

Lieutenanten. Lad det endogsaa være, saa bliver der dog den store Forskiel, at i en Bataille søger man at hevne sig paa sin Fiende og giøre den Modværge, man kan, denne Forbittrelse og Hidsighed giør en brav Karl følesløs mod Smerterne, men her maae han sætte Livet til som et Fæ, uden at kunne værge sig.

Hr. Bidermann. Jeg vil ikke disputere Dem Deres Tapperhed; det er en Sag vi her hverken kan føre Beviis for eller imod. Der turde vel, uden at fornærme Dem, endnu findes en anden Aarsag til den Forandring Stormen giorde hos Dem.

Lieutenanten. Hvad skulde det da være?

Hr. Bidermann. De tænkte uden Tvivl den Gang paa Evigheden; De følede da Svagheden af de Grunde, De ellers beroliger sig med. Hvad andet drev Dem vel til at tage fat paa Bønnebogen?

Lieutenanten. Det var for vore Fruentimmers Skyld.

Det

Det slap De vel fra Hr. Lieutenant, svarede Matroskonen, der stod hos. De skulde ellers ingen Ulejlighed giort Dem for min Skyld, jeg kunde bedre læst for Dem uden at ryste.

Jeg veed ikke selv, hvordan jeg var tilmode, sagde vor Officeer, og sprang derpaa bort, uden at indlade sig i videre Samtale herom.

Nu vendte Proprietairen sig til Ziermann, som og stod hos, og sagde: Vil De vel og, naar De med Tiden bliver Officeer, give deres Religion Afskeed? Nei, svarede han, det har ingen Fare; jeg er fuldkommen overbeviist om, at man kan ligesaavel være gudfrygtig i Krigsstanden, som i enhver anden. Desuden har min Fader bibragt mig saa faste Grundsætninger i Religionen, og giort mig bekiendt med vore Tiders Afvigelser, at ingen saa let skal kunne forføre mig.

Hr. Bidermann. Ja, alt det er meget got, men De skal dog ikke være for sikker i Deres Sag. Omgang med Spottere og forføriske Skrifters Læsning har fordærvet mange, der troede det ligesaa umueligt, som De. Et got ungt Menneske hører idelig Spotterier, i Begyndelsen med virkelig Afskye, men han giendriver dem ikke, enten af Undseelse, eller fordi han, skiønt selv overbeviist, ikke veed andre end bibelske Beviser at modsætte dem, hvilke Religionens Fiender ikke antage. Efterhaanden forsvinder hans Modbydelighed for Spotterierne, Ærbødigheden for

Reli-

Religionen kisles, han hører et og andet vittigt Indfald, som behager ham og giør Indtryk, og hvor snart forfalder han da til selv at snakke med i samme Tone?

Ziermann. Jeg har allerede læst adskillige af Voltaires Skrivter; men hvor net han end indklæder sine Spotterier, skinner dog hans Had mod Religionen og det Ugrundede i hans Indvendinger tydelig nok igiennem, naar man vil see det.

Hr. Bidermann. Deri har De fuldkommen Ret; men Religionen har endnu eet Slags Fiender, som næsten er farligere, da de ikke ville ansees for dens Fiender, men tvertimod for Mænd, der omhyggelig søge at rense og opklare den. Under denne Maske fordreie de Bibelens tydeligste Steder og undergrave Kristendommens vigtigste Grundstytter. For disse Folks Skyld vil jeg især raade Dem at holde Deres Grædsk vedlige, da skal De let see, hvorledes disse Exegethelte tillægge de tydeligste Skriftsteder en Mening, som ingen fornuftig, der har mindste Sprogkundskab, kan finde deri.

Ziermann. Grædsk kan jeg aldrig glemme, det har min gamle Rektor sørget for, der lod os saaledes plsie i Homer, at jeg kan læse hvad Grædsk det skal være, næsten ligesaa let som Latin. Og man maatte da først fornegte sund Menneskeforstand, naar man skulde lade sig paatvinge eller paasnakke andet, end hvad man selv kunde læse.

Hr.

Hr. Bidermann. Det er vel sandt; men da disse Herrer, der ville ansees for at have slugt al Viisdom, gemeenlig udskielde enhver for Dummerhoved, der vover at tænke anderledes, end de, saa har nok mangt et ungt Menneske sunget i samme Tone, for ved denne Gienvei at skaffe sig Navn af Viis og Skarpsindig.

Hvormeget meer vilde ikke der gode ærlige Bidermann sagt om disse Opklarere, hvis han havde seet den Komet, der for faae Aar siden giorde saa stor Opsigt paa den danske Kirkehimmel, men hvis frygtelige lange Hale til Lykke giorde ligesaa liden Skade, som de virkelige Kometer. Den Mand, vor lunefulde Tode saa net skildrede:

En Mand, som sværger, at han Sandhed hylder,
Præst efter Præst for Gud veed hvad beskylder,
Men selv i Tolerants er saare svag,
Og langt fra philosophisk Farimag,
Uddeler Dommedags de svære Slag,
Men derved skader meest sin egen Sag.

Med disse og andre, muntrere og alvorligere, nyttige og unyttige Samtaler fordreve de smaae Grupper, vore Seilende vare deelte i, Tiden indtil Aften. Veiret var behageligt og Vinden saa føielig, at den gamle Skipper spaaede dem en roelig Nat og gav Haab om, hvis det fremdeles vilde blæse af samme Hiørne, at see Hovedstaden inden næste Middag. Paa denne Fortrøstning tog enhver, hvis Appetit ikke var

sat

sat til i Stormen, noget dristigere end forhen til sin medbragte Forraad, og da det ved slige Leiligheder mestendeels gaaer, som den gode Asmus siger: Wer den Oel hat, lässt ihn brennen, saa gav Mad. Bidermann en lille Soupee, saaledes som Omstændighederne og Kahytens indskrænkte Rum vilde tillade; hvorpaa Selskabet skiltes ad for at udhvile sig efter Dagens Skræk og Møie.

Da man nu ikke her behøvede, som paa Landreiser, at spænde fra og hvile Hestene, men en lys Nat og ønskelig Vind tillod dem at blive under Seil, saa bleve vore Reisende, saasnart de næste Morgen krøbe frem af deres Køier, behagelig overraskede ved Synet af det stolte Kronborg, og kunde temmelig sikker vente at hilse Hovedstaden inden faae Timer. Heele Selskabet fik da saa travelt, at Kaffen og Frokosten neppe var fortæret, førend enhver søgte sin Krog for at barbere, vaske, sætte Haar op, og klæde sig paa til at lade sig see i Residentsen.

Vor smukke Proprietairkone var og intet mindre end ledig; Hun fik sin havarerte Hat frem, betragtede den nøie og saae med Bedrøvelse, at den var ganske uskikket til at bruges ved hendes forestaaende Indtog. Her maatte altsaa Esker og Kasser udpakkes, for at udsøge sig en anden. Nu opstillede hun da sit Natbordspeil i Kahytvinduet, i Tanke at mynstre sit Haar, men ogsaa her giorde hun strax den sørgelige Opdagelse, at det var i den yderste Forvirring og ikke

let at bringe i Orden. Jo, det seer got ud, sagde hun med et dybt Suk, jeg vil giøre en smuk Figur i Dag, saaledes som jeg er tilhiasket ved denne fatale Søereise! Hendes kiere Egtefælle, som ikke gierne hørte disse Anmærkninger over Søereisen, tænkte at berolige hende med den Forsikkring, at der ikke behøvedes stor Pynt i Dag, da enhver Fornuftig nok vidste, hvorledes Folk kunde see ud, naar de kom af Reisen; men hun affærdigede ham ganske kort: Jh! bevaer os, kiere Mand! hvor kan Du snakke saaledes! Du veed jo dog, at saasnart vor Ankomst bliver meldt, kommer min Syster, Justitsraadens Frue, og afhenter mig i sin Karet. Jeg maae da vel i det mindste være saaledes paaklædt, at hun uden Skam kan have mig hos sig i Vognen! — Herimod var nu intet at indvende, og da Damepynt desuden ikke var hans Sag, befattede han sig ikke med at give hende flere Raad. Men til Lykke besad Madamen, foruden saa mange andre af hendes Kiøns Fuldkommenheder, ogsaa den, at hun ikke var raadvild. Hun tog fat paa sin Kam og begyndte for et Syns Skyld at kratte lidt i det forvirrede Haar, men kastede under dette møisommelige Arbejde et Øie over til vor unge Herre, der stod ved den anden Side i Kahytten i samme Forretning og havde optaarnet sin Frisur paa det prægtigste; Ak Hr. Ziermann! sagde hun, hvad gav jeg ikke for at besidde Deres Gaver til at akkommodere! Herpaa kunde en Kavaleer af saa megen Levemaade, som vor

Helt,

Helt, naturligviis ikke svare andet, end at det vilde være en stor Ære og Lykke for hans Fingre, om det maatte tillades dem at vise deres ringe Færdighed paa hendes Hoved. Efter nogle Indvendinger fra Madamens Side, som just ikke kom fra Hiertet, blev Tilbudet antaget med Glæde; men nu kom det an paa at vælge en fordeelagtig Frisur. Med alle sine Gaver i dette Fag var den gode Ziermann ganske uvidende om den nyeste Smag i Fruentimrets Haararkitektur, siden Smaastæderne ikke gierne faae Hovedstadens Moder, før de ere halv Aar gamle. Den smukke Verden var ei heller den Gang saa lykkelig at eie det klassiske Verk vore Tider have i Journal des Luxus und der Moden, som med sin smukke røde Overkiole paraderer saa net paa Natbordet og sætter en Skiønhed, om hun end boede paa Sprogøe, i Stand til at klæde sig efter de nyeste franske, tydske og engelske Moder. Dog de opfinderske Skiønne vidste paa den Tid og at hielpe sig igiennem. Den før omtalte True Justitsraadinde, som tegnede temmelig net, havde nyelig sendt sin Søster tre til fire Afbildninger af Hovedstadens moderneste Frisurer. Disse bleve nu oppakkede og fremlagde i Stadsraadet, der efter Omstændighederne ikke bestod af andre, end Damen og hendes Friseur, og efter nogle Debatter blev man enig om at vælge en, som vor unge Kunstner saa mesterlig udførte, at den friserte Skiønne maatte tilstaae, at hun var ganske konform med Originalen. Vor Virtuos

indhøstede følgelig de forbindligste Taksigelser og forlod derpaa Kahyten, hvor Matroskonen traadde igien i hans Plads, for som Kammerpige at snøre Madamen og hielpe ved den øvrige Paaklædning. Neppe var dette bragt i Rigtighed, før den gode Kone blev overrasket med den behagelige Efterretning, at de laae i god Behold ved Toldboden.

Nu maatte her da strax gjøres Anstalt for at melde Ankomsten, og da hendes Mand var saa uhøflig at ikke holde nogen egen Tiener, saa var her ingen anden Koureer at faae, end den begede Skibsdreng, der dog forrettede sin Ambassade saa vel, at den karakteriserte Syster inden en Time mødte i sin stadselige Karet, for at afhente den ukarakteriserte. Vor Helt nød den Ære at hielpe sin Dame i Land og følge hende til Vognen, hvor hun meget gunstig forestillede ham for sin Syster og bad ham besøge dem, medens de opholdt sig i Hovedstaden. Det øvrige Selskab skiltes nu og ad og enhver gik sin Vei. Den gode Ziermann stod allene tilbage paa Toldboden, hvor saa mange fremmede Gienstande morede hans Øine, at der næsten forløb en Time, førend han tænkte paa at see sig om efter en Veiviser, der kunde føre ham til det i Forveien betingede Logis.

Niende Kapitel.

Efterat være sluppet lykkelig fra Søen, falder vor Helt paa tørt Land i Kaperes Hænder.

Paa vor syndige Klode vrimler det af Kapere, baade til Lands og Vands. Vel tilkommer dette Navn i den egentlige Forstand kun visse Folk, som, forsynte med Tilladelse, drive den for saavidt lovlige Næringsvei at borttage eller udplyndre de Nationers Skibe, der ikke have den Lykke at staae i Venskab med deres Regiering, og jeg vil altsaa ikke raade nogen at nævne disse smukke Folk med det plumpe Navn Søerøvere. Men da dog adskillige af disse Herrer Søejægere undertiden gisre Fingrene lidt for brede og jage paa uberettiget Grund, kan man vel ikke meget fornærme deres Ære med at indbefatte under dette Navn Andre, som paa det tørre Land søge, enten paa en eller anden Maade, at tilvende sig det, hvortil de just ikke ere berettigede. Sandt er det, at dette Laug bliver da et af de allerstørste, en Stamme, der udbreder sine Greene over den heele beboede Verden, lige fra Regenten der tilegner sig Lande, hvortil han har ligesaa megen Ret, som en engelsk Highwayman til den Reisendes Guldbørs, indtil den usle Neger, der bortmuser en Glasperle. Her kapres paa Alskens Ting: Mennesker, Hierter, Penge, Ære, Arveparter, Embeder, literariske Produkter ꝛc. ꝛc. — Denne talrige

rige Slægts Industrie strækker sig til alt, udbreder sig og forfines daglig meer og meer i Forhold til Verdens Opklaring. Dog her ikke et Ord mere om denne vidtløftige Folkeklasse, uden allene det, at en af Ordnens værdige Medlemmer fandtes strax færdig til at antage sig vor Helt, saasnart han som Fremmed og Ubekiendt satte sin Fod paa Hovedstadens Grund. Til hvilket Kaperslags denne tienstagtige Person egentlig henhørte, vil nok siden vise sig; imidlertid kunne mine Læsere hænge ham paa hvilken af dette store Træes Grene, de behage.

Vi forlode vor unge akademiske Rekrut staaende paa Toldboden, hvor han gierne kunde opholdt sig i nogle Timer, naar det allene havde kommet an paa at forlyste Øinene, men da det lakkede mod Middag, begyndte Maven og at tale paa sin Ret og erindre ham om, at det vilde være raadeligst snart at søge sit Logis. Han bad derfor en Arbeidskarl, som just gik ind ad Byen, at han vilde vise ham derhen. Men saasnart han nævnede Gaden, hvor han vilde hen, traadde en temmelig velklædt Person frem, hilsede ham meget høflig og sagde: Om Forladelse, min Herre! De er udentvivl fremmed her; De behøver ikke at sætte Dem i Bekostning for at finde Deres Logis; Mit er og i samme Qvarteer og min Vei falder just der igiennem Gaden; Behager de at følge med, saa er jeg strax til Tieneste. Vor unge Herre, som ansaae dette for en meget lykkelig Hendelse, takkede paa det forbindt-

bindtligste og gik strax med sin Cicerone. Havde han besiddet noget mere Menneskekundskab og Erfarenhed, vilde han maaskee fundet denne Personage lidt mistænkelig og taget i Betænkning at indlade sig med ham. Det var en lille sortsmuttet Figur, med et Par smaae Øine, fulde af megen Ild, der tittede frem under et Par store Øienbryne. Han var meget venlig, sødtalende og vidste ved enhver Leilighed at sige noget forbindtligt. Kort sagt; hele Udsiden af denne Person var saadan, at man, uden just at være den anden Lavater, nok kunde sagt, at enten var han en Skielm, eller Skaberen havde her skrevet en meget utydelig Haand. Men deels var den gode Ziermann ikke saa grandseende, deels giorde den Trang til Selskab, han her paa et fremmed Sted følede, at enhver Menneskeskabning, som han uden Skam kunde omgaaes, var ham velkommen. Hans Moders Forældre vare døde og havde ingen Paarørende efterladt sig i Hovedstaden; hendes Ungdomsbekiendte havde nu næsten glemt hende; af sin Verts Selskab spaaede han sig ikke heller meget; han var Snedker, og efter det Begreb vor unge Ven i sin Egn med temmelig god Grund havde giort sig om Haandværkere, forestillede han sig ham som en Mand uden Opdragelse, hvis Forstand ikke strækkede sig videre end til at høvle et Bret og maskinmæssig forfærdige et Stykke Arbeide; dog forregnede han sig her lidt, thi denne brave Professionist var just saadan, som alle vore Haandværkere burde være, og

som

mange af dem vilde blive, naar Haandværkstanden var mere agtet. Han var født af agtbare Borgerfolk, havde faaet en god Opdragelse, og da han ikke var blevet Snedker, fordi han var for dum til andet, men besad et opvakt Hoved og mekaniskt Genie, saa havde han, ved at reise paa sin Profession, baade udvidet sine Indsigter, saa han drev den som en virkelig Kunst, og tillige samlet sig endeel Menneskekundskab; og da han ved sin Flid allerede havde erhvervet sig temmelig Formue, anvendte han ofte en Time paa gode Bøgers Læsning. Et ungt Menneske i Ziermanns Forfatning, saa isoleret som en Lynildsafleder, maatte altsaa ønsket sig til Lykke med en saadan Mands Omgang, men da han var ganske uvidende om Mandens Karakter, var det intet Under, at han fattede Godhed for Hr. Juxer; saa hedde hans Veiviser; helst da denne, som mærkede, at dette nye Bekiendtskab kunde med Tiden blive en god Prise, vidste strax underveis at gisre sig uundværlig, ved at besvare alle sin fremmede Vens Spørgsmaal, underrette ham om et og andet, og tilbyde sig at orientere ham i Hovedstaden.

Medens dette Vennepar nu vandrede igiennem adskillige Gader, erindrede Ziermanns Høflighed ham om, at det ikke klædde alt for vel, hvis han strax ved første Indtrædelse skulde gisre sin Vertinde Ulejlighed med Middagsmaaltid, og at det derfor var best om mueligt, at faae denne ikke ubetydelige Sag bragt i Rigtighed. Da nu hans Mave ikke heller forlangte

Op-

Opsættelse, blev Sagen strax forelagt hans Medfølger til Paakiendelse. Denne, der søgte saa omhyggelig at opfylde sin Vens Ønsker, som en Elsker sin Gudindes i Frierdagene, vidste strax Raad og tilbød at føre ham til et anstændigt Spisequarteer, hvor han selv og flere Studentere daglig søgte for at hente Legemsføde, der smagte Hr. Juxer & Compagnie bedre, end den Sieleføde Professorerne opvartede med. Saasnart de kom ind i Spisestuen, forestillede han sin medbragte Giæst to af Selskabet, som sine Medlogerende Venner, hvorhos han ikke heller glemte at melde disse sin uventede Lykke i det med Hr. Ziermann giorte Bekiendtskab, som han haabede at ville blive meget fordeelagtigt for deres lille Cirkel. Dette forbindtlige Udtryk blev just ikke taget i een og den samme Forstand af begge Parter, men giorde ikke desmindre den Virkning, at man fra begge Sider overvældede hverandre med Anmodninger og Forsikkringer om oprigtigt Venskab, og for at besegle dette med et Kierligheds Maaltid udbade Hr. Juxer og Konsorter sig den Ære i Dag at beværte deres nye Ven. Men denne, som ikke heller vilde ansees for Lærling i fiin Levemaade, paastod just det modsatte og beviiste med mange Exempler, fra Professorsmausen af indtil Drengegildet ved Haandværkslaugene, at det overalt baade i den lærde og ulærde Verden var almindelig Skik, at enhver Novile skulde traktere sine tilkommende Laugsbrødre. Paa Grund deraf blev det ham da efter mange

ge

ge Indvendinger tilstaaet, under den udtrykkelige Betingelse, at han samme Aften skulde møde dem paa et Smørrebrød hos Hr. Juxer, og nu lod det kiere Kløverblad den paa Ziermanns Bekostning fremsatte Mad og Viin smage sig ret vel.

Saasnart de havde giort Afregning med deres Appetit, skiltes Selskabet ad, og Hr. Juxer, som engang havde paataget sig Formynderskabet for vor unge Herre, gik nu med sin Myndling, for at introducere ham i hans Logis og skaffe hans Tøi afhentet hos Skipperen. Da dette var afgiort paa en Times Tid og Veiret var meget behageligt, foreslog vor Helt at anvende det svrige af Eftermiddagen paa en Spadseretour. Hans Kurator havde intet derimod, men meente, at de ingensteds kunde fordrive et Par Timer fornsieligere, end i Kongens Have, hvor man i saa smukt Veir vilde finde en ligesaa moersom Vrimmel af Mennesker, som fordum af Dyr ved Fader Noahs flydende Menagerie, hvor alt baade Reent og Ureent stimlede sammen. Dette Indfald var ganske efter hans nye Vens Smag, der deels gierne ønskede at see nogle af Hovedstadens Skiønheder, deels som et muntert Hoved var en Elsker af smaae Løier og Anekdoter. I den sidste Henseende kunde han og neppe valgt sig bedre Selskab, end Hr. Juxer, thi Fyren var temmelig vittig, og da hans Næringsvei medførte at giøre alle muelige Bekiendtskaber, vidste han stedse noget at fortælle om de fleste, der mødte dem.

Nu

Nu gik da Touren ad Haven til, og da de i et Par af de første Gange kun traf enkelte Personer, sagde Ziermann: Her seer dog ikke nær saa folkerigt ud, som jeg havde forestilt mig. Vil De have Taalmodighed et Øieblik, svarede hans Medfølger, skal De finde Folk nok. Da de nu strax efter kom for Enden af Kavalleergangen, hvor det myldrede af Mennesker, som i en Myretue, studsede vor Helt, blev staaende ganske stille og spurgde: Hvad i al Verden er det for et Indfald, at Folk flokkes her og suge hverandres Støv i en saa eensformig Gang, hvor Udsigten er saa indskrænket, og intet at see uden høie Træer og Bænke? Det er just et Beviis paa, svarede Juxer, at de fleeste Spadserende indfinde sig her mere for at see hverandre og sees af hverandre, end for at tage frisk Luft og betragte Naturens Skiønheder.

Nu mødte der dem et Par unge Fruentimmer, kontrasterende som Nat og Dag. Den paa høire Side var i Henseende til Skiønhed meget knap udstyret, men da det ikke desmindre gik hende, som saa mange andre, at de helst ville synes det, de mindst er, saa maatte Kunsten erstatte, hvad Moder Natur havde negtet. Hendes Hverdagsansigt, hvis Farve lignede fuldkommen en smuk ny Randers Hanske, var saa net glasseret med Hvidt og Rødt, at hun saae ud som det deiligste Vorbillede. Paa Kroppen havde hun en tyk brocheret Silkekiole, og da hendes Gang var saa gravitætsk, som en ung Lieutenants, der første Gang opfører

fører en Vagtparade, saa hørte man, hvor hun kom frem, den samme Lyd, som naar en Kalkunsk Hane feier Jorden med sine Vingefier. Hun var saa behængt med Uhre, Etuis, Brenringe, Perler og Stene, at hun glimrede som en Galanteriebod. Og nu hendes Selskabssyster. Skiøn af Ansigt og Vext som en Huldgudinde, klædt i Uskyldighedens Dragt, en simpel men net hvid Kiole, faldt hun desto meer i Øinene, jo mindre Umage hun giorde sig for at behage. Hvad tænker De om dette ulige Par? sagde Juxer. Det er formodentlig, svarede hans Ven, en stiv adelig Donna med sin Selskabsdame, thi det er just ikke sieldent, at Selskabsdamen eller Kammerjomfruen er smukkere og tækkeligere end hendes Herskab. Nei, sagde hiin, deri tager De merkelig feil. Den udmaiede Dame er hverken meer eller mindre end en riig Brændevinsmands Datter; hun har vist i Dag enten staaet Fadder eller været til Bryllup, og nu kunde den Stakkel ikke sovet roelig i Nat, naar det spadserende Publikum ikke havde faaet al hendes Pynt at see. Hendes smukke Selskabssyster er derimod en i hendes Faders Huus boende Præsteenkes Datter, der ernærer sig og sin gamle Moder meget anstændig med at giøre Fruentimmerpynt. Vil De betragte dem lidt nøiere, skal De strax see, at disse to ikke promenere i een Hensigt; Den udstafferte Gibsdukke skotter til enhver Kavaleer, i det søde Haab at fange en med sin Forgyldning, og den Smukkes Øine ere derimod fæ-

stede

stede paa Fruentimmerne, for at opdage en ny Façon af Soelhat eller anden Pynt, der kan skaffe hende nogen Fordeel.

Neppe vare disse Damer nogle Skridt borte, førend en Kammerherre kom feiende forbi og stødte paa et Par velklædte Mænd, af hvilke den eene hilsede ham meget ærbødig, men fik allene et stolt Nik til Giengield. Den anden foer derimod Nøglemanden paa, som om han vilde qvalt ham med Kys og Favnetag. Atter et nyt Par Narre! sagde Juxer. Denne Kammerherre N* er en af Lapseordenens værdigste Medlemmer. For en Maaneds Tid siden fik han Nøglen uden paa Lommen, og siden den Tid har han havt travelt nok med at fremvise den paa alle offentlige Steder. Giv kun Agt, saa skal de see, at saa ofte han gaaer op ad Gangen, holder han sig paa denne Side, og saasnart han gaaer herned igien, nærmer han sig den anden Side, at hans Stempel kan vende ud ad og bemærkes af desto flere. Skiønt han er dum som en Hest, har han for sin gamle høiadelige Families Skyld faaet et betydeligt Embede, hvortil han er ligesaa duelig, som Kandestøberlig Ihukommelse Hr. von Bremenfeldt fordum til Borgemester. Den vakre Mand, som han neppe værdigede en Hilsen, er hans Sekretair, der forretter Tienesten og konciperer alt hvad hans Dumhed maler sit Navn under. Herren føler meget vel denne sin Undergivnes Overvægt, men begegner ham just derfor med Ligegyldighed, i den

tos-

tossede Indbildning, at hverken Sekretairen selv eller Andre da skulle mærke, hvor unndværlig han er ham. Den anden, som Hans Høivelbaarenhed viiste sig saa nedladende imod, er en borgerlig Nar, der ikke veed bedre Udveie til at faae Ende paa nogle tusende Daler, end at traktere dem op paa Adelige og Rangspersoner. Denne Giek spadserer her daglig, for at nyde den Vellyst at blive hilset af Riddere, Kammerherrer, ɔc. og vise sine borgerlige Medbrødre de fornemme Konnexioner han staaer i. Skulde denne Kammerherre, spurgte Ziermann, ikke være en Søn af Geheimeraad N* i B*? "Jo vist er han." Har han da ikke og for nogle Aar siden studeret paa Sorse? "Jo, hvis De kalder det at studere, at reise derhen som Torsk og efter tre eller fire Aar komme ligesaa klog hiem igien, saa har han rigtig nok frequenteret dette Akademie." "Saa kan jeg tiene Dem med et lille Bidrag til hans Karakteristik, som en vittig ung Adelsmand af vor Egn fortalte ved sin Hiemkomst fra Sorse. Denne nuværende Hr. Kammerherre pukkede der altid paa sit gamle Adelskab, omgikkes sielden Andre, end dem, der kunde tælle ligesaa mange Ahner, som han, og begegnede især enhver af ny Familie med et Slags Foragt. En rask Fyr af disse, en Hr. C*, hvis Stammetræ nyelig var podet, og som derfor af vor stolte Junker næsten aldrig blev kaldet andet, end den Nyebagte, fik ham en Eftermiddag ind paa sit Kammer og gav ham med en god stærk Lineal en saa til-

tilstrækkelig Bastonade paa den kiødfuldeste Deel af Legemet, at han i et Par Dage ikke fandt synderlig Behag i at sidde. For nu at giøre denne Stueexekution lidt mere bekiendt, da Ingen af de Paagieldende lod sig mærke dermed, opslog en af Hovmesterne følgende Bekiendtgiørelse paa det Sted, hvor de holdende Taler anmeldes:

Vindiciæ nobilitatis Danicæ novæ præ veteri.
Dissertatio,
habita in Academia Sorana,
die - - - -, hora post meridiem solita,
a Dno. C*,
et demonstrata validis argumentis
a posteriori.

Det er paa Dansk:

Den ny Danske Adels Fortrin for den gamle.
En Afhandling,
holdt paa det Sorøeiske Akademie,
den - - - -, ved sædvanlig Tid om Eftermiddagen,
af Hr. C*,
og gotgiort med stærke Beviser
paa Bagdeelen.

Saaledes vilde i det mindste Skoleholderen i Querlequitsh oversat de sidste to Ord, og paa dette Sted havde Oversættelsen ikke just været urigtig; men vi Lærde, som bevise alting med Fornuftslutninger, endog det, ingen tvivler om, kalde det at bevise en Ting a priori, og naar Tingen derimod gotgiøres

med

med Beviser tagne af Erfarenhed, siges den beviist a posteriori. Enten nu den praktiske Philosoph, Hr. C*, ikke just havde sin Styrke i at gisre Fornuftslutninger, eller han maaskee mistvivlede om at hans Modstander vilde lade sig overtyde ved dette Slags Beviser, saa valgte han den sidste Vei, som den tydeligste, og overbeviste Junker M* ved følelig Erfaring om, at to nye Ahner vare i Stand til at prygle to og tredive gamle, og den unge Adel følgelig havde betydelig Overvægt over den gamle. I. q. e. d.

Medens vore Spadserende endnu gottede sig med disse Løier, drog et Par Fruentimmer-Figurer, som mødte hinanden og satte sig sammen paa en Bænk, Ziermanns Opmærksomhed til sig. Hvilket snorrigt Par! sagde han; De see jo ud som Ruinerne af Persepolis. Deri har De Ret, svarede Junker med et Smiil; det er to gamle Jomfruer, hvis Skionhedsreliquier endnu vise, at de i deres unge Dage have været tækkelige Piger. De ere beslægtede og paa en halv Snees Aar nær lige gamle; at de ere ugivte, det kunne de takke deres Romanlæsning for; de skabte sig selv Idealer af Mænd og uddeelede frisk vek Kurve til enhver Frier, der ei passede med dette Mønster, indtil ingen flere meldte sig. Den eeneste Forskiel imellem dem er den deres Dragt viser. Den med Sættet, der er saa ærbar klædt som en Enke, har allerede fast besluttet at bringe sin Jomfruedom med sig i Graven; hun har derfor ombyttet Romaner med

Bøn-

Bønnebogen, sukker og ærgrer sig over Verdens Forfængelighed. Den anden med det halvgraae høifriserte Haar, hvis flygtige Dragt ligner Ungdomsgudindens, lever endnu i det søde Haab at giøre en Erobring. Liig den Skibbrudne, der paa sit Stykke Vrag i de sidste Øieblikke anspænder alle Kræfter, for om mueligt at naae Land, opbyder hun nu i Fortvivlelsens Epoke den svage Rest af sine Yndigheder, i den Fortrøstning endnu at fængsle et mandligt Hierte. Hvad om vi satte os lidt her; maaskee vi turde faae noget opbyggeligt at høre. Vor Helt var selv alt for nysgierrig til at indvende noget mod dette Forslag. De leirede sig altsaa paa samme Bænk, uden at indlade sig med de aldrende Skiønheder, som de neppe syntes at bemærke. Disse fortsatte paa denne Fortrøstning deres Samtale og opførte følgende Duodrama.

Jfr. Cubach (med et Suk, som hun hentede fra Hiertets Bund.) Ak min Pige! hvor du er forfængelig! Jeg kunde neppe kiende dig; du er jo klædt, som en Pige paa femten Aar.

Jfr. Siegward. Jh Tante! saalænge man er ung, maae man og klæde sig, som andre unge Mennesker.

Jfr. Cubach. Da er du saa men ikke saa ung længere, mit Barn!

Jfr. Siegward. Ikke det, Tante! skal da en Pige henimod tredive Aar kaldes gammel?

Jfr. Cubach. Du vil nok sige: henimod fyrretyve. Jeg er nu næsten halvtredsindstyve, og jeg veed vist, at der er ikke over ti Aars Forskiel paa vor Alder.

Jfr. Siegward. Jh! bevar os, søde Tante! deri maae De huske Fejl; jeg var jo kun et Barn, da De allerede var en voxen Pige.

Jfr. Cubach. Ja, jeg vil just ikke trettes med dig om din Alder; men du skulde klæde dig anstændigere, saaledes som jeg.

Jfr. Siegward. Nej Tante! skulde jeg være saaledes indpakket i Sæt og Halstørklæde, vilde alt Blodet stige mig i Hovedet og jeg maatte døe af Hede.

Jfr. Cubach. Det er vel ikke saa meget for Hedens, som for Mandfolkenes Skyld, at I gode Piger klæde eder saa luftig. At faae en Mand, det er alt, hvad I tænke paa.

Jfr. Siegward. Nu gior De os Uret, Tante! Men om endog saa var, at en Pige ønskede at blive anstændigen gift, saa seer jeg dog ikke noget lastværdigt deri. Det er jo vor Bestemmelse, og et gammelt ugift Fruentimmer er dog en uheldig og forladt Skabning.

Jfr. Cubach. Saa! Da takker jeg Forsynet for min eenlige Tilstand, hvori jeg, uden at forstyrres af Mand eller Børneskrig, kan rolig dyrke min Gud.

Jfr. Siegward. Det var slemt, om Ingen, uden den Eenlige, kunde dyrke Gud tilbørlig.

Jfr.

Jfr. Cubach. Ja, det er noget, Du og dine Lige kun tænke lidt paa; I have kun Omhyggelighed for det, som hører Verden til; men tager Eder i Agt for den Skiæbne Gud truer Zions Døttre med, der gik med oprakte Halse, vinkede med Øinene og svandsede. Seer til, at han ikke borttager Eders Prydelse og giver Eder et skaldet Hoved for Haarflettelse, og Forbrændelse i Deilighedes Sted! (Esaiæ 3.) Gud skee Lov! jeg er kommet saa vidt, at jeg veed, at Fruentimrets Prydelse ikke bestaaer i Haarflettelse eller Gulds Omhængelse, men i en stille Aands uforkrænkelige Væsen.

Jfr. Siegward. Tante er ikke i god Lune i Dag.

Jfr. Cubach. Ak! hvor kan man være i god Lune? Har man ikke hvert Øieblik Aarsag til at ærgre sig over Verdens Daarligheder? See engang, hvor ubmajede de løbe her, nogle unge Glutter, som neppe have været til Konfirmation; De see Andre over Skuldrene, ville ansees for gifteferdige Piger og tilbedes af Alle.

Jfr. Siegward. Ja, deri har Tante fuldkommen Ret. Men det er saamen! meest Mandfolkenes Skyld; de forderve selv disse uskyldige Stakler med deres forkeerte Smag; de flagre altid om de Yngste og see aldrig til de Ældre, ret som om al Herligheden bestod i Ungdom, og betænke ikke, at Forskiellen imellem disse og hine er den samme, som imellem en

moden og umoden Frugt. Hvad forstaae vel saadanne Børn? Intet andet end at pynte sig! Erfarenhed mangle de ganske. Legemet selv er ikke engang udvoxet eller fast; Blive de gifte og komme i Barselseng, sætte de Helbreden til. Hos en Pige derimod paa nogle og tyve eller tredive Aar er Forstanden moden; hun forstaaer endeel, er i sin bedste Alder og fulde Styrke.

Jfr. Cubach. Den Anmærkning er ganske rigtig; men hvo kan gisre den daarlige Verden klog? Det bedste er at rive sig løs fra den. Foragter den os, saa lad os foragte den igien. Jeg gider ikke længere seet paa al denne fiantede Brimmel. Nu vil jeg hen i Veisenhuuskirken; der falder Sielefede af et andet Slags. Vil du gaae med?

Jfr. Siegward. Nei Tak, Tante! Jeg kommer kun sielden ud, og maae derfor gisre mig tilstrækkelig Bevægelse, naar jeg har Leilighed dertil. Jeg gisr nu en Tour om ad Volden op i Philosophgangen.

Derpaa toge disse Efteraarsbilleder en kierlig Afskeed med hinanden, og hver gik sin Vei. Da den Yngste trippede forbi, hviskede Juxer til Ziermann: Her kan De gierne komme i Forspand, hvis De har Lyst. Nei! jeg takker, svarede denne, da bød jeg hellere hiin eenlige Skisnne min Arm. Der gik just en meget smuk ung Pige dem ganske allene forbi. Hos hende, sagde Juxer, vilde De ikke fortiene synderlig

Tak

Tak for Deres Tienestagtighed. Kom kun med, saa skal De see, at hun snart faaer Følgeskab Dem foruden. Nu gik De lidt bag efter; Fruentimret dreiede om i en anden Gang, hvor der strax mødte hende en artig velklædt Mandsperson, som hun ganske fortrolig tog under Armen.

Juxer. Seer De, om hun ikke fik Selskab. Det er Skade for den Pige. Hun har rige Forældre og er selv en meget vakker Pige, men er bleven saa forgabet i denne Fyr, der er en slet Karl med et artigt Væsen og got Snakketøi, at hun mod Forældrenes Villie har forlovet sig med ham og afslaaet en brav Kiøbmands Haand, fordi han ikke er saa indtagende, som denne. Nu kan hun ikke faae sin Paladin andensteds i Tale, end her. Imidlertid kom de for en anden Gang, hvor Kiæresten pludselig forlod hende og tog en anden Tour.

Ziermann. Hvad Pokker er det for en Mansvre, at han gaaer der omkring.

Juxer. Det er et Kunstgreb for at forblinde hendes Forældre. De boe her lige over for og kunne fra deres Værelser overse denne Gang. Deres egne Øien skulle altsaa overbevise dem om, at den uskyldige Pige gaaer her ganske allene; men saasnart hun er her igiennem, kommer Herren strax til hende. Det har jeg ofte seet.

Da de nu havde krydset et Par Minuter om, indtil Elskeren igien kom til Syne, erindrede Juxer sin

ny

ny Ven, at det nu vilde være Tiid at søge deres Selskab. De gik altsaa til Juxers Logis, hvor de forefandt de to Herrer, der havde spiist med dem. Her blev nu foreslaaet at fordrive Tiden med et Spil Kort; det kom kun an paa, hvad og hvor høit man skulde spille. Polskpas, Trekort, Styrvolt og slige borgerlige Spil forstod vor Helt ikke, men han tilbød derimod at spille et Partie l'hombre med Juxer og den eene af Konsorterne, thi den anden stillede sig an, som om han slet intet Spil forstod. Begge Spillerne erklærede, at, da man kun spillede for Tidsfordriv, var det dem ganske ligegyldigt, hvor lavt der skulde spilles, og da vor unge Herre var af samme Tanke, blev Spillet bestemt til ¼ Skilling Matadoren. Denne Aften var just ikke heller bestemt til nogen Fangst, thi som en forsigtig Feldtherre først recognoscerer sit Terrain nøie, førend han vover noget Angreb, saa var det og Hr. Juxers Hovedsag denne Aften at undersøge, hvorvidt hans ny Medspiller forstod Spil, om han havde Lyst dertil, og hvor høit han kunde drives. De begyndte altsaa at spille, og paa en Times Tid tabte Juxers Kompagnion et Par Rigsdaler og satte Beet over Beet, hvoraf de andre to næsten vandt ligemeget. Omsider begyndte Lykken lidt at forandre sig, men Tilskueren giorde Anmærkning, at den Tabende ikke kunde komme til sine Penge igien med mindre de spillede høiere. Denne foreslog altsaa at spille 1 Skilling Matadoren, hvorimod Juxer vel giordе adskillige pro forma Ind-

ven-

vendinger, men erklærede derhos, at han, som Vinderde, ikke burde negte ham det, hvis Hr. Ziermann vilde. Denne var deels for høflig, deels sikker over sin lille Gevinst, og samtykkede det. Nu spillede de atter en Times Tiid, i hvilken den Tabende vandt næsten sine Penge tilbage og Juxer tabte noget lidet til Hr. Ziermann. Da det var Sengetiid, maatte de ophæve Spillet, men Ziermann indbød dem til sig næste Aften for at give Revange.

Nu var da Minen anlagt og Tilbudet blev antaget med Fornøielse. Men her var endnu en heel Dag, inden de skulde samles igien; den Tid kunde Juxer ikke lade gaae unyttet bort. Han havde lovet vor Helt at føre ham omkring at besee Staden; dette gav ham en lykkelig Leilighed til næste Morgen at indfinde sig hos denne sin ny Ven, der just var i Begreb med at klæde sig paa, og nu fik nogle Erindringer angaaende sin Pynt. Min Herre! sagde denne Ræv, De fører en smuk Person, klæder og friserer sig til Deres Fordeel; men tag ikke fortrydelig op hvad jeg vil sige dem: Man kan endnu paa et Par Poster see, at De er kommet herind fra en af Provintserne. De har der en Kaarde, der passer bedre for en Matros-Underofficeer, end for en saadan Kavaleer. (Det var den Gang endnu i de Dage, da Kaarden hørte til en Students Væsen, og vor Helt havde et got massivt Sølv-Sidegevær.) Den er jo, blev han ved, saa lang som et Stegespeed og har en Pareerplade som en Tallerken. Vil De give Agt paa dem,

dem, der klæde sig med Smag, skal De see, at her bruges kun ganske smaae Pariserkaarder med Bøile. Deres Skoespænder ere langt fra ikke heller af brugelig Façon; Store og tunge nok ere de, men de have ikke været i Moden i de sidste tyve Aar. Vor pyntelige unge Herre, der ønskede intet høiere, end ganske at kiøbenhavniseres, fandt disse Anmærkninger meget rigtige og bad derfor Hr. Juxer indstændig at være sig behielpelig med disse Forandringer. Denne kunde ikke nægte sin Ven en saadan Tieneste, men paatog sig den Umage inden faae Timer at forskaffe ham sin tunge Kaarde og store Skoespænder, mod en halv Snees Rigsdalers Tilskud, ombyttede med ganske moderne Vare, der ikke vare halv saa meget værd.

Efterat denne vigtige Sag var bragt i Rigtighed og man derpaa havde spadseret en Tour, skiltes disse Venner ad indtil Aften, da det hæderlige Kløverblad indfandt sig hos Hr. Ziermann til bestemte Tiid. Der blev da igien spillet nogle Timer; men Lykken var den Aften Verten ganske ugunstig, saa han, da de holdt op, fandt en Defect af 5 til 6 Rigsdaler i sin Pung. Det var just intet Under, thi Juxer og hans Kammerat, som Aftenen tilforn mærkede, at Ziermann var ganske ubekiendt med alle Bedragerier i Spil, tillode sig nu de nedrigste Kunstgreb, at giøre et og andet vigtigt Kort kiendeligt, slaae Volte, o. s. v. Desuden var deres Hr. Collega ikke heller nogen ørkesløs Tilskuer. Under Paaskud, at han ikke forstod Spillet,

gik

gik han ganske umiskiendt omkring, saae snart den Eenes, snart den andens Kort, og vidste meget behændig at signalere sine Kammerater alt hvad vor Helt havde paa Haanden. Da denne saaledes blev den Tabende, var det naturligt, at man tilbød ham Revange og gjorde Aftale om næste Aften at samles igien hos Bandens Formand, hvor vor uerfarne Vens Skiebne atter blev den samme. Saaledes gik det nu fem til sex Aftener i Rad; undertiden lode Bedragerne Ziermann vinde en Dalers Penge, at han ikke ganske skulde tabe Lysten, men halede næste Aften igien ti Gange saa meget fra ham, saa han tilsidst var i det mindste blevet en Snees Rigsdaler lettere.

Men med denne Gevinst kunde en saa udlært Bedrager, som Juxer, ikke nøies; han vidste ved adskillige andre Geniestreger at snyde sin godtroende Ven endnu stærkere. Et meget got Sølvuhr, denne havde medbragt, fik samme Skiebne, som Kaarden og Spænderne; det blev og erklæret ganske upassende med hans øvrige Dragt, der fordrede et Gulduhr; men da han fandt dette for kostbart, foreslog Juxer ham, i det mindste at anskaffe sig et smukt Tombaksuhr, der i hans Haand vilde ansees for Guld, ligesaavel som hos mangen Standsperson. Dette Forslag fandt strax den lille forfængelige Herres Bifald, saa han bad sin Hofagent skaffe sig et, som og skede samme Eftermiddag, da denne bragte ham et smukt, men temmmelig uefterretteligt Tombaksuhr for 25 Rd., og var saa rede-

lig

lig at modtage Sølvuhret, der var dobbelt saa meget værd, i Betaling for 15 Rdlr. Denne Tuskhandel gav endnu Anledning til en anden lille Finantsoperation. Ved at betale Pengene for Uhret, begik vor Rus den samme Feil, som saa mange andre uerfarne unge Mennesker, der gierne ville ansees for at have Penge; han udkrammede 5 til 6 Stkr. 10 Rdlrs. Bankosedler af sin Tegnebog. Nu havde Juxer just et Par temmelig vel giorte falske Sedler af samme Størrelse hos sig, hvilke han vel ikke selv havde fabrikeret, men, som den, der drev al Slags Negoce, havde han tilforhandlet sig dem, for at anbringe dem ved Leilighed, og den fandt han nu her. Han begyndte at snakke om Bankosedler og advarede sin Ven at tage sig vel i Agt, da der gaves nogle saa vel giorte falske, at de vanskelig kunde kiendes fra de gode. Nu maatte følgelig alle Ziermanns Sedler passere Revue og bleve paa det nøieste bekikkede af Juxer, som imidlertid med Behændighed ombyttede sine falske, lod et Par gode spadsere i sin Lomme, og, uagtet denne lille Forandring, tilsidst erklærede dem alle for ægte.

Saaledes gik det da baade Dag og Aften i en otte Dages Tid, saa at dette ny Bekiendtskab kostede vor Helt over 50 Rdlr., og meere vilde der medgaaet, hvis hans Vert ikke var kommet imellem. Denne skarpsindige Mand var blevet opmærksom over Juxers daglige Besøg hos hans unge Logerende og deres smaae Aftenselskaber, som vel ikke skede uden Hensigt; han

havde

havde derpaa erkyndiget sig nøiere om disse Herrer og faaet adskillige Anekdoter at vide, der ikke lode ham tvivle om, at de alle tre vare Kapere af Profession. Han gik derfor en Dag, da dette foreenede Tretal igien skulde tilbringe Aftenen hos Ziermann, op til ham, og blev efter adskillige Spørgsmaal overbeviist om, at denne rigtig nok var næsten altiid den Tabende, men havde dog endnu ikke nogen Mistanke til sine ny Bekiendtere, da han tilskrev sit Tab alleene Lykkens Egensindighed, der i hans Tanker nok med Tiden vilde forandre sig. Efter denne Tilstaaelse tog den ærlige Vert Bladet fra Munden og sagde: Kiere Hr. Ziermann! jeg mærker nok, at De ikke kiender disse Personer; jeg kan med Sandhed forsikkre Dem, at det er et Par forulykkede Studentere og en liderlig Skrivekarl, som leve alene af Spil og Bedragerier. De spille uredelig og deele Fortienesten imellem sig og de blive vist ved at holde sig til Dem, saalænge De har en Skilling. Mit Raad skal derfor være, at De jo før jo bedre trækker sig ud af dette Selskab, der hverken er Dem anstændigt eller fordeelagtigt. Den gode Ziermann fik nu Øinene aabnede, studsede ved denne Efterretning, takkede sin ærlige Vert for hans Advarsel og forsikkrede, at han under disse Omstændigheder selv intet ønskede hellere, end paa en høflig Maade at blive sine formeente Venner qvit. Ja! svarede Verten, som allerede havde lagt sin Plan, vil De lade mig raade, skal De vist blive dem qvit, og det denne

Aften;

Aften; men hvorvidt det just kan skee med Høflighed, det maae Udfaldet vise. Modtag De nu kun Deres Giæster i Eftermiddag, men for alting med samme Venlighed og Munterhed, som forhen, at de ikke mærke Uraad. Naar de derpaa komme til at spille, vil De nok blive et og andet vaer, som De ikke før har lagt Mærke til, men hold kun gode Miner, og lad Krabaterne bruge alle deres sædvanlige Kneb; Efterat de da har spillet noget, kommer jeg hendelseviis herop, De beder mig blive, og jeg skal da nok besørge det øvrige.

Nu blev da alting anlagt efter denne Aftale. Rovfuglene der indfandt sig til sædvanlig Tiid, bleve meget venlig modtagne af Ziermann og strax derpaa begyndt med Spillet. Saasnart Verten fik Efterretning ved sin Pige, at de havde spillet lidt, gik han op og bragte Ziermann et Brev, som Postbudet efter Foregivende havde leveret ham. Denne bad ham da tilbringe Aftenen hos dem og tilbød ham sin Plads; Det sidste frabad Verten sig under Paaskud, at han intet Spil forstod; De fortsatte altsaa Spillet og han sad som en ligegyldig Tilskuer, der neppe syntes at agte derpaa. Efter en halv Times Tiid, da han havde seet saamange af Spitsbubernes Kunstgreb, som han ønskede, og Medhielperen igien stillede sig bag Ziermanns Stoel, sagde han til denne: Min Herre! var jeg i Deres Sted, tillod jeg ingen at see mine Kort. Denne Advarsel tog Skielmen meget unaadig op og

spurgte

spurgte, hvad han vilde sige dermed? Tie De kun stille, min Herre! svarede Verten, thi det vil ikke geraade Dem til Ære, hvis jeg skal forklare mig tydeligere. Dette Svar giorde Knegten endnu mere forbittret, saa han hidsig fordrede udførligere Forklaring. Nu vel da, svarede Verten ganske kold, siden De endelig paastaaer det, skal jeg og forklare mig tydelig nok. De har, sagde han til denne, med Fingre og Mine tilkiendegivet Deres Konsorter hvert et betydeligt Kort Hr. Ziermann havde paa Haanden; og for at lade enhver vederfares Ret, kan jeg vise Dem (pegende paa Juxer) mange af de vigtigste Kort, De har markeret; og De (vendende sig til den tredie) har adskillige Gange givet Dem selv eller Deres Kammerat et Par af de Kort, Hr. Ziermann skulde havt. Nu sprang Krabaterne op, kastede Kortene, og med Heftighed opfordrede Verten til at bevise disse ærerørige Beskyldninger. Kun sagte, mine Herrer! sagde han, Taler ikke i en saa høi Tone, om jeg maae bede. Jeg har hørt saa mange Fortællinger om Dem og kan skaffe saa mange Beviser paa deres Bedragerier, at jeg gierne kunde strax lade Dem levere i Politiets Hænder; og at det ikke skeer, det er alleene for Hr. Ziermanns Æres Skyld og for ikke at gisre Opsigt. Her ere De komne paa urette Sted, thi jeg taaler ingenlunde, at mine Logerende optrækkes; jeg vil derfor raade Dem uden Ophold at forføie sig bort, og aldrig lade sig see her oftere. Da de endnu usled og brummede, gik

han

han til Døren, lukkede den op, og sagde: Vil De nu gaae strax, eller jeg skal kalde mine Svende ind og lade Dem kaste ned af Trapperne. Dette Argumentum ad hominem gjorde sin Virkning, saa de arme Skielmer, der ikke fandt synderlig Behag i at lade sig behøvle af Snedkersvendene, pakkede sig strax paa Døren.

Saaledes endtes denne Tildragelse, der var næsten mere til Gavn end til Skade for vor unge Ven. Vel foraarsagede den en Svindsot i hans Pung; dog var det ingen dødelig Pthisis, men kun et lidet hektisk Tilfælde, der ved god Leveorden kunde med Tiden helbredes. Derimod hialp denne Begivenhed ham til endeel Menneskekundskab, gjorde ham forsigtigere i at vælge Venner og fast i den Beslutning, der siden friede ham fra langt større Tab, ikke at indlade sig i Spil med Ubekiendte. Det, der græmmede ham meest, var, at han nu stod saa fremmed og uden Selskab, som om han var regnet ned af Himmelen. Hans eeneste Bekiendtskab var den tappre Hr. Bramarbas, der havde været paa Skibet med ham, men den Erfaring han nu havde giort, gav ham ikke synderlig Lyst til at giøre denne Herre til sin Fortrolige, da han, maaskee ikke uden Grund, befrygtede at denne turde blive Juxer den Anden, og medtage hvad de Første havde levnet. Men Lykken sørgede og i dette Stykke for vor Helt. Mine Læsere erindre, at han nød den Lykke at friseré Madame Bidermann før hun gik i Land, og indsmigrede sig derved saaledes, at hun bad ham besøge

sig

sig medens hun opholdt sig i Hovedstaden. Som Kavaleer lod han sig det naturligviis ikke sige to Gange, men gav sig snart den Frihed at opvarte hende i hendes Systers Frue Justitsraadindens Huus, hvor han, som et artigt ungt Menneske, der besad Levemaade, klædte sig vel, dandsede net og spillede en l'hombre med, fandt snart Yndest, blev oftere indbudet og fik Leilighed til at giøre flere Bekiendtskaber, saa han inden faa Uger havde Adgang i 5 til 6 smaae Rangspersoners og fornemme Borgerhuse.

Tiende Kapitel.

En Omklædning og et Vou.

Nu kom Tiden, da Hr. Ziermann skulde ved Akademiet aflægge den første Prøve paa sine Indsigter, og den skilte han sig rask ved, thi han havde anvendt sin Tiid temmelig vel i Skolen, og især fra den Dag af, da Kierlighedsgudinden spilte ham det slemme Puds ved hans første Elskovssag; han forlod da strax hendes Fane og soet Viisdommens Gudinde Troskab, som han holdt ubrødelig og læste næsten baade Nat og Dag, for at fordrive sin Harme. Naturen havde desuden begavet ham med en lykkelig Hukommelse, en væsentlig Sag paa den Tid, samt en tilstrækkelig Portion Dristighed, der endog i vore Dage giør god Tieneste ved en Examen. Han blev altsaa med Ære indskrevet

som

som akademisk Borger, uden at behøve enten Profes-
sorbarmhiertighed eller Souffleurhielp fra Skrankerne.

Men skiønt hans anden Skytsgudinde saaledes syntes ham mere bevaagen, end den første, formaaede dog hendes Godhed ikke at fængsle ham. At arbeide i hans Faders eller noget andet lærdt Verksted, var ham en gyselig Tanke og det samme som at begrave sig levende. Hans Lyst til Krigsstanden, langt fra at svækkes, voxte tvertimod med hver Dag; Han saae i Hovedstaden idelig de glimrende Vagtparader, hvor en ung Officeer ret kan vise sig til sin Fordeel. Den nysomtalte Hr. Bramarbas og nogle andre militaire Bekiendtere, som denne havde forskaffet vor Ven, forsikkrede ham med de drøieste Soldatereder, at han var skabt til denne Stand, og undertiden turde vel endog en smuk Pige lade sig forstaae med, at Portopeen stod hende bedre an, end Pibekraven.

Beslutningen var altsaa taget; han vilde og maatte være Officeer; det gieldte kun om at faae den iværksat; men dette var ikke saa let en Sag. Hans Fader, vidste han meget vel, gav aldrig godvillig sit Minde dertil; Moderen derimod haabede han uden stor Vanskelighed at bringe paa sin Side, og kunde det først lade sig giøre, var der ingen Tvivl om, at den kiere Mand jo maatte dandse efter hendes Pibe. I denne Henseende skrev da vor unge Herre strax efter sin Examen et langt Brev til sin kiere Moder, hvori han meldte hende den glædelige Tidende, at han nu

med

med Ære var blevet Student, men giorde tillige det Forslag at ombytte den sorte Kiole med den røde: Han forsikkrede hende helligen, at det var ingen overilet Beslutning, men skede efter det modneste Overlæg, da han havde følgende vigtige Grunde for sig: Studenternes Antal var saa stort, at der gik gamle Karle i Mængde, som Aar ud og Aar ind slide Ministrenes Trapper, uden at kunne naae nogen Befordring; Derimod giorde Mange langt snarere Lykke i Krigsstanden. Her var f. Ex. en Generalmajor A**, der for omtrent 30 Aar siden var kommen ind fra Hvervingen, som en forvildet tydsk Student, men var nu steget saa høit. Her fandtes ligeledes en Oberst B**, der ikke endnu var 40 Aar gammel, saavelsom en Kapitain C**, der neppe havde fyldt de 30, og flere saadanne. Heraf kunde da ikke andet end flyde den velgrundede Slutning, at samme Lykke ventede paa ham.

Imidlertid havde det ikke saa ganske sin Rigtighed med denne Slutning, thi der vare nogle smaae Omstændigheder, som giorde disses hurtige Stigen ganske naturlig, men som vor Ven enten havde overseet, eller ikke agtet værd at anføre. Den første havde nok været tydsk Student, men ingen Vildbasse; Han var en fornem Officeers Søn, opdraget til Krigsstanden og besad fortrinlige Indsigter i Fortification, Ingenieur- og Artillerievæsen, samt hvad andet en Officeer behøver at vide, derhos et stort Talent, en aaben Hierne, hurtigt Hoved, Levemaade og god Opførsel, men var

formedelst en uheldig Duel blevet nødt til at forlade sit Fædreland og træde i fremmed Tieneste. Han havde ikke heller taget Haandpenge, men gik ind som Volontair og blev Under-Officeer. Da nu denne unge Mand fandt faa, endog blandt Officerer, der kunde maale sig med ham i Kundskaber, gik det til uden Hexerie, at han snart blev Officier og siden steeg et Trin efter andet. Samme Beskaffenhed havde det med den Anden, der var en dansk Mand. Hans faste Legemsbygning, skiønne Vært og anseelige Figur, hans satte Mod og utrættelige Virksomhed qualificerede ham til Soldat. For ikke i Fredstider at lade sine Evner forruste hiemme, var han som Lieutenant gaaet i Russisk Tieneste. Der havde han ved adskillige Leiligheder saaledes udmærket sig, at han ved Krigens Ende gik derfra som Oberst-Lieutenant. Han traadde derpaa igien i samme Post i Dansk Tieneste, og da hans Oberst faae Aar derefter døde, var det intet Særsyn, at han, som en fortient Mand, blev Regimentschef. Den Tredie, født af gammel dansk Adel, havde næsten fra Vuggen af været indskrevet som Officeer, og var ved nogle lykkelige Dødsfald i hans Regiment, for sin Families og mange Ahners Skyld blevet foretrukket Andre værdigere og fløiet hurtig i Veiret. Den gode Hr. Ziermanns Grunde vare altsaa ikke meget stærke, naar de bleve ret drøftede; ikke desmindre giorde de dog den forønskte Virkning hos hans Moder; thi saasnart kun en eller anden af vore indvortes Prokuratorer paatage sig at føre

en

en Sag, blive de svageste Grunde strax vægtige. Saaledes gik det her. Hendes Moderkierlighed saae med Forstørrelsesglas hos hendes eeneste Søn alle de Egenskaber samlede, der kunde udgiøre en brav Officeer, og i Tiden en stor Feldtherre. Den Smule Forfængelighed, hun havde tilfælles med sit Kiøn, og, saa sagte at sige, ogsaa med Adskillige af vort, ønskede meget gierne at see sin Søn ved Portepeens Hielp hævet ud af Studenterflokken og skudt ind i Rangforordningen. Understyttet af disse to Advokater talede hun altsaa Sønnens Sag hos Faderen med saadan Varme og Veltalenhed, at alle hans philosophiske Indvendinger formaaede ligesaa lidt mod hendes Grunde, som de pavelige Soldater mod de franske Tropper. Med det Bekiendtskab mine Læsere og Læserinder allerede have til denne gode Præstemand, kunne de nok regne sig til, at han efter nogle Debatter gav efter og begvemmede sig til alting, naar han allene maatte sidde uforstyrret ved sit lærde Skriverie. Han tilstod altsaa sin kiere Halvdeel hendes Begiering allene med den Betingelse, at man først maatte raadføre sig om denne Sag med deres Ven Oberst von Seltenau; fandt denne værdige og indsigtsfulde Mand Forslaget rimeligt, vilde han ikke heller være derimod.

Saasnart denne Tilstaaelse var givet, maatte vor Præst, hvor nødig han end vilde ud af sit Reede, love samme Eftermiddag paa staaende Fod at følge med til Obersten, for at faae Sagen uden Ophold bragt i

Rigtighed. Reisen blev altsaa foranstaltet og vore Præstefolk mødte for deres Vo'dgiftsmand, hvor Sagen blev saa lovformelig behandlet, som for en ordentlig Ret; thi saasnart Præstekonen havde giort Dommeren bekiendt med Sagens Indhold, traadte Præsten frem som Aktor og fremførte adskillige temmelig velgrundede Indvendinger; men den moderlige Defensor vidste derimod saa got at giendrive dem, saa den gode Oberst ikke trøstede sig til reent ud at give Faderen Ret, men maatte tilsidst afsige følgende Kiendelse: Vel holdt han det for det rigtigste, at deres Søn blev paa den Vei, han nu havde begyndt, og stræbte at giøre Lykke i den lærde Verden, siden der til Krigsstanden udfordredes ganske andre Indsigter, og det ikke heller i den Stand gik saa hurtig med Befordringen, som man troede; men var det derimod afgiort, at han havde uovervindelig Lyst til at blive Soldat, turde det maaskee og være betænkeligt at negte ham sit Ønske, da Mennesket dog sielden udretter noget betydeligt i andet Fag, end det, han har Lyst til. Man giorde altsaa vel best i at tillade ham dette Skridt, dog under den udtrykkelige Betingelse, at han trolig vilde arbeide paa at forskaffe sig de for en duelig Officier fornødne Indsigter. Han maatte ikke heller gaae ind i Krigsstanden med det smigrende Haab strax at blive Officeer, men ansættes som Underofficeer og et Aars Tid holdes temmelig skarp, saa han kunde lære at kiende Tienestens Besværligheder; det vilde da formodentlig

snart

snart vise sig, om det var Alvor med hans Lyst, eller ikke. Og saa ung, som han var, vilde det just ikke sige meget, om han spildte et Aars Tid paa dette Forsøg og siden igien tog fat paa sin Bog. Dersom Forældrene, lagde han til, bifaldt denne Plan, vilde han endog see at skaffe ham ind i sin Broders Regiment, der laae i Hovedstaden; Der var han forvisset om at den unge Herre baade vilde blive holdt under skarp Opsigt og tillige i sin Tid blive, efter Fortieneste, befordret saa hurtig, som ved noget andet Regiment.

Med denne Kiendelse vare begge Parter temmelig vel fornøiede, især blev Oberstens sidste Tilbud antaget med den varmeste Taksigelse. Det blev og uden Ophold iverksat, i det denne redelige Mand næste Postdag under de forommeldte Betingelser anbefalede vor unge Student paa det Beste til sin Broder. Samme Dag tilmeldte Moderen og sin kiere Søn denne glædelige Tidende og beordrede ham til strax at giøre hans tilkommende Chef sin Opvartning. Tillige gav hun ham efter Oberstens Ordre den Erindring, at han skulde gaae derhen en Morgen tidlig, som den bequemmeste Tid, og for Resten ikke lade sig forblysse, om der blev giort ham et eller andet synderligt Spørgsmaal, men kun med anstændig Frihed svare rask. Slutningen af Brevet var endnu det Beste. Hun lod ham nemlig vide, at hans Fader havde tilstaaet ham aarlig den samme Understøttelse, han kunde behøvet som Student, og vilde betale, hvad hans Underviisning i

de

de for en Officeer fornødne Videnskaber maatte koste. Den Glæde, vor unge Krigsmand følede ved dette Brevs Læsning, var ubeskrivelig. Neppe kunde han bie til næste Morgen med at opvarte sin tilkommende Chef.

For at gjøre mine Læsere lidt bekiendt med denne brave Krigsmand, vil jeg her alleene sige saameget: Han var en Mand paa nogle og 60 Aar, men saa munter og rask, som et ungt Menneske paa 30. Ved at have tilbragt endeel Aar i fremmed Tieneste i Krigstid var han steget og var nu i sit Fædreland General-Major og Ridder. I Tænkemaade, Gudsfrygt og Retskaffenhed var han sin Broder Obersten fuldkommen liig. Nogle flere Bidrag til hans Karakteristik ville vi herefter faae i hans Omgang med vor Ziermann.

Endelig kom nu den med Smerte ventede Morgen, da vor Ven, pyntet og friseret paa det omhyggeligste, indfandt sig om Morgenen Klokken 6 i General von Seltenaus Forgemak og lod sig melde. Han blev strax indladt og fandt Manden siddende i Frak og Nathue ved sit Skriverbord. Generalen reiste sig strax op, gik hen mod Ziermann, og førend denne kunde komme til at begynde paa sin lille udtænkte Indtrædelsestale, sagde til ham: Det er nok udentvivl Dem, min Broder har tilskrevet mig om, der har Lyst til at træde i Krigsstanden? Er deres Navn ikke Ziermann?

Ziermann: Jo, Deres Excellence!

— Nu maalede Generalen ham med Øinene fra Øverst til Nederst, og da Ziermann var en meget smuk

Mands-

Mandsperson, høi og rank af Skabning, men som et ungt neppe udvoxet Menneske paa 19 Aar, ikke meget føer af Lemmer, sagde han: Paa det Udvortes er der intet at udsætte; Man ikke just i Lægge sin største Force har, men Skabningen er net! Siig mig ellers, hvad der saa tidlig har giort dem kied af Deres Frihed, der vil gaae i Løbet ved dette Skridt? Om Krigsstanden maae De tænke, som Officeren i M. R. *) Der Officierrock supponirt Geduld, Selbstverläugnung und Ergebung im höchsten Grade.

Ziermann. Alt dette har jeg virkelig overveiet, men jeg har stor Lyst til Krigsstanden.

Generalen. Ja det er godt nok; men pas vel paa den, at den ikke deserterer, naar De lærer nøiere at kiende Standen.

Ziermann. Nei! det frygter jeg ikke for.

Generalen. Saa meget desto bedre! Jeg frygtede kun for, at De, som Deres Moders eeneste Søn, var lidt fiint og ømmelig opfødt; thi jeg har havt adskillige adelige eenbaarne Lapser ved mit Regiment, men med disse forkielede Drenge har jeg aldrig kunnet komme nogen Vei.

Ziermann. Nei! Deres Excellence maae troe, at min Moder vist ikke har opdraget mig kielent, men stedse

*) Et tydsk lunefuldt Skrivt, som ingen anden Titel har, end M. R., der uden Tvivl skal betyde: Meine Reisen. Naar eller hvor Bogen er trykt, skal ingen sige, thi der findes i den hverken Sted, Bogtrykkers Navn eller Aarstal.

stedse fra Barndom af holdt mig til at staae tidlig op og stedse have noget at forrette.

Generalen. Kan man da nu herefter finde sig i at være færdig paa Minut, naar det befales, Nat eller Dag, at vaage og sulte, naar det udfordres, og traske nogle Dage omkring til Fods i ondt Veir og Føre?

Ziermann. Jo! ogsaa det kan jeg takke min Moder for, at hun aldrig har tilladt mig at spilde for megen Tid paa min Paaklædning, og hvad Strabatze et andet ungt Menneske kan udholde, kan jeg vist og.

Generalen. Bravo! Hvorledes skriver Herren? Kragetær, som de fleeste Lærde?

Ziermann. (med en Smiil) Nei! min Haand vil jeg haabe, Deres Excellence ikke skal finde sig misfornøiet med.

(Det maae ikke synes mine Læsere modsigende, at vor Ven nu skrev en smuk Haand, thi Moderen, som indsaae, at han efter sin Faders Forskrift ikke engang vilde lære at skrive læseligt, besørgede ham underviist heri ved en af Grævens Forvalters Skriverkarle, og da han siden kom i Kiøbmand Courses Huus, giorde han sig en Fornøielse af at skrive endeel for denne sin forventende Svigerfader.)

Nu tog Generalen et Blad Papir frem og sagde: Sæt dem ned og skriv en Linie derpaa. Ziermann, som skrev meget net og tillige flydende, feiede et Par Linier ud, en tydsk og en fransk, og leverede sin tilkommende Chef. Denne, saasnart han kastede Øine-

ne

ne derpaa, beed sig i Fingrene og sagde: Der kom jeg ret an med Dem; det er jo en Kancelliehaand. Den Skrift er jeg bange for, vil hielpe dem til noget Arbeide herefter, min kiere Ziermann, thi bedre Skriver har jeg ikke i hele Regimentet.

Ziermann. Det skal altid være mig en Lykke at kunne udrette noget til Deres Excellences Fornøielse.

Generalen. Forstaaer Herren ellers mere af disse Sprog, end det her staaer?

Ziermann. (smilende.) Jo Deres Excellence! Jeg kan nogenledes tale dem begge.

Herpaa fulgte da atter en lille Examen, som og fyldestgiorde Generalen, saa han sagde: De taler begge Sprog ganske got; forsøm ikke at øve Dem fremdeles, da De har Leilighed nok dertil. Sprogkundskab er meget vigtig for enhver Officeer, thi han veed ikke hvor han kommer hen i Verden. Hvor har De ellers lært det, thi her har De jo kun været ganske kort?

Ziermann. Det har min Moder lært mig. I mine Fritimer og de lange Vinteraftener gav hun mig daglig Underviisning i disse Sprog, samt i Tegning.

Generalen. Saa! tegner De og? Det er just en af en Officeers uundværligste Kundskaber. Hvorvidt strækker ellers Deres Færdighed sig deri? Ziermann, som nok havde formodet slige Spørgsmaal, og ønskede gierne at bibringe Generalen de fordeelagtigste Tanker om sig, havde stukket et Par meget vel giorte Landskabstegninger i Lommen, som han nu tog frem og under-

derdanigst leverede sin Examinator. Saasnart kastede Generalen ikke et Øie paa dem, førend han tog sin Nathue af og smilende sagde: Nu maae jeg giøre Deres Moder den formeligste Afbigt for min Mistanke, at hun havde forkiølet sin Søn. De skulde vel ellers studeret Theologie, naar det havde gaaet efter Deres Faders Villie?

Ziermann. Ja, Deres Excellence! men dertil havde jeg aldeles ingen Lyst.

Generalen. Saa ligge da nu de theologiske Bøger under Bænken. Har De i Sinde at lægge Deres Religion der med, naar De nu træder i Krigsstanden?

Ziermann. Nei, det være langt fra! Jeg er ikke allene fuldkommen overbeviist om, at man meget vel kan være baade Soldat og Kristen, men jeg troer endog, at Religionen er det eeneste, der kan give en Krigsmand det sande Mod.

Generalen. Deri tænker De meget rigtig; men vogt Dem herefter vel for, ikke at forføres ved daglig Omgang med Deres mange anderledes tænkende Kammerater. Det er snarere giort, end man tænker. Ved mit Regiment har De just ikke stor Fare, thi vel ere der og endeel, som ikke have stor Agtelse for Religionen, men de yttre det sielden, da de veed, at Religionsspotterie er mig en Vederstyggelighed. Hvad har De nu ellers i Sinde at anvende deres Fritimer paa herefter?

Ziermann. Naar jeg først har giort mig bekiendt med Tieneſten, skal jeg af alle Kræfter lægge

mig

mig efter Mathematik, Ingenieur og Artillerievæsen, Fortification og hvad andet en Officeer bør vide. Min Fader har lovet at betale min Underviisning, saavelsom de fornødne Bøger og Instrumenter, og jeg har Løvte af Lieutenant Witzendorf, at han vil undervise mig.

Generalen. Jh nu! Der har De giort et meget got Valg. Han kunde være Professor i enhver af disse Videnskaber, og er desuden en Mand, som De i Hensende til Religion og Sædelighed sikkert kan omgaaes. Følg De kun hans Raad i alting og De vil finde Dem vel derved.

Ziermann. Det skal jeg vist.

Generalen. De vil vel og lære at fegte?

Ziermann. Maaskee, naar jeg først har lært det nødvendigere.

Generalen. Det er jo dog saa rask, at kunne strax trække fra Læderet og feie enhver af, der seer skievt til os.

Ziermann. Nei! i den Hensigt agter jeg aldrig at lære det. Mit Blod hører Kongen og Fædrelandet til, og det holder jeg alt for got til at spilde en Draabe af i Dueller. Selv skal jeg nok vogte mig for at give Nogen billig Aarsag til at udfordre mig, og skeer det uden Grund, modtager jeg ingen Udfordring, men giver mig den Frihed at melde Deres Excellence det.

Gene-

Generalen. Men om nu en Eisenfresser forcerer Dem til at trække ud, hvad vil De vel da gisre?

Ziermann. Overfalder han mig, og er ikke at bringe til Raison, agter jeg vist ikke at tigge mig fra ham, men bruger min Kaarde det bedste jeg kan, enten jeg har lært at fegte eller ei.

Generalen. Netop det samme vilde jeg og gisre. Ellers haaber jeg nok, at De og enhver brav Officeer, der opfører sig sædelig og ikke blander sig i Selskab med Spille- og Svirebrødre, skal let undgaae slige Tilfælde.

Ziermann. Nei! i det Slags Selskaber skal man med Guds Hielp aldrig finde mig.

Generalen. Bliv altid denne Beslutning tro, saa kan De og gisre Dem vis Regning paa mit Venskab. Nu skal De blive ansat som Frikorporal ved mit eget Kompagnie og gisre Underofficeers-Tieneste, og viser De mig da i et Aars Tid, at De holder hvad De nu har lovet, kan De være vis paa, at jeg skal see Dem befordret til Officeer, saasnart mueligt.

Saaledes endtes denne Opvartning til Fornsielse paa begge Sider. Vor Helt var saa glad, som en Staader, der havde vundet en Qvaterne; han hoppede over alle Prøveaarets Besværligheder og saae sig i Aanden allerede figurere som Officeer. Den gode gamle General, hvis høieste Glæde var at danne duelige Officerer, fandt sig og vel fornsiet med sin ny Rekrut, da han saae i Ziermann et vel opdraget, lærvilligt ungt Menneske, der synes at love ham Erstat-

statning for den forgieves Umage, han ofte havde giort sig med saa mange Andre.

Endnu samme Dag fik vor nybagte Korporal sin Mondur, og en gammel brav Under-Officeer blev ham anviist, der skulde lære ham Exercitzen, hvilket gik saa vel fra Haanden, at det neppe varede en Maaned, førend han kunde forrette sin Tieneste og sine Vagter, uden at giøre den mindste Pudel. Saasnart han var bragt saavidt, tog Generalen ham og dygtig i Tieneste. Skulde der hentes Rekruter, sættes efter Deserteurer, eller andet sligt, maatte Ziermann næsten altiid med, ikke saameget fordi Generalen endnu ventede noget betydeligt af ham, som et ungt uerfarent Menneske, som mere for at hærde ham og vænne ham til Strabatze.

Ikke desmindre fik han, da han neppe havde været 3 Maaneder i Tieneste, ved en saadan Leilighed Lykke til at udmærke sig og sætte sig fuldkommen fast i sin Chefs Yndest. Et Par Soldater deserterede en Aften; der blev da strax Allarm i Leiren, og 5 til 6 Kommandoer bleve udsendte paa forskiellige Kanter. Hr. Korporal Ziermann, som Generalen havde medgivet 2 tro og haandfaste Grenaderer, maatte og med og blev anviist sin Marchroute, men paa en Kant, hvor man allermindst kunde vente at træffe Deserteurerne. Vor unge Ven, som havde Ære i Livet, merkede dette og blev halv fortrydelig, men turde ikke andet end følge den ham anviiste Vei. Han halede da i Ærgrelse saaledes

ledes ud, at hans Grenaderer neppe kunde følge med, i det Haab at komme forved de andre Kommandoer og maaskee faae Spoer paa Krabaterne. Saasnart det dagedes, examinerede han ethvert Menneske han traf i Marken eller paa Veien, men forgieves, indtil han omsider mødte en Bonde, der kom ridende ad en Korsvei. Da Ziermann beskrev ham Personerne (thi de havde ingen Mondur paa, men man vidste omtrent hvad andre Klæder de bar) forsikkrede denne, at han i Dagbrækningen havde mødt dem, og lagde til, at saavidt man kunde slutte af den Vei de gik, havde de formodentlig i Sinde at liste sig paa de smaae Bondeveie, langt fra Landeveien, Landet igiennem, for at komme over til Mosen Vor raske Korporal kunde nu neppe bie, medens Bonden betegnede ham Veien, og aldrig saasnart havde han faaet den fornødne Underretning derom, førend han strax lod staae til og kom efter en Times Forløb til denne Vei. Her havde han da den Fornøielse i næste Bondebye at erfare, at man og der havde seet disse Personer, men derimod ingen Kommando. Nu fattede han altsaa Haab, at kunne maaskee indhente dem, førend de andre. Det værste var, at Krabaterne, som efter Bøndernes Sigende gik skarp til, havde nu nogle Timers Forspring, og han saavelsom hans Folk vare næsten trætte. Men og hertil fandt han Raad. Det var til Lykke en stor Bye, hvor der boede en Sognefoged. Ham beordrede han, til Kongens Tienestes Befordring, ufortøvet at

skaffe

skaffe en Vogn, og ved gode Drikkepenge formaaede han Kudsken til at kiøre dygtig til, saa han, efterat have kiørt et Par Timer, erfarede af en Reisende, der mødte dem, at Deserteurerne neppe vare en Fierdingvei forud. Nu affærdigede han da sin Vogn og brugte igien Apostlernes Heste, alt hvad Tøiet kunde holde, indtil han kom saavidt, at han fik sit Vildt at see noget forud paa en høi Banke. Nu gieldte det kun om, at han og hans Folk ikke skulde blive bemærket; men dertil var Terrainet dem behielpeligt. De kunde under Bedækning af noget Underskov og levende Gjerder nærme sig Deserteurerne uformerkt, næsten lige ind til en stor noget forudliggende Bondebye, hvor Ziermann just og helst vilde i Færd med dem. Han skyndte sig derfor, saa stærk som han kunde, saa han, da Fireskillingsheltene naaede Byen, neppe var 2 til 300 Skridt fra dem. Nu sprang han da til med sine Folk, naaede dem midt i Byen og raabte dem an, at de skulde blive staaende. De vendte dem derpaa, i Stedet for at løbe, ganske trodsig om, og da Ziermann, som var forhippet paa sin Fangst, nærmede sig dem, trak den ene en Tertzerol frem og begyndte at lægge an. Vor Helt, skiønt ikke saa stærk som Soldaten, var desto hurtigere, sprang til og gav Knegten med den flade Side af sin korte Underofficeer-Sabel et saa eftertrykkeligt Slag over Haanden, at han tabte Pufferten; derpaa greb han ham i Brystet, og Grenaderne omarmede ham strax. Imidlertid vilde den anden

den løbet sin Vei, men Ziermann sprang strax efter og fik ham grebet ved Hielp af et Par Bønderkarle. Nu havde da vor unge Fyr vundet Spil; For nu og at have den Ære at komme først hiem med sin Fangst, uden at de andre Kommandoer skulde merke noget dertil, søgte han strax ind paa Landeveien og lod staae ad Hovedstaden til saa hurtig, som mueligt. Da han kom til Generalens Qvarteer, stod denne just i Vinduet, og det Øieblik han saae Kommandoen og Deserteurerne, uden just endnu at kunne kiende Underofficeren, sprang han strax ned i Porten, og da han blev Ziermann vaer, raabte: Hvad F**n! (han bandede ellers aldrig, uden ved en saadan besynderlig Anledning, naar han pludselig blev enten meget fornøiet eller fortrydelig) Ziermann! er det Dem? har De grebet Deserteurerne? og jeg har endnu ikke seet en eneste af de andre Kommandoer. Jeg troer, De maae kunne hexe. Vil De nu først gaae hen og aflevere disse smukke Herrer i Hovedvagten; Kom saa igien og fortæl mig, hvorledes De er kommet til at faae saa hurtigt fat paa dem. Nu marcherede de da af og et Qvarteerstid derefter stod Korporal Ziermann igien ved sin Chefs Dør, der strax kaldte ham ind og sagde: De er vel temmelig træt; sæt Dem nu ned og fortæl mig alle Omstændigheder ved Deres Tog. Det giorde han da og ganske tørt og ligefrem uden mindste Skrydderie. Saasnart han havde endt sin Fortælling, reiste Generalen sig, tog ham i Haanden og sagde: Min

kiere

kiere Ziermann! De har giort Deres Sagek fortrefflig ved denne Leilighed, og især rober det Overlæg og et godt Hierte, at De havde koldt Blod nok i den Skynding til ikke at gisre Krabaten utieneſtdygtig, der vilde fyret paa Dem, thi om De havde hugget Haanden reent af ham, kunde Ingen giort dem det mindſte derfor. Bliv ved fremdeles at viſe ſamme Konduite, ſaa kan De være vis paa, at jeg ikke ſkal glemme Dem. Og at dette ikke var Hofſprog eller tomme Løfter, men oprigtig meent, det viiſte denne redelige gamle Herre i Gierningen, thi fra denne Dag af arbeidede han alvorlig paa at faae Ziermann forfremmet til Officeer.

Men vandt vor unge Ven ved denne Leilighed ſin Chefs Yndeſt, ſaa paadrog han ſig derimod ved ſamme Underofficerernes Misundelſe og Had. De hiemkommende Kommandoer gav Generalen dygtige Næſer, og især fik den Underofficeer, der var beordret at ſøge den Kant, hvor Deſerteurerne juſt fandtes, en meget ſkarp Irretteſættelſe for ſin Seendrægtighed, at han havde ladet Ziermann igiennem ſaa mange Omveie bortkappre dem lige for hans Næſe. Denne og Konſorter, hvis Sag det ikke var, at løbe ſig ihiel i Kongens Tieneſte, bleve deres unge Medbroder meget ugunſtige og havde gierne ſkadet ham ved en og anden Leilighed, hvis det havde ſtaaet i deres Magt. Men da de vidſte alt for vel, hvor høit han var opſkrevet hos Generalen, ſaa han ſtod paa Spring at blive Officeer og han tillige var yderſt nsiagtig i alt hvad der ved-

kom Tieneſten, maatte de nøies med undertiden at give ham nogle Spidſer og Streger for hans i deres Tanker overdrevne Tieneſteiver.

Der forløb endnu et Par Maaneder, førend Officeersbeſtallingen blev udſtædt, men i den Tid levede vor p. t. Korporal temmelig rolig og bequemt, thi Generalen, ſom nu troede ſig overbeviiſt om, at han baade vilde og kunde taale Strabatſe, forſkaanede ham, ſaavidt mueligt for Tieneſten, for at unde ham desmere Tid til ſine Studeringer. Han blev nu ikke udkommanderet, uden ved betydelige Anledninger, og fik da meſtendeels de vigtigſte Poſter.

Endelig kom den glædelige Dag, da Generalen en Morgenſtund lod Korporal Ziermann kalde til ſig og modtog ham med diſſe trøſtelige Ord: God Morgen Hr. Fændrik von Ziermann! Nu kan jeg glæde Dem med den Efterretning, at de er beſkikket til Fændrik a la Suite her i Regimentet. Vel er det juſt ingen Fordeel for Dem, da De alleene nyder Deres Korporalsgage, og maae dog anſkaffe ſig Officeersequipage, men det er dog i mine Tanker bedre for Dem at være Officeer, end Underofficeer, thi for det første har de formuende Forældre, der kan give dem Tillæg til Gagen; De faaer dernæſt, ſom Officeer langt mere Tid til at ſtudere, end De før havde, og for et Menneſke af Deres Tænkemaade, der ikke vil nøies med alle Slags Selſkaber, har det og den Fordeel, at De nu kan have Adgang til fornemme og honette Selſkaber.

Des-

Desuden haaber jeg, at dette ikke skal vare over et Aars Tid, førend De faaer Fændriksgage, da De har kun een for sig og her efter al Formodning snart vil skee Avancement i Regimentet. Derpaa reiste Generalen sig, gik ind i sit Kammer og hentede en meget smuk Officeerkaarde med Portopee, paa hvilken han havde ladet stikke: Fortient d. 20 September 1768. (Dette var just den Dag, da han indhentede Deserteurerne.) Kaarden leverede han Hr. Fændriken og sagde: Vær saa god og bær den til Erindring om mig! Brug den, som en brav Karl til Fædrelandets Tieneste, naar det skulde behøves! men lad den aldrig blive vanhelliget ved Duel, eller besmittet med Værgeløses Blod! Hr. Ziermann takkede paa det underdanigste, udbad sig sin Chefs Bevaagenhed for Fremtiden, giorde sine Krumlorentzer, og skyndte sig hiem.

Nu! vel var det, Hr. Forfatter! at De dog engang blev færdig med den Omklædning. De kunde vist i den Tid friseret og paaklædt alle Akteurer og Aktricer ved et heelt Theater. Lad os nu dog engang faae at vide, hvad Deres metamorphoserte Korporal tog sig for, da han kom hiem? Ja! hvad tænker De vel? min Herre! Mener De maaskee, at han af Lærebegierlighed og Lyst til Studeringer gav sig strax i Færd med at giøre mathematiske Figurer? Eller, at han gik hen at tage sig en Lur, fordi han havde været tidlig oppe om Morgenen? Eller, at han satte sig strax hen, for skrivtlig at tilmelde sin kiere Moder den glædelige

Tidende, at hendes Hjertes Yndling nu var blevet Apartementsfähig? Nei, min Herre! han giorde saamen ingen af Delene; ikke engang det Sidste, der dog kunde havt størst Rimelighed; men han giorde det, som hele Verden gior i lignende Tilfælde, og som De selv, maaskee meere end eengang i Deres Liv, ogsaa har giort. Men at sige det her strax ligefrem med faa Ord, vilde være en grov Synd mod Kostumet, der kunde volde, at mine Herrer Kolleger af Romanskrivere ikke vilde kiendes ved mig. De maae altsaa forlade mig, at jeg her slutter dette Kapitel, dog med Løvte, at, hvis De kun vil have en Smule Taalmodighed, skal jeg i det følgende fuldkommen tilfredsstille Deres Nysgierrighed.

Ellevte Kapitel.

Hvad Hr. Fændriken foretog sig efter sin Hiemkomst.

Det var det Spørgsmaal, der blev mig giort, hvorpaa jeg indtil videre svarede, at han giorde, hvad hele Verden i lige Tilfælde gior. Hvad gior vel Barnet, naar det faaer en ny Kiole? Søger det ikke da gierne at vise sig og bringe enhver til at bemærke dets Hædersdragt? Saasnart bliver jo ikke Haandverksdrengen giort til Karl, førend han søger Kroen med Stokken i Haanden, som sit Svendeinsigne. Den konfirmerte Jomfrue trækker sig strax ud af Børnelauget og figurerer i ældre Pigers Selskab, for ligesom at sige: Nu kunne

de

de Herrer Friere melde sig, saasnart de behage. Hvor travlt har ikke den unge Student med at lade sin Kaarde see? ja man har vel endog seet Exempler paa, at temmelig gamle Standspersoner have giort sig Umage nok for, at deres nylig bekomne Ordener, Baand og Stierner kunde falde enhver i Øinene. Netop det samme var det nu, vor Helt giorde. Han slengte strax Underofficeermonduren og klædte sig om; thi han havde den Lykke, at han ikke behøvede at bie med at lade sig see, indtil hans Officeeruniform kunde blive færdig, da hans Moder havde, saasnart han traadte i Krigstieneſten, forœret ham en meget smuk fiin Mondur og Officeerhat, som han i sin Fornedrelsesstand bar uden for Tieneſten. Dette kunde han nu indtil videre benytte sig af, og saasnart allene Feldtegnet kom til, stod han der som en fuldstændig Officeer. Mine Læsere kunne vel tænke, at han ikke klædte sig paa, for at sidde hiemme inden sine fire Vægge, eller betragte sin egen Person i Speilet; dog maae de ikke heller troe, at det skede blot for, som saa mangen anden dunhaget nyskabt Officeer, at traske Gade op og Gade ned, see hvert Øieblik til Portopeen og lege med den; dertil havde vor Fændrik for megen Forstand. Men han havde, som foran er sagt, i sine Studenterdage giort adskillige Bekiendtskaber i fornemme Huse. Der havde han vel og ladet sig see undertiden, medens han var Underofficeer, men han havde bemærket, at uagtet han bar fiin Mondur, havde man dog modtaget ham med

et

et Slags Kulde, især naar der vare andre Fremmede nærværende. Han indsaae let Aarsagen dertil og vilde derfor nu forevise Portopeen, som sit Kreditiv, der kunde sige dem, at de nu herefter uden Skam kunde indbyde ham til deres Assembleer, Baller og Koncerter. Heri var altsaa intet barnagtigt eller lastværdigt.

Ikkedesmindre var vor unge Fændrik dog ikke saa ganske fri for Ungdomsforfængelighed, thi da han havde løbet et Par Dage omkring til sine Bekiendtere, og begyndte nu igien at tage fat paa sine Studeringer, fik han en Dag Øie paa sit forhen brugte Signet, hvori stod en meget vel stukket Krands med et Z inden i. Dette fandt han nu aldeles upassende med det til hans Navn lagte Von, der i hans Tanker unegtelig fordrede et Vaaben. Strax lagde han Bogen til Side, forfulgte denne Idee og var efter nogle Timers Hovedbrud saa heldig at udfinde et, der i det mindste fandt hans eget Bifald. Vaabenet bestod i et Skildt, deelt i 4 Dele. I det første Feldt saae man paa rød Grund en harniskket Arm med en Kaarde i Haanden. I det andet glimrede en grøn Laurbærkrands paa Sølvgrund. Det tredie indeholdt en Bog liggende paa forgyldt Grund, og i det fierde, som var himmelblaat, stod en Trane med en Steen i Klørne. Oven paa Hielmen stod igien Armen med Kaarden midt imellem to prægtige hvide Strudsfiedre. Den Forklaring Herren selv giorde over dette sit Hiernefoster var følgende: Den bevæbnede Arm skulde betegne Krigsstanden, Laurbær-

krand-

krandsen Ære, Bogen Studeringer, og Tranen Aarvaagenhed. Hovedideen var altsaa denne: At Krigsstanden bringer Ære, men denne kan ikke erholdes uden ved Studeringer og Aarvaagenhed. Feldternes Grundfarver udtydede han saaledes: Armen med Kaarden havde rød Grund, fordi den foraarsagede Blodsudgydelse. Laurbærkrandsen var givet hvid Grund, som Uskyldighedens Farve, til Erindring om, at den Ære man erhvervede sig i Krigen, maatte være reen og ikke besmittet med Vold og Uskyldiges Mishandling. At Bogen var sat paa forgyldt Grund, skulde vise, at de ved Læsning samlede Indsigter var bedre, end Guld og de største Skatter. Tranen stod i et blaat Feldt, som dens Element Luften. Dette stadselige Vaaben blev nu hos en af de bedste Signetstikkere slebet i Kristal og anviist Plads iblandt endeel andet Dingeldangel i Enden af hans Uhrkiede.

Saasnart denne vigtige Sag var lykkelig bragt i Rigtighed, og hans Befordring notificeret alle hans Bekiendtere, begyndte vor Fændrik at tænke alvorlig og huske paa, at der hørde mere til at være brav Officeer, end til at bære Uniformen, som der staaer i Sangen om Goliath og David:

Trau nicht auf deinen Tressenhut,
Noch auf den Klunker dran!
Ein großes Maul es auch nicht thut,
Das lern vom langen Mann.

Han

Han tog derfor igien fat paa sine Bøger og anvendte Morgenstunden og næsten alle sine Fritimer om Dagen paa sine militairiske Studeringer. Aftenen var den eeneste Tid han brugte til sin Forlystelse. Enten aflagde han da et Besøg hos en og anden af sine Bekiendtere eller giorde en Spadseertour, eller om Vinteren søgte Komoedien, der var en af hans bedste Fornøielser, han i det mindste eengang hver Uge tog Deel i.

Saaledes forløb et Aarstid, hvori vor unge Krigsmand stod som en Middelting imellem Fændrik og Korporal, indtil der lykkeligviis indtraf Vacancer i Regimentet. En adelig Premier-Lieutenant, der elskede mere Magelighed end Ære, holdt det for klogere at tage Afskeed som Kapitain, og æde sig ihiel i Fred og Ro paa sin afdøde Faders Herregaard, end udsætte sig længere for Krigsstandens Besværligheder; og en ung Sekond-Lieutenant, der havde offret for stærk til Venus og Bakkus, maatte i sine bedste Aar spadsere med Freund Hein. Ved denne Leilighed blev da Hr. a la Suite befordret til virkelig Fændrik og fik nu et hundrede Rigsdaler i Gage. Dog foraarsagede dette Tillæg ikke just nogen Trivelse i Herrens Pung, eller Afgang i hans Forældres Udgivt, thi, skiønt han aldrig svirede, og ikke heller spillede, uden med Bekiendtere og i honette Selskaber, saa medtog dog hans Lyst til at klæde sig med Smag og figurere som Kavaleer saa meget, at han aldrig i sine Balanceringer behøvede at spilde Tid paa at skrive pr. Saldo, men han var hierteglad,

teglad, naar Indtægt og Udgivt allene vilde gaae lige op. Thi her maatte idelig anskaffes hvide og graae Silkestrømper af de moderneste Slags, Dandseſko, Silke-Underklæder o. ſ. v. Den Sieleføde, han nød paa Komoediehuſet, og ſom var ham næſten ligeſaa uundværlig ſom Legemets, koſtede omtrent en Snees Daler aarlig. Her maatte ſnart leies en Vogn, naar han ſkulde til Bal, og det enten regnede, eller Gaden var alt for ureen, ſnart en Heſt, naar han var budet ud paa en Lyſtgaard. Han kunde, i Følge ſine Kavaliergrundſætninger, ikke heller undgaae undertiden at beværte et lille Selſkab af ſine Bekiendtere ved Kilden, i Torbek, Bellevue, eller andre af diſſe koſtbare Lyſtſteder, ſom hurtig opſluge en Snees Daler. Diſſe Bekoſtninger ſkulde blevet vanſkelige nok at udrede af den knap tilſkaarne Fændriksgage, og han kunde juſt ikke heller vente, at Forældrene vilde lade dem uden Antegnelſe paſſere til Udgivt; de bleve og efterhaanden flere, efterſom hans Bekiendtſkaber forøgedes, men hans Arbeidſomhed hialp ham ud af denne Forlegenhed. Hans Mentor Lieutenant Witzendorf var Landmaaler af første Skuffe og havde hvert Aar nogle Maaneder Permiſſion, i hvilken Tid han opmaalte hiſt og her paa Landet. Paa diſſe geometriſke Excurſioner tog han vor Fændrik med ſom Aſſiſtent, og bragte ham ſnart ſaa vidt, at han paa egen Haand kunde foretage en Opmaaling, og dette indbragte ham da ſiden et hundrede Daler og undertiden mere aarlig.

I Henseende til militairiske Forretninger forefaldt der i disse hans første Officeraar ikke noget betydeligt. Han gjorde Vagter, exercerede Soldater, bivaanede Mynstringer og Manøvrer, og hvad andet, der i Fredstider kan falde at forrette for en Officeer. En lille Expedition havde han allene, som var lørlig nok. Han blev en Dag kaldt op til sin Chef, og saasnart han traadde ind, sagde denne lunefulde Gamle: De pleier at være rask, Hr. Fændrik! tør De tage Dem paa at gjøre os en gal Herremand klog.

Ziermann. Det vil nok neppe lykkes, Deres Excellence! thi jeg er kun en daarlig Læge.

Generalen. Jo, det er ikke paa Forstanden, men kun for Egensindighed han skulde kureres.

Ziermann. Dertil turde maaskee findes Raad.

Generalen. Det er den gamle Konferentsraad Ahnenstolz paa Biørnlund, som, overmodig af sit gamle Adelskab og sine Forbindelser med de fornemmeste Familier, bilder sig næsten ind at kunne ustraffet gjøre hvad han vil. Skjønt han er en meget riig Mand, der altid har Penge ved Haanden, faaer han ofte det Indfald at lade Skatterne af sine store Godser staae ubetalte paa Amtstuen hele 5 til 6 Maaneder efter Forfaldstiden, og erindrer Amtsforvalteren ham om Betalingen, men skriver ikke som en Bønder, der vil begjere en Almisse, giver han et grovt Svar og udsætter Betalingen endnu længere. Saaledes har han nu i nogle Aar drillet den gode Amtsforvalter, indtil

dennes

dennes Taalmodighed omsider forgik, saa han for en fiorten Dage siden forlangte Execution paa Hans Høi-velbaarenhed. Executionen blev udstædt og en Underofficeer med to Mand blev sendt ud til Herren. Enten der nu just den Tid har været en ond Aand over ham, eller Underofficeren har ført sig uhøflig op, som kan være ganske rimeligt, da det er en gammel grov Karl, det skal jeg lade være usagt, men nok er det, MHr. Konferentsraad blev saa forbittret, at han lod min gamle Knebelsbart tilligemed hans Kommando ved sine Folk transportere ud af Porten, uden at betale dem noget. Nu er der altsaa forlangt ny og stærkere Execution, og dette Tog er det jeg vil have Dem til at forrette. De skal faae en flink Underofficeer og endeel af vore raskeste Grenaderer med sig, og i Morgen tidlig reiser De derud. Her har De Executionsordren; At give Dem videre Forholdsordre, haaber jeg, behøves ikke, da jeg gisr mig forsikkret om, at Deres sindige Mod bedst vil tilsige Dem, hvorledes De efter Omstændighederne bør behandle Folk.

Ziermann. Jeg takker Deres Excellence underdanigst for Deres gode Tanker om mig, og skal gisre alt hvad jeg formaaer, til at udføre min Ordre. I det mindste skal vi vist ikke lade os kaste paa Porten.

Derpaa gik da vor Fændrik hiem, lavede sig til og afgik næste Morgen med sin Kommando til Biørnlund. Der ankom han midt paa Formiddagen, rangerede sine Folk uden for og marcherede i fuld Parade

lige

lige op i Borgegaarden, hvor han posterede sin Kommando for Hovedindgangen til Korps de Logis, og sprang selv op ad Trappen. Da han kom ind i Gangen og løb noget raſk til, mødte ham strax en Tiener, der stillede sig lige for ham, som om han vilde hindre ham at gaae videre frem og spurgte: Om han vilde tale med Konferentsraaden, da han i saa Fald vilde melde ham. Den Umage, svarede Fændrik Ziermann, kan han gierne spare, min Ven! Viis mig kun Konferentsraadens Værelser, saa skal jeg nok melde mig selv. Monsieur Lars lukkede da Døren op og Fændriken gik ind. Efterat have ganske høflig hilset Herren, sagde han: Hr. Konferentsraad! jeg er udsendt med Execution paa Dem, siden De ikke behagede at betale den forrige Gang, men lod endog Executanterne sætte paa Porten.

Konferentsraaden. Det var vel ikke saa underligt, naar man sender mig slige grove Knolde. Den ubehøvlede Tølper af Korporal kom farende her lige ind i Stuen med sine to Mand, som om han skulde bestormet Huset, kastede sig strax paa en Stoel, slengte Executionsordren til mig, og da jeg derpaa bad ham følge med Tieneren ud i en anden Stue, satte han strax en stor Soldatereed paa, at han ikke gik af Stedet, førend han fik Pengene. Nu blev jeg da og opbragt over slige Grovheder, og lod ham see, at jeg var i Stand til at skaffe ham ud, naar han ikke selv vilde gaae. Havde han begegnet mig høflig, skulde

han

han faaet Pengene strax. De, min Herre! er saa god at blive her til Middag, da alting skal blive afgiort til Deres Fornøielse. Vor snilde Fændrik, der ikke fuldkommen troede Hans Høivelbaarenheds Høflighed, svarede: Jeg takker for Deres Godhed, men førend jeg kan love det, maae jeg først bede mit Ærende bragt i Rigtighed. Oja! ganske gierne! svarede Konferentsraaden; Det skal strax skee. Derpaa lod han bringe Frokost og Fruen kom ind for at holde Hr. Fændriken med Selskab, medens hendes Mand gik ind at hente Pengene. Efter et halvt Qvarteers Forløb kom Herren ud igien og med største Artighed udbetalte først den hele Sum, Executionen lydede paa, dernæst leverede han Hr. Ziermann fem Dukater for hans egen Person samt dobbelt Gebyhr for hele Mandskabet og sagde: Nei! dette kan jeg forstaae! Det er anstændig Execution for en Konferentsraad. Med Høflighed kan man faae alting af mig. Nu bliver De jo her til Middag? Deres Mandskab skal ikke heller lide Mangel. Hr. Ziermann takkede og blev meget vel beværtet, saavelsom og hans Kommando. Om Eftermiddagen reiste Hr. Fændriken hiem, aflagde Rigtighed for sin Expedition og skaffede sin gamle muntre Generals Mellemgulv en tilstrækkelig Bevægelse ved Fortællingen om den snurrige Konferentsraads uventede Høflighed.

Denne Forretnings lykkelige Udførelse befæstede vor Helt end meere i hans Chefs Bevaagenhed og hialp til hans hurtigere Avancement, som skede strax efter

d.

d. 17de Januar 1772. Til at udføre de store Forandringer, der paa denne mærkværdige Dag skede, behøvedes endeel Officerer, for at besætte adskillige vigtige Poster, og man valgte dertil de braveste og raskeste. Ved denne Anledning blev Fændrik Ziermann og anbefalet af den gamle General, som en, skiønt ung, dog meget flink og paalidelig Officeer, og da han her, som sædvanlig udførde rask og nøiagtig den ham givne Ordre, blev han strax efter befordret til Sekondlieutenant. Herved vandt han just ikke betydeligt i Indkomster, ikke heller giorde det nogen synderlig Forandring i hans Forretninger, men da han i de Aar, han stod i Fændriksklassen, havde giort stærke Fremskridt i Krigsvidenskaberne, saa havde han nu nogen meere Tid tilovers, end tilforn, og disse Timer maatte han have besat. Havde den gode Herre nu bestemt dem til at læse en god Bog, eller oversætte et got tydsk eller fransk Skrivt, da han var begge Sprog temmelig mægtig og kunde derved giort sig fuldkomnere, saa vilde han gavnet sig selv i mere end een Henseende, men han traadde derimod ind paa en heel slibrig Bane. Han havde, saasnart han blev Officeer, havt Anmodninger af et Privattheaterselskab, der bestod af adskillige Officerer og fornemme unge Fruentimmer, om at spille med; men den Gang var han fornuftig nok til at undslaae sig derfor, for ikke at spilde Tiden fra sine Studeringer; nu derimod, da han troede at have Tid tilovers, gik han virkelig ind som Medlem i dette

Sel-

Selskab. Følgerne deraf ville vi faae at see i næste Kapitel.

Tolvte Kapitel.

Et Privattheater, hvorpaa en ny Hovedperson træder frem.

Det er en egen Sag med disse Privattheatre. De have saa mange Velyndere og Forfægtere, at deres Navn er Legio, og disse vide med saa mange Grunde at bevise disse Selskabers Nytte for unge Mennesker, saa man neppe kan svare dem Eet til Tusende. Ikkedesmindre troer jeg, at naar Tingen betragtes fra den alvorlige Side og Grundene veies tilbørlig, kan der siges ligesaa meget, om ikke mere, imod som for dem. Deres Forsvarere rose dem, som de Steder, hvor den lykkeligste Leilighed gives til Øvelse i at deklamere. Dette er rigtig nok af stor Vigtighed i mange Tilfælde; men et ungt Menneske kan vel og overdrive denne Øvelse og forledes til i daglig Omgang at tale svulstig og gjøre store Ophævelser over enhver ubetydelig Ting, hvilket vist ikke vil klæde ham vel eller gjøre ham yndet. Man udskriger som en stor Fordeel, at den Unge paa Theatret lærer at have sit Ansigt, sine Miner og Gebærder i sin Magt. Men her maatte jeg spørge: Kan man lære dette, uden tillige at lære at forstille sig? og: Er Forstillelse en Dyd? End videre tillægges disse theatralske Øvelser den vigtige Nytte: At ved at studere og agere Rollen, indprentes de mange ypperlige

Mo-

Moraler og dydige Handlinger, vore nyere Komoedier indeholde, langt stærkere, end naar de allene engang læses flygtig i en Bog. Virkelig en meget betydelig Fordeel! Skade kun, at netop det selv samme kan siges om de Kierlighedsintriger, bedragerske og nedrige Handlinger, som og findes og maae findes i vore Theaterstykker. Endelig paastaaer man, at begge Kiøn lære i denne Skole Artighed og sømmelig Frihed i Omgang med hinanden. Mon dette ikke og skulle kunne læres med mindre Fare i andre Selskaber? Derimod kunne disse Selskabers heftigste Forsvarere vel ikke negte, at de varme Kierlighedsroller have givet Anledning til mangen utidig Forlibelse og Forlovelse, da Hiertet lettelig spiller med, førend man troer det. Vil man nu kun giøre ved disse fordeelagtige og skadelige Følger, hvad Sophie*) giorde ved sine Kiereſter, og lægge enhver af Delene paa sin Vægtskaal, vil man let faae at see, hvilken Skaal der vil synke dybest.

Fordelen.	Skaden.
Deklamation.	Bombast og svulstig Ophævelse.
Magt over Ansigt og Miner.	Forstillelse og Falskhed.
Gode Moraler og ædle Handlinger.	Kierligheds Intriger og nedrige Handlinger.
Artighed og Frihed i begge Kiøns Omgang.	Forlibelser og Forlovelser.

Skul-

*) Sophiens Reise von Memel nach Sachsen.

Skulde den anden Skaal, mod Formodning, ikke endnu synke, saa behøver man kun at kaste den paa disse Øvelser anvendte Tid deri, og den vil da vist hæve den første i Vejret. Men nok om disse Selskaber i Almindelighed; nu igien til det, hvori vor Helt indtraadde.

Et halvt Aars Tid førend hans Indgang var dette Selskab blevet forøget med en ung Frøken von Eitelfeld. Hun var en Majorsdatter og havde tidlig mistet sine Forældre. Moderen døde strax efter hendes Fødsel, og Faderen da hun var 7 Aar gammel. Foruden 3 til 4000 Rdlr., som Forældrene havde efterladt hende, var der siden tilfaldet hende efter en gammel Tante en Arv paa 6000 Rdlr. Efter Faderens Død kom hun i sin Formynders, en gammel Geheimeraads Huus, hvor der blev ført en af de meest glimrende Huusholoninger i Hovedstaden, givet Dineer og Soupeer i Mængde, og fandtes næsten daglig stort Selskab. Her blev dette Barn opdraget overmaade omhygelig og i den høieste Overflodighed, da disse Gamle, hvis Børn allerede vare borte, (Sønnen eiede et stort Baronie og boede der, og Datteren var givt med en Græve i Holsteen) giorde denne Lille til deres Afgud og lode næsten ingen af hendes Ønsker blive uopfyldte. Vel holdt de Alskens Læremestere og lode hende undervise i alt hvad et Fruentimmer af Stand og galant Levemaade bør vide, for at glimre i den store Verden, men for Resten vidste hun af ingen Tvang og havde

sin egen Villie i alle Deele. Saasnart hun i sit fiortende Aar var confirmeret, fik hun i det Smaae sin egen Hofstat: der bleve hende et Par prægtige Værelser anviiste; hun fik sin egen Kammerjomfrue og en Tiener ligesaa vel klædt, som Geheimeraadens egne. Da de Gamle kun sielden toge ud, kunde hun frit befale over Heste og Vogn, saa ofte hun vilde. Hun svømmede i Stads og Pynt, og hendes Værelser saae ud som en Modehandlers Boutique. Hun fik desuden et hundrede Daler aarlig til Knappenaale og Spillepenge. Det meeste heraf gik af Geheimeraadens egen Kasse, thi de fleste af hendes Renter lagde han til Kapitalen, saa hun nu, da hun var 18 Aar gammel, besad en Formue af 12000 Rigsdaler. Denne overflødige Godhed maatte næsten synes ubegribelig, men den lader sig let forklare, naar man betænker, at Geheimeraaden ejede svære Midler og var af det Slags Folk, der ved enhver Leilighed vil giøre Figur med deres Formue; Frøkenen var en af de fuldkomneste og regelmæssigste Skiønheder, man kan forestille sig, besad derhos stor Forstand, var munter, vittig, og forstod, skiønt hun rigtig nok havde sine Nykker, saaledes at indsmigre sig hos sine gamle Velgiørere og lempe sig efter dem, at de ingen Feil kunde see hos hende og intet negte hende af alt hvad hun faldt paa. Nu fik hun da og det Indfald at ville ind i dette Theaterselskab, og enten disse hendes antique quasi-Forældre ansaae Tingen for uskyldig, eller de troede hende be-

betrygget ved sin egen Forstand, saa giorde de ingen Indvendinger derimod.

Saasnart denne Huldgudinde lod sig see paa Theatret, havde hun nær bragt det heele Selskab i Forvirring. Hun syntes ligesom skabt til Aktrice, thi foruden hendes mange andre store Naturgaver havde hun en overmaade reen, melodisk og bøielig Stemme, og den ved enhver Leilighed passende Aktion var hende saa naturlig, at faa af de øvrige Damer kunde med al deres Kunst og Studeren naae hende. Hun blev derfor og snart Prima Donna paa Theatret og fik de vigtigste, især de meest varme og ømme Kierlighedsroller at spille. Ligesaa lidet kunde den største Deel af dem maale sig med hende i Skiønhed eller Rigdom, og slet ingen i begge Deele. Dette maatte da naturligviis giøre hende misundt af sit eget og tilbedet af vort Kiøn. Adskillige af de andre Skiønheders Tilbedere forlode deres Gudinder og flagrede uophørlig om denne nys opgaaede Soel, som Fluerne om Lyset; thi saa let som det var hende at giøre Erobringer, fandt hun og sin største Fornøielse deri og forstod fuldkommen den Kunst at slæbe sine underdanige Tienere omkring med sig i Triumph, uden enten at afvise eller udmærke nogen af dem. Hun kastede et venligt Øie til den eene, talede et Øieblik fortroelig med den anden, trykte den tredie engang i Haanden, gav den fierde et Slag af sin Vifte, og omgikkes den heele Flok saaledes, at ingen skulde sige, hvo af dem der var den Lykkelige.

Nu gik vor Lieutenant og ind i dette Selskab og var nær ved at foraarsage ligesaa stor Forvirring, som Frøkenen. Aldrig saa snart saae han hende, førend han og forøgede hendes Tilbederes Tal og følgelig paadrog sig hendes forrige Slavers Had, af hvilke Adskillige saae hans Overvægt og spaaede sig ikke meget Got af at komme i Kollision med ham. Hvad Sensation han opvakte hos Damerne, skal jeg ikke kunne sige, dog paastaaer den skandaleuse Krønik, at mange af dem misundte Frøkenen denne Erobring og forsikkrede, at hvis han kun vilde melde sig hos dem, skulde de ikke behandle ham saa ubarmhiertig, som hun sine Tilbedere. Men baade Herrer og Damer fik endnu siden større Leilighed til Ærgrelse. Det gik netop med Lieutenant Ziermann ligesom med Frøkenen. Man fandt hans Theatertalent saa stort, at de sværeste Roller kunde betroes ham. Dette giorde da, at han i de fleeste betydelige Elskerroller stødte sammen med sin Herskerinde, og hendes øvrige Tilbedere, saavelsom de Damer, der bar hemmelig Godhed for Lieutenanten, maatte med Hiertens Græmmelse see paa de forelskte Øiekast og Kiertegn, der bleve vexlede imellem disse to. Ja de troede endog tydelig at have bemærket større Munterhed og Varme hos Frøkenen, naar hun spillede slige Roller med ham, end med hendes øvrige Tilbedere.

Især var blandt Frøkenens underdanige Tienere en Kapitain, der af alle Kræfter løb Storm til hendes

des Hierte og bildte sig ind at være nær ved at bringe det til Overgivelse. Denne fandt sig høilig fornærmet over, at en saa ung Officier, som Ziermann, turde fremstaae som hans Medbeiler, og da han, der stod ved et andet Regiment og ikke før havde kiendt noget til vor Lieutenant, ansaae ham kun for en ung Laps, man let kunde forblyffe, gik han om Morgenen op til ham og, saasnart han kom ind, sagde: Med Tilladelse, min Herre! Man siger, at De giør Kour til Frøken Eitelfeld. Er det vel sandt?

Lieuten. Et besynderligt Spørgsmaal, som jeg ikke finder mig forpligtet at besvare Dem.

Kapit. Ja, jeg behøvede just ikke heller at spørge Dem derom, thi det er kiendeligt nok. Jeg vil kun raade Dem, som en Ven, at De lader det fare, thi jeg har ældre Rettigheder, og taaler det ikke.

Lieut. (leende) Saa har det efter deres System, samme Beskaffenhed med Frierie, som med Torvehandel, at den Eene ikke maae byde den Anden over.

Kapit. Ja spot kun ikke! Dersom jeg mærker, at De fortsætter Deres Opvartninger, faaer De strax en Udfordring fra mig. Det siger jeg Dem alvorlig.

Lieut. Og jeg siger Dem ligesaa alvorlig, at jeg hverken lader mig skrive Regler for af Dem, eller antager Deres Udfordring.

Kapit. Vil De ikke det Første, saa skal jeg nok lære Dem det Sidste. Her er en skiøn rummelig Stue,

Vi

Vi kan afgiøre denne Sag strax. (Trækkende Kaarden halv ud) Tag Deres Kaarde og træk ud!

Lieutenant Ziermann, som stod i sin blotte Overkiole, uden Kaarde, traadde tet hen til Kapitainen, lagde sin Haand paa hans høire Arm; Stik kun Deres Kaarde ind igien Hr. Kapitain! sagde han, jeg trækker vist ikke. Kapitainen blev nu hidsig, vilde rive sin Arm løs og skyde Lieutenanten fra sig, men denne blev staaende ganske roelig og sagde: Vil De da endelig tvinge mig til Nødværge.

Kapit. Ja, min Siel skal De trække ud, enten De vil, eller ikke.

Lieut. Saa giv mig i det mindste Tiid til at tage min Kaarde.

Kapit. Det forstaaer sig selv.

Nu sprang vor Ven hen, kastede den lange Overkiole af og tog sin Kaarde. Her staaer jeg, sagde han, ikke for at duellere med Dem, men allene for at forsvare mig, hvis jeg angribes.

Til nogenlunde Beroligelse for dem af mine Læserinder, der maaskee allerede have skielvet for vor fælles Vens Skiebne, maae jeg sige dem, at han havde ladet sig undervise i Fegtekunsten af en berømt Fegtemester og forstod den fuldkommen, saa de kunne være temmelig rolige.

Nu begyndte da Kapitainen at gaae løs paa ham, men vor Lieutenant, som strax saae, at hiin var ingen Hexemester i at fegte, parerede nogle Gange af

og

og slog ham derpaa Kaarden ud af Haanden, saa den fløi langt hen paa Gulvet. Det er vel nok? Hr. Kapitain! sagde han, og lagde sin Kaarde paa Bordet. Men denne vilde intet høre, greb sin Kaarde igien og gik løs paa ham med største Hidsighed. Vor Helt snappede da og sin, og inden en halv Minut havde hans Modstander et lidet Stik i den høire Arm. Nu er De dog vel fornøiet? Hr. Kapitain! sagde han. Men da denne endnu giorde Mine til nyt Forsøg, greb vor brave Lieutenant fat paa hans høire Haand og sagde: Nei hold Hr. Kapitain! Nu er det meere end nok. Stik kun deres Kaarde ind og gaae rolig bort; Ellers lukker jeg tilforladelig Vinduet op, raaber Gevalt og kalder Folk ind til Vidne, at De har mordisk overfaldet mig i mit Logis. Denne Publicitet fandt Hr. Kapitainen sig just ikke tient med, og maatte altsaa finde sig i at gaae og tie med sin Blessure, der ikke var af nogen Betydenhed.

Saasnart denne Anstødesteen saaledes var ryddet af Veien, begyndte vor forelskte Lieutenant formelig at giøre Kour til Frøkenen og troede nu at have en banet Landevei for sig til hendes Hierte; men han blev snart igien overbeviist om, at han havde giort Regning uden Vert, da hans Gudinde behandlede ham ligesaa skalkagtig som hendes øvrige Slaver. Vel syntes hun undertiden at give ham Fortrinet, men lod han sig deraf forlede til lidt større Friehed i Omgang med hende, blev han strax igien nedrevet og følelig yd-

ydmyget. Undertiden torde hun vel og erindre ham om, at han kun var Sekundlieutenant, og at hverken hendes Stand, hendes Formue eller hendes Onkle Ministeren tillod hende at gifte sig med ringere end en Kapitain. Kort sagt; Hun drillede ham ofte saa stærkt, at han var nær ved at tabe Taalmodigheden og gandske ophæve sine Opvartninger. Hans fornærmede Stolthed tænkte undertiden, som Wieland i sin Musarion:

Und wenn jemahls ein Weib von mir das Recht erhält
Durch einen strengen Blick, durch ein gefällig Lachen
Mich bald zum Gott und bald zum Wurm zu machen,
Dann, holde Venus! dann verwirre meinen Sinn,
Verdamme mich zur lächerlichsten Flamme,
Und mache mich verliebt in meine Amme!

Men Kierligheden beholdt dog stedse Overhaand. Saasnart hans Herskerinde igien benaadede ham med en gefällig Lachen, var han paa ny hendes underdanige Slave og fandt sig taalmodig i alle hendes Luner, i det søde Haab, at hans Bestandighed dog tilsidst skulde seire over hendes flygtige Hierte.

Men endog dette svage Glimt af Haab var nær forsvunden med eet, da Frøkenens Kammerjomfrue hvis Fortroelighed vor Lieutenant havde vidst ved smaae Foræringer at forskaffe sig, en Dag gav ham i en Billet den lidet trøstelige Efterretning, at der var en ny og temmelig farlig Frier i Farvandet. En meget pyntelig Kammerherre, gandske forgyldt paa Snittet, forsynet med smuk Skabning og got Snakketøi, samt præg-

prægtig Equipage og sølvbeslagen Jæger og Løber, havde meldt sig hos Frøkenen, ikke som hendes andre Tilbedere, der allene underhaanden giorde Opvartninger, men denne Fyr gik som Standsperson lige til, havde næsten bragt den gamle Minister paa sin Side, og hans stærkforgyldte Messingnøgle var nær ved at oplukke den naadige Frøkens hidindtil dirkefrie Hierte. Thi skiønt hun var ingen Heremester i Regnekunsten, siden denne Videnskab ikke just henhører til et galant Fruentimmers Fuldkommenheder, saa kunde hun dog uden Algebra eller Brøken kalkulere, at hendes øvrige Friere i det høieste kunde giøre hende til Naadig Frue, da hun derimod som hans Gemalinde var vis paa Prædikat af Deres Naade. Som Frue Kammerherrinde kunde hun lade sig slæbe omkring i en prægtig Vogn af et Par smukke toppede Heste, hvorimod hun som Kapitains eller Lieutenants Frue ikke vel turde giøre Regning paa anden, end Apostolisk Befordring, eller i Nødsfald en Hyrevogn. Ikke heller var det Smaating at spise ved Kongens Taffel i Stedet for i andet Fald at nøies med Adgang til Apartementsalen.

Disse vigtige Grunde bevægede hende vel ikke til strax at veksle Hierte med Kammerherren, thi hun maatte jo have Tid til at undersøge, om Herrens Siæl var ligesaa smuk som Legemet, samt om hans Kasses Velstand stod i rigtigt Forhold til hans glimrende Udside. Desuden maatte hun og i nogen Tid lade ham føle hendes Luner, for at vise ham, at en Kammer-

herre

herre var og et Menneske lige Vilkaar undergiven, som alle hendes øvrige Tilbedere. Men saa megen Virkning giorde det dog, at hun fandt det uanstændigt for den tilkommende Kammerherrinde at spille Komoedier, og hun trak sig altsaa ganske ud af det Dramatiske Selskab. Saa smigrende dette Skridt var for den ny Frier, saa ydmygende var det for de forrige, der nu berøvedes alle ønskelige Leiligheder, de næsten daglig havde til at see og sees af deres Gudinde.

Men Kammerherrens Lykke varede ikke ret længe; hans Finantsers slette Forfatning blev snart bekiendt. Vel skrydede Herren ved alle Leiligheder af sit prægtige Gods han eiede i Jylland, og de store Revenuer han trak af samme, men heele Herligheden bestod i en Sædegaard af en Snees tusende Rigsdalers Værdie, med en halv Snees Bønder til, og derpaa havde han dog laant 12000 Rdlr. paa første og 4000 Rdlr. paa anden Prioritet. Den skulde altsaa ikke give stort Udbytte, naar Renterne først bleve fradragne. Vel førte han Stads som en Ambassadeur, i Haab derved at forblinde Folk, men det er med Svindsot i Pungen ligesom med den i Lungen; vel kan den Hektiske gisre sig Umage for at skiule den, men en uvilkaarlig Hoste, kort Aandedræt o. s. v. vil dog røbe ham. Saa gik det og med den forgyldte Herre. Hvormegen Umage han end giorde sig for at glimre ved alle Leiligheder, saa stak dog Pengetrangen frem igiennem den udvendige Forgyldning. Onde Mennesker hialp

og

og endeel dertil; adskillige Haandværksfolk, der havde nydt den Ære at arbeide for Hans Høivelbaarenhed, vilde ikke finde sig i at bie tre til fire Aar efter deres Penge, men var uforskammede nok til at true med Stevning. Den gode Lieutenant Ziermann gik og troelig paa Spor efter ham og besørgede alle de Anekdoter, han kunde samle om Kammerherrens Forfatning og Foretagender, strax bibragte Frøkenen igiennem hendes Kammerjomfrue. En af disse hemmelige Efterretninger var og fornemmelig Aarsag i, at Herren fik en Kurv. Han indfandt sig en Dag, som sædvanlig, for at opvarte Frøkenen; kort efter Ankomsten bragte hans Tiener ham et Brev, som efter Foregivende var hentet paa Posthuset, skiønt den skandaløse Krønik vilde paastaae, at det var besørget skrevet af Kammerherren selv, for at giøre en lille Fangst. Saasnart han havde kastet Øinene i Brevet, stillede han sig meget bestyrtet an og sagde gandske forbittret: Det var en forbandet Streg! Brevet er fra min Forpagter, som skulde med denne Post sendt mig tusende Rigsdaler, men i dets Sted faaer jeg her en Undskylding, at han ikke kan sende dem førend om fiorten Dage. Nu sidder jeg smukt deri! Jeg skal just i Dag udbetale en Veksel paa fem hundredede Rigsdaler; hvor tager jeg nu Penge dertil? Saadanne Slyngler kunne med deres Uefterrettelighed spilde en brav Mands Kredit. Frøkenen meente dog, at det ikke vilde være vanskeligt for en Kavaleer af hans Stand og Kredit

at

at faae en saadan lille Sum til Laans paa en saa kort Tid. Ja, min Naadige! svarede Kammerherren, det lod sig vel endelig gisre, naar jeg vilde søge omskaarne eller uomskaarne Jøder paa Haanden, og betale syv hundrede for fem; men disse Folk har altid staaet i mit Litanie. Dette var dog og en lille Udskeielse fra Sandhed, thi den gode Herre havde allerede saa ofte havt med disse Blodigler at gisre, saa ingen af dem vilde betroe ham meere. Kort sagt; han giorde sig saa Englereen og harmede sig saa længe over sin Forlegenhed, at Frøkenen, som endnu ikke tvivlede om hans Vederhæftighed, ynkedes over ham og selv overtalede sin gamle Onkle til at forstrække ham de fem hundrede Rigsdaler paa 14 Dage. Glad blev Staklen og ilede hen at indfrie den foregivne Vexel, men Morgenen derpaa fortalte Kammerjomfruen sin Frøken, efter Lieutenant Ziermanns Rapport, at en Guldsmed, som havde forfærdiget nogle Presents til Frøkenen og beslaaet hans Jæger, havde faaet alle Pengene, samt at heele Sagen med Forpagterens Brev og de tilgodehavende tusende Rigsdaler var lutter Digt.

Disse Efterretninger aabnede temmelig Frøkenens Øine, men hun saae sig nødt til at holde gode Miner med sin Celadon indtil Forfaldsdagen. Dog der gik en fiorten Dage bort efter den anden, ingen Betaling kom der, men kun lutter Jeremiader over hans Forpagters bedragerske Forhold. Da nu den gode

Frø-

Frøken efter sex Ugers Forløb saae, at der intet var at hente, men at hun tvertimod maatte befrygte, at han en anden Gang kunde faae i Sinde at lade hende eller hendes Onkle betale hans øvrige Stads og Equipage, ligesom hun nu havde betalt sine Presents, saa aabenbarede hun heele Sammenhængen for den Gamle, og med hans Samtykke sendte hun Hans Høi Velbaarenhed sine Foræringer tilbage og gav ham sin formelige Afskeed.

Trettende Kapitel.

En ulykkelig Hendelse bliver Aarsag til en uventet Lykke.

To Venner, der i lang Tid ikke havde seet hverandre, mødtes engang af en Hendelse. Hvorledes lever du? spurgde den ene. Temmelig vel, var Svaret, men det har ikke altiid gaaet mig saaledes; jeg giftede mig for nogle Aar siden. — "Der var jo intet Ondt i!" — Jo, mere end nok, thi jeg fik en arrig Satan til Kone. — "Det var slemt nok." — Ikke endda saa aldeles slemt, thi hun bragte mig 5000 Rdlr. Medgivt. — "Det var en temmelig god Trøst." — Ikke synderlig stor, thi jeg kiøbte Stude for heele Kapitalen, og Qvægsygen henrev de fleste af dem. — "Det var et stort Tab." — Ikke dog ret stort, thi de, som levede, og Huder og Talg af de døde indbragte de fleste af Pengene igjen. — "Det var jo meget lykkeligt." — Nei!

— Nei! Lykken var just ikke stor; thi min Gaard brændte af og mit Chatol tillige, hvori Pengene laae.— "Det var et stort Uheld!" — Nei saamen! Uheldet var ikke saa stort, thi min onde Kone døde strax derpaa af Sorg over Ildebranden, og nu er jeg forlovet med hendes Søster, der er ligesaa god, som hun var ond og er tillige en rig og smuk Pige.

Som det gik denne Mand, at et Uheld dog førte nogen Lykke med sig, saa gik det og vor Helt. En ulykkelig Hendelse blev just Aarsag til hans Lykke. Saasnart vor Lieutenant fik ved sin Fortroelige Underretning om, at den stakkels Kammerherre havde faaet sit Løbepas, begyndte han strax at fornye sine Opvartninger, skiønt ikke med meget bedre Held, end tilforn, indtil Lykken omsider, efter en Maaneds Tid, blev træt af at drille ham længere og et uventet Tilfælde bragte ham med eet til Maalet.

Halv tungsindet over sit Frieries slette Fremgang gik han en Eftermiddag ganske allene ud, i den Tanke at forslaae sine Griller, i Frederiksberg Have. Saasnart han var kommet lidt uden for Porten, saae han noget forud paa Broen et Par løbske Heste, der allerede havde skilt sig ved deres Styrmand, komme sig i Møde i fuld Gallop med en Karet, hvori sad et eenligt Fruentimmer. Hans gode Hjerte og raske Mod tilsagde ham strax at gjøre til den ubekiendte Skiønnes Redning, alt hvad der stod i hans Magt. Men hvad var her at gjøre? at løbe Hestene i Møde

for

for at standse dem, det indsaae han strax at være ugiørligt. Derved var intet andet at vinde, end enten selv at blive radbrækket, eller skræmme Hestene af Veien, saa Vognen nødvendig maatte velte og den Ulykkelige, der sad i den, blive forslaaet. Han holdt sig altsaa til den ene Side, nærmede sig til Vognen, saameget han uden Fare kunde og med udstrakte Arme raabte til Fruentimmeret, at hun skulde springe ud. Hun forstod ham og vovede dette farlige Spring i det Øieblik, da han løb hende i Møde og annammede hende saa rask, at han beholdt hende aldeles ubeskadiget i sine Arme, paa det nær, at den som Lynild forbifarende Vogn tog Halvdeelen af hendes Silkekiole med sig, saa hun dog ikke slap fuldkommen saa vel derfra, som hiin Student, der og engang blev overkiørt paa Kjøbenhavns Gade, og skrev derpaa hiem til sin rige og gierrige Moder: "I Gaar havde jeg det Uheld at blive overkiørt her paa Gaden, men, Gud skee Lov! min bedste Kiole, som jeg just havde paa, tog dog ingen Skade." Men hvor bestyrtet blev ikke vor Ven, da han saae, at den ulykkelige Dame var ingen anden, end hans tilbedede Gudinde. Hvor ubeskrivelig var hans Glæde, da han holdt hende indsluttet i sine Arme og aldeles uskadt paa Kiolehavariet nær. I denne søde Henrykkelse havde han gierne blevet staaende nogen Tid, hvis hans Dame ikke havde vækket ham. Min Skytsengel! raabte hun, De har i Dag reddet mit Liv; aldrig skal jeg glemme, hvad jeg skyl-

der

der Dem. Men see for alting at skaffe os en Vogn, saa vi kunne komme hiem, førend min gode Onkle og Tante faae nogen Efterretning om denne Tildragelse; det kunde let have skadelig Indflydelse paa disse kiere Gamles Helbred, naar de ikke først vide, hvor lykkelig jeg er sluppet derfra. Nu kom Tieneren, som for at sikkre sine Lemmer var sprunget af Vognen, saasnart han saae Kudsken falde. Ham sendte nu Lieutenanten hen efter en Hyrevogn og bragte imidlertid sin forrevne Elskte ind i et skikkeligt Huus. Saasnart Tieneren bragte Vognen, bad hun sin Befrier følge sig hiem, hvilket han ikke lod sig to Gange sige. De naaede og deres Ønske og kom hiem, førend enten Hestene eller Nygtet om Tildragelsen. Frøkenen lod nu sin Paladin blive i Audientssalen og sprang selv ind i Kabinettet til sin Onkle, fortalte ham sit Uheld, eller rettere sin Lykke, og da han allerede tilforn vidste noget om vor Lieutenants Frierie og Frøkenens Godhed for ham, saa erklærede denne sig nu, at hun ønskede at belønne sin Befrier med sin egen Person. Den Gamle, der inderlig elskte Frøkenen, havde aldeles intet derimod, men gik strax ud med hende i Salen, omfavnede paa det hierteligste hendes Befrier, trykkede ham til sit Bryst, kysséde ham og sagde med Taarene i Øinene: Hvilken Glæde har De, kiere Hr. Lieutenant! forskaffet mig i Dag! De har vovet Deres eget Liv, for at redde min elskte Nieces. At belønne denne skiønne og ædle Handling efter Fortieneste

staaer

staaer ikke i min Magt; jeg vil overlade det til hende selv. Derpaa traadde Frøkenen hen til sin Skytsengel, omfavnede ham og sagde: Kan min Haand og Hierte nogenlunde giengielde en saa stor Handling, saa er jeg evig Deres.

Vor gode Lieutenant stod nu som forsteenet og saa forvirret over denne uventede Lykke, at han neppe med nogle faa afbrudte Ord var i Stand til at sige sin Elskte, at det var den høieste Belønning han kunde ønske sig. Denne gode Herre var nu i en Forfatning, som om han med et var forflyttet ind i Elysium; han spiste nu næsten daglig hos Ministeren, havde al den Leilighed, han kunde ønske sig, til at omgaaes med sin Elskte, der nu var ligesaa venlig, som hun før havde været knipsk.

En lille Anstødssteen var allene endnu i Veien. Ministerens gamle Frue, der ikke var saa ganske fri for den gamle Adels Nykker, opholdt sig noget over, at den lykkelige Frier var kun Lieutenant. Saasnart den gamle Herre havde takket sin kiere Nieces Befrier, gik han strax ind til sin Gemalinde, for og at underrette hende om, hvad der var gaaet for sig. Efterat han med den yderste Forsigtighed havde fortalt hende Frøkenens Uheld og sammes lykkelige Udfald, berettede han hende og, at hans Niece havde, til Belønning, skienket sin Befrier sin Haand og Hierte. Den gamle Dame, lidt fortrydelig, deels over den heldige Friers Stand og Rang, deels maaskee og over Frøkenen,

fordi denne ikke først havde udbedet sig hendes Tilladelse til sin Præmieuddeeling, drog nogle Rynker i Panden, tog sig en Priis Tobak og sagde: Saa! det var en temmelig hurtig Beslutning. Nei saamen, min Engel! svarede hendes Gemahl; han har jo reddet hendes Liv, og det er Dig ikke ubevidst, at han længe har giort Kour til hende, og var hende ikke ligegyldig.

Fruen. Men det er dog, naar man skal skrifte Sandhed, ikke meget passende Partie for hende, som en Frøken af gammel Adel og en Majors Datter. Han er jo ikke af Familie og (her slog hun nogle Krøller paa sin gamle adelige Næse,) kun en Præstesøn.

Ministeren. Man bør aldrig, min Bedste! spørge om, af hvad Familie en Mand er, men hvad han duer til. Adelig Herkomst og sande Fortieneste findes, desværre! ikke altid samlede, Desuden er han jo Officeer og ansees følgelig som Adel.

Fruen. O ja! Sekundlieutenant! En høi Post! havde han endda været Kapitain eller Major, kunde det været nogenlunde passende.

Ministeren. Han er en meget brav Karl, har gode militairske Kundskaber og har virkelig Udsigt til at giøre Lykke i Tieneften. Treffe der heldige Leiligheder ind for ham, kan han blive General, inden han dør, i dets Sted, at hun kunde faaet mangen adelig Kapitain eller Major, som aldrig kom videre.

Her giorde hendes Naade netop den samme Manøvre med Næsen, som Hønsehunden giør, naar han

med

med Snuden kaster den sig trykkende Urhane i Veiret og sagde: Mig kan det endelig være ligegyldigt, hvem hun faaer; Kun saae jeg gierne, at Ingen af vor Familie mesallierede sig. Hun bliver den første!

Ministeren. Men de ere derfor ikke alle blevne lykkelige med deres adelige Gemaler. Maatte din gode Tante C**, der fik Etatsraad B**, som forødde hendes anseelige Midler, besvæg Kongens Kasse og fortiente Slaveriet, naar han skulde skeet sin Ret, ikke langt hellere giftet sig med en ærlig og retskaffen Mand af borgerlig Stand. Husker Du min Syster, som og for Adelskabets Skyld blev tvunget til at ægte Oberst von H**, der mishandlede hende og holdt Maitresser? Hvor lykkelig havde hun ikke blevet, naar hun maatte, efter sit eget Hiertes Valg, faaet den borgerlige Sekreterer M**, der nu sidder i Rentekammeret som Konferentsraad og er desuden en ejegod og brav Mand?

Da der ikke just i en Hast fandtes noget at indvende herimod, tog hendes Naade sin Bog frem igien, satte sine Briller paa og begyndte at læse, hvorpaa hendes Gemahl tog Afskeed, for ikke længere at forstyrre hende i sin Andagt.

Men nu igien til vore Forelskte. Den gode Frøken, saa høit hun end elskede sin Lieutenant, havde hun dog gierne seet ham løftet et Par Trin op paa Rangstigen; men det værste var, at man ikke kunde faae en Kapitains Titel hængt paa ham, da han kun var Sekundlieutenant; Dog, naar var et vittigt Fruen-

timmer raadvildt? De vide gemeenlig, snart til Mændenes Gavn, snart til deres Skade, efter Omstændighederne, at finde ud af enhver Forlegenhed. Vor Frøken smigrede altsaa for sin gamle Onkle og giorde ham et Forslag til hendes Kiæreste Ophøielse, som han, der gierne opfyldte alle hendes Ønsker, arbeidede saa ivrig for, at Hr. Sekundlieutenanten inden fiorten Dage kunde figurere som Hofjunker.

Nu havde man paa alle Sider travlt med Bryllupsanstalter, Brudestads, Møbelindkiøb og den tilkommende Huusholdnings Indretning. Vel giorde den gamle Ministers hastige Død, som et Stikflod foraarsagede, nogle Ugers Standsning heri; men samme var dog ikke vort unge Herskab saa aldeles ubehagelig. Gierne havde de ønsket deres gamle Velgiørere længere Liv, men han var dog ikke i alle Maader efter deres Sind. Som en gammel erfaren Mand saae han lidt længere ind i Fremtiden, end de Unge, og vilde ikke give sit Minde til alle deres Udgivter og pengespildende Indretninger. Da han ikke just havde synderlig Tillid til deres Sparsomhed og Huusholdsningsgaver, vilde han sat Frøkenens halve Kapital i Banken, som en ursrlig Rødskilling, hvoraf de allene skulde have trukket aarlig Rente, men hans pludselige Død giorde, at det ikke blev udført, saa de nu, efter fælles Ønske, kom til fuld Raadighed over den heele Formue. Alting blev da foranstaltet paa det Prægtigste; Hr. Hofjunkeren lejede Værelser paa en af Hovedstadens fornem-

nemmeste Gader til 300 Rd. aarlig, thi Fruen maatte ikke allene have lutter smukke, betrukne og gibsede Værelser, men og en stor Sal, hvor hun kunde standsmæssig beværte sine høie Bekiendte og undertiden give et Bal eller en Concert. En saadan Sal fordrede da og en prægtig Lysekrone, et Par store moderne Speile, Mahognikommoder, Stole, o. s. v. De øvrige Værelser maatte og møbleres standsmæssig, det vil sige, saaledes som Frøkenen var vant i Ministerens Hotel. Disse indbildte Nødvendigheder, ikke at glemme Porcellain og Sølvtøi, opslugte et Par tusinde Rigsdaler, i Enkekassen blev indsat et Tusinde, og Brudestadsen med tilhørende Pretiosa tog det fierde Tusinde. Saaledes var allerede en tredie Deel af Frøkenens Arv hensmeltet, og endeel meere vilde endnu medgaaet, hvis de skulde selv bekostet Brylluppet, hvilket den gamle Frues Godhed forskaanede dem for. Domestiker maatte her og tænkes paa i Forhold til det øvrige En Kammerjomfrue var for den kiere Frøken, der aldrig havde været vant til at hielpe sig selv, en af Livets første Nødvendigheder. En dygtig Huusholderske var ligesaa uundværlig, thi den kiere Frøken forstod nu i sit nittende Aar ikke meere af Huusholdningssager, end den Dag, hun blev født til Verden, og af Kammerjomfruen kunde man dog heller ikke fordre, at hun skulde besørge Køkkenet. Huusholdersken maatte nødvendig have en brav Kokkepige under sig, og Kammerjomfruen en Stuepige. At den tilkommen-

de

de Frue skulde behielpe sig med den Soldat, der var Oppasser hos hendes Hr. Gemahl, var ikke at forlange, hun maatte altsaa have sin egen Tiener. Gierne havde dette lille Herskab ønsket sig egne Heste og Vogn, men da de dog fandt det alt for kostbart, maatte man nøies med at slutte staaende Akkord med en af de rigeste Hyrekudske, der stedse maatte have en smuk Equipage i Beredskab til Fruens Tieneste.

Efterat alle disse Sager saaledes vare bragte i Rigtighed, kom endelig den glade Dag, der foreenede de to Forelskte, og paa den fulgte et Par urolige Uger, da der maatte modtages Lyksønskninger, gjøres Kontravisiter, ædes og kiedes hos samtlige Bryllupsgiæster. Men saasnart alle disse Høitideligheder vare forbi, fattede vort unge Par den Beslutning, ret at leve for hverandre indbyrdes. Hr. Hofjunkeren forlod aldrig sin kiere Halvdeel, uden naar Tieneften fordrede det. Fruen kom ikke heller ud, uden naar hun tog paa Komoedie, eller giorde en Spadseretour med sin Hr. Gemahl. Den øvrige Tid førte de et fuldkommen arkadisk Liv, allene med den Forskiel, at dette kiere Hyrdepar ikke nøiedes, som hine Oltidens Hyrder, med Melk og Jordfrugter, men spiiste hellere tre gode Retter Mad og drak deres Kaffee eller Chocolade. Fruen legede og hellere paa en vel udstoppet Sopha med sin Skiødehund og Papegoie, og tilbragte Natten i en blød Duunseng, end more sig med et Lam paa en simpel Græsbænk. Da de nu ikke stedse kunde un-

der-

derholde hverandre med blot Samtale, saa læste Herren gemeenlig et Stykke af en Komoedie, Roman, Avis eller andet Nyt for sin Donna, især medens hun sad ved Natbordet under sin Kammerjomfrues Hænder, siden spillede hun Fortepiano, akkompagneret af ham; undertiden tegnede de og lidt til Tidsfordriv.

Men for et Par muntre unge Mennesker, der vare saa vante til Selskab, blev en saa stille og eensom Levemaade snart kiedsommelig, og det gik dem da, som sædvanlig, at man gierne falder fra en Yderlighed til den anden. Havde de hidindtil stedse siddet alene inden deres fire Vægge, saa blev nu derimod hver Dag til en Selskabs- og Morskabs-Dag. Til Lykke vare Klubberne, der siden saa vældig have formeret sig, allerede da begyndte. Vist nok en lykkelig Opfindelse for alle Slags Folk. Hvor behageligt maae det ikke være for den Flittige, der Ugen igiennem opagter sine Forretninger, at kunne tilbringe et Par Aftener i en munter Vennekreds. Hvor kiert især for den gifte Mand, der elsker sin Kone, at være Medlem af en Klub, der er indrettet for begge Kiøn, hvor han altsaa kan deele sine Fornøielser med hende. Men ligesaavist siger og Dagdriverklassen, Lapse- og Flanestægten om Klubberne, som den gode gamle Sancho Pansa om Søvnen: Velsignet være den Mand, der opfandt Klubber! Thi ere de end ikke skikkede til at more sig der med fornuftige Samtaler, saa have de dog paa

slige

slige Steder Leilighed til at lade sig see, og finde i det kiere Kaart det bedste Vaaben til at dræbe Tiden.

Nu traadde da vort unge Herskab ind i en saadan Klub, og fik derved Ende paa to Aftener ugentlig; Andre to bleve tilbragte i Komoediehuset, men endnu vare der tre tilbage i hver Uge, hvorledes skulde man blive færdig med dem? At gaae ud hver Aften, dertil havde de ikke Lyst, men noget Selskab maatte de have. Kaartspil giorde ingen af dem noget af; de fandt større Behag i at give sig Anseende af skiønne Aander og Videnskabselskere. Det syntes dem altsaa den bedste Tidsfordriv, paa disse ubesatte Dage at samle om Eftermiddagen nogle Bekiendtere af begge Kiøn, der havde Læsning og Smag, og saaledes oprette et lille lærdt Selskab. At faae Medlemmer hertil, havde ikke stor Vanskelighed, thi det maatte være besynderligt, om et Selskab, hvor en ung smuk Dame præsiderede og som blev sluttet med et got Aftensmaaltid, skulde mangle Søgning. Her forsamledes da et Par Officeer-Fruer; den eene en meget vakker og huuslig Kone, der ikke søgte mange Selskaber, men anvendte hellere en Time hiemme paa gode Bøger, der kunne danne Hiertet og Smagen. Den anden var derimod en Stadsdame, som paa sine Børns og Huusholdnings Bekostning læste alt, hvad der blev offentlig roest, Klopstock og Voltaire, Gellerts Moral og Romaner, oversatte Komoedier og giorde Vers. Af Mandfolk indfandt sig to eller tre Officerer, som og

gior-

giorde Paastand paa at være ægte Kiendere og kompetente Dommere over det Skiønne og Vittige, en ung Professor, en Belletrist af første Skuffe og derhos ikke lidt stolt af sine philosophiske og kritiske Indsigter, og endelig en lille nydelig Magister, der i Henseende til baade Siel, Legem og Pynt var en levende Kopie af Hr. von Lindenbergs Livpoet, Hr. Martin Süß, og ligesom han stedse færdig til at opvarte ved enhver glædelig eller sørgelig Leilighed med Sonnetter, Arier, Romaner, Elegier, o. s. v. En Herre, der gierne havde givet sin hele Klosterdaler bort, hvis Lykken vilde viist ham den Fsielighed at lade ham fødes en Snees Aar senere, saa han i vore oplyste Dage kunde faaet Prædikat af Doktor Philosophiæ. Disse vare Selskabets ordentlige Medlemmer, men foruden denne faste Stok kom der endnu nogle flere, da en eller anden af dem bragte undertiden en Ven med. Her blev nu læst, recenseret, kritiseret og lærde Kiendelser afsagte; dog gik det derved ofte næsten ligesaa uroligt til, som ved de forrige Polske Rigsdage, paa det nær, at Sablerne bleve i Skeden. Damerne holdt det for Mandfolkenes Skyldighed at give dem Ret, eller i det mindste ikke haardnakket modsige dem; De lærde Herrer ansaae sig allene berettigede til at bedømme det Skiønne og Videnskabelige, og de Herrer Officerer vilde gierne afgiøre alting med Magtsprog. Saaledes læste man engang et Stykke af Klopstocks Messias, hvorved den sprenglærde Dame udraabte: Ak! hvor høit! hvor gud-

guddommeligt! Professoren fordristede sig at lade et Par Ord falde, som om han tvivlede, at hun fuldkommen forstod Stedet; Den fornærmede Dame begyndte da strax at ville godtgiøre det Modsatte, men hendes Exegese var saa mager, at den snarere beviste end modsagde hans Paastand. Den ene Officeer, som ikke heller havde meget af Klopstocks Aand, forsikkrede med et drøit Matrosbeviis, at det var kun Bombast, og noget Forfatteren ei engang selv havde forstaaet. Professoren, stødt herover, dømte friskvek enhver fra sund Forstand, der ikke forstod Klopstock, og negtede den al Smag, der ei fandt Fornøielse i at læse ham. Giennemgik man en Komoedie, saa vare Stemmerne ligesaa deelte. En fandt Planen ikke vel anlagt, en anden Knuden ikke godt løst, en syntes Stykket ikke muntert nok, en anden Karaktererne maadelig udførte, og ofte roste derimod den tredie det altsammen, saa det gik her, som Verten siger i Ewalds brutale Klappere:

En klapper Klap i Klap, en piber Tirlilit,
En raaber: Ach charmant! En siger: Det er —

Var det et Stykke, der nylig var opført, saa mønstrede man Skuespillerne, der ikke heller havde den Lykke at behage alle lige vel. Især vare adskillige af Aktriserne udsatte for skarpe Bedømmelser. Var nogen af dem ung, smuk og almindelig yndet, var hun ganske vis paa, at Damerne fandt desto mere at udsætte paa hendes Aktion, Væsen, Tale, Gang,

o.

o. s. v.; derimod toge Officererne hende desto stærkere i Forsvar, og klædde hun sig a la Virouste, saa kunde hun baade sige og giøre de groveste Fadaiser, og dog være en guddommelig Pige.

Denne Modsigelses-Aand, som var faret i de fleste af Lemmerne, spaaede just ikke dette Selskab lang Varighed, og neppe vilde det holdt sig en Maaned igiennem, hvis det ikke netop havde taget sin Begyndelse midt under den naadige Frue Hofjunkerindes første Svangerskab. Da dette efterhaanden giorde hende alt mere ubeqvem til daglig at gaae ud, og hun dog maatte have noget Morskab, søgte hun, som Præsidentinde, gierne tilsidst at forene de stridige Hoveder, saa got hun kunde. Imidlertid gav og denne hendes Forfatning en Aften Anledning til Debatter, saa heftige, som i det Engelske Parlament. Den huuslige Dame kom for Skade at giøre det Spørgsmaal: Om Fruen agtede selv at give sin forventende Arving Brystet? Da den kiere Hofjunkerinde, der hørte dette Spørgsmaal ligesaa gierne, som den Gierrige eller Koketten det: om de ville gierne døe? tøvede lidt med Svaret, tog Professoren, der just ikke var Hofkavaleer, strax Ordet og forsikkrede, at han vilde godtgiøre baade med theologiske, physiske og moralske Grunde, at det var enhver Moders Pligt. Vor pyntelige Magister, som forstod bedre at lempe sig efter Damerne, svarede strax: At han vel ikke i Almindelighed vilde modsige Hr. Professoren, men for saavidt Fruen angik

gik, kunde han physice bevise, at hun aldrig burde afgive sig med sligt; thi han paastod, at hendes Legemsbygning og Nervesystem var saa fiint, at hendes Helbred nødvendig derved maatte svækkes, og følgelig vilde hun skade sit Barn mere med at døe for Tiden, end gavne med selv at opamme det. Med Deres Tilladelse, Hr. Magister! sagde derpaa den første Officeerfrue, en smuk, sund og rask Kone henved tredive Aar gammel; Den Sætning kan jeg ikke indrømme dem. Et Fruentimmer kan gierne være fuldkommen sund og stærk, fordi hun ikke har Lemmer, som en Strandkadet; Det kan jeg bevise med mit eget Exempel; jeg var i mine ugivte Dage neppe saa føer eller feed, som Hofjunkerinden, desuagtet har jeg siden opammet fem Børn, og enhver, der har kiendt mig da, maae tilstaae, at jeg nu er meget stærkere og friskere, end før. Oh! svarede den anden Frue, der hellere omgikkes med Bøger, end med Børn; Det havde De vel blevet, skiønt De ikke selv have givet Deres Børn Brystet; dem kan man gierne faae ligesaavel opfødte, uden selv at paatage sig det Slaverie. Er ikke min Søn, der er opammet og opdraget uden Huset, den sundeste og raskeste Dreng, man kan see? Ja! kiere Frue! svarede den Første, det er sandt, men det er og en saare sielden Lykke at treffe en saadan Pleiemoder, som han har havt; En ung og frisk Kone, hvis Barn døde tre til fire Uger gammelt, som derhos var en stor Elsker af Børn og giorde sig en Fornøielse af at opføde Deres Barn, som sit eget. En

af

af Officererne, som ikke heller kunde undlade at give sin Stemme, soer trøstig paa, at der var ham intet kierere, end at see en smuk ung Kone give sit Barn Brystet. Hum! sagde Professoren, er det vel Barnet eller Brystet, De helst gider seet? Nu tog Præsidentinden Ordet, af Frygt for, at denne hende ubehagelige Materie skulde blive for alvorlig afhandlet og sagde: Hvad mig angaaer, er jeg vis paa, at min Mand ikke ønsker, at jeg skulde sidde indsluttet et Aar igiennem og snanse mig til med en Glut. Den kiere Gemahl, skiønt han i sin Barndom havde befundet sig meget vel ved sin Moders Melk og gierne ønskede sin Tilkommende samme Lykke, vilde dog ikke indvende noget herimod, men stiltiende samtykkede.

Saaledes endtes da denne Sag, og ikke længe derefter gik det hele lærde Selskab overstyre, da Fruens nærmende Nedkomst skaffede baade hende og Manden andet at tænke paa, end lærde Sager. Her maatte optages nogle hundrede Rigsdaler af deres Kapital, thi det var engang afgiort, at Fruens hele Barselfærd skulde være saa prægtig som hos en Dame af høi Rang. Lægen og Giordemoderen maatte daglig giøre Opvartninger for at erfare Fruens Befindende. Her maatte opsøges en pyntelig Amme, thi sætte Barnet ganske ud af Huset, vilde den gode Frue dog ikke, skiønt mere for at kunne foreviise Fremmede den Lille i sin fulde Parade, end af sand moderlig Omhu for dens Behandling. Kammerjomfruen, som i denne Tid havde

kun

kun lidt med Fruens egen Person at bestille, sik desto travlere med at sætte Barselværelset, Seng, Vugge, Børnetøi o. s. v. i fuld Stand, og for at unde dem samtlige Ro dertil, lade vi her Dækket falde.

Fiortende Kapitel.

Meteorologiske Forandringer paa et Egteskabs-Barometer.

For et Par Aar siden læste man i et offentligt fransk Blad det Indfald af et vittigt Hoved, at forestille de adskillige Folkeklassers og Selskabers forskiellige Tænkemaade i Paris under Forandringerne paa et Barometer. Jakobinerne stode altsaa paa Lynild og Torden, Fem-hundrede-Raadet paa Storm, de Gamles Raad paa tempereret Luft, det fuldbyrdende Direktorium paa Foranderligt, Assignaterne paa Vind og Folket paa stor Tørke. Naar man vilde forfølge denne Idee, kunde man fylde vor saa foranderlige Verden med lutter Barometrer. Hver Stand, hver Forfatning, ja hver Videnskab kunde man give sit. Her vilde blive Kongelige Barometrer, Adelige, Borgerlige, Militaire; Theologiske, Medicinske, Juridiske, o. s. v. Ikke vilde Egteskabs-Barometret blive et af de ringeste; man skulde der let finde alle Veirglassets Forandringer. Har Hymen forenet et Par fornuftige, vel opdragne, gode og dydige Mennesker, vil deres Egteskabs-Barometer og staae paa bestandig Soelskin

og

og smukt Veir, thi hos saadanne falder ingen Hundedagshede, der gemeenlig igien afkøles ved Torden og Lynild. Ere begge alleene fsielige og fredeligsindede, vil der dog, om endog deres Forstand og Opdragelse ikke ere af de glimrende, i saadanne Huse blive got Veir. Have de kiere Ægtefæller hver paa sin Side Nykker, Luner, Anstød af Egensindighed, maae sligt unegtelig foraarsage foranderligt Veir, stundom lidt Knur, Bebreidelser, Sparlagens-Prækener. Er den eene ond og den anden god, giver det gierne Regn fra den Lidendes Side. Ere begge onde, falder Glasset vist til Storm og Uveir. Man seer altsaa let, at der ere mange Ting, som kunne bidrage til dette Barometers Stigen eller Falden; De foreente Personers Forstand, Opdragelse, Tænkemaade, o. s. v.; men især vil man bemærke, at Pengekassens Tilstand er en Hovedaarsag til Egteskabsveirets Forandringer. Ligesom Luftens Tyngde driver Quiksølvet op til smukt Veir, da dens Fortyndelse derimod lader det synke til Regn og Blæst, saa har og Kassens Tyngde eller Lethed den betydeligste Indflydelse paa Egteskabets glade eller sørgelige Dage. En fuld Kasse giver gemeenlig bestandigt got Veir og fornsieligt Egteskab, uden i de enkelte Tilfælde, hvor begge Parter ikke sætte lige Priis paa Penge. Giver for Exempel en gammel gierrig Bestemoder sig med en ung frisk Fyr, der gierne lader Andre leve med sig, vil der vist ikke blive Soelskin eller stille Veir hos hende, naar hendes Hr. Gemahl

gri-

griber for dybt i Kassen. Faaer en Gnier en Kone, der elsker Forlystelser, kan der og let trække en Regnbyge op paa Egteskabshimlen, naar han negter hende en Komoedieaften eller Kildereise. Bliver derimod Kassen let, giver det sielden Aspekter til got Veir. Dog som ingen Regel er ganske almindelig, finde og nogle faa Undtagelser Sted her. Er baade Mand og Kone lige drabelige Forødere, har man vel før seet et saadant Par med største Eenighed ile deres Fordervelse i Møde og være glade ved en tom Kasse, saalænge de allene kunne faae noget paa Puf. Og nu en Undtagelse paa den anden Side. Har et ulykkeligt Tilfælde forarmet et Par gode Mennesker, der begge have Sind til redelig at bære Byrden med hverandre, saa er det dog til Menneskehedens Ære ikke heller usædvanligt at see saadanne rolige og fornøiede ved en tom Kasse; men den bliver da ikke heller gierne ret længe ganske tom, naar de ere eenige om at anspænde deres Kræfter og indskrænke deres Udgivter.

Hænge vi nu dette Barometer op i vort unge Herskabs Egteskabsluft, kan vel ingen tvivle paa, at det vil stige næsten saa høit som mueligt. Et Par muntre unge Mennesker, der begge havde Lyst til at nyde Livets Glæder, besad p. t. nok de quoi faire, og havde alting efter Ønske; Hos saadanne maatte der nødvendig være got Veir. Nu indtraf og den kiere Frues Nedkomst, som gik meget lykkelig af, og hun glædede

nu

nu sin Hr. Gemahl med det første Pant paa deres Kierlighed en sund og velskabt Dreng.

Vilde jeg her omstændelig fortælle Barseltraktementet samt den Pragt, hvormed Fruen paraderede i sin Barselseng og hendes Førstefødte i hans Vugge, kunde jeg let fyldt et Par Ark og skilt Kisberne ved saamange flere Skillinger, men jeg har mine vigtige Grunde, hvorfor jeg ikke siger et Ord mere herom, end at Alting var prægtigt og standsmæssigt.

Og hvad skulde det da vel være for vigtige Grunde? hører jeg spørge. Blot Omhue for mine Læseres og Læserinders Roe og Fornøielse. Der findes vistelig dog blandt dem adskillige, der elske et velsmagende Maaltid og et got Glas Viin; For disse vilde det ingen Glæde være at faae Appetiten opvakt ved Fortællinger om et prægtigt Giæstebud, uden at see den tilfredsstillet. Ligesaalidt vilde maaskee en og anden Mand eller Fader velsigne mig, hvis jeg ved en nøiagtig Beskrivelse over Fruens Pynt og heele Barselstads blev Aarsag til, at hans Kone eller Datter med en suur Mine gav ham den lille Erindring: Saaledes burde jeg og havt det! — Altsaa ikke et Ord mere herom.

Saasnart Barselfærden var overstaaet, begyndte man ret at leve. Fruen drog ud paa et nydeligt Lyststed ved Frederiksberg, som var leiet til Sommeropholds. Derhen fulgte da og hendes hele lille Hofstat, Stamherren med sin Amme, Kammerjomfruen, Fru-

ens Tiener, Husholderſken og Kokkepigen. Hofjunkeren, ſom formedelſt Tieneſten var nødt til at opholde ſig endeel i Staden, havde ſin Tiener og Stuepigen til Opvartning, og lod ſig beværte af en Traktør, men beſøgte ſin Gemahlinde ſaa ofte Tiden tillod det. Derude gik det da raſk; Man ſpadſerede daglig, var ſnart til Giæſt hos Andre, og havde ſelv jevnlig Selſkab; thi foruden de indbudne Giæſter indfandt ſig ikke ſielden Trækfugle fra Staden, der gierne paa en Spadſeretour indtoge Forfriſkninger, hvor det mindſte Bekiendtſkab ſkaffede dem Adgang.

Fruen havde desuden nok at more ſig med i de Timer hun var allene; Hendes Søn, Skiødehund og Papegoie. Dog ſtode diſſe hendes Yndlinger ikke juſt klaſſificerede efter denne Orden i hendes Bevaagenheds Rangforordning, thi de Umælende nøde adſkillige Friheder, ſom ikke bleve Barnet tilſtaaede. Begyndte det engang at græde, hedde det ſtrax til Ammen: gaae ud med den Skrigehals, naar han ikke vil tie! Derimod bleve Monſieur Joli og Pope aldrig forviiſte Stuen, lad være den første gisede altid af fuld Hals, ſaaſnart nogen aabnede Døren, og holdt ſaalænge ved, at de Fremmede gierne kunde ſpare deres Indtrædelſes-Komplimenter; og ſaaſnart begyndte ikke Hunden at giøe, førend Popegøien ſtrax akkompagnerede med ſit giennemtrængende Skrig. Var den Stakkels Glut lidt vaad om Munden, fik han viſt intet Kys af ſin Frue Moder, men i dets Sted havde Joli Lov til at va-

vaske Fruens Ansigt fra øverst til nederst, saa tit han lystede. Skreg Drengen og var urolig, naar hans Amme enten havde drukket for meget Kaffe, eller skiendtes med de andre Domestiker, saa hedde det kun: Giv ham en Portion Børnepulver, og hielper det ikke, saa kommer Doktoren her vel engang i Morgen, og da kan Hun huske at spørge om, hvad man skal bruge. Men naar den kiere Joli derimod laborerede af en Indigestion, som ikke sielden var Tilfældet, saa maatte der, om det endog var midt om Natten, paa staaende Fod Bud til en gammel Kone, som pleiede at skaffe ham Lindring, og den gode Frue, der ikke spildte en Time af sin Roe for Sønnen, var da i Stand til at sidde hele Natten oppe med sin firebenede Afgud paa Skiødet. Slutningen herpaa blev da og, at den kiere Dreng, der ganske var overladt til en skiødesløs Ammes Omsorg, ikke ret længe gik enten sin Moder eller Joli i Vejen, men døde 3 til 4 Maaneder gammel.

Nu kunde den kiere Frue Hofjunkerinde igien uforstyrret nyde alle sine Forlystelser, om Sommeren paa Landet og om Vinteren i Staden. Saaledes gik da et Par Aar hen, i hvilke intet betydeligt forefaldt, uden allene at Hr. Hofjunkeren avancerede til Premier-Lieutenant, og det sagde just ikke meget, thi vandt han end derved en Snees Daler i aarlig Gage, saa giorde han derimod den ikke behagelige Opdagelse, at hvert Aar gierde deres Kapital et tusinde Rigsdaler

mindre, saa Indtægt og Udgift var langt fra at staae al Pari, og han kunde uden megen Møie regne sig til, at naar de i nogle faa Aar endnu fortsatte denne glimrende Levemaade, havde de ikke en Skilling mere, end det knappe Lieutenants Foder at tære paa. Vel havde Hr. Hofjunkeren hidindtil været temmelig eenig med sin kiere Frue i alle deres Udgifter, deels fordi Herren selv gierne gad levet høit, deels ansaae han i Begyndelsen en Kapital af ti tusinde Rigsdaler for et uudtømmeligt Skatkammer. Da nu Erfarenhed derimod overbeviiste ham om det Modsatte, gav han sig undertiden den Frihed at giøre Hende adskillige Forestillinger og Forslag til Besparelse, men det hialp intet. Hvor stærke Grunde han end fremførte, var hun altid i Stand til at giendrive dem. For dog at give mine Læsere en lille Prøve paa, hvorlidet Mandfolks Philosophie formaaer mod Damernes, maae jeg opvarte med en af disse deres oekonomiske Samtaler.

Da Herren engang i en ellevte Junii Termin havde betalt Huusleie, Kræmmerregninger, Hyrekudsk, Folkeløn, o. s. v. viste han sin kiere Egtefælle en Morgen disse Beregninger og sagde: Vi have i Aar igien, ligesom sædvanlig, sat os et tusende Rdlr. tilbage. Det vil aldrig gaae got, dersom vi ikke indskrænke os noget.

Fruen. Da veed jeg saamen ikke, hvori vi skulde kunne indskrænke os.

Herren. For det første kunde vi nok boe i det mindste halvtredsindstyve Rigsdaler ringere.

Fruen.

Fruen. Hvorledes det? thi vi have jo ikke et Værelse flere, end vi behøve.

Herren. Jo! den store Sal kunde vi gierne undvære; den bruges jo kun tre eller fire Gange om Aaret, og naar Vi ikke havde den, vare Vi undskyldte for at give Baller eller beværte store Selskaber.

Fr. Ja! det vil klæde vet smukt, naar Vi aldrig kunde have mere end en halvsnees Personer tilbords. Desuden er jo Salen os ganske uundværlig om Sommeren, saasnart Vi have et Par Fremmede hos os, og Heden gior vore andre smaae Værelser beklumrede.

H. Vi behøvede ikke heller saa mange af de andre Værelser, naar vi afskaffede nogle af vore Domestiker.

Fr. Da gad jeg nok vidst, hvem af dem vi kunde undvære.

H. Een Tiener kunde Vi jo gierne behielpe os med.

Fr. Hvo af Os skulde da ingen Opvartning have, Du eller Jeg? Naar Du er paa Vagt, kan Du jo ikke undvære Din Tiener, og Du vilde vel ikke forlange, at jeg om Sommeren paa Landet allene skulde nøies med min Kokkepiges Opvartning.

H. Jeg kunde gierne om Sommeren, naar Du er ude, hielpe mig i Huset med Pigen til Opvartning, og paa Vagten kunde jeg betiene mig af en Soldat.

Fr. Nei, min Beste! Det er ikke at tænke paa, Den yngste Fændrik har strax sin Tiener, og Du skulde ingen have. Nei! Din Ære er mig ligesaa vigtig som min egen.

H. Det var vel ikke heller ugiørligt at finde et Fruentimmer, der var skikket baade til Kammerjomfrue og Huusholderske?

Fr. Siig heller reent ud, at Du holder min Kammerpige for overflødig. Men jeg kan derimod oprigtig forsikkre Dig, at faa af vore Domestikere fortiene bedre deres Løn, end hun. Du vilde faae ganske artige Skræder- og Modehandler-Regninger at see, naar alt det skulde syes og forfærdiges uden Huset, som hun gior; og om hun end forstod Huusholdning, kunde hun vist ikke faae Tid til at afgive sig dermed. Desuden vilde det være ret nydeligt at have en Kammerpige hos sig, der stedse var indhyllet i en Dunstkreds af Røg og Madlugt. Hvad vilde vel en og anden Ven sige, som Du saa ofte fører ind til mig ved mit Natbord, naar han kunde lugte paa min Pige, hvad Vi skulde spise til Middag. Nej, kiere Mand! Kammerpige for sig og Huusholderske for sig; det kan ikke anderledes være! Og kort sagt; jeg indseer ikke, hvori Vi skulde kunne indskrænke os, naar Vi skal leve nogenlunde standsmæssig. Vi kunne jo dog ikke begrave os levende, eller udelukke os fra alt Selskab.

H. Nei, min Engel! det ønsker jeg vist ligesaalidt som Du. Men det vil dog være høistnødvendigt

digt at begynde i Tide at spare; Vi tage aarlig et tusende Rigsdaler og undertiden mere op; Vore Renter blive stedse mindre, og i fire eller fem Aar ere Vi ganske færdige.

Fr. O! inden den Tid er Du Kapitain.

H. Det skeer vist ikke i Fredstider, med mindre der kom Pest imellem Officererne.

Fr. Ja! lad det endog gaae langsom med den militaire Befordring, saa vil det ingen Sag være for os, der har Venner og Bekiendte ved Hoffet, at faae fat paa en god Amtsforvaltertieneste eller Toldbetiening. Men just derfor skulle Vi og leve, som Vi leve. Lukke Vi os ude fra Omgang med Hoffolk, saa blive Vi og smukt siddende, uden at nogen bryder sig om Os; men holde Vi vore Konnexioner vedlige, saa vil enhver giøre sig en Fornøielse af at hielpe os frem. Bryd dig kun derfor, min beste Mand! om intet; (her klappede hun ham paa Kinden og gav ham et Kys,) inden fire eller fem Aar kunne der skee mange Forandringer.

Den gode Mand, skiønt han langtfra ikke følede sig overbeviist, maatte dog tie og følge Munkens gyldne Leveregel: Sinere mundum vadere, ut vadit. Fruen blev derimod sine Grundsætninger tro og trak efterhaanden alt flere Kammerherrer, Kammerjunkere og andre Hoffolk ind i sin Cirkel, som alle giengiældede hendes velbesatte Bord og fulde Glas med tomme Venskabs og Tienestagtigheds Forsikkringer.

Saa-

Saaledes forløb da atter et Par Aar, uden mindste Udsigt for vor Helt til at blive Stabs- end sige virkelig Kapitain, men Kassen var imidlertid saa betydelig lenset, at man var nær ved at kaste Nødankeret ud og lægge an paa en civil Betiening, som Fruen dog endnu smigrede sig med at kunne let erholdes ved hendes mange underdanige Tieneres Hielp.

Blandt disse glimrende Stierner, eller maaskee rettere Lygtemænd, som bestandig flagrede paa denne feede Bund, lod sig nu og en Komet see, der var nær ved at formørke dem alle. Det var en reisende Herre, som ankom til Hovedstaden, en soidisant Preussisk Græve von Nirgendheim, behængt med et Par tydske Ordener og forsynet med en to Linier lang Titel af Erbherr zu Hungerdorff, Armenfeld, ꝛc. ꝛc. ꝛc. Han udgav sig for at besidde tre til fire betydelige Godser i Preusen, og hans hele Opførsel syntes at vidne om, at han maatte eie anseelig Formue, thi ikke allene var Herren selv altid prægtig klædt og manglede aldrig Penge, men han førte og med sig en Sekreterer, Kammertiener og to rigelig galonerede Livreebetientere. Aarsagen til sin Reise angav han at være denne: Han havde for et Par Aar siden mistet en meget elskværdig Gemalinde; hendes Tab giorde ham ethvert Sted modbydeligt, hvor han havde nydt hendes behagelige Selskab: Han havde derfor besluttet at anvende nogle Aar paa at besøge adskillige Hoffer og Hovedstæder, i det Haab, at Tiden skulde svække Følelsen af hans

store

store Tab og lindre hans Sorg; Han havde allerede været i Wien, London, Paris, og agtede nu ligeledes at opholde sig et halvt Aars Tid i Kiøbenhavn. Den gode Moder Natur havde været overordentlig gavmild mod denne Mand i Henseende til baade Siels og Legems Gaver, og man blev strax vaer, at fiin Opdragelse og Kultur havde trolig uddannet hendes Anlæg. Han var en Mand i sine bedste Aar, af rank Vext, smuk Udseende og virkelig en fuldkommen mandlig Skiønhed. Han besad megen Forstand, fiin Vittighed og stor naturlig Veltalenhed; havde skiønne militairske Indsigter, var temmelig vel bekiendt med de fleste Staters og Hoffers Forfatning, var ikke ubevandret i Videnskaber, og havde megen fiin Levemaade; Fransk, Engelsk, Hollandsk, Italiensk talede han næsten med samme Færdighed, som sit Modersmaal og var i Stand til at sige noget grundigt og vittigt over ethvert Æmne, der blev bragt paa Bane, hvorved han dog stedse røbede stor Beskedenhed, paastod ikke Ufeilbarhed eller søgte at paatvinge Andre sine Meninger. Han søgte gierne smukke og vittige Fruentimmers Selskab og var der meget munter, dog altid med saadan Fiinhed og Varsomhed, at endog den forsigtigste Mand ikke kunde tage i Betænkning at tillade ham Omgang med sin Kone eller Døttre. Overalt var hans hele Opførsel saadan, at end ikke den skarpeste Jagttager var i Stand til at opdage nogen slet Side hos ham, undtagen i den ene Post, at han

syn-

syntes at være alt for stor Elsker af Spil, og især af høie. Han forstod og virkelig næsten alle muelige Spil og spillede med en saa utrolig Lykke, at man næsten aldrig saae ham tabe, uden naar han af Høflighed mod en Dame ikke vilde vinde, men ved Pharao- og Basset-Borde var han derimod en Skræk for Bankøren. Vel mumlede en og anden om, at det nok ikke altid gik saa ganske ærlig til, men hvor nøje han end blev seet paa Fingrene, var ingen i Stand til at opdage mindste utilladelige Kneb. Saa meget er vist, at han i Billardspil, hvor ingen Finte kunde have Sted, besad en saa overordentlig Færdighed, at han turde maale sig med de største Mestere og slog dem alle af Marken. Men uagtet Herrens Spillelyst maatte Spil dog ikke ansees for hans Hovedsag; han nødte aldrig nogen til at spille og søgte sielden Spillehuse, i det mindste ingen andre, end hvor han fandt Standspersoner eller Officerer, men strøbte snarere at skaffe sig Adgang i fornemme Huse.

Ved Bekiendtskab med et Par af de Kammerjunkere, som daglig smausede hos Hr. Hofjunkeren, blev Hr. Greven nu og indført der i Huset. Hans temmelig udbredte Kundskaber og gode Talegaver indtoge strax vor Helt, der gierne ønskede sig et Menneske til Omgang, med hvem han undertiden kunde tale noget fornuftigt og videnskabeligt, som just ikke var Tilfældet med de fleeste af hans Frues opvartende Kavalerer, da deres Samtaler sielden bestode af andet, end Moder,

Bye-

Byenyt eller Bagtalelse. Ligesaa vandt Grøven snart Frue Hofjunkerindens Bevaagenhed ved hans artige Væsen og muntre Vittighed. Selv fandt den gode Herre sig og meget vel der i Huset, skiønt der ikke blev spillet betydeligt, thi her gaves altid Selskab og Lejlighed til at giøre nye Bekiendtskaber. Han blev altsaa inden kort Tiid dette lille Herskabs daglige Giæst og næsten uundværlige Selskab; dog vilde denne fine Mand ingenlunde ansees for at komme der, som de fleeste Andre, à la Snyltegiæst, men søgte stedse at giengielde disse sine nye Venners Artighed snart med et Lystpartie paa Landet, snart med et lille net Bal i Hovedstaden. Under saadan Omgang i nogle Maaneder voxte Grøvens og Hofjunkerens Bekiendtskab til det fortroligste Venskab, og det var ikke forunderligt, om den gode Hofjunker fattede temmelig Tilliid til denne besynderlige Mand, da han paa sin Side syntes færdig til at giøre alt mueligt for sin ny Ven. Blev der ved en og anden Lejlighed talt om, at det her gik saa langsom med Befordringen i Krigsstanden, at den, der ikke var blevet Lieutenant i Vuggen, kunde blive 50 Aar gammel, førend han fik Kompagnie, saa sagde han strax: Det er ilde, at en Mand af Deres Indsigter ikke kan komme videre. Vil De følge mit Raad, saa tager de Afsked med Kapitains Karakter og reiser med mig. Saamegen Indflydelse har jeg dog ved Hofset, at det skulde gaae besynderligt til, hvis jeg ikke kunde forskaffe Dem en anstændig og fordeelagtig Post;

og, lagde han til, vil de hellere privatisere hos mig, skal det endnu være mig langt kierere; vi ville nok finde paa at fordrive Tiden med hverandre. Jeg agter nu ikke at reise længere; mine Godser fordre min Nærværelse, og saasnart jeg finder et Fruentimmer, som jeg kan elske, giver jeg mig igjen, og jeg haaber da, at det vilde være den største Glæde for min tilkommende Kone, naar jeg kunde forskaffe Hende saa fortræffeligt Selskab, som Deres elskværdige Frue.

Det gik vor kiere Hofjunker med disse Hr. Grævens forbindtlige Yttrelser, som det gaaer den Skibbrudne, der i sin Dødsangest griber det første det beste Bræt, uden at undersøge, enten det kan bære ham til Land eller ikke. Han forudsaae allerede, at det ikke kunde vare over et Par Aar, inden han var ganske lettet til Flugten, og da han nu ikke havde saa fast Tro til Hofkavalerernes Løfter, som hans elskelige Frue, saa vare disse Udsigter ham temmelig kierkomne. Den gode Frues Forfængelighed ønskede og, naar hun ikke længere kunde glimre her, som forhen, hellere at være Appendix ved et lille Græveligt Hof i Preussen, end at blive Amtsforvalterkone i Danmark, som var den høieste Lykke hun kunde vente.

Saaledes stode Sagerne, da vor Helt fik om Foraaret Ordre at gaae ud paa nogle Maaneder med en kongelig Fregat. Da han altsaa ikke selv kunde giøre sin Frue Selskab i den behageligste Aarets Tiid, men Græven havde i Sinde at blive i Hovedstaden Som-

me-

meren over, saa beskikkede han denne sin ny Ven til opvartende Kavaleer hos hende, og befuldmægtigede ham tillige til at forrette sine Sager i Terminen, som egentlig bestode i at indkassere tusende Rigsdaler og igien udbetale det meeste deraf til Huusejeren, Kræmere, Hyrekudsk, Slagter, o. s. v. Saasnart Hr. Hofjunkeren var gaaet til Sees, tiltraadde Græven sit Cicisbee-Embede, og forrettede det saa trolig, at man aldrig saae den kiere Frue nogensteds uden i hans Selskab, og det behøvede han just ikke heller at paansde hende, da hun selv fandt en Sjeleglæde i at lade sig see paa Promenader og offentlige Steder ledsaget af en stiernet Herre og med et Par prægtigklædte Lakajer efter sig.

Ved denne daglige Omgang voxte da naturligviis Grævens og Fruens Fortrolighed alt meere. De morede sig saa længe under fire Øjne med Grævens Forslag at rejse sammen til hans Fædreland, og opvakte Lysten hos hverandre til at udføre denne Plan, saa det tilsidst blev dem for kiedsommeligt at oppebie Hofjunkerens Hiemkomst, og de bleve enige om med det første at reise allene. Hvor kan dog en herskende Lidenskab forblinde Menneskет og lede det til Yderligheder! Frue Hofjunkerindens grændseløse Hæng til Pragt underholdt sig nu med lutter Forestillinger om hendes tilkommende Herlighed, som Grævinde, og tillod hende ikke, saa fornuftigt et Fruentimmer hun ellers var, enten at fatte mindste Mistanke til Grævens Ærlighed,

hed, eller bekymre sig om sin redelige Mands Skiebne i Fremtiden.

Nu foranstaltede da dette smukke Par underhaanden alting til en hemmelig Afreise. Fruen kiøbte og tog paa Puf, saa meget mueligt, hos enhver, der havde havt den Ære at handle med dem, og fik med megen Behændighed sine Pretiosa, beste Klæder, Sølv, Lintøi o. s. v. udsmuglet af Huset, og alt dette blev under Grævens Firma affendt med en Skipper, som Vare han havde tilforhandlet sig i Kiøbenhavn. Sin Sekreterer og Kammertiener lod han midt i Terminen afgaae i sin Reisevogn til Hamborg, under Paaskud af en betydelig Pengenegoce, der skulde besørges, og saasnart han da havde indkasseret paa Hofjunkerens Vegne de tusende Rigsdaler, afhentede han Fruen næste Morgen til en Lysttour paa Landet; men i Stedet for at komme tilbage igien til Hovedstaden, droge de om Eftermiddagen i en Baad over til Sverrig og overlode til Fruens Mand selv at bringe sine Terminsager i Rigtighed, naar han kom hiem.

Nu blev der da en almindelig Forundring, thi denne Hr. quasi-Græve havde vidst at sætte sig i en almindelig Kredit, at Ingen vilde troe det første Rygte om hans Flugt, førend man Dagen efter erfarede, at hans Suite var borte og alting giort ryddeligt baade i hans og Fruens Logis. Dette viiste nu alt for tydelig, at Herren ikke var en saadan Helgen, som han blev anseet for, og da der altsaa blev lyst efter

ham

ham og hans Person beskrevet; opdagede man, at Hans Høigrevelige Exellence var hverken mere eller mindre, end en Lykkeridder, der var saa langt fra at eje Godser i Preussen, at han ikke engang havde blivende Sted i noget Land, men ernærede sig paa sine Omvandringer af Spil og allehaande Geniestreger. Hans Sekreterer og Kammertiener vare og udlærte Spitsbuber, der rekognocerede overalt og under deres Herres Firma fiskede, hvor Leilighed gaves, Daaser, Uhrer, Tegnebøger og Guldbørser. Greven selv var en preussisk Officeers Søn. Faderen havde givet ham en meget god Opdragelse og selv tillige bibragt ham hans Færdighed i Billard. Siden havde han staaet nogle Aar i Tieneste som Lieutenant og imidlertid lagt sig efter alle muelige Spillerkneb. Da hans Fader var død, havde han taget Afskeed og begyndt at flakke omkring, som en sand Proteus, der idelig omskabte sig efter Omstændighederne. Han havde et Aars Tid i Wien ageret fransk Marquis, indtil der opdagedes nogle falske Vexler, som man formodede at være udstædte fra hans Kontoir. For altsaa ikke at udsætte sig for ubehagelige Undersøgelser, reiste han til London, hvor han under et andet Navn bar Uniform som Keiserlig Oberst; men og der havde han det Uheld efter nogen Tids Forløb at blive mistænkt for en Slump temmelig vel gjorde falske Bankosedler, der vare gaaede igiennem hans og hans Folks Hænder. Da han nu nok vidste, hvor let det var at blive hængt i En-

gel-

gelland, fandt han det raadeligst strax at pakke ind og begive sig til Paris, hvor han gav sig ud for en Saxisk Baron og levede omtrent et Aar meget prægtig, indtil der en Nat skede et Indbrud og betydeligt Tyverie i en stor Banquiers Kontoir, med hvem Hr. Baronen havde giort meget nøie Bekiendtskab. Paa ham selv kunde der nu vel ingen Mistanke falde, da han beviislig nok var udreist paa Landet, men et Par af hans Folk, som vare blevne tilbage, fik man Mistanke til og havde nær taget dem ved Vingebeenet. Disse reiste derfor i Tide bag efter deres Herre, som, for ikke at komme i Kollision med Frue Justitia, og ventelig blive beskyldt for at have givet Anviisning og Fuldmagt til denne Finantsoperation, holdt det raadeligt ikke mere at lade sig see der, men forlod strax Frankerige, ombyttede disse Folk, og kom næste Sommer ganske metamorphoseret og med nyt Følgeskab igien for Lyset i Pyrmont som Østerigsk Adelsmand. Efterat han der havde ved Spil forhvervet en halvsnees tusende Rigsdaler, foruden andre Smaating hans Konsorter havde kapret, lod han sig nu see i Kiøbenhavn i høieste Magnificence, som Græve. Ved enhver saadan Omklædning havde han givet sig nyt Navn, og man kom efter, at hans Patenter, Bestallinger og Passer, som saae meget stadselige og rigtige ud, vare alle udfærdigede fra hans eget Kancellie og Sigillerne under dem vare hans Sekreters Arbeide, som, foruden sine øvrige Færdigheder, stak mesterlig Signeter

og

og havde været sin Herre en tro Medhielper ved hans Veksel- og Bankoseddel-Fabrik. Nu reiste da denne vakkre Grævе i god Ro med sin foregivne Grævinde, thi da hun ikke, som de Engelske Damer, bar noget Halsbaand af Guld- eller Sølvblik ad modum Hundehalsbaand, om hvilke den Danske Tilskuer siger, at de og her kunde være nyttige, paa det enhver kunde finde sit Tilbehør i de store Pulterkamre, man kalder Selskaber, saa kunde ej heller Nogen see, enten hun var hans Gemalinde eller ikke.

Femtende Kapitel.

Sorg og Glæde vandre tilhobe.

Saasnart det nu blev bekiendt, at denne changeante Herre virkelig var bortreist tilligemed Frue Ziermann, tog en Ven af Hofjunkeren sig det forladte Huus an, afskedigede Kammerjomfruen, der nu var et overflødigt Møbel, samt nogle af de andre Domestiker, og besørgede Huset med hvad deri endnu fandtes bevogtet indtil vor Helts Hiemkomst, der paafulgte et Par Maaneder derefter. Den stakkels Mand forefandt da kun saare lidet af Betydenhed i sine Chatoller og Komoder, men desto flere Fordringer bleve der ham daglig tilstillede, saa det, der endnu var i Behold af Fruens Kapital, gik næsten ganske med til at betale hendes giorte Gield og den øvrige Debet, Græven

havde forglemt at afgiøre før sin Bortreise. Det eneste, han havde tilbage, var endeel prægtige Meubler, Porcellain, Sengeklæder og andet sligt, der nok var gaaet samme Vej, som det øvrige, hvis de Flygtende havde, uden at giøre Opsigt, kunnet enten føre det bort eller faaet det giort i Penge. Bedrøvet var han over sin utro Kones Bortreise, thi han havde virkelig elsket hende høit, og han bebreidede sig at have selv givet den første Anledning dertil ved at indføre Grøven i Huset som sin bedste Ven. Det eneste, der nogenlunde beroligede ham, var, at han ingen Børn havde, men var nu igien løs og ledig. Han besluttede altsaa at ophæve sin Huusholdning, leje sig ind i et anstændigt Huus, og gribe igien til sin forrige Næringsvej, at arbeide om Sommeren som Landmaaler. Nu fik han da et Par smukke Værelser hos en gammel rig Brygger, der havde en Kone, som han gierne kunde været Bedstefader til. Med dette Huus maae jeg dog giøre mine Læsere lidt nøiere bekiendte, siden vor Hofjunker maaske turde herefter komme i lidt nærmere Forbindelse med samme, end allene som Logerende.

Den gode Hr. Puger, saa hedde vor Helts Vert, var en gammel udlevet Mand paa næsten halvfierdsindstyve Aar, der morede sig Dagen igiennem deels med sine Pengesager, deels med sin tørre Hoste. Hans Fader og Farfader havde begge været Bryggere og boet paa samme Sted. Født til at arve Bryggeriet og sin Fa-

Faders Penge, der beløb sig til en halv Tønde Guld, havde han den Tænkemaade tilfælles med saa mange af vore Tiders Kiøbenhavnere, at han ikke just behøvede at bryde Hovedet med Videnskaber, men deri afveeg han dog igien fra de Flestes Forhold, at han ikke forødde sin arvede Formue, men vældig forøgede den. For tre til fire Aar siden havde Manden med Leen berøvet ham en kier Hustrue, der i nogle og tredive Aar havde trolig baaret Livets Byrder med ham og frivillig negtet sig alle Bequemmeligheder og Forlystelser for at samle Penge. Nu havde da den gode Mand en vigtig Sag at afgiøre med sig selv, enten han igien skulde gifte sig, eller ikke; thi han foretog aldrig det mindste, uden først at anstille oekonomiske Beregninger, enten det kunde være til Fordeel eller Tab. En Huusholderske maatte han nødvendig have, men den skulde have Løn, og dog var det uafgiort, om hun vilde være saa tro og sparsom, som han ønskede. En Kone derimod, haabede han, skulde for sin egen Fordeels Skyld være ham tro; Vel vilde den og koste noget, men naar han tog sig en nogenlunde riig Ægtefælle, kunde han holde hende for Renterne. Altsaa besluttede han da at gifte sig, og det med en formuende Kone, men Spørgsmaalet blev endnu, om hun skulde være ung eller gammel. En Gammel vilde maaske raade selv, og den kunde han desuden ej heller vente den Pleie af i sin skrøbelige Alderdom, som af en Ung, den han og haabede at kunne lettere dan-

ne efter sit Sind. Følgelig friede han til en smuk, ung og velopdraget Pige paa nitten Aar, der ejede sex til syv tusende Rigsdaler. Vel fandt denne unge Skiønhed ikke mindste Tilbøielighed til den gamle Gniers udtærede Person, men da hun dog gierne ønskede at flyve lidt høit og tillige indsaae, at hendes lille Kapital neppe vilde skaffe hende nogen Stormand til Frier, saa giorde hun den vise Beregning, at nogle faa Aars Slaverie hos denne børnløse Gamle kunde tifold forøge hendes Formue og saaledes nok skaffe hende gladere Dage i Fremtiden. Paa denne Fortrøstning gav hun da den høstende Frier sin Haand og giemte Hiertet meget forsigtig til hans Eftermand. Ikke destomindre levede hun ganske vel med sin gamle Hosbonde, thi hun havde giort sig det til en ubrødelig Lov at lempe sig efter alle hans Særheder.

Saasnart man traadde ind i dette Huus, skulde man troet sig heret halvtredsindstyve Aar tilbage i Tiden; Næsten alle Møbler vare de samme, hans salige Fader havde ejet, og Herrens egen Dragt syntes at være af lige Alder. En grov Klædes Kassaking med gode store Sølvknapper i og en Nathue med hvid Lærreds Overtræk var hans Hverdagspynt. Til Stads vare een eller to simple Klædes Kioler mere end nok, thi den gode Mand kom meget sielden ud, uden om Søndagen, da han stedse saare nøiagtig søgte Kirken, for at bedrage Gud den Dag, ligesom sine Medmennesker de øvrige Dage.

Den

Den kiere unge Kone saae dog lidt meere moderne ud. Vel var hendes Dragt ikke synderlig kostbar, men da hun selv maatte sye sine Klæder, fik hun dog Lov til at give dem hvad Snit hun lystede. Paa stadselige Soelhatte, Fier eller Blomster var der ikke at tænke; et lille tarveligt Sæt var al den Hovedpynt han tilstod hende, men med inderlig Velbehag saae han, at hun gav dette Afsked og gik med bart Haar, som det mindst bekostelige, at forstaae, naar hun friserede sig selv og brugte intet Pudder. Til et lille Beviis paa, hvor villig denne gamle Patriark var til at rykke ud med Pynt til sin Kone, kan følgende tiene. En Paarørende af hende, som rejste til Ostindien, forærede hende ved sin Afrejse en Seddel i Klasselotteriet, som siden udkom med fem tusende Rigsdaler. Vel forestillede hun med al Høflighed, at disse Penge vare hendes Ejendom, men det hialp intet, den gamle Grobian konfiskerede heele Kapitalen og afærdigede hende med den Trøst: Det er dit eget Gavn, mit Barn! at jeg giemmer dem; Du faaer det jo saa altsammen, naar jeg dør. Nu gav han da Kollektøren to Rigsdaler i Douceur, og da hans Kone paastod, at der i det mindste maatte falde en smuk Klædning af til hende, leverede han endelig en af sine Agenter, en omløbende Jøde, fem Rigsdaler, for hvilke han bragte Madamen en halvslidt Taftes Kiole. Ligesaa gavmild viiste han sig ved andre Lejligheder. Han tabte engang paa Gaden en Pakke Bankosedler paa fiorten hundre-

de

de Rigsdaler; en ærlig Arbejdskarl, som saae det, tog dem op, raabte ham an, og leverede ham dem igien. Han er en brav Mand, svarede Gnieren; det havde været et betydeligt Tab for mig. Han skal saamen og have en god Douceur for Umagen. Derpaa greb han i Lommen og gav Karlen — en heel Tiskilling. Det eeneste denne gierige Siel speculerede paa Dag og Nat, var at forøge sin Kapital; om det skede paa lovlige eller ulovlige Maader, derpaa kom det ikke an. Skiønt han ejede, foruden Bryggeriet, næsten en Tønde Guld, fandtes ikke en Skilling deraf i Pante-Protokollen. Den største Deel stak i Aktier, hvilke han ved sine Handlangere uophørlig solgte og kiøbte, eftersom de faldt eller steeg. En betydelig Sum havde han altid i Kassen, og med den aagrede han drabelig. Han laante paa Pant og holdt et hemmeligt Assistentshuus, hvor de, der havde den Ulykke at falde i hans Kløer, ikke engang slap saa let, som paa det privilegerte. Han sad fra Morgen til Aften i sit Kontoir, hvor det vrimlede bestandig af Folk, som laante, betalte Gield eller Renter, samt hans Kommissionærer, nogle Jøder, han betiente sig af til en og anden Negoce, som han skammede sig ved at giøre under sit eget Navn. Med disse Sidste forefaldt der undertiden smukke Samtaler; her er en af dem til en Mundsmag.

Jøden. God Morgen! Har Herren fem hundrede Rigsdaler at laane ud paa tre Maaneder?

Pu-

Puger. Hvem vilde I have dem til?

Jøden. Til den unge Hr. Spradenfeldt; han har bedet mig shaffe sich dem.

Puger. Med saadanne Folk vil jeg ikke have at bestille. Det er Synd at forstrække saadanne Krabater Penge uden deres Forældres Vidende og styrke dem i deres Udsvævelser.

Jøden. Ja Herr! vil De ikke, so vil en Anden; han kan let faae Pengene, denn han giver gode Renter.

Puger. Hvormeget vil han da vel give?

Jøden. En Schnees Prozent denker jech vel man kunte faae.

Puger. Nej, min gode Moses! jeg kiender Eder for got til at troe, at I lader ham slippe med tyve Procent. Snak kun reent ud. Hvormeget skal han give Eder Obligation for, naar I skaffer ham fem hundrede Rigsdaler.

Jøden. Entweder han betaler tyve Prozent, eller giver Obligation for sex hundrede Rigsdaler, det kommer jo paa eet ud.

Puger. Ja Sladder! jeg kiender Eder nok. Han skal give Eder Obligation for syv hundrede. Ikke sandt?

Jøden. Jech har endnu ingen Akkord giort met ham.

Puger. Men dersom Faderen nu imidlertid giør ham arveløs, som han saa tidt har truet med, saa faaer I jo ikke en Skilling.

Jø-

Jøden. Nej Herr! det har ingen Fare. Faderen ligger for Døden; hans Doktor har sagt, at han ikke kan leve; und so er den unge Herre Ejer af tive tusend Daler i det mindste.

Puger. Ja, naar I veed det med Vished, saa kan I faae de fem hundrede Rigsdaler. I tager da hans Obligation paa syv hundrede, stilet til Eder selv, og den transporterer I til mig, saa skal jeg give Eder en Snees Rigsdaler for Eders Umage.

Jøden. Nej Tak Herre! det gaaer ikke an. Jech shulde staae Hazarten og De tage heele Fordeelen. Nej! vi vil deele Profiten lige.

Puger. Saa vilde I have hundrede Rigsdaler for Eders blotte Umage. I skal have F —.

Jøden. Ja Herr! vil De ikke paa den Maade, saa maae jeg see at faae Pengene andensteds. Ade!

Puger. Ja saa er det ligemeget. Naar I da giver mig Revers for sex hundrede Rigsdaler at betales til ellevte December, saa skal I faae de fem hundrede. Men Reversen maae I skaffe underskrevet af Eders Farbroder, som Kautionist.

Jøden. Ja, deri kan jeg sagte fsie Dem.

Nu var da denne Handel afgiort. Hvo var vel her den værste af disse Blodigler, den Omskaarne eller Uomskaarne?

Saadanne Underhandlinger skeede her daglig, og man var hver Aften i Stand til at see paa Herren, enten Fangsten den Dag havde været god, eller ikke.

Saa

Saaofte han havde giort en saadan Koup, var han om Aftenen meget munter og snaksom, og styrkede da sin gamle Mave med en Flaske stærk Øl, den høieste Bekostning han nogen Tid giorde paa sig selv; Men var der derimod ikke faldne andre, end de sædvanlige Assistentshuus-Indtægter, sad han ganske hængsret over sine Regnskabsbøger og var nær ved at sige om en saadan Dag, som hiin gamle Romerske Keiser sagde om den, paa hvilken han intet Got havde giort; Denne Dag har jeg spildt! Og da vankede der intet andet end Skillingsøl, der var hans daglige Drik, thi Viin kunde ikke være mere kontreband i den ivrigste Muselmands Huus, end i hans. Bogholder eller Kontoirbetient brugte denne gamle Snyder ikke, skiønt han ofte ilde nok kunde selv bestyre alle sine Forretninger. Hans unge Kone havde den Ære daglig at gaae ham tilhaande med at modtage Panter, veje, paategne og henlægge dem, men at komme hans Kasse nær eller tælle ud af den, dertil blev hun aldrig betroet. Naar han undertiden havde mere at skrive, end han selv kunde bestride, lod han en gammel forarmet Kiøbmand hente, der var ham en halv Snees Daler skyldig og nu alt i tre Aar havde maattet forrette dette Hoverie, for ikke at blive udpantet.

Hos denne gamle Lurendrejer kom nu vor Hofjunker til at logere, og havde endog den Lykke at finde Naade for hans Øine, thi for det første forlangte han aldrig noget til Laans, men betalte nøiagtig hvad

han

han fik, og naar han undertiden om Aftenen gik ned at besøge sin Vert, eller rettere, fordrive en Times Tid i Madamens Selskab, der var en meget artig Kone, og han da saae den Gamle overvældet med Skriverie, tilbød han gierne sin Tieneste, hvormed Gnieren var hiertelig tilfreds, som med alt det der kostede ham intet. Efter nogle Maaneders Forløb blev den Gamle syg, og maatte holde Sengen. En Tidlang kunde han endnu sidde i Sengen, med sin Bog for sig og sin Pengekasse ved Siden og nogenlunde fortsætte sin Vexelnegoce; men tilsidst maatte han, saa nødig han end vilde, lukke sin Bod og overlade Fordelen til andre Rovfugle, siden han selv intet mere kunde forrette, og ikke betroede nogen anden til at røre ved sin Mammon. Endelig da han mærkede, at han ikke ret længe kom til at hæve Renter i denne Verden, og han dog gierne ønskede at fortsætte sin Næringsvei i det andet Liv, holdt han for raadeligst at trække en Vexel paa vor Herre, som han ikke tvivlede paa han jo vilde honorere. Hans første Forretning var altsaa at udstæde et Gavebrev, hvori han legerede hundrede Rigsdaler til sin Sognekirkes Prydelse, som om han allerede da havde vidst det gode Raad Professor Tode siden har givet det Slags Folk:

Yd til vor Herre og en Deel
Af hvad Du haver tagen,
Og klæd betids Din arme Siel
I prægtigt Alterlagen.

Siden

Siden maatte hans Kone jevnlig sidde ved hans Seng og læse for ham i en Bønnebog, hvorved han meget andægtig foldede Hænderne, men lod Sielen blive i Kontoiret, hvorfra den heel nødig vilde ud. Endog den sidste Dag blev denne Andagtsøvelse heel opbyggelig forrettet paa følgende Maade: Saasnart hans kiere Egtefælle havde læst nogle faa Linier, afbrød han hende: Har Moses ikke været her endnu i Dag? Han skulde alt i Morges have bragt mig Efterretning om en vis Sag, og nu er det næsten Middag. Nu læste hun igjen et Par Minuter; Bie lidt, sagde han, dersom A** ikke betaler sine Renter i Aften og B** enten ikke indløser eller fornyer sit Pant, saa skal der Bud til dem i Morgen tidlig. Læs nu igien, kiere Kone! Atter efter en kort Læsning bedde det: Hold Kone! lad mig see de Dukater Benjamin bragte i Aftes. Da hun kom med Pungen, satte han sig op i Sengen, slog dem ud for sig paa Dynen og begyndte at eftersee dem, hvorpaa han udbrød: Tænkte jeg det ikke nok, der ere tre Stykker imellem, som den Rakker har beklippet. Derpaa lagde han sig noget afmægtig tilbage, drog et dybt Suk og — døde med sin Afgud i Haanden.

Hermed havde da baade denne gamle Skielms Snyderier og hans gode unge Kones Gienvordigheder Ende. Hun var nu ikke alleene uafhængig, men tillige Ejer af omtrent en Tønde Guld, thi hun havde havt den Forsigtighed ikke at give ham sit Ja, førend han havde giort et formeligt Testament, hvori hun

var

var indsat til Universal-Arving, imod at udbetale to tusende Rigsdaler til to fattige Paarørende, som han aldrig havde giort noget Got i levende Live, men stedse, naar de forlangte noget af ham, trøstet dermed, at han ikke skulde glemme dem, naar han døde. Dette, saavelsom hans indbildte Forsoningsoffer, de hundrede Rigsdaler til Kirken, betalte hun da strax ud, og ophævede heele Assistents- eller rettere Snyderie-Anstalten, hvorved hun, som følede, at den gamle Skielm, i Stedet for at hielpe de Fattige med sine Pengelaan, havde hiulpet til at giøre dem endnu fattigere, opoffrede et Par tusende Rigsdaler, for at gotgiøre noget deraf. Hun erkyndigede sig derfor nøie om Pantejernes Vilkaar; de meest Uformuende fik deres Panter tilbage uden Betaling, mange Andre uden Renter, og af ingen blev taget mere end 5 pro Cto., og herved gik vor Hofjunker hende trolig tilhaande med Regnskabsføringen. Hun fik derpaa et Par Værelser anstændig møblerte og sin egen Pynt omskabt, saa at Enhver, der nu saae hende i sin nydelige Enkedragt, næsten kunde stave sig til, at hun ikke havde i Sinde at døe i ugivt Stand. Ikkedesmindre bleve dog adskillige anseelige Friere, som meldte sig allerede et Par Maaneder efter Mandens Død, for ikke at komme for sildig, ganske høitidelig afviiste. Hertil ville mine Læserinder vist troe at kunne giette Aarsagen. En saadan ung, smuk og riig Enke var en saa betydelig Prise, at de vilde ansee vor Helt for en stor Dosmer, naar

han

han ikke prøvede her at gjøre Lykke. Men hvormeget var her ikke i Vejen! Hofjunkerens Frue var jo endnu levende, og hvo turde indestaae for, at hun jo, enten kied af sin Grøve eller forladt af ham, kom om nogen Tid tilbage og blev da igien taget til Naade Dog vilde jeg, Mine smukke Damer! nødig spilde Dem den Fornøielse at kunne sige: Sagde jeg det ikke? Har jeg ikke giettet rigtig? og jeg maae derfor tilstaae, at det ikke er usandsynligt, at Deres Godhed for vor fælles Ven kan gaae i Opfyldelse, thi et Fierdingaars Tid efterat hans Vert var død fik man Efterretning om Grøven, at han fra Sverrig havde tilligemed sin foregivne Grøvinde taget Vejen til Wien. Der havde han igien begyndt nogle af sine forrige Kunstgreb, som havde opvakt Politiets Opmærksomhed, og da han tillige, efterat han var arresteret, blev erkiendt for Ophavsmand til de der nogle Aar tilforn roullerende falske Vexler, havde Kejser Joseph, der ikke skaanede adelige Skielmer mere end uadelige, ansat hans høigrøvelige Excellence blandt Gadefejerne i Residentsstaden, hvorpaa Grøvinden strax efter var af Harme og Vrgrelse faldet i en hidsig Sygdom og var død.

Saaledes var da den vigtigste Hindring hævet, og vor Hofjunker kunde nu foreslaae sin Vertinde en lille Tuskhandel med Hierter, siden Begges vare nu lige fri. Det lykkedes og saa vel, at vor smukke Enke aflagde sin Sørgedragt og holdt Bryllup, saasnart Sørgeaaret var til Ende og hun havde faaet sin Frier me-

tamorphoseret; Thi da det ikke passede ret vel for en Hofjunker at være Brøgger, men Brøggeriet dog kastede endeel mere af sig, end Lieutenantspladsen, saa tog vor gode Hofjunker sin Afsked og fik Titel af Agent med Justitsraads Rang.

Sextende Kapitel.

Den Gierriges Penge ere som den nedgaaende Soel; Ingen har Nytte af dem. Hej! den tilkommende Morgenrøde i en bedre Arvings Haand!

Dersom de Afdøde erholde nogen Underretning om hvad der gaaer for sig i vor Verden, saa har den gamle henfarne Hr. Pugers gierrige Siel vist faaet mangen Harme over de Forandringer, der bleve foretagne med alle hans Efterladenskaber. Den gode gamle Gaard, som han, Fader og Farfader havde beboet i mange Aar, blev nu saaledes kalfatret, at han ikke kunde kiendt et Værelse i den. Vel blev den ikke nedbrudt, siden det var en af de gamle, faste, grundmurede Bygninger, der have i Sinde at staae, naar de, der opføres i vore hurtige Tider, forlængst igien ere nedfaldne, men adskillige nødvendige Forandringer maatte den taale. Vinduerne vare kun smaae, og sad efter gammel Skik saa høit oppe, at man fra Gaden neppe kunde see Hovedet af et smukt Fruentimmer, som sad inden for. Ruderne vare tillige saa smaae og forbrændte af Solen, at det var umueligt

at

at see, om den, der stod for Vinduet, var Fruen selv eller en Tienestepige. Her maatte da Vinduerne synkes, udhugges videre og forsynes med ny og store Ruder. Skillerummene maatte alle ned, for at faae Værelserne større og Trapperne bedre og regelmæssigere. Alle Stuer og Kamre bleve gibsede, betrukne, malede og forgyldte efter nyeste Smag. De gamle Møbler bleve bortsolgte og lutter nye anskaffede i deres Sted. Efterat Hovedbygningen saaledes var hotelliseret, gav man sig i Færd med det øvrige. Brøggeriet behøvede ingen Forandring eller Bekostning, thi alt hvad der kunde indbringe Penge, det havde den Gamle altid holdt i uforbederlig Stand; men i Gaarden fandtes kun to grove, stærke Heste og et Par Arbejdsvogne til Brøggeriets Kiørsel. Dette kunde nu ingenlunde afgive en anstændig Befordring for det ny Herskab; Dertil vare neppe engang indenlandske Fabrikater gode nok. Man lod altsaa et Par moderne Vogne, sølvpletteret Hestetøi og en prægtig Rideheest til Herrens Brug komme direkte fra Engelland. Ringere end fire Vognheste kunde man ikke have, naar der undertiden skulde giøres en Tour paa Landet, thi hvordan vilde det see ud for Folk af Stand, at kiøre med Lejeheste. Hertil bleve altsaa fem, smukke Furer anskaffede, at man ikke skulde være forlegen, om en blev syg. Da nu alle disse Heste ikke kunde leve af Luften, og deres Foder vilde blive temmelig kostbart, naar det skulde kiøbes af Bonden, saa blev der besluttet at

til-

tilforhandle sig en Bondegaard i Nærheden af Staden, hvor man selv kunde avle det. Heri troede vor unge Herre ret at knibe Oekonomien; thi for det første var et Lyststed uundværligt; hvorledes skulde man ellers faae Ende paa Sommeren? dernæst var det efter hans og de fleeste Kiøbenhavneres Beregning en afgiort Sag, at en Bondegaard altid maae indbringe betydelig Fordeel; thi Udgifterne, og hvad man selv fortærer, beregnes ikke saa nøie. Gaarden blev altsaa indkiøbt, en prægtig grundmuret Bygning opført og en stor Have anlagt i nyeste Smag, og forsynet med Springvand, Grotter, Statuer, Lysthuse og alle muelige Zirater. Kort sagt! Alting blev paa Lystgaarden indrettet saaledes, at den kunde maale sig med et Par i Nærheden liggende og Ministre tilhørende Lyststeder.

Medens alle disse Foranstaltninger skede, var vor Hr. Agent ikke heller ørkesløs. Foruden det daglige Tilsyn ved Bygning og Møblering baade i Staden og paa Landet havde han og Arbeide nok med at danne sin unge Frue til at glimre i den store Verden. Vel havde hun faaet en temmelig moderne Opdragelse, lært at dandse og pynte sig behørig, men hun havde dog under hendes Klosterlevnet hos den Gamle tabt endeel og ikke kunnet holde Skridt med Moden. Ikkedesmindre var der Haab om, at det Forsømte snart igien kunde indhentes, thi den gode Frue besad megen naturlig Vittighed, og var end Lysten til Selskab og Pynt svækket noget, lod den sig vel igien opvække

ved

ved hendes Hr. Gemahls Flid. Han forskaffede hende til Selskabsdame en ung, munter og artig Jomfrue, der var bekiendt for at kunne tage Doktorgraden i Pyntekunsten, naar det skulde være. En af Theaterdanserne maatte daglig give Fruen Underviisning og lære hende de nyeste Hofdandse. Da Herren selv besad megen Levemaade, sleb han hende ved daglig Omgang saaledes, at hun inden kort Tid kunde uden Skam lade sig see paa de fornemste Steder og i de største Selskaber; og for ikke at lade noget mangle af hvad der hører til en Dames Fuldkommenheder, lærte han hende endog at kiøre selv, og det med saa god Fremgang, at ikke den best tilkiørte Kudsk kunde jaget raskere omkring med de muntre Furer, end hun.

For at giøre mine Læsere lidt bekiendte med vor unge Frues Tænkemaade maae jeg meddele en af de Forelæsninger hendes kiære Ægtefælle holdt for hende strax efter deres Forlovelse. Man vil og deraf udentvivl kunne see, hvo af dem der var meest Skyld i deres høie Flugt.

Herren. Nu min Beste! Nu maae Du til at leve op igien.

Fruen. Ja, just saaledes, som hidindtil, ønskede jeg ikke at leve herefter. Ellers kan jeg forsikkre Dig, at, saa tungt det end faldt mig i Begyndelsen, var jeg nu saaledes vant til det stille Liv, at jeg kunde være ganske vel tilfreds, naar jeg allene var noget bedre klædt og havde undertiden lidt Selskab.

Herren. Kunde Du da finde Dig i at sidde i dette gamle Munkekloster imellem Møbler, som ikke en Haandværksmand vilde unde Plads i sin Stue?

Fruen. Nei! nogle Værelser kan man jo pynte lidt og forsyne med godt Boskab.

Herren. Der kan intet gisres ud deraf, uden at omstøbe det Hele.

Fruen. Vi kunne dog aldrig behøve mere, end den nederste Etage.

Herren. Nei! det er nok sandt; men saadan, som anden Etage seer ud, og med den Hønsetrappe, her er, faae vi ingen anden Leier, end en Haandverksmand, og det vilde jo klæde nydelig at have et Haandverksskildt hængende her paa Gaarden. Anvende Vi derimod et Par tusinde Daler paa at indrette alle Værelser efter Moden, kan der boe et Herskab, som giver tre eller fire hundrede Rigsdaler om Aaret, og saa boe Vi selv saa got som frit.

Fruen. Ja, det er endelig sandt.

Herren. Karet og Heste maae Vi og nødvendig have. Med de gamle stive Brøggerheste kan Du jo ikke kiøre uden Skam.

Fruen. Saa ere her jo Hyrevogne, saa smukke som Herskabs Equipager.

Herren. Ja det vilde see smukt ud. Kan Du sige mig en eeneste af vor Stand eller Formue, der ikke selv holder Heste og Vogn?

Fruen.

Fruen. Det kan jeg just ikke, da mit Bekiendtskab ikke strækker sig ret vidt. Men saa maatte vi jo vel og holde Tiener?

Herren. Det forstaaer sig selv! Vilde Du vel, at Din Stuepige skulde varte op, naar vi havde Fremmede?

Fruen. Efter Moden vilde det just ikke være.

Herren. Du maae nu og see at faae dig en dygtig Huusholderske.

Fruen. Det tænker jeg ikke at skulle behøves. Naar jeg har en retskaffen Kokkepige, kan jeg gierne besørge mit Kiøkken selv.

Herren. Nei min Beste! Det gaaer nu aldrig an. Skulde Du, naar Vi har Selskab hos os, forlade de Fremmede, for at see efter Maden og Anretningen.

Fruen. Nei! det behøvedes just ikke. Ved saadanne Leiligheder kunde man vel faae et Menneske til Hielp i Kiøkkenet, uden derfor at holde Huusholderske Aaret igiennem. Hvad skulde jeg vel bestille, naar jeg slet intet skulde have med Huusholdningen at giøre?

Herren. Jo, Du kan jo anordne, befale hvad der skal indkiøbes, give Penge dertil, o. s. v. For Resten vil jeg haabe, at Du herefter lader Dig daglig frisere og paaklæde, saa kan Du i Stuen efter Behag sysselsætte Dig med Din Pynt, andet Fruentimmerarbeide, eller Læsning.

Fruen. At sidde saaledes paa Stads kan næsten blive ligesaa haart Slaverie, som det Forrige.

Herren. Nei min Engel! Tiden skal ikke blive Dig lang. Medens jeg besørger mine Forretninger, seer engang ned i Bryggeriet, o. s. v. kan Du forrette Dit Fruentimmerarbeide. Saa har Vi siden undertiden Selskab hos os, og Vi komme da igien ud til Andre. Om Sommeren drage Vi paa Landet, om Vinteren have Vi Klubber og Komoedier; Den øvrige Tid fordrive Vi tilsammen med at læse eller snakke.

Fruen. Ja men! siden man dog skal lade sig tyranniſere af Moden, vil det vel være saa.

Herren. Vi maae leve saaledes. Formuende Folk bør holde et got Bord, giøre Bekostning paa Bygninger og Haver, holde mange Domestiker, o. s. v. Det er Pligt, det er Velgierning. Derved sættes mange Hænder i Bevægelse, mange Mennesker finde Næring og Fortieneste. Man giør mere Nytte dermed, end med at give Almisse, hvorved den Lade alt for ofte styrkes i sin Dovenskab. — Hertil svarede Fruen intet.

Hvorledes denne fornuftige Kone, der med sin Formue vilde giort enhver klog Mand lykkelig og igien levet lykkelig med ham, kunde lade sig saaledes omstemme, at hun med Fornøielse saae alle sine Midler forødes paa lutter Pragt og Modedaarligheder, det vilde maaskee synes ubegribeligt; men hvor let vænnes ikke vi Svage til at antage deres Tænkemaade og Grundsæt-

sætninger, som vi elske og daglig omgaaes. At hun virkelig blev det Modsatte af hvad hun før var, haaber jeg, følgende Samtale kan bevise, som forefaldt imellem hende og hendes kiere Egtefælle et Aars Tid efter Bryllupet, da de en Aften kom hiem fra et Selskab.

Fruen. Gav Du Agt paa, min Beste, hvor mange Retter vi havde i Aften hos Etatsraaden?

Herren. Ja, jeg troer det var sex.

Fruen. Ja netop! Altsaa to flere, end vi havde forleden, da de spiste hos os. De Folk vil altid være foran. Men jeg skulde dog troe, at man kunde holde det med dem. Naar de nu komme her igien, skal jeg give otte Retter.

Herren. Ja, skiønt jeg allerhelst ønskede vore Aftenselskaber saaledes indrettede, at man aldrig gav mere end to Retter, saa er jeg dog fuldkommen eenig med Dig deri, at man for sin egen Æres Skyld maae holde saadanne Folk Stangen.

Fruen. De har og siden sidst faaet en ny Sølv Plat-de-Menage, fordi den Gamle var ikke saa smuk, som Vores.

Herren. Inden de kommer her igien, skal Du faae en af Porcellain, der skal betyde noget ganske andet.

Fruen. Oh! det var herligt. Til den Tid skal jeg tilforladelig og have den moderneste Hat, her er at faae. Saae du ikke, med hvilken Sieleglæde Frue

Etats-

Etatsraadinden hørte sin ny Hat rose, og hvor stolt hun lod Øinene løbe om paa de andre Damers Hovedpynt, for ligesom at sige dem, at Ingen af dem kunde maale sig med hende. —

Hvad Glæde maatte dette ikke være for Hr. Agenten at see, at hans Umage med sin kiere Egtefælles Dannelse ikke var spildt, men at hun tegnede til at blive en fuldkommen Modedame, der vilde giøre alting med. Vel kunde dette Herskab ikke endnu vise sig i fuld Glands, saalænge deres nye Værelser i Staden og paa Landet ikke vare færdige. Dette medtog næsten et Par Aar, og indtil den Tid maatte de af Mangel paa Rum indskrænke sig til mindre Selskaber, skiønt undertiden prægtige nok. Men saasnart vare ikke alle deres pragtfulde Indretninger færdige, førend alting fik et andet Udseende; thi hvad kunde det hielpe dem at besidde disse nydelige Gemakker og kostbare Møbler, uden at lade dem see og beundre. Her maatte altsaa Herrens forrige Bekiendtere, baade militaire og civile, indbydes, for at være Vidner til hans ny lykkelige Metamorphose. Ligesaa maatte alle den kiere Frues Paarørende sankes sammen, at de, efter Behag, enten kunde fornøie sig over eller misunde hende alle hendes Herligheder. For Naboskabs Skyld blev vort Herskab og indbudet af de nærmeste Lystgaardes Eiere; her maatte da giøres Giengield og man giorde stedse ny og fornemmere Bekiendtskaber, saa det inden kort Tid kom saavidt, at de i det mindste et Par Gange om Ugen havde

stort

stort Selskab hos sig, enten i Staden eller paa Lystgaarden, og maatte ligesaa ofte igien spise ude hos Andre. Ved disse Leiligheder gik det da, som sædvanlig, naar Rige, der have Lyst til at glimre, komme i Kollision med hverandre; De kappes da om Fortrinet og søge at overgaae hinanden i Pragt. Saa meget mere var det Tilfældet her, da vor Vens ny glimrende Periode indtraf just i de for Danmark saa lykkelige Tider, medens den Amerikanske Krig varede, da Enhver, som havde Penge at sætte i Handel eller Aktier, kunde gjøre utrolige Fordele, næsten alle Nationer fik deres Indianske Vare igiennem de Danskes Hænder, og man saae blandt andet det Særsyn, at Portugal, som først opdagede Indien, fik hele Ladninger indianske Vare fra os, som sidst fæstede Fod der. Disse fordeelagtige Omstændigheder havde vor Helt og vidst ganske snildt at benytte sig af; Den temmelig betydelige Sum, hans gamle Formand havde brugt, deels til Udlaan paa Pant, deels til Israelitiske Finanzoperationer, blev nu indskudt i et Handels-Interessentskab og bragte mangefold Renter. Det svrige, som stak i Aktier, gav og ligesaa rigeligt Udbytte. Intet Under altsaa, at Manden fik Lyst til at maale sig med andre Formuende; Men han fandt og paa denne Tid Folk nok, der havde Mod til at bryde en Lantze med ham. Især fik han en Rival, der hialp ham af med betydelige Summer. Eieren af den ene Lystgaard, der laae ham nærmest, døde; Gaarden blev solgt ved

Auk-

Auktion og kom i en ung Grosserers Hænder, der besad store Midler og ikke mindre Lyst til at vise sin Rigdom ved enhver Leilighed. Denne Mand begyndte strax at prøve Styrke med sin Naboe, hvo af dem der kunde overgaae den anden i Pragt, og jeg haaber, at mine Læsere kiende allerede saa meget til vor Helt, at de ikke troe han gav først efter.

Saasnart den ny Herre fik Gaarden, fandt han endeel af Betrækkene i Værelserne ikke smukke nok, og omvexlede Papiret med Silketøi. Aldrig saasnart fik Hr. Agenten Underretning herom, førend alle Værelser paa hans Lystgaard bleve betrukne med Atlask, hvorpaa oven i Kiøbet vare broderede Borter og Guirlander med Guld. Den unge Kiøbmand fik tre smaae Kanoner ud paa sin Gaard, for at lade Nabolavet høre, naar han celebrerede en Geburtsdag eller anden Høitidsdag. Strax lod vor Ven et ordentlig Batterie opkaste i sin Have, plantede Ni Kanoner derpaa af større Kaliber, end den Andens, og giorde endnu mere Larm, end han. Ved et Festin lod Hr. Agentens Antipode en mørk Efteraarsaften sætte Lys i alle Vinduer paa sit Lyststed, hvorimod man strax efter saae hele Facaden af vor Helts Gaard behængt med Lamper. Næste Gang blev Kiøbmandens Gaard naturligviis endnu rigeligere forsynet med Lamper, samt Alleen for samme, og til Tilgivt lod man endeel Raketter stige i Luften. Men til Lykke indtraf Frue Agentindens Geburtsdag strax derpaa, og da giorde hendes

Mand

Mand et Non plus ultra, i det at ei allene Gaarden, men tillige Haven og alle Lysthusene bleve paa det prægtigste illuminerte, og tillige givet et Fyrverkerie, hvori Herrens og Fruens Navne saaes at brænde. Saaledes gik det i alting. Aldrig kunde Hr. Grosseereren anskaffe sig et moderne Stykke af Sølv, Porcellain, eller andet, førend vort Herskab strax fik noget endnu prægtigere. Hiins Kone var en levende Modejournal og fik alt Nyt med næste Post fra Hamborg; men hun fik aldrig Lov til at lade sig mere end eengang see i en ny Dragt, førend vor Frue strax derpaa glimrede i en endnu kosteligere.

Saa tilstrækkelige som disse daglige Pragtkampe end kunde været til med Tiden at gisre Ende paa en betydelig Formue, saa vare de dog ei fyldestgisrende for den gode Hr. Agent, der nødig taalte Nogen paa Siden af sig. Her maatte altsaa opfindes noget Nyt, som Enhver ikke saa let skulde gisre ham efter. Under disse Spekulationer vaagnede hans forrige Komoedielyst, og her var den lykkeligste Leilighed til at tilfredsstille samme. I de mange Familier, han holdt Selskab med, var der rigelig Forraad paa unge Mennesker af begge Kiøn, der hverken manglede Lyst eller Bequemhed til at opføre Skuespil, og bedre Leilighed til et Theater, end han havde, skulde ikke Mange rose sig af. Det kostede kun at indrette den anden Etage i hans Gaard dertil, thi i disse gyldne Tider laae der ikke stor Magt paa de tre eller fire hundre-

drede Rigsdaler, den kunde indbragt i Leie. Her blev altsaa Skillerumme nedslagne, en meget stor Sahl indrettet til et Theater, med alle fornødne Reqvisiter, og mange prægtige Dekorationer anskaffede. Især forsynede vor Helt, som selv var Theaterdirekteur, Garderoben med en stor Mængde Dragter, thi hans fine Smag tillod ikke, at noget Stykke, end ikke en Ballet maatte opføres, uden at Dragterne passede nøie med Tiden og Landet, hvor Stykket forskrev sig fra. Her fandt man Alskens Dragter for begge Kiøn, fra den stiveste Hofstads indtil den simple Bondedragt, fra de gamle spanske Pibekraver og høie Fontanger indtil de nyeste Franske og Engelske Moder. Det var et ganske moersomt Syn saaledes at see de utallige Modedaarligheder personificerte, og dog vilde det endnu i vore Tider været lysteligere, da de Elegante af vort Kiøn paradere med saa tykke Halse, som om de havde en Krop paa et Gaaseægs Størrelse at skiule, og Fruentimmerdragten især har i den siden forløbne Snees Aar været saa betydelige Forandringer underkastet. Siden de urimelige Fiskebeens-Skiørter bleve forviiste, der forøgede Fruentimmerne saaledes i Breden, at de lignede mere en udslaaet Vifte, end et Menneske, have vi seet dem voxe og forandres paa alle muelige Kanter. Snart bleve de nogle Tommer høiere ved Tilsætning af saa høie og spidse Hæle, at der udfordredes næsten ægvælibristisk Færdighed til at gaae sikker paa dem. Snart optaarnedes Haaret til en saadan Høide, at Hovedet

blev

blev dobbelt saa langt som før. Siden vorede de ligesaa stærk i Tykkelsen; Man fandt det skiønt at forsøge den Deel af Legemet, af hvis Skiønhed Venus engang fik Tilnavn*), med en temmelig tyk Pude. Nogen Tid derefter blev Puden hængt forpaa, saa at unge Skiønheder paa femten Aar saae ud som hvifrugtsommelige Koner. Da denne væmmelige Mode gik af Brug og de stive Snørliv bleve afskaffede, var Damedragten næsten paa det Skiønneste og Naturligste, i det den passede efter Legemets Bygning, indtil den Græske Smag lod Underlivet paa Overlivets Bekostning vore lige op under Armene og gav den Forvorne ligesaa smuk Taille, som den Ranke.**) Fra hvilken Kant Foran-

*) Venus de belles fesses.

**) I Journal des Luxus und der Moden 1799 findes følgende:

Anrede der Taille an die Franzosinnen:

Savez vous quel est ce rouleau
De batiste et de mousseline,
Ce mobile portemanteau,
Qui sous vos yeux passe et chemine?
C'est moi, qu'en depit de l'amour
Mais de l'avis d'une lingere,
Moi, que sous les habits du jour
On vient d'embaler pour Cythere.

og derved denne Anmærkning:

Nichts treffender läst sich dencken, als diese Vergleichung mit emballirten Mouselinrouleaus, die für die Göttinn Paphie als Fracht geladen sind, mit den jezt überall umwandelnden fast ganz taillenlosen Neugriechinnen.

andringen ved næste Moderevolution vil skee, det maae Mode-Gudinden allene vide!

Men nu igien til vore theatralske Operationer. Da Hr. Agenten, som besad temmelig Styrke i dette Fag, selv bestyrede alt, bivaanede alle Prøver og dannede de Spillende, saa saae man der mange gode Stykker temmelig vel opføres. Kun med Machineriet vilde det ikke altid fuldkommen lykkes. Man forestillede engang Syngestykket Balders Død, og var lykkelig kommet til det sidste Optrin, hvor Odin og Frigga komme ned paa en Sky. Majestætisk saae man dette Guderpar neddale, indtil de, til Lykke for deres Arme og Been, vare komne Theatergulvet paa en Alen nær. Der kom da et Par Strikker i Uorden, hvorover Skyen dveiede sig, saa de kiere Guder, hvis Legemer ikke vare synderlig ætheriske, kom ud af Ligevægten, tumlede forover og faldt paa alle Fire ned for Valkyriernes Fødder, hvilke, i Stedet for at skulle have med sørgelig Stemme sunget: Frigga! din Balder er død! brast i Skoggerlatter og gave saaledes dette Sørgespil en komisk Ende.

Saaledes levede man nu hver Dag herligen og i Glæde; Komoedier, Baller, Koncerter, Klubber og Giestebuder afløste hverandre idelig. Det raske Liv varede fire til fem Aar, i hviken Tid Frue Agentinden og kom et Par Gange i Barselseng og blev Moder til to raske Drenge. Men nu vendte Bladet sig. Den for saa mange Handlende fatale Periode kom, da Ame-

Amerika blev erklæret uafhængig af Engelland, Freden kom i Stand og Handelen igien i sin gamle Gang. Nu faldt alle Aktier; Ingen vilde kiøbe; det Handelsselskab, hvori vor Helt havde indskudt den betydeligste Deel af sin Formue, fløi i Luften, og da han nu begyndte lidt nøiere, end forhen, at undersøge sine Finantzer og sin Kredit, fandt han alting ganske i Uorden. Ikkedesmindre tænkte han for ædelt til enten at gisre sig usynlig eller forsyne sig selv først, førend han overleverede sin Bo i Rettens Hænder. Han blev altsaa tilstæde og arbeidede paa sin Redning, indtil Kreditorerne overfaldt ham og transporterede ham i Slutteriet.

Syttende Kapitel.

Lad hans Kreditorer føde ham!

Hieronymus i den kierlige Datter. Sidste Scene.

Da hans Ægyptiske Majestæt høidrømmende Ihukommelse Kong Pharao fordum saae i Søvne syv mavre og forsultede Køer opæde ligesaa mange feede, var det hans Lykke, at han havde en Joseph, der kunde advare ham om at samle Forraad ind i de frugtbare Aar til Underholdning i de paafølgende ufrugtbare. Saa vilde det og været meget fordeelagtigt baade for vor Helt og Adskillige den Tids Handlende, om noget af Josephs Forsynligheds og Besparelses Aand havde hvilet over dem i de Aar, da der var Leilighed til i en

Hast

Hast at fortiene saa meget, som en ærlig Mand kunde behøve for sin hele Levetid. Men da de gode Venner i disse Overflødigheds Aar havde vant sig til at lade Levemaaden stige i Forhold til Fortienesten, saa faldt det dem nu ikke allene vanskeligt at indskrænke sig, men det blev og plat umueligt at vedligeholde den forrige pragtfulde Opførsel, da Indtægtskilderne med et stoppedes. Stadens Arresthuus fik altsaa i denne Periode Rekruter i Mængde, og er det en Trøst, at Flere ere underkaste lige Uheld med os, saa blev vor Hr. Agent rigelig trøstet, da han ikke allene ved sin Ankomst forefandt paa denne snevre Tumleplads adskillige af sine forrige Bekiendtere og Selskabsbrødre, men Antallet blev og siden fast daglig forøget med Flere. Desuden vare her og blandt de for Gield heftede endnu adskillige Andre, hvis Ødelæggelse havde forskillige Aarsager. Her fandtes Mænd, som egen Skiødesløshed, Andre, som deres Koner, og endnu Andre, som Børnene havde bragt i Slutteriet; Nogle havde tilsat deres Formue paa Maitresser; Andre vare forarmede ved Bedragerie eller ruinerte ved Godgiørenhed. Saaledes befandt sig her

Hr. Bonvivant, fordum Klædekræmmer, det ligegyldigste Menneske i Henseende til sin og Sines Velfærd, der kunde findes paa Guds gode Jord. Hans hele Forretning lige fra den Dag han aabnede sin Boutique, indtil han blev nødt til at lukke den igien, bestod i intet andet, end at sladdre med de Kiøbende; Handelen

delen overlod han ganske til sine Folk. Da Herren selv gierne gad leve høit, havde han hver Formiddag i Stuen næst ved Boutiquen et Bord dækket til Frokost og rigelig forsynet med Madera, Mallaga o. s. v. Her trækkede han alle skikkelige Folk ind, som kom for at handle, og man kan altsaa vel slutte, at han ikke manglede Søgning, saa meget mere, som han tillige krediterede næsten enhver, der forlangte det. Hver Aften fandtes han ved L'hombrebordet, enten hiemme eller andensteds, i Stedet for at eftersee sine Bøger. Imidlertid passede Folkene Handelen saa troelig, at et Par fattige Karle, efterat have tient ham i faa Aar, satte sig ned, begyndte selv at handle og levede meget vel, i Stedet for at deres forrige Herre maatte pakke ind, da hans Formue var tilsat, Krediten borte, og den for det meeste uvisse Boggield voxet til en uhyre Sum. Saaledes blev da denne Handelsmand færdig paa fem til sex Aar, og da hans uskyldige Kone, med hvem han ingen Børn havde, var til Lykke død et Aars Tid i Forveien, saa kunde man ikke meget beklage, at han selv nu indhøstede Frugten af sin Letsindighed.

Ligesaa liden Medynk fortiente Hr. Knauser, høifornemme Grosserer, men ellers en sand Høkersiel, der forarmede sig ved lutter Gierrighed. Han kneb paa alt, hvad Kone, Børn og Tienestefolk skulde have, og den naturlige Følge deraf blev, at de alle stial fra ham. I sine Pakhuse brugte han endeel Arbeidere; disse vare for den største Deel fattige gifte Mænd, som

han

han havde i Sold og sørgede saa trolig for, at de aldrig bleve rigere; thi de fik af ham næsten alle behøvende Levnetsmidler, af langt slettere Godhed og til høiere Priis, end de kunde havt dem andensteds. Desuden holdt han et Slags Kroerie og lod en af sine Folk daglig sælge Brændeviin til Arbeiderne, og naar han da ved Ugens Ende giorde Afregning med dem, beholdt han alt hvad de havde fortient. Men hvad denne Gnier saaledes vandt i det Smaa, det tabte han igien tifold i det Store. Skiønt han aldrig laante endog sin bedste Ven ti Daler, var han dog altid færdig til at rykke ud med Penge, saasnart der var en god Douceur eller nogle Procent over det Sædvanlige at fortiene, og forliiste derved undertiden en ikke ubetydelig Kapital. Hans Skibe maatte altid om Foraaret ud førend alle andre, for at giøre desto større Fordeel, men da hans Gierrighed ikke tillod ham at assurere, saa maatte han finde sig i at tabe det Hele, naar et af dem satte til. Den sidste Pind til hans Liigkiste var og en mislykket Spekulation. Da han saae saa mange af sine Medborgere i disse Aaringer beriges ved Handel, tænkte han og at giøre en betydelig Fangst. Han kiøbte da et Par gamle Skibe, fordi han fik dem for best Kiøb, lod dem efter hans sædvanlige Tænkemaade gaae uforsikkrede til Vestindien med betydelige Ladninger og beregnede allerede i Aanden de rige Procenter her vare at fortiene; men Skiebnen giorde ham en slem Kontraregning; det ene Skib forgik paa Udreisen med

Mand-

Mandskab og Alt; det andet blev paa Hiemreisen lek i Søen, saa hele Ladningen blev bedervet. Da den gamle Gnier havde paa dette Foretagende vovet det meste af sin Formue, blev Tabet saa stort, at han maatte give det Øvrige til sine Kreditorer, som ved at sætte ham her, skaanede ham for flere merkantilske Operationer.

En sand Kontrast af denne var Hr. Goodwill, en Mand, hvis største Feil var, at han var alt for god. Hans høieste Glæde var at tiene Andre og fremme deres Lykke. En betydelig Formue, Faderen havde efterladt ham, tilsatte han ved Godgisrenhed. Han var færdig til at kavere for Enhver, der forlangte det, og laante den Trængende, saalænge han kunde. Han giftede sig med en ikke formuende Kiøbmands Datter og fik hele Familien til Medgift. Ikke ret længe efter Bryllupet maatte han udbetale et Par tusinde Rigsdaler for at redde sin Svigerfader fra Slutteriet, og da denne efter nogle Aars Forløb døde, uden at efterlade sig noget, tog den eiegode Svigersøn Enken med tre Børn i sit Huus. Sønnen, som var bestemt til at studere, underholdt han indtil han blev klar fra Akademiet og kunde ernære sig selv. De to Døttre opdrog han lige med sine egne, og udstyrede dem, da de skulde gives, meget anstændig. Efterat han saaledes havde tilsat endeel paa sin Kones Familie, gjorde en An.. forvalter sig usynlig, og han maatte, som Kautionist, udbetale nogle tusinde Rigsdaler til Kongens

Kasse. Strax efter gik en Kiøbmand Fallit, som han havde laant en betydelig Sum, og da hans Pengesager herved var bragt i Forvirring, lod en ubarmhiertig Kreditor ham hefte. Dog varede denne gode Mands Nød ikke ret længe. Hvormeget end Mange udskrige Menneskene som onde og fordervede, saa findes der dog ikke sielden ædle Siele, der vide at sætte Priis paa og lønne Dyden. Vel glemte de Fleste, som Hr. Goodwill havde hiulpet, hvad de skyldte denne deres Velgiører, og overlode ham nu til sin egen Skiebne; men en ædeltænkende Kiøbmand, som han en halv Snees Aar tilforn havde reddet med et Laan af fem tusinde Rigsdaler, og som siden havde arbeidet sig saaledes op, at han nu eiede en halv Tønde Guld, antog sig hans Kone og Børn, udvirkede ham sin Frihed efter et Par Maaneder og satte ham i Stand til baade at betale sin Gield, der ikke var betydelig, og siden ernære sig og Sine; thi skiønt denne retskafne Mand havde længe siden betalt de fem tusinde Rigsdaler, betragtede han dog denne Kapital som Grunden til sin Velstand og som endnu staaende i sin Handel for Hr. Goodwills Regning, der følgelig maatte aarlig modtage de temmelig betydelige Procenter, samme indbragte.

Her sad og en ung Kiøbmand, Hr. Wencher, en saa oekonomisk Herre, at han ikke turde giøre sig, uagtet han sad i en meget fordeelagtig Handel. Saa ofte hans Venner erindrede ham derom, var hans Svar altid, at en Kone vilde foraarsage ham større Udgiv-

ter

ter, end han endnu turde udsætte sig for. Imidlertid giorde dog denne saa forsigtige Mand Bekiendtskab med en listig Kokette, der blev ham langt kostbarere, end den galanteste Kone. Hendes Fordringer i Henseende til prægtige Værelser, Pynt, Underholdning, o. s. v. vare saa overdrevne, at en Fyrste skulde havt Ondt nok med at fyldestgiøre dem. Slutningen derpaa blev altsaa, at den gode Herre, efterat have levet et Par Aar herlig og i Glæde med denne Donzelle, maatte dandse i Slutteriet, og kom siden aldrig i Stand til at gifte sig, men maatte tiene en anden Kiøbmand, som Bogholder.

Ligesaa velfortient en Plads havde Hr. Horsemann, en indfødt Kiøbenhavner og et værdigt Medlem af Lapseordenen, som et Par Aar tilforn havde arvet nogle tusinde Rigsdaler og var ikke i Stand til at tænke paa noget Alvorligt, førend han fik Ende paa dem. Han gav sig ud for at studere Jura, men istedet for Kollegier frequenterede han Vinteren igiennem Billardhusene, og, saa lang som Sommeren var, kunde man stedse finde ham med sit Tilbehør, Ridehest og Pudel, paa Lyststederne uden for Byen. Nu var han da endelig blevet færdig med sine Penge, og da Hyrekudsken, som havde leiet ham Hest, intet kunde faae for det sidste Aar, lod han Herren sætte her, hvor han maatte indskrænke sine Promenader til Arresthusets snevre Gaard. Denne flinke Fyrs eeneste Trøst var nu, at hans Kiæreste, en fornemme Mands Dat-

ter, der endnu giorde sig Haab om at giøre en fornuftig Mand af ham, besøgte ham undertiden i Faderens Tienestepiges Dragt og bragte ham bedre Levnetsmidler, end hans Kreditor undte ham.

Saa befandt sig og her for sine Børns Skyld Hr. Kinderfroh, en Enkemand, der havde mistet sin Kone, da hans Børn, en Søn og en Datter, vare kun en halv Snees Aar gamle. Skiønt Manden, som Mægler og Kommissionair, havde temmelig gode Indkomster, tillod hans Kierlighed til Børnene ham dog ikke at indlade sig i nyt Egteskab, af Frygt for, at hans tilkommende Kone ikke skulde blive saa god Stedmoder, som han ønskede. Han satte altsaa Datteren i Pension hos en Madame, der giorde Profession af at opdrage unge Piger, og Sønnen, som skulde studere, lod han undervise hiemme. Da den kiere Datter var ferten Aar gammel, tog han hende hiem igien, og paa Madamens Forsikring, at hun forstod alt hvad et Fruentimmer behøvede, overlod han hende Husets Bestyrelse. Imidlertid viste det sig snart, at Huuslighed ikke hørte iblant de Ting, hvortil Madamen anførte sine Elever, men at Jomfruens foregivne Fuldkommenhed bestod i at synge, spille, dandse, sladdre Fransk, og pynte sig. Naturligviis lod hun altsaa Huset passe sig selv som det kunde best, havde altid nok at bestille med sin egen lille Person og sin Stads, flagrede omkring paa Komoedier og Baller, eller tog imod Besøg hiemme, medens hendes Hr. Broder enten de-

lede

lede Forlystelserne med hende, eller svaiede, spillede og svirede paa egen Haand, samt, for at skaffe Penge til deres Extraudgifter, undertiden udøvede en og anden Geniestreg med at fouragere i Faderens Kasse, laane Penge eller tage Vare paa Puf i hans Navn, o. s. v. Dette lod sig saa meget desto lettere gisre, da Mandens Forretninger nødte ham til at være ude næsten hele Dagen, og han den svrige Tid sad indsluttet i sit Kontoir. Han bar og desuden saadan en Ubekierlighed til disse sine Børn, at han ingen Feil kunde see hos dem, mindre indskrænke eller straffe dem, men saa ofte han enten opdagede deres Feil eller maatte rykke ud med Penge til dem, gjorde han som Preussens store Friderik, naar hans Betientere kom frem med overdrevne Regninger; han knurrede, klagede over, at man bedrog ham og — udbetalte dem. Ligesaa handlede den gode Hr. Kinderfroh indtil den uheldige Dag, da han ikke længere kunde betale, og følgelig blev sat herind.

Dette i egentlig Forstand sluttede Selskab levede, endog her, temmelig rask og søgte at gisre sig sin Forfatning saa behagelig, som mueligt. Man havde dannet sig en ordentlig Klub, udnævnt Direktører og affattet Love for den. Det gik saa strengt til med Valget af Medlemmer, at Hr. Wencher og Horsemann faldt igiennem ved Voteringen og kunde ikke blive antagne. De svrige samledes om Aftenen i Arrestforvarerens Storstue, spillede, snakkede, spiste og drak,

efter

efter Enhvers Evne og Lyst, thi der fandtes iblandt Medlemmerne adskillige, som deels havde forsynet sig selv for den tilkommende Tid, deels havde fra Venner og Paarørende saadan Understyttelse, at de kunde leve temmelig høit. Vor Helt var just ikke iblandt disse for saavidt Lykkeliges Tal, thi hans stakkels Kone kunde neppe ved sine Paarørendes Hielp ernære sig og sine to smaa Børn, og hans forrige Venner overlode ham, efter Verdens almindelige Skik, til sin egen Skiebne, saasnart han ikke længere kunde beværte dem, som forhen. Vilde han altsaa have mere, end den knappe Fortæring, Kreditorerne tilstode ham, maatte han see at finde andre Udveie dertil.

I Uvidenhedens Tider for nogle hundrede Aar siden, da kun saare Faa kunde skrive, hendtes det i Engelland, at en Person, som skrev meget vel, blev for en begaaet Misgierning dømt til at hænges. I Betragtning af hans sieldne Indsigter i dette Fag og for at opmuntre Andre til at lægge sig derefter, skienkede man ham Livet. Naar Forældre da siden vilde overtale deres Børn til at lære at skrive, sagde de: Man kan ikke vide, hvad der skal hendes os i Verden. Kom det engang dertil, at I skulde hænges, saa var det dog got at kunne skrive. Saa kunde og Hr. Agentens Moder sagt til ham, da hun i hans Ungdom lærte ham Fransk og Tydsk: Det tør maaskee komme dig til Nytte, om du engang skulde komme i Slutteriet. Hans Indsigt i disse Sprog blev ham nu og virkelig

til

til Fordeel, og skaffede ham baade Tidsfordriv og Penge. Forlegen for begge Dele giorde han en Dag hos Hr. Bonvivant Bekiendtskab med dennes Broder, en riig og temmelig vel studeret Boghandler, der havde en heel Deel Oversættere og lærde Arbeidere i Sold, men var dog langt fra ikke af den Tænkemaade, som adskillige af hans Herrer Kolleger, der ikke bryde sig om, hvad Vare de opvarte Publikum med, naar de kun selv kunne giøre Fordeel derved, og lønne deres Oversættere saa knap, at de maatte sulte ihiel, naar de ikke arbeidede med mueligste Hast. Denne brave Mand forlagde derimod intet andet, end gode Verker, brugte kun duelige Oversættere og betalte deres Flid anstændig. Da han nu og fandt vor Helt dette Arbeide voxen og merkede, at han havde Sprogene i sin Magt, gav han ham adskillige franske og tydske Skrivter at oversætte. Med Glæde paatog den gode Hr. Agent sig denne Forretning og arbeidede ufortrøden fra Morgen til Aften, deels fordi han deri fandt det bedste Lægemiddel mod Griller og Tungsindighed, som hans ubehagelige Forfatning gav kun alt for megen Anledning til, deels fordi det satte ham i Stand til at leve endeel bequemmere end forhen og fornøie sig om Aftenen med sit Klubselskab, og da Menneskет kan vænnes til alting, levede han under sine nærværende Omstændigheder temmelig vel og fornøiet. Dog mødte her atter den stakkels Mand et sørgeligt Tilfælde; Hans Frue, som han virkelig elskede høit og forlod høi frugtsom-

melig

melig, kom nu i Barselseng og døde tilligemed Barnet. Dette Tab havde nær igien forstyrret hans Sindsro, dog fattede han sig og beroligede sig med den Tanke, at denne gode Kone, der maaskee ikke saa vel kunde fundet sig i sin Skiebne, som han, havde nu Ende paa sin Kummer, og at hans to Sønner bleve meget vel behandlede og opdragne af hendes Paarørende. Han fortsatte altsaa sin forrige Levemaade, arbeidede om Dagen og fornøiede sig om Aftenen, indtil hans Kreditorer efter et halvt Aars Forløb, da hans faste Eiendomme vare meget fordeelagtig solgte, og det viste sig, at al Gielden kunde i sin Tid blive betalt, lode ham slippe ud.

Her bleve nu vel af hans Venner giorte ham adskillige Forslag om igien at kiøbe Bryggergaarden og fortsætte denne solide Næringsvei, men efter saa dyb Fornedrelse var han ikke at overtale til at blive i Hovedstaden, da han ikke kunde leve paa forrige Fod. Han opholdt sig derfor næsten i strengeste Inkognito hos en af sin afdøde Frues Slægt, indtil hans Boes Behandling, der gik den sædvanlige Sneglegang, var til Ende og alting bragt i Rigtighed, og da Udfaldet blev saa lykkeligt for ham, at han beholdt henved fem tusinde Rigsdaler tilovers, besluttede han at giøre en Reise til Jylland, for at besøge sin gamle Moder, som han i nogle Aar ikke havde seet, og tillige, om mueligt, udsee sig der i Egnen et Opholdssted for Fremtiden.

Atten-

Attende Kapitel.

En gammel Bekiendt kommer igien frem.

Neppe var vor Helt gladere, da han første Gang satte Fod i Hovedstaden, hvor han ventede at finde al Verdens Herlighed, end nu, da han, mættet af dens falske Glimmer, saae Enden paa sine Gienvordigheder og kunde trække sig tilbage i en roligere Cirkel. Han lod derfor sine Sønner indtil videre blive hos sin afdøde Frues Paarørende og foretog ganske allene sin Jydske Reise. Mod Aften kom han til en Kro paa Landeveien, hvor han agtede at tilbringe Natten; Han spurgte derfor Verten, om han kunde faae bequem Leilighed. Jo! kan jeg troe, svarede den veltalende Kromand; De skal faae en Stue, hvor Geheimeraad S**, Baron P**, Kammerherre N**, Oberst M**, og mange andre Standspersoner har logeret, og det skulde, kan jeg troe, fortryde mig, om de nogensteds paa hele Veien til Korsøer skulde blive bedre beværtet, end hos mig. Nu gik da Hr. Agenten ind i den forreste Stue, som vel ikke var prægtig, men dog temmelig reenlig og bequem. Den nysgierrige Vert havde ubeskrivelig travlt for at udforske, hvem hans nysankomne Giæst var, thi til al Uheld havde Postillionen, som han først tog sin Tilflugt til, ikke kunnet give ham anden Underretning, end at han ved Modtagelsen havde hørt ham nævne Hr. Agent, men hans Navn eller Stand var ham aldeles ubekiendt.

Han

Han skyndte sig altsaa ind, og begyndte at giøre vor Helt et Spørgsmaal efter det andet, som denne, der mærkede hans Forlegenhed, fandt Fornøielse i at besvare saaledes, at han blev ikke klogere, end han var. I det samme holdt en Karet udenfor, hvori befandt sig en Dame med to Børn og en Pige, som og forlangte Natteqvarteer her. Kromanden lod da strax sine Undersøgelser fare og løb ud med Huen i Haanden til Kareten: Befaler Deres Naade, sagde han med en krum Ryg, ikke at komme ind. Jo, svarede Fruen, hvis jeg kan blive her i Nat, ellers kiører jeg strax videre. Ja, kan jeg troe, svarede Verten, jeg har en Stue, som en Printsesse kunde logere i, men her er nylig kommet en Reisende, som er derinde; dog kan jeg troe, han overlader sagtens Deres Naade Stuen og tager til Takke med et andet Kammer, da han er allene.

Fruen. Hvad er det for en Mand?

Verten. Det maae Gud vide, kan jeg troe. Et smukt Guldur har han i Lommen og er vel klædt, kan jeg troe, og Hr. Agent lader han sig kalde, men, kan jeg troe, derfor kan han være baade det og det, for, kan jeg troe, i vore Tider skal man ikke kiende Folk paa Klæderne. Her komme store Herrer, kan jeg troe, der ere slettere klædte end deres Tienere, og derimod mangen galant Kavaleer, som neppe kan betale — —

Fruen. Spar kun disse Anmærkninger til siden, min Ven! og sig mig allene, enten jeg kan blive her i Nat, eller ikke.

Verten. Det skal jeg strax have den Ære at sige Deres Naade.

Nu foer han som en Lynstraale ind i Stuen; Hr. Agent! sagde han, her er en meget smuk Frue heruden for, kan jeg troe, som og vilde logere her i Nat. Vil De ikke overlade Hende Deres Stue; De skal faae, kan jeg troe, et andet ganske got Kammer.

Agenten. Hvem er den Frue?

Verten. Det veed min Siel ikke jeg, kan jeg troe.

Agenten. Da maae jeg see hende først, førend jeg kan love det.

Derpaa gik han ud til Kareten, men blev, da han fik et meget bekiendt Ansigt at see, saa bestyrtet, at han neppe fik sagt: Min Gud! hvad lykkelig Hendelse fører Dem hertil? Vil De behage at komme ind; Stuen er hiertelig gierne til Deres Tieneste. Den gode Frue, der ligesaa vel kiendte ham, studsede ikke mindre, men blev saa rød, som om hun havde valtset en heel Time og kunde ikke tale et Ord, men steeg ud og gik ind med Hr. Agenten.

Disse to gamle Bekiendte, som her saa uformodentlig vare stødte sammen, havde nu intet høiere Ønske, end at kunne under fire Øine udøse deres Hierter for hverandre og erkyndige sig om deres gienstidige Forfatning; men hertil var kun slet Udsigt. Den nyfigne

Vert

Vert fulgte dem i Hælene ind i Stuen, og blev staaende der som en Støtte, under det høflige Paaskud, kan jeg troe, at erfare, hvormed han kunde opvarte disse Herskaber; Fruens to Børn havde ikke heller andet Sted at tye hen, end den samme Stue; altsaa vare her tre Par Øren mere end man ønskede ved en fortrolig Tete a Tete. Dog fandt den smilde Frue en Udvei. Det var en meget behagelig Sommeraften; Hun fandt det altsaa meget qvalmt og beklumret i Stuen, og da hun igiennem Vinduet saae, at der ved Huset var en temmelig smuk Have, foreslog hun Agenten at gaae derud en Times Tid, medens Aftensmaden blev tillavet. For nu at forekomme, at ingen tienstagtige Aander skulde følge dem derhen, gav hun sin Søn, et smukt ungt Menneske paa seksten Aar, i Kommission at betale Kudsken, bad Pigen besørge Tøiet indbragt og Datteren at pakke deres Nattøi ud. Verten gav hun Ordre angaaende Aftensmaaltidet og befalede ham besørge det saa hurtig, som mueligt. Efterat hun saaledes havde sysselsat alle Vedkommende, begav hun sig med Hr. Agenten ud i Haven.

Saasnart de her saae sig allene, brød Fruen Tausheden og spurgte sin Chapeau, hvorledes han havde levet i de fem og tyve Aar, siden de sidst saae hverandre. Nu begyndte da vor Helt at fortælle sit Levnetsløb med alle Ophøielser og Fornedrelser, og skriftede reent ud, at han første Gang havde giftet sig allene efter Skiønhed og Penge og selv fordærvet den sidste

Kone,

Kone, hvorpaa han endte sin Fortælling med den Forsikkring, at han nu havde besluttet aldrig mere at glimre i den store Verden, men kun udsee sig en Næringsvei, hvor han i Stilhed kunde stifte Nytte. Endelig udbad han sig og Underretning om hendes Skiebne, hvoraf han intet videre vidste, end at hun tre eller fire Aar efter deres Bekiendtskab var blevet gift med en Justitsraad Grade, som skulde være Landsdommer i Vestindien og var reist derover med ham. Nu begyndte da Fruen: Mig har Lykken været meget gunstigere, end Dem. Jeg har levet det lykkeligste Liv nogen Dødelig kunde ønske sig, og næsten ingen Modgang vidst af at sige, forend en hidsig Sygdom for et Par Aar siden berøvede mig min eiegode Mand. Han var agtet og elsket af Alle for sine Indsigter og sit gode Hierte; han sad i et anseeligt Embede og eiede selv ikke ubetydelig Formue. Vel maatte Vi formedelst hans Stand og den der giængse Levemaade undertiden følge Strømmen og gisre Giæstebuder, men det skede aldrig uden høi Nødvendighed, thi vi vare saa vante til den stille huuslige Glæde, at Vi aldrig fandt os bedre fornsiede, end naar Vi, efterat have tilbragt Dagen hver ved sine Forretninger, kunde om Aftenen more os med hverandre uden andet Selskab. Fire Børn havde Vi sammen, hvoraf to ere døde, og de andre to har jeg her med mig. Sønnen, som er bestemt til Studeringer, underviste min salige Mand selv lige indtil sin Død, siden har han været hos Skolens Rektor og kan efter

hans

hans Sigende blive Student om et Par Aar. Datteren har jeg selv opdraget. De har begge, Gud skee Lov! arvet deres Faders Forstand og gode Hierte. For min Søns Skyld havde jeg besluttet at blive i Vestindien endnu et Par Aar, indtil den virkelig brave Rektor kunde giort ham klar til Akademiet, men et halvt Aars Tid efter min Mands Død fik jeg Brev fra min Fader, hvori han meldte, at min Moder var død, og bad mig, saasnart jeg kunde bringe mine Sager i Rigtighed, at komme til ham og forestaae hans Huusholdning. Men om jeg nu, faldt Agenten hende ind i Talen, naar jeg kommer i Rolighed, begierede paa Grund af vort forrige Venskab, at De vilde paatage Dem at føre min Huusholdning, vilde De da vel negte mig det. Ja! svarede Fruen med et Smiil, dersom Deres Huusholdning igien skulde blive saa glimrende, som den har været, tør jeg langtfra ikke give mig af dermed; Desuden indseer De selv, at den Sag maatte afgiøres med min Fader; thi naar man først har givet Een sit Løvte, kan man ikke indlade sig med en Anden. De skiemtede nu noget mere herover, indtil de paa begge Sider fandt sig alvorlig overbeviiste om, at Ingen af dem var utilbøielig til at fornye deres gamle Venskab. Resultatet blev da, at de giorde Aftale om at giøre hverandre Selskab paa Reisen, da Fruen saa ved sin Hiemkomst skulde forberede sin Fader til at modtage et Besøg af Hr. Agenten, som imidlertid vilde

op-

opholde sig hos sin Moder, der boede kun et Par Mile derfra.

Men endnu har jeg jo ikke engang sagt mine Læsere, hvem af vore gamle Bekiendte denne gode Frue var, og næsten holder jeg det overflødigt; thi Ingen vil ventelig giette paa den bortreiste Exgrævinde og troe, enten at hun skulde komme igien i saa god Forfatning til Danmark, eller at han skulde strax været saa færdig til at tage hende til Naade. Hvem kunde det altsaa være, uden den smukke Karoline Kours, som vor Helt sigvardiserede med i sin Skolegang.

Nu fortsatte da dette Par deres Reise, som løb lykkelig af, baade til Lands og Vands, og Frue Grade kom velbeholden hiem til sin Fader. Efter den første kierlige Modtagelse spurgte han hende, hvorledes Reisen var gaaet? Oh! svarede hun, meget vel. Jeg havde den Lykke paa første Station uformodentlig at treffe en gammel Bekiendt, som har eskorteret mig hele Veien igiennem.

Faderen. Hvem var den gamle Bekiendt?

Datteren. Det var saamen Agent Ziermann, som er reist hiem at besøge sin Moder og agter at nedsætte sig her i Landet.

Faderen, som sad i en udbredt Handel og havde stærk Brevveksling paa Kiøbenhavn, vidste næsten alt hvad der gik for sig i det merkantilske Fag, Handelsspekulationer, Bankerotter, o. s. v. og følgelig var Agent Ziermanns Forfatning ham og temmelig nøie

be-

kiendt. Nu havde den kiere Frue muelig under Samtalen røbet en Smule Glæde over dette uventede Møde, saa den grantseende Fader begyndte at kige hende i Kaartet og spurgte derfor: hvor forlod han Dig?

Datteren. Et Par Mile herfra, hvor Veien gaaer af til hans Moders Boepæl.

Faderen. Og han tog Dit Hierte med sig?

Datteren, (rødmende og seende ned for sig.) Nei, søde Fader! Han har jo for nærværende Tid hverken nogen Betiening, eller er i nogen Næringsvei.

Faderen. Men saasnart dertil kunde findes Udveie, skulde han snart faae det. Ikke sandt?

Den gode Frue, som med al sin Vittighed ikke kunde overtale sig til at forstille sig for sin Fader, svarede ikke et Ord herpaa.

Faderen. Ja, min Datter! jeg seer nok, hvad Klokken er slaaet. Nu vil Vi tale alvorlig om den Sag. Du er paa den Alder, at Du bør kunne indsee Dit eget Gavn. Her ere to Ting, som nøie maae tages i Betragtning: Først, at Manden, som Du selv sagde, ikke har noget Embede, eller anstændigt Levebrød; Andet, om han, der har forødt saa store Summer, vil blive klogere i Fremtiden. Om jeg nu maaskee kunde bidrage noget til det Første, hvo kan da indestaae Dig for det Andet, naar han igien faaer noget at rutte med?

Fruen. Saa fuldkommen som han indseer sine forrige Daarligheder og saa oprigtig som han taler om

at

at vogte sig for dem herefter, kan jeg aldrig troe andet, end at han jo i Fremtiden vil leve sparsom og ordentlig, og jeg er vis paa, at min Fader vil sige det samme, naar De om faa Dage taler selv med ham.

Faderen. Nu saa lad det da staae hen til den Tid for det første.

Imidlertid da den gode Kiøbmand Kours kun alt for tydelig merkede, hvad hans Frue Datters Ønske var, han og virkelig baade elskede hende høit og havde Formue nok til at opofre noget for hendes Skyld, saa brugte han denne Mellemtid indtil den gamle Kiærestes Ankomst til at lægge sin Plan.

Endelig kom Dagen, da Hr. Agenten indfandt sig og Frue Grade manglede ikke at underrette ham, førend han fik hendes Fader i Tale, at Underhandlingerne vare i god Gang og Præliminærerne saa got som aftalte. Nu kom da Hr. Kours ind og med sin sædvanlige Munterhed og Venlighed modtog vor Helt som en gammel Bekiendt. Det glæder mig virkelig, sagde han, at see Dem efter saa mange ubehagelige Forandringer for saavidt igien i Rolighed. Agter De nu at opholde sig for Fremtiden her i Landet?

Hr. Ziermann. Ja, jeg har desværre! saa fuldkommen lært at kiende Hovedstadens glimrende Daarligheder, at jeg vist ikke ønskede at boe der igien, end ikke under de fordeelagtigste Vilkaar. Jeg har nu kun det eene Ønske tilbage at komme i en anstændig Vei, saa jeg kunde begiere Deres elskværdige Datters

Haand; en Lykke jeg ikke før tør tænke paa, thi deels vilde det være mig uudstaaeligt længere at føre et uvirksomt Liv, deels uanstændigt at ville leve paa hendes Bekostning.

Hr. Kours. Det er ædelt og rigtigt tænkt. Vil De blive disse Grundsætninger tro, saa skal jeg see hvad jeg kan gjøre.

Nu kaldte han Fruen ind. Min Datter! sagde han, dersom Agent Ziermann paa det samme fik en Betiening eller et anstændigt Levebrød, og begierede Din Haand, vilde Du da sige ham Nei?

Frue Grade. Det vilde beroe paa min Faders Villie.

Hr. Kours. Oh! jeg er Dig mangfoldig forbunden for Din Lydighed. Det Svar ventede jeg rigtig nok. Men nu spørger jeg kun om Din egen Villie.

Frue Grade, (efter en liden Pause smilende) Jeg troer næsten, at han fik Ja.

Hr. Kours. Det troer jeg saamen og. Men hvad er her nu da at gjøre? Jeg kan nok hielpe Din gode Ven til anstændig Næringsvei og Udkomme; men nu kommer Knuden. Naar Du forlader mig, hvem skal da føre min vidtløftige Huusholdning? Kan Du vel finde Dig i, at jeg giver Dig en Stedmoder?

Fruen. Meget vel, da jeg er forvisset om, at min Fader vælger ingen anden til Kone, end den jeg kan elske og ære som Moder. Men tør jeg spørge, hvem det da skulde være.

Hr.

Hr. Kours. Ja giet nu, om Du kan finde nogen her i Byen, som Du ønskede Dig til Moder.

Fruen. Jeg turde maaskee finde hende her i Gaden.

Hr. Kours. Nu er Du noget nær paa det rette Spor.

Fruen. Det er altsaa den vakkre Madame Berntsen. (Det var en meget fornuftig, dydig og retskaffen Kiøbmandsenke paa et halvhundrede Aar) Denne brave Kone har jeg jo fra Barndommen af elsket som min anden Moder.

Hr. Kours. Ja, det er Hende. Vi har i Aftes aftalt Sagen. Hun flytter herind til mig, og I faae da hendes smukke Gaard til Beboelse. De, Hr. Agent! skal ikke være bange for at komme til at leve i Uvirksomhed; jeg skal skaffe Dem nok at bestille. Jeg har adskillige temmelig betydelige aarlige Leverancer af Korn og fede Vare, som jeg vil overlade Dem. Det skal give Dem baade Arbeide nok, og tillige ganske artig Fordeel. Maaskee jeg og tillige kunde skaffe Dem en lille Betiening, thi det vilde dog see saa fattigt ud, naar de skulde allene være Kiøbmand eller Leverandeur. Her er just en Raadmandsplads ledig, som man har villet overtale mig til at tage imod; den kan jeg udentvivl skaffe Dem. Hvad synes Dem vel derom?

Agenten. Jeg skylder Dem, kiere Hr. Svigerfader! De har selv nu berettiget mig til at nævne

Dem med dette kiere Navn; mere end jeg nogen Tid kan afbetale. Deres Godhed overgaaer langt min Forventning og skal forbinde mig til ved Flid og god Huusholdning at vise mig værdig til samme. Intet skal glæde mig mere, end at giøre Deres kiere Datter saa lykkelig, som De har giort mig.

Under disse Samtaler tindrede den unge Frue Grades Øine af Glæde, saa man tydelig kunde see, at gamle Fader Rabener havde Ret, da han sagde: **Gammel Kierlighed ruster ikke.**

Nu var altsaa vor Helt igien paa tør Land og havde atter glade Udsigter. Om han vil benytte sig bedre af dem, end forhen, det vil Tiden lære. Imidlertid varede det kun et Par Maaneder, førend den lagte Plan blev udført og Hymen paa en Dag forenede Faderen med Madame Berntsen og Datteren med sin gamle Kiereste.

Nittende Kapitel.

Naar Enden er god, saa er alting got.

Dette er et af vore gamle Danske Ordsprog, som har den Feil tilfælles med endeel af dem, at det ikke er nøie bestemt eller fuldkommen sandt. Vel er det altid bedre, at den, der har handlet ilde, omsider forbedrer sig, end at han fremturer i sit slette Forhold, men derved kan dog hverken det Ildegiorte omgiøres, eller det Forsømte indhentes. Naar Drankeren, der ved

stærk

stærk Drik har ødelagt sin Sundhed, kommer omsider til Eftertanke og lever ædruelig, saa er vel Enden god, men derfor er ikke alting got; sit engang tabte Helbred, sine tilsatte Penge faaer han derfor ikke igien. Naar den, der har hendrevet sin Ungdoms Tid i Lediggang, omsider indseer sin Feil og bliver flittigere, saa er det got, og kan gavne ham endeel for Fremtiden, men han indhenter dog aldrig den Tid, der er forsømt, og bliver neppe saa lykkelig, som han kunde blevet, naar han fra Begyndelsen af havde anvendt sin Tid vel. Saa gik det og her med vor Helt. Det var meget got og blev en Lykke for ham, at han nu alvorlig besluttede at forandre sin forrige ødsle Levemaade, men hvor meget bedre vilde det ikke have været, om han aldrig havde begyndt den. Hvor mange Gienvordigheder, Ydmygelser og Samvittigheds Bebreidelser kunde han da ikke undgaaet? Hvor megen Tid var ikke nu spildt, som kunde været bedre anvendt? Hvor stor en Kapital kunde han ikke ved tarvelig Levemaade været Eier af? hvor meget Got kunde han stiftet som riig Mand? hvor mange langt renere og ædlere Glæder, end de han fandt i sin glimrende Pragt, kunde han forskaffet sig ved Godgiørenhed og Trængendes Understyttelse? Dette var nu altsammen forbi og lod sig ikke forandre. Ikkedesmindre fattede han nu det alvorlige Forsæt at oprette i Fremtiden hvad der kunde oprettes og giøre sit Liv herefter saa nyttigt, som mueligt. De lykkelige Omstæn-

stændigheder, han nu saa aldeles uventet befandt sig i, hialp ham og meget til at blive denne sin Plan tro. Svigerfaderen satte ham i en saa solid Næringsvei, at han ved Kornhandel og Leverancer kunde leve ganske anstændig, uden at angribe enten sin egen eller Frues Kapital. Han fik nu og den ledige Raadmandsplads; dette gav ham et Slags Anseelse i Byen og satte ham i Stand til at udføre en og anden almeennyttig Indretning. Hans Karoline var og tillige en meget flink Kone, der understyttede ham i alt hvad hun kunde, og førte selv Opsynet over de ved hans Leverance forefaldende Slagtninger, Nedsaltning, og alt dertil hørende.

Efterat vor Ven saaledes ved sin Svigerfaders og brave Frues Hielp havde sat sine Huussager i bedste Orden, holdt han det for Pligt ikke allene at søge egen Fordeel, men tillige som Magistratsperson at virke for det Almindelige hvad der stod i hans Magt. Fattigvæsenet blev altsaa den første Gienstand, der tildrog sig hans Opmerksomhed. Det var i yderlig slet Forfatning. Et gyseligt Antal Fattige fandtes der i Byen, som alle uden Undtagelse overhængte baade Indvaanerne og Fremmede for Almisse; Liden Leilighed til Arbeide var der for den Flittige, thi Byen havde slet ingen Fabrikanlæg af noget Slags. Borgemesteren og den anden Raadmand vare gamle udlevede Mænd, der elskede Rolighed og efter Munkens Regel lode Verden

gaae

gaae som den vilde *). Disse gode Mænd troede at have opfyldt deres Pligt, naar de uddelede til de Fattige alt hvad de kunde skrabe sammen, uden just altid nøie at undersøge Enhvers Trang, og holdt en Fattigfoged, der blev lønnet af Byen for at opbringe Betlere, men tillige salareret af disse, for at lade dem gaae. Vor ny Raadmand indsaae strax disse Anstalters Urigtighed. Han fandt Betleriet uanstændigt og upassende med god Politie, men det syntes ham og ligesaa ubilligt at forbyde det, førend man kunde anvise den Fattige Arbeide og Leilighed til Fortieneste. Han indrettede derfor Arbeidsstuer i sin egen Gaard, lod Hør komme med sin Svigerfaders Skibe, anskaffede Rokke og Væverstole; Her kunde de Fattige, som manglede Varme hiemme, daglig finde Arbeide, og de, der hellere vilde arbeide i deres egne Huse, fik Hør og Blaar udleveret at spinde. En fattig Væver forestod Vævningen og oplærte adskillge fattige Drenge dertil. Den raske og virksomme Frue bestyrede selv disse Indretninger. Hun sorterede Hørren, undersøgte Spinderskernes Duelighed og uddelede derefter Arbeide til enhver. Meest var man forlegen med at sysselsætte Drenge og gamle Mænd; dog fandtes og Udvei dertil. De maatte haspe og vinde Garnet, samt spole for Væ-

*) Der fortælles om en Munk, at han havde affattet sin hele Sædelære i følgende Sætninger: Semper bene parlare de Domino Priore, facere suum officium taliter qualiter, et sinere mundum vadere ut vadit.

Væverne, og da Byen havde temmelig got Fiskerie og Søefart, lod han binde Fiskegarn, hvori de Gamle maatte undervise Drengene, og de Svageste opplukkede gammelt Touverk til at digte Skibe med. Saaledes bragte han det inden kort Tid saavidt, at Ingen, der kunde arbeide, manglede Fortieneste, og efter et Par Aars Forløb kunde der aarlig sælges et anseeligt Partie Lærreder, som ikke allene betalte Omkostningerne, men gav og et lidet Overskud, der blev anvendt til Præmier for de flittigste Arbeidere.

Men nu fandt vor aarvaagne Agent atter en anden Post, som og var saare trykkende for den Fattige. Brødet saavelsom andre Levnetsmidler vare alt for kostbare. Vel blev der hvert Aar sat en Taxt for Bagerne, hvormeget Brødet skulde veie, men den blev ganske høitidelig hængende paa Raadstuen, og de giorde Brødet desuagtet saa lidet, som de vilde. Klagede en eller anden af Borgerskabet over Brødets Lethed og fordrede Taxten efterlevet, saa blev Brødet vel veiet, men naar man lagde det lette Brød i den ene Skaal og Magistratens Julekager og Fastelavnsboller i den anden, befandtes Vægten altid rigtig. Vor ny Raadmand, der ingen Elsker var af slige Sportler, lod da de gode Bagere opkalde paa Raadstuen, og forelagde dem en vis Vægt, deres Brød skulde holde, men de svarede eenstemmig, at de ikke kunde eller vilde bage efter den Taxt. Nu giorde han dem Beregningen og overtydede dem om, at de endnu kunde have ganske tilstrækkelig Fordeel paa deres Brød. Da de nu ikke kunde modsige dette, indvendte de, at Rugen ikke kunde kiøbes for den af ham beregnede Priis. Men herpaa

svarede han, at det skulde ikke sætte dem i Forlegenhed; de skulde faae hos ham saamegen Rug, som de forlangte for den Priis, men Taxten skulde de holde sig efterrettelig. Heraf blev Følgen, at de nu alle kunde bage, og ikke een forlangte Rug tilkiøbs af ham. Vel prøvede i Begyndelsen en og anden paa at skeie lidt ud fra Taxten, men vor opmærksomme Agent, der havde sine Spioner overalt, fik det snart opdaget, og betog dem ved en klækkelig Mulkt Lysten til at giøre det oftere.

Korn og fede Vare stege og ofte til overdrevne Priser, hvilket og havde sin Grund i Selvraadighed og Uorden. Et Par i Byen boende Kiøbmænd havde den skammelige Skik, naar Levnetsmidlerne vare i let Priis og Tilførslen stor, at opkiøbe næsten alt hvad der kom paa Torvet, hvilket de da enten transporterede med deres Skibe til Norge og Kiøbenhavn, eller og, naar Bonden formedelst ondt Føre eller anden Forhindring ikke kunde komme til Torvs, udhøkrede til Borgerne, under Navn af kristen Kierlighed, med en billig Fordeel af tyve til tredive Procent. Dette Snyderie fik vor Raadmand og afskaffet, ved at holde streng Opsigt paa Torvet, saa ingen af disse Herrer Forprangere fik Lov at kiøbe noget, førend Borgerne vare forsynede. Vel bleve disse Blodigler ham hiertelig ugunstige, men alle Veltænkendes Bifald og den Fattiges Velsignelser holdt ham rigelig skadesløs for Tabet af et Par nedrigsindede Medborgeres Venskab.

Var derimod Tilførslen liden, Kiøberne mange, og Bonden følgelig vilde opskrue sine Vare for høit, lod han en vis Priis bekiendtgiøre paa Torvet, for

hvilken han vilde overlade Borgerskabet Varene, naar Bonden ikke vilde. Heraf fulgte da, at Bønderne mestendeels begvemmede sig til at sælge for samme Priis, og i andet Fald aabnede Agenten sine Magaziner, indtil der blev bedre Kiøb. Ingen tænke, at han derved søgte Fordeel, eller at han maaskee til visse Tider selv opkiøbte paa Torvet, for ved Leilighed at sælge det dyrere. Nei! han kiøbte aldrig noget paa Torvet; Alle hans Leverancevare bleve kiøbte i store Qvantitæter paa Herregaardene, og han udsolgte intet deraf i Byen, uden naar han derved kunde stemme Levnetsmidlerne til en jevn og taalelig Middelpriis.

Efterat have paa disse og flere Maader besørget det Nødvendigste, henvendte vor Helt og sin Opmærksomhed paa mindre vigtige Ting. Den selskabelige Omgang blandt Folk af hans Stand fandt han aldeles ikke efter sin Smag. De kom aldrig sammen, uden naar Forretninger krævede det, men derimod indbød de hverandre to til tre Gange om Aaret høitidelig til Aftensmaaltider, hvor der da ikke blev givet ringere end fem eller sex Retter Mad og spillet temmelig høie Spil. Disse Selskaber syntes ham aldeles uhensigtsmæssige og intet mindre end til virkelig Forlystelse. De overstege den mindre Formuendes Evne; formedelst den sieldne Omgang herskede der ingen Fortrolighed blandt det store Selskab, men alting var stivt, stadseligt og høitideligt; For Vertinden vare disse Sammenkomster en sand Plage, da hun aldrig kunde fornøie sig med sine Giæster, men havde nok at giøre med Anstalterne til Maaltidet. Han giorde derfor Aftale med en halv Snees Seykker af de fornemmeste Huse, om ganske at

af-

afskaffe disse stive Selskaber, hvorimod de vedtoge for Fremtiden at besøge hverandre i Fleng uden Indbydelse, især Søndag Aften, hvor da ikke maatte gives andet end Smørebrød og et Glas Viin. Vilde man engang ved en eller anden særdeles Leilighed give et Aftens-Maaltid, skulde Selskabet ikke bestaae af mere end en halv Snees Personer, kun gives tre Retter Mad, ingen høie, men kun almindelige Kommerrsspil spilles, og Selskabet ophæves Klokken elleve. Inden kort Tid havde han den Fornøielse at see flere af Byens Indvaanere optage samme Skik, og bemærke, at Fortrolighed og Tillid til hverandre voxede kiendelig derved. Disse og flere saadanne Indretninger vare ham saameget deslettere at gisre, da hans fortreffelige Karoline aldrig af Forfængelighed søgte at kappes med Andre, men ubrødelig holdt over hvad hun erkiendte for rigtigt.

Saaledes blev denne virksomme og brave Mand ved, trolig at fremme alt, hvad han fandt nyttigt, giorde sig derved elsket af alle Retskafne, og fandt her den Lykke, han forgiæves havde søgt i den store Verden. Han levede meget anstændig og ganske standsmæssig, og forøgede desuagtet sin Formue, da hans Leverancer og Kornhandel stedse udbredede sig videre, fordi han blev sin gamle Svigerfaders Grundsætninger tro, der aldrig søgte ved Land- eller Torveprang at tilsnige sig nedrige Fordele, eller ved Hielp af Bestikkelser at levere slette Vare. Efterat have saaledes opnaaet den høieste Lykke, han ønsker sig, opdrager han nu, trolig understyttet af sin retskafne Frue, deres Børn til og at blive gode, dydige og nyttige Mennesker, der skulle i sin Tid søge ikke at glimre men stifte Nytte i Verden.

Saa

Saa lykkelig en Ende saae vor Helt paa sine mange og store Gienvordigheder, men derfor vil jeg ikke raade hans mange Brødre, der ofre til Luxus og ødelægge sig ved Pragt og Vellevnet, at drage heraf den Slutning, at det samme Held venter paa dem. Var denne gode Mand ikke blevet klogere ved sin Modgang, vilde hans Skiebne nu ikke heller blevet bedre end før. Det velgiørende Forsyn har indrettet det saa, at vore Daarligheder føre deres Straf med sig, men disse ubehagelige Følger ere tillige ligesom bittre Lægemidler, der snarere befordre vor Helbredelse, end de søde; det kommer kun an paa os selv, om vi ville indtage dem, eller ei. Ville saadanne Daarer til Trods for Fornuften fortsætte deres Udsvævelser, saasnart de igien ere i Stand dertil, vil og deres Skiebne unegtelig blive slettere og ei bedre.

Ligesaa lidet tænke den ubesindige Unge, der forlovede sig uden Betænkning med den første den beste Skiønhed, men maatte skilles fra sin Gudinde, at nyde vor Helts Lykke, igien at finde hende og blive lykkelig med hende. I denne Post var Lykken ham bedre, end Forstanden. Da han først havde Godhed for sin Karoline, saae han intet andet i hende, end en smuk, ung og vittig Pige, og tænkte lidet paa enten hun kunde blive en brav Kone, eller ikke. Havde han nu været saa uheldig, at treffe for en af Flaneordenens Medlemmer, en Modedukke, eller en af disse følelsomme Siele, der ikke due til andet end kurre i Maaneskin, vilde det vist ikke blevet nogen Lykke for ham, at finde hende igien.